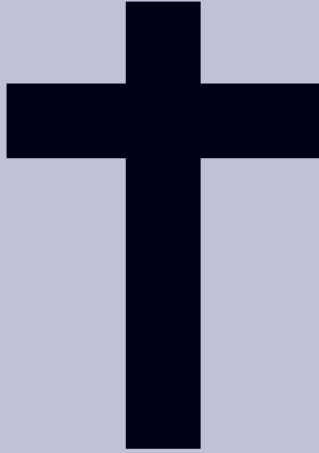

Udi Bible

Udi Scripture translation

Udi Bible
Udi Scripture translation

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Udi)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
174556f0-71b4-5f1c-b512-2117b07ebbf0

Contents

İona	1
Mark	4
Luk'a	32
İoan	77

Xavareçal İonay girk

İonay Q'ONÇUĞOXUN t'ist'un

¹ Amit't'ayi ğar İona *Q'ONÇUĞON metər sa əyite p'ap'esp'i:

² «Hayza Ninevina taki! T'e kala şəhəre bakala amdarxo car k'alpi p'ap'esp'a ki, içoğoy biq'ala pis əşurxo Za p'ap'ene».

³ İona isə Q'ONÇUĞOXUN t'ist'un çureşi hayzeri içu pi gala təə, Tarşişane yaq'a baft'i. Taşi Yafona çurpi gəmiğoxun Tarşişa tağalt'u bəğəbi, iz yaq'e tənginal tadi t'e gəminə areşi ki, Q'ONÇUĞOXUN t'it'ale.

⁴ Ama Q'ONÇUĞON dənizə ost'aar muşə yaq'abi. Dənizə t'etər sa tufane əqeşi ki, male manst'ay gəminə biyexun cöybane.

⁵ Gəminə bakalt'oğə q'iyene haq'i, hərt'in bureqi iz buxaçuğə k'alpi içu çark'est'eynak' xoyinšbsa. Gəminə bakala yükəl c'evk'i bot'unseri dənizə ki, gəmi suuk'baqeç'an.

İona isə şiri gəmin boş bakala otağxoxun sunt'u bask'i ost'aar nep'axeşi.

⁶ Gəmiçiğoy kalo şot'ay t'öğöl hari pine: «K'an bask'e? Hayza vi buxaçuğə k'alp'a, bərkə şot'in yax gorox hari çark'esadi».

⁷ Gəmiçiğonal suna pit'un: «Ekinan çöp bosen, me bələ beş bel şi görə eysuna avabaken!» Çöpə bot'unseri, çöpəl hari İonay loxole çurpi.

⁸ T'e vədə gəmiçiğon şot'oxun xavart'un haq'i: «Şunu hun? Şi görəne me bələ beş bel hare? Vi əşlin s'i hik'ə? Mayinen eysa, mayalunu? Mani azuk'axunnu?»

⁹ İonan şot'oğə coğabe tadi: «Zu əbranizu. Dənizxo, oçalxo yaratmışi göynul bakala Buxaçuğə, Q'ONÇUĞOZ bul k'os'bsa zu».

¹⁰ Şot'oğəy nak' izi Q'ONÇUĞOXUN t'ist'una exlətp'at'an isə gəmiçiğə q'iyene haq'i. Şot'oğon içoğoy bula biq'i pit'un: «Hun mo he əşən biq'i?!»

¹¹ Tufan taysun ost'aarebaksay, t'e vədə gəmiçiğon p'urum pit'un: «İsə yan va k'ə ben? Me tufana hetər şip'ben?»

¹² İonan şot'oğə "za ext'anan dənizə bosanan, şip'bakale dəniz t'e vədə, me tufani za görə əqesuna avazu" pine.

¹³ Ama gəmiçiğon içoğoy axırnci zora laxi avar zapsat'un burqi. Taşi q'ariluğa c'eyseynak't'un çalışaksay, ama muşen t'etərə funey ki, içoğoy çabalayinšbsun ams'inane taysay.

¹⁴ T'e vədə şot'oğon Q'ONÇUĞO k'alpi pit'un: «Ay Q'ONÇUX, me amdari elmoğə haq'suna görə Hunal beş elmoğə va haq'a! Me taksırsuzi p'iya şıpsuni cazina yax zapesmada! Axiri me bakiyoroş bito Vi çuresunene baki, ay Q'ONÇUX!»

¹⁵ Hametər, şot'oğon İona ext'i dənizət'un boseri, dənizə əqeşi tufanal bot'ebaki.

¹⁶ Q'ONÇUĞOY kalaluğa ak'at'an q'iyene haq'i gəmiçiğə. Şot'aynak' q'urbanxot'un eçeri, elas tadi niyətt'unbi.

¹⁷ Q'ONÇUĞON isə t'etərə bi ki, İona kala sa çəlinene q'uc'p'i. Xib ği-xib şü şo t'e çəlin tapanene mandı. †

2

İonay afır

¹ İonan çəlin tapanexun iz Buxaçuş bakala Q'ONÇUĞO k'alpi metərə afırıpı:

² «Bez t'ar ğine Q'ONÇUĞOZ k'alpi zu,

Şot'inal za coğabe tadi.

T'e dünyəni bayinq'luğaxunez haraypi,

Hunal za inbaki.

³ Bəğəlöylüğxon badi Hun za,

Dənizi tumaz ak'i.

Xenene taşeri za,

Bito Vi ləpoox, Vi dalğooxe

Hari bez loxolxun c'ovaki.

⁴ Fikirezbi ki, bisti zu Vi piyexun, ama təə!

Ak'oz zu hələ Vi ivel xrama, bul k'os'boz t'iya!

⁵ Xenen za q'uc'epi,

Zapı taneşeri za.

Dənizi ile bez bel ləc'üresi.

⁶ Xene oq'az taşi, buruxmoğoy tumaz ak'i zu,

İşiğ bitala gane həmişəluğ but'eşi bez baç'anexun!

Ama Hun, ay bez Buxaçux bakala Q'ONÇUX,

Za çark'esendi, za t'e dünyənexunen zapı c'evk'i!

⁷ Bez elmux bez boş't'an c'eğat'an,

Q'ONÇUĞOZ eyex badi zu,

Bez afırıyal hari Va,

Vi ivel xrama p'anep'i.

⁸ Əfçi buxaçuxxo bul k'os'balt'oğoy

Şaat'luği k'ə baksunaxun xavar butene!

⁹ Ama zu Vi s'iya alabala məğur məğbsun

Vaynak' q'urbanxo eçoz!

Bez elasp'i niyətp'it'oğoy bitova bex p'ap'esp'oz.

Çark'esun Vaxune eysa, ay Q'ONÇUX!»

¹⁰ T'e vədə Q'ONÇUĞON t'e kala çəlinə əmirebi, şot'inal İona izi jomoxun qaydı q'arılığane boseri.

3

İonay Ninevina taysun q'a ninevaluğoy toobabsun

¹ Q'ONÇUĞON İonaynak' p'ənci kərəməl İz əyitə p'ap'esebi.

² «Hayza Ninevina taki! T'e kala şəhərə Bezi va pit'oğoy car k'alp'i bayanba!»

³ İonal hayzeri Q'ONÇUĞOY əyiten Ninevina yaq'ane baft'i. Nineva isə kala şəhərəy, şot'ay sa belxun başi t'e belxun c'eyseynak' xib giney lazım.

⁴ Ama İonay hələ süft'in gine şəhərə başi "Nineva q'ırx gınaxun oşa oçalen sa bakale!" upsun bəsebaki.

⁵ Ninevaluyox Buxaçuğoy vət'unbaki, gurux efi busat'un çurpi. Kala-mis'ik', bitot'in çul lapi içoğoy heq'ədər pəşman baksunat'un ak'est'i.

⁶ Me exlət taşi Ninevin padçağı ümüğö p'ap'at'an şo iz taxt'e loxolxune hayzeri, şot'inal iz padçağı paltara c'evk'i çul lapi jeq'e boşə arşi. *

⁷ İzi s'iyen əmir c'evk'i bayanbesedi: «Şuk'kalen iz jomo nə ukun, nə üğün maq'an duği. Heyvanxoval nə ot't'ağa, nəəl xe ügsa maq'at'un taşeri.

⁸ Barta amdarxon içoğoy loxol çul lapi, içoğoy eğel belığoy loxolal çul lapest'i üşə-ğena Buxaçuğoyq'at'un k'alpi. Pis yaq'en tağalo, şər əş biq'alo iz əməlxoxun kul haq'eq'an!

⁹ Avabakes tenebakon, bərkə t'e vədə Q'ONÇUĞON yax goroxe hari, İzi bok'osp'i şikala əçuğoy bask'est'i yax tene əfçibi».

¹⁰ T'e vədə Buxaçuğon şot'oğoy me bit'oğoy, içoğoy pis yaq'axun c'eri toobabsuna anek'i. Şot'oğoy gorox hariyal yaq'absun çureğala bəlinə tene yaq'abi.

4

Buxaçuğoy ük' bok'osp'suna ak'i İonay əçuğon biq'sun

¹ İonay isə me əşur sal xoşel tene hari, şot'ay əçuğone biq'i.

² Afırıpi Q'ONÇUĞO metərə pi: «Ay Q'ONÇUX, zu hələ bez oçalin boş bakat'an me əşlin metər çark'suna avazuy! Şot'o göröz Tarşişa t'it'eri. Avazuy, Hun ük' bok'osp'al, gele səbürlü, çuresun gele bakala Buxaçuxnu, bələ yaq'absunal Vi kul tene tağal! *

³ İşə haq'a bez elmoğoy, ay Q'ONÇUX! Zaynak' ene manst'axunsa bisun şaat'e».

⁴ Q'ONÇUĞON isə xavare haq'i: «Va gelene laft'i me əş?»

⁵ İonan şəhərin bel k'ə eysuna tamaşabsune çuresay, şot'o görəl şəhərexun c'eri bəğ c'eğalaç içeynak' sa tərəjə düzbi şot'ay xojına areşi.

⁶ Q'ONÇUX Buxaçuğon isə t'etərə bi ki, düz İonay best'a sa xode əq'esi. Şo kalabaki xojine sak'i, İonaynak' sərinluğ eçeri şot'o eğariğoxune q'orişi. İonal me xoda görə gelene müqbaki.

⁷ Əyc'ındəri işiğ bitat'an isə Q'ONÇUĞON me xodin tumeynak' sa meqe yaq'abi. Meqen xoda tumexun k'as'epi, şoval şerenebaki.

* 3:6 3:6 çul lapi jeq'e boşə arşi - Me hərəkatən yas efi toobabsunane ak'est'a. * 4:2 4:2 C'eys. 34:6

⁸ Bëğ ëqesit'uxun oşa, Buxaçuğon bëğ c'eğala tərəfəxun eğala gam muşe yaq'abi, bëğenal İonay bula t'etəre cərdi ki, şo tamam halnuxune biti. Bisun çuresi metəre pi: «Manst'axunsa biyayiz şo şaat'e».

⁹ Buxaçuğon İonaxun xavare haq'i: «Me xode dərden metər əcuğon biq'suna lafest'a?» İonanal "hoo, lafest'a, həysə zaynak' bisun mot'oxun şaat'e!" pine.

¹⁰ T'e vədə Q'ONÇUĞON metəre coğab tadi: «Sa xodeynak' vi ük'e boksa - vi nu kalabi, iz loxol əzyət nu ak'i, sa ğiin boş kalabaki oşin ğineyal q'aribaki sa xodeynak'!

¹¹ P'oy Bez ük' hetər maq'an bok'i Ninevineynak'? Sabaç q'a hazar tanaxun gele iz yaq'a açesp'i amdar, sahəkətəl heyvan bakala t'e kala şəhəreynak' bez ük' hetər maq'an bok'i?»

Mark'en şampi Müq Xavar Bëşin öyit

Me girkə şampi Mark'en süft'ə ap'ost'ol P'avelane İsusı Müq Xavara yöymişbsuna köməybey. Oşa isə şo Rima köçp'i miya İsusı c'ək'p'i p'as's'e şagirdaxun soğo bakala Pet'eraxune sagala əşbsa burqi. Axırı Q'onçux İsusen göynul eşeğat'an İz şagirdxo dirist' dünyəne karoozbi Müq Xavara yöymişbsunane tapşurbey. P'et'eri Mark'eynak' İzi İsusaxun bakala vədinə ak'it'oğə, t'e hadisəğə exlət'bsuni me girke bex c'eyunast'a gele köməyə bake. Mark'en me girkə Rima, təxminən 57-60-ci usenxone şampe.

Mark'en şampi girk t'iyəmi Müq Xavarxo bəğat'an boxoy tene zap'e. Girke boş İsusı zombsuni barada bakala hadisoox t'ema gele tene, şot'aynak' ki, Mark'en gelo İsusı biq'i əşurxo q'a Şot'ay hər şeyə amdar k'inək' hisbsunane ak'est'un çuresa. Şot'ay hələ İsayə xavareçalen pi "Buxaçuğoy yaq'abi, me dünyəne əzyət zap'k'ala sa K'ul" baksunane ak'est'a.

Girk İsusı nanaxun baksunaxun təə, ama Şot'ay k'unuk'baksunaxune burqesa. Oşa Şeytanen Şot'o şinəyinqşsunaxun, mot'oxun oşa isə İsusen İz q'ulluğa burqşunaxune exlətesa. İsusen dirist' Galileyina tarapi Buxaçuğoy Padçağluği baradane karoozbsa, ak'est'ala möcüzəğon İzi Buxaçuğoy C'ək'p'iyo baksunane ak'est'a. Axırda İsus xaçane t'əqt'esa, xib gi oşa isə p'uri ganuxun bəyinebaksə. Axırncı bəndurxost'a İsusı İz şagirdxo ak'esuni q'a Şot'ay göynul eşesuni baradane exlətesa.

İsus İzi saturbəş avabake'ti k'inək'e bisa. Metər xavareçalxon piyorox bito hari bex p'anep'sa. Şo amdarxoy günaxa İz p'iyen os'kseynak' yaq'abaki sa Çark'est'al, Buxaçuğon amdarxo öyit tadi sa Q'urbaney. Me Müq Xavara qəbulbsunenal yan hələ me dünyəne Buxaçuğoy Padçağluğa yaynak' ga həzirbiyan baksə.

Girke boş bakalorox:

1:1-13 İsusı eyseynak' həzirluğ

1:14-9:50 İsusı Galileyina bakala q'ulluğ

10:1-52 Galileyinaxun Yerusəlimə eysun

11:1-15:47 İsusı Yerusəlimə baki axırncı ğimxo

16:1-8 İsusı bəyinqbaksun

16:9-20 Bəyinqbaki Q'onçuğoy İzi şagirdxo ak'esun saal göynul eşesun

K'unuk'bal İoani yaq' həzirbseynak' eysun

(Mat'. 2:1-12; Luk'. 3:1-18; İoan. 1:19-28)

¹ Buxaçuğoy Gar İsus Xrist'osi Müq Xavar metərə burqesa.

² Xavareçal İsayə girke boş şameşi k'inək':

«Mone, Vaxun bəş Bez elçinaz yaq'absə.

Şot'in Vi yaq'a həzirbale». *

³ «Çölə car sak'alt'ay səse eysə:

"Q'onçuğoy yaq'a həzirbanan,

Şot'ay c'ovakala ganxo düzbanan"». †

⁴ Şameşi k'inək'əl, K'unuk'bal İoan meydane c'eri amdarxo içoğoy günaxxo bağışlayinqşakseynak' toobabsuna, mot'ay nişan k'inək'əl k'unuk'baksunane çölə karoozbsay.

⁵ Bütüm İudeyin oçala bakalorox saal Yerusəlimə yəşəyinqşala amdarxo şot'ay t'öğölt'un eysay. Şot'oğon içoğoy günaxxo ozanet'un exst'ay, İoanenal şot'oğə İordan oqe boş k'unuk'ebşay.

⁶ İoanen buşə xayaxun paltare layey, iz biyex t'olaxun q'ayinqşə ğaçəy. Çərtk'ən saal cir uç'e uksay. ‡

⁷ Şot'in metərə karoozbsay: «Zaxun oşa zaxun gele Zorbone eysə. Zu sal k'os'baki Şot'ay torok'ali bağa şadbsuna layiğ tezu.

⁸ Zu vəx xenenez k'unuk'bsə, ama Şot'in vəx İvel Urufen k'unuk'bale».

* 1:2 1:2 Mal. 3:1 † 1:3 1:3 İsa. 40:3 ‡ 1:6 1:6 2 Padç. 1:8

İsusi k'unuk'baksun saal sinəyişaksun

(Mat'. 3:13-4:11; Luk'. 3:21-22; 4:1-13)

⁹ T'e ğimxo İsus Galileya oçalı Nazaret' şəhərexun hare. İoanenal Şot'o İordan oqe boş k'unuk'ebi.

¹⁰ İsus xənaxun c'eğat'an hat'e saad göyürxoy qayesuna saal Urufi göyərçin k'inək' İz loxol şiysunane ak'i.

¹¹ Göynuxun sa səse hari: «Hun Bez gele çureğala Ğarnu, Vaxun irəzizu». §

¹² Mot'o uk'ala k'inək' Urufen Şot'o çölene zapi taşeri.

¹³ Şo çöle q'ırx ği manedi. Me q'ırx ğinast'a Şeytanen Şot'o sinəyişebi, Şot'o əqnə heyvanxoy aranene efi. Angelxon isə Şot'o q'ulluğt'unbsay.

İsusi İz q'ulluğa burqsun

(Mat'. 4:12-17; Luk'. 4:14-15)

¹⁴ İoan biq'əsit'uxun oşa İsusen Galileyina hari Buxaçuğoy Müq Xavaranekaroozbsay.

¹⁵ Şot'in nexey: «Vaxt' ene p'ap'ene, Buxaçuğoy padçağluğ işabakene. Toobabanan, Müq Xavara vėbakanan!» *

Samci şagirdxo

(Mat'. 4:18-22; Luk'. 5:1-11)

¹⁶ İsus Galileya göle t'öğen c'ovakat'an xena tor bosala Simona q'a iz viçi Andreyane ak'i. Me amdarxo çəlibiq'əlxoney.

¹⁷ İsusen şot'oğə pine: «Bez baç'anexun ekinan, Zu vəx amdar biq'ala çəlibiq'əlxo booz».

¹⁸ Şot'oğon hat'e saad torurxo boseri Şot'ay baç'anexunt'un taşi.

¹⁹ İsus samal bəş taşi Zavday ğar İak'ova q'a şot'ay viçi İoanane ak'i. Şot'oğon lodk'in boş arşi torurxot'un yamaluq'bsay.

²⁰ İsusen hat'e saad şot'oğə k'alepi. Şot'oğonal içoğoy bava Zavdaya əyiteşi əşp'aloxun lodk'ina efi Şot'ay baç'anexunt'un taşi.

İsusi amdaraxun murdar urufa c'evksun

(Luk'. 4:31-37)

²¹ Şorox K'efernaumat'un hari. Şamat' ği eğat'an İsusen sinagoga başi zombsane burqi.

²² Şot'ay zombsuna bütüm mət't'əlt'un manst'ay, şot'aynak' ki, şot'oğə k'anun zombalxo k'inək' təə, Buxaçuğon ext'iyər tadi sa amdar k'inək'e zombsay. †

²³ Hame vədə me sinagoga içust'a murdar uruf bakala sa amdare başi.

²⁴ Murdar urufen harayepi: «Ay nazaret'lu İsus, yaxun k'ən çuresa? Yax əfçibseynek'en hare? Zu avazu Hun Şunu! Hun - Buxaçuğoy İvelonu!»

²⁵ Ama İsusen murdar urufa əmirebi: «Şip' çurpa, me amdaraxunal c'eki!»

²⁶ Murdar urufen me amdara jik'p'i ost'aar haraypsun şot'oxun c'ere.

²⁷ Bütüm q'ıya baft'i sun-sunaxun xavart'un haq'i: «Mo hik'ə? Maninesa təzə sa zombsune! İz ext'iyərəl t'etere ki, murdar urufxo əmirebsa, şoroxal içu tabit'unbaksay».

²⁸ İsusi barada bakala exlət Galileya oçalı hər tərəf usum yəymişaksane burqi.

İsusi gele amdarxo q'olaybsun

(Mat'. 8:14-17; Luk'. 4:38-41)

²⁹ Şo sinagogaxun c'eğala k'inək' İak'ovaxun q'a İoanaxun sagala Simoni q'a Andreyi k'oyane taşi.

³⁰ Şorox t'ıya bağat'an avat'unbaki ki, Simoni q'aynako q'ızdırmin boş bask'ene.

³¹ İsusen şot'ay t'öğöl taşi iz kulaxun biq'i alanebi, çuğoy q'ızdırma hat'e saad şire. Çuğon şot'oğə q'ulluğbsane burqi.

³² Biyəsin bəğ batk'it'uxun oşa bütüm azariğə saal içoğoy boş murdar uruf bakalxo İsusi t'öğölt'un eçeri.

³³ Bütüm şəhəri amdarxo çomoy t'öğölt'un giresi.

³⁴ Şot'in cürbəcür azar bəft'i gele amdarxone q'olaybi, gele murdar urufxone şəp'əsi. Ama murdar urufxo əyitpsuna icaza tene tadi, şot'aynak' ki, şot'oğon İsusi Şu baksuna avat'uniy.

§ 1:11 1:11 İvel məğ. 2:7; İsa. 42:1; Mat'. 3:17; 12:18; Mrk'. 9:7; Luk'. 3:21-22 * 1:15 1:15 Mat'. 3:1-2 † 1:22 1:22 Mat'. 7:28-29

İsusi İz q'ulluğa davambsun
(Luk'. 4:42-44)

³⁵ Savaxt'an üşenen hələ işiğ bitinut' İsus hayzeri k'oyaxun c'ere, Şo amdar nu bakala sa gala taşi t'et'iya afırnəpi.

³⁶ Simonen q'a iz t'ödx bakalt'oğon isə İsus qəvesat'un burqi.

³⁷ Şot'o bəğəbi pit'un: «Bitot'in Vane qəvesa».

³⁸ İsusen şot'oğon pine: «Ekinan q'erəz ganxo - hərrəmine bakala ayizmoğon tağen, t'et'iyal karoozbaz, şot'aynak' ki, Zu mot'aynak'ez hare».

³⁹ Hametər, İsusen taşi bütüm Galileyina, t'iya bakala sinagogxokaroozəbsay, murdar urufxone şəp'esay. †

İsusi cuzam azara baft'i amdara q'olaybsun
(Mat'. 8:1-4; Luk'. 5:12-16)

⁴⁰ Sa ği cuzam azara baft'i S sa amdaren İsusi t'öğöl hari İz bəş çökt'i xoyinşebi: «Axırı Hun çureğayin za təmizbes bankon».

⁴¹ İsusi şot'o goroxe hari. İz kula boxodi şot'ay loxol laxi pine: «Çurezsa, təmizbaka!»

⁴² Mot'o uk'ala k'inək' t'e amdar cuzamaxun təmizbaki q'olayebaki.

⁴³ İsusen hat'e saad şot'o yaq'abadi

⁴⁴ möhk'əm tapşurebi: «Bəğa, me barada şuk'k'ala sa əyit ma upa, ama taki va bəyinşen bəğəq'an. Mot'o bitot'in ak'seynak'al vi cuzamaxun təmiz baksuna görə Moiseyen bürmişi q'urbanxo eça». *

⁴⁵ Ama t'e amdaren c'eri me bakit'oğon bitot'aynak' exlətp'i hər gala yəymişebi. Şot'aynak'al İsus ene şəhərə qay bayes tene baksay. Şo şəhərəxun t'ödx, şuk'k'al nu bakala galane manst'ay, amdarxo isə hər tərəfəxun İz t'öğölt'un eysay.

2

İsusi p'araliçen duğit'u q'olaybsun
(Mat'. 9:1-8; Luk'. 5:17-26)

¹ Sa hema ği oşa İsus p'urum K'efernaumane hari. Şot'ay k'oya baksuni xavaral dirist' şəhərə yəymişebaki.

² Şot'ay t'öğöl t'eq'ədər gele amdare hari ki, sal c'ös çomoy bəş çurk'alal ga tene mandey. İsusen şot'oğonak' Buxaçuğoy əyitəne karoozəbsay.

³ Me vədine bıp tanen p'araliçen duği sa amdara Şot'ay t'öğöl eşt'unt'un çureşi.

⁴ Ama gele amdarxoy topbaksuna görə şot'o İsusi t'öğöl eçes tet'un baki. Şot'aynak'al İsus bakala k'ojin belxun ga qaypi, t'e p'araliçen duği amdara nasilk'in boş t'et'iin oq'at'un şivk'i.

⁵ İsusen şot'oğoy vələğa ak'i p'araliçen duği amdara pine: «Bez ğar, vi günaxxo bağışlayınşebaki».

⁶ Ama t'et'iya arşi sa hema k'anun zombalen* içoğoy ük'e boş fikirt'unbsay:

⁷ "Me amdaren k'ə əyite? Axırı mo Buxaçuğoy tərsinəne! Tək Buxaçuğoxun başq'a günaxxo şina bağışlayınşes bakon?"

⁸ İsusen hat'e dayğa şot'oğon içoğoy ük'e boş k'ə fikirbuna İz urufen q'amışaki pine: «Mo hetər fikirxone ef beyne eysa?

⁹ Manu hasande? P'araliçen duğit'u "vi günaxxo bağışlayınşebaki" upsun, yoxsa "hayza, vi nasilk'ina ext'a taki" upsun?

¹⁰ Ama vən avabakanan ki, Amdari Ğare oçali çoye günaxxo bağışlayınşala ext'iyər bune».

Oşa p'araliçen duğit'u pine:

¹¹ «Va nexzu, hayza, vi nasilk'ina ext'a k'oya taki!»

¹² Azariyal hat'e saad hayzeri iz nasilk'ina ext'i bütüm't'ay piin bəş c'eri taneşi. Bütüm mat mant'undi. Camaaten Buxaçuğon alxısp'i next'uniy: «Yan hələ metər əş teyan ak'ey».

İsusi günaxkərxo düz yaq'a k'alpsun
(Mat'. 9:9-13; Luk'. 5:27-32)

¹³ İsus p'urum göle t'öğölə taşi. Şot'ay t'ödx gele amdare eysay, Şot'inal camaata zomebsay.

† 1:39 1:39 Mat'. 4:23; 9:35 S 1:40 1:40 cuzam azara baft'i - iz bədən yara baft'i. Me azari s'i - cuzamey. * 1:44

1:44 Lev. 14:1-32 * 2:6 2:6 k'anun zombal - Moiseyi k'anunxo şaat' avabakala, şot'oğoy məninə q'andırışala, t'e k'anunxo hetər əməlsuna zombala amdar.

¹⁴ Yaq' c'ovakat'an naloggirbala gala arsi Halfay ġar Levina (şot'ay s'iya Matt'al next'unıy) ak'i şot'o pine: «Bez baç'anexun eki». Şoval hayzeri İsusı baç'anexune taşı.

¹⁵ İsusı baç'anexun tağalxo geleneı. Şot'aynak'al İsus Levin k'oya sulfin bel arsi şum uk'at'an gele naloggirbalxo q'a q'erəzəl günaxkərxo hari Şot'oxun q'a İz şagirdoxun sagala şumt'un kəyi.

¹⁶ Fariseyxoxun[†] bakala k'anun zombalxon İsusı günaxkərxoşun q'a naloggirbalxoşun sagala şum uksuna ak'i, Şot'ay şagirdxo pit'un: «Mot'in het'aynak'e naloggirbalxoşun q'a günaxkərxoşun sagala şum uksa?»

¹⁷ İsusen mot'o ibakat'an şot'oğö pine: «Sağlamt'oğöy tene, azarit'oğöy doxt'ura eht'iyəc bu. Zu düzgün amdarxo təə, günaxkərxo k'alpseynek'ez hare».

Ğuruxi əmxun bakala sual

(Mat'. 9:14-17; Luk'. 5:33-39)

¹⁸ İoanı şagirdxon q'a fariseyxonğuruxt'un efsay. Sa ġi bəzi amdarxo İsusı t'öğöl hari xavart'un haq'i: «Het'aynak' İoanı q'a fariseyxoy şagirdxon ġurux et'unfsa, ama Vi şagirdxon ġurux tet'un efsa?»

¹⁹ İsusen şot'oğö çoğabe tadi: «Bəy içoğöy t'öğöl bakat'an iz q'onağxon ġurux et'unfon? Heq'ədər ki, bəy içoğöy t'öğöle, şot'oğöy ġurux efsuna eht'iyəc butene.

²⁰ Ama bəyə içoğöy t'öğölxun taşala ġimxo eğale, hat'e vədəl ġurux efalt'un.

²¹ Şuk'k'alən bisi paltara təzə parçınaxun yamaluq' duteneğon. Tene, təzə yamaluq' bisi paltaraxun çukeğon, zığbaki gaal samalal pise ak'eğon.

²² Şuk'k'alən təzə fina bisi tuluğxo batenekon. Tene, finen tuluğxo t'öpəvək'on, ham fi, hamal tuluğxo zayebakon. Təzə fina təzə tuluğxoy boşt'un bakon».

Şamat' ġine əmxun zombsun

(Mat'. 12:1-8; Luk'. 6:1-5)

²³ Sa Şamat' ġine İsus əkini boşt'ane c'ovaksay. T'et'iin c'ovakat'anal İz şagirdxon sünbülxo həvq'sat'un burqı. †

²⁴ Mot'o ak'ala fariseyxon Şot'o pit'un: «P'oy mot'oğon het'aynak't'un Şamat' ġine q'adağan bakala əşurxo biq'sa?»

²⁵ İsusen şot'oğö çoğabe tadi: «Davidi q'a iz t'öğöl bakalt'oğöy busa, içoğöy kóməyə eht'iyəc bakat'an k'ə bsuna sal k'altenanpe ki?

²⁶ Şo samci bəyinş Evyatari vədinest'a irəziluğı çadıra başı bəyinşoxun başq'a şuk'k'ala uksuna icaza nu tadeğala, Q'onçuğö həsrbaki şumurxone kəyi, iz t'öğöl bakalt'oğöval tanedi». §

²⁷ Oşa İsusen şot'oğö pine: «Şamat' ġi amdareynak'e yaranmışake, amdar Şamat' ġineynak' təə.

²⁸ Amdari Ğar isə Şamat' ġineyalq'onçuxe».

3

İsusı kul p'aralıç amdara Şamat' ġine q'olaybsun

(Mat'. 12:9-14; Luk'. 6:6-11)

¹ İsus p'urumal sinagogane başı. T'et'ıya kul p'aralıç sa amdare buy.

² Bəzi amdarxoy pul İsusı loxoley, şot'aynak' ki, şot'oğon yaq't'unbəğsay bəyn İsusen me amdara Şamat' ġine q'olaybala, yoxsa təə.

³ İsusen kul p'aralıç amdara pine: «Bəş c'eki!»

⁴ Oşa isə hərrəmine bakalt'oğöy loxole bəği pi: «Mat'ıva icaza bu: Şamat' ġine şaat'luğ yoxsa pısluğ bsuna? Şinesa elmoğö çark'est'una, yoxsa bespsuna?» Ama şorox şip' çurpet'unıy.

⁵ İsusen me amdarxoy loxol bəği şot'oğöy pulmoğon lazım bakalt'u nu aksun çuresunane ak'i. T'e vədə Şot'in azarina pine: «Vi kula boxoda!» Şot'in iz kula boxonedi, kulal q'olayebaki.

⁶ Fariseyxon t'et'iin c'erit'uxun oşa hat'e saad İrodi tərəf bakalt'oğoxun sagala İsusı hetər əfçıbsuni barada maslaatsat'un burqı.

İsusı baç'anexun eğalt'oğöy gelebaksun

(Mat'. 4:24-25; Luk'. 6:17-19)

† 2:16 2:16 farisey - iudeyxoy dini icmoğöy nəəl ki sekt'oğöy üzvi † 2:23 2:23 K'an. 23:25 § 2:26 2:26 Lev. 24:9; 1 Şam. 21:1-6

⁷ İsus İz şagirdoxun sagala göle t'öðxe taşi. Şot'ay baç'anexun isə Galileyinaxun gele camaate eysay.

⁸ İsusi biq'i eşurxo ibaki, Şot'ay t'öğöl İudeyinaxun, Yerusolimaxun, İdumeyinaxun, İordan oqe t'iyəmi tərəfəxun, Sure saal Sidoni hərrəminəxun et'unsay.

⁹ Amdar t'eq'ədər geleney ki, İsusen İçu maq'at'un sıxışt'ırışı pi, İz şagirdoxun İçeynak' sa lodk'a həzir efsunane xaişbi.

¹⁰ Axırı Şot'in gele amdarxone q'olaybey, isəəl bütüm azari bakalt'oğon Şot'o lafst'eynak' içoğə best'unbsay. *

¹¹ Murdar urufxon isə İsusa ak'at'an Şot'ay bəş past'eşi ost'ar harayt'unney: «Hun Buxaçuğoy Ğarnu!»

¹² Ama İsusen şot'oğə İzi şu baksuna bayanbsuna q'adağanebsay.

*P'as's'e şaqirdi təyinbaksun
(Mat'. 10:14; Luk'. 6:12-16)*

¹³ Sa ği İsus buruğə laşi İz c'ək'p'i amdarxo İz t'öğölə k'alpi, şoroxal hart'un.

¹⁴ Şot'in p'as's'e tana c'ək'p'i apost'ole təyinbi ki, şorox həmişə İz t'öğöl bakat'un. Me amdarxon Buxaçuğoy padçağluği barada karoozbalt'unii.

¹⁵ İsusen şot'oğə murdar urufxo c'evksuni ext'iyərəl tanedi.

¹⁶ Metərлуğen, İsusen me p'as's'e tanane təyinbi: P'et'er s'i tadeşi Simon,

¹⁷ Benerageş s'i tadeşi Zavdayi ğar İak'ov saal şot'ay viçi İoan - Benerageş «S'öq'e ğarmux» upsune -

¹⁸ Andrey, Filip', Varfolomey, Mat'fey, T'omas, Halfay ğar İak'ov, Tadday, Kənançi † Simon

¹⁹ saal oşa İsusa xəyanətbi İuda İsk'ariot'.

*İsus saal Baal-Zevul
(Mat'. 12:22-32; Luk'. 11:14-23)*

²⁰ Sa ği İsus sa k'oyane başi. Camaat p'urumal şot'ay bel giresane burqi, İsusen q'a iz şagirdxon sal şum ukala vaxt' tet'un bəğəbsay.

²¹ İsusi aیلinen me barada ibakat'an Şot'o eşt'eynak' yaq'ane baft'i. Şot'aynak' ki, fikirt'unbsay ki, Şot'in İz haq'ilane açesp'e.

²² Yerusolimaxun hari k'anun zombalxon isə next'unii: «Şot'ay boş murdar urufxo kalo bakala Baal-Zevule başe! Baal-Zevuli zorene murdar urufxo c'evksa». †

²³ İsusen k'anun zombalxo İz t'öğöl k'alpi şot'oğoy pit'oğoy barada məsələğon exlət'p'sane burqi: «Şeytanen Şeytana hetərə şəp'eşes bakon?»

²⁴ Əğər sa padçağluğ iz boş cöyebaksasa, t'e padçağluğ vərəne bakon.

²⁵ Əğər sa k'oj iz boş yaq'ax tene taysasa, t'e k'oj şareğon.

²⁶ Əğər şeytanenal iç iz əleyinə əqeşi için-içuxun düşmənlüğəbsasa, şot'in port-tenəbon, şot'ay axire şeyon.

²⁷ Axırı şuk'alen zorba amdari k'oya başi süft'ə t'e amdari kul-tura ğaç'p'inut' şot'ay k'oja fūq'p'es batenekon.

²⁸ Vəx düzinəz nex: amdarxoy bütüm günaxxo q'a Buxaçuğə bəhi tağala əyitmux şot'oğə bağışlayınşakes banekon.

²⁹ Ama İvel Urufa nu çaxkala əyitmux sal sa amdara tene bağışlayınşakal, şot'ay günaxal iz ozane həmişəluğ mandale». §

³⁰ İsusen mot'o şot'oğon "şot'ost'a murdar uruf" upsuna görəne exlətp'i.

*İsusi Buxaçuğoy əyitə əməlbalt'oğə İz ailə hesabbsun
(Mat'. 12:46-50; Luk'. 8:19-21)*

³¹ Həmə vədə İsusi Nana q'a viçimux hari p'at'unp'i. Şot'oğon çölin tərəf çurpi Şot'o k'alpseynak' amdart'un yaq'abi.

³² Kala sa top amdar İsusi hərrəmine arşeney. Şot'o p'ap'est'unbi: «Vi Nana q'a viçimux çölin tərəf çurpet'un, Vat'un k'ale».

³³ İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «Bez nana q'a viçimux şuva?»

³⁴ Oşa İz hərrəmine arşit'oğoy loxol bəği pine: «Mone, Bez nana q'a viçimux miyane.

³⁵ Şot'aynak' ki, şin Buxaçuğoy əyitə əmələbsasa, Bez viçi, xunçi saal nana şone».

* 3:10 3:10 Mrk'. 4:1; Luk'. 5:1-3 † 3:18 3:18 Kənançi - rimluğoy əleyinə əq'əsit'oğə tadeşi s'i. ‡ 3:22 3:22 Mat'. 9:34; 10:25 § 3:29 3:29 Luk'. 12:10

4

*Şareğala şile barada mäsälə**(Mat'. 13:1-23; Luk'. 8:4-15)*

1 İsusen p'urumal göle t'öğöl amdarxo zombsane burqı. İz härrəmine t'eç'ədər amdare gireşey ki, İç laşi lodk'inane arşi, amdarxo isə göle t'öğöl, q'ariluğat'unıy. *

2 İsusen şot'oğoy gele şeyə mäsəloğone zombsay. Şot'in pine:

3 «Ümüx laxanan: sa əkinçi şil şarpsane c'eysa.

4 Şark'ala vədine şilurxoy sa hemo yaq'e t'öğölə bist'a, q'uşurxonal hari şot'oğoy t'uk't'i ut'unksa.

5 Sa hemo k'ul gele nu bakala - jëlüğ galane bist'a. K'ul mal baksuna görəl usum göyünebaks.

6 Ama bəğ c'eğat'an iz tum bəğölöy nu baksuna görə usum şerebaki q'arinebaks.

7 Sa hemo şaşurxoy arane bist'a. Şaşurxon kalabaki şot'oğoy haq'layınşt'unbsa, me şilurxonal bar tet'un tast'a.

8 T'iyəmiyoroş isə bərəkətli oçalat'un bist'a. Şot'aynak'al göyünbaki, kalabaki avuzt'unbaks, şot'oğoy bəzit'oğon otuz, bəzit'oğon altmış, bəzit'oğonal sabaç q'at gele bart'un tast'a».

9 Oşa İsusen pine: «İbakseynak' ümüx bakalt'in ibakeq'an».

10 Camaat şaresit'uxun oşa İz p'as's'e şaqirden q'a İz baç'anexun tağalt'oğon Şot'oxun mäsəloğoy baradat'un xavar haq'i.

11 İsusen pine: «Buxaçuğoy padçağluği sir vəynak'e qayese, ama t'iyəmint'oğoy nak' hər şey mäsəloğone exlətesa ki,

12 "Bəğəq'at'un, ama maq'at'un ak'i,

İbakeq'at'un, ama maq'at'un q'amışaki.

Tene, Buxaçuğoy fıripı bağışlayınşt'unbakon"». †

13 Oşa İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «Vən me mäsəlinə tenan q'amışaksasa, t'e vədə t'iyəmi mäsəloğoy hetər q'amışakalnan?»

14 Əkinçinin şark'alo Buxaçuğoy əyite.

15 Bəzi amdarxo yaq'e t'öğöl bit'i şilurxo k'inək'e. Şot'oğon əyitə it'unbaks, ama Şeytanen hat'e saad hari içoğoy boş bit'eşi əyitə ext'i taneşt'a.

16 Bəziyoroş jëlüğ gala şaresi şilurxo k'inək'e. Şot'oğon əyitə ibaki şot'o hat'e saad müqlüğen q'abult'unbsa,

17 ama içoğost'a tum nu baksuna görə porttet'unbsa, əyitə görə təgibbaksuna q'a içoğoy əzyət baksuna ak'ala k'inək' t'e əyitəxun qoşt'unbaks.

18 Şaşurxoy arane bit'i şilurxo moroxe: şot'oğon əyitə it'unbaks,

19 ama me dünyəni narahatçılığxo, var-dövlətə feret'baksun q'a q'erəz şeymoğoy bakala tamax arane başi əyitə q'əq'ənnə, əyitenal bar tene eşt'a.

20 Bəzi amdarxo isə bərəkətli oçala şaresi şilurxo k'inək'e. Şot'oğon əyitə ibaki q'abult'unbsa, oşaal otuz, altmış, nəəl ki lap sabaç q'at gele bart'un eşt'a».

*Çıraği barada mäsälə**(Luk'. 8:16-18)*

21 İsusen q'erəzəl sa mäsəl şot'oğoy exlətebi: «Ef zənden, çırağa q'ave nəəl ki taxt'e oq'a laxseynak' et'unçon? Təə! Şo çıraği q'ave loxolt'un laxsa. ‡

22 T'etər c'əp'k'in sa şey tene bu ki, əşk'ərə nu c'eğane, t'etər but' sa şeyal tene bu ki, nu qayəğane. §

23 İbakseynak' ümüx bakalt'in ibakeq'an!»

*Usk'uni barada mäsälə**(Mat'. 7:2; Luk'. 6:38)*

24 İsusen şot'oğoy sa mäsəl exlətebi: «Ef ibakalt'oğoy barada yönbəri fikirbanan: mani usk'unen usk'aynan, vəynak'al hat'e usk'unen usk'eğale, hələ avuzal tadeğale. *

25 Şot'aynak' ki, şii bunesa, şot'o samalal gele tadeğale, ama şii tene busa, iz bakaloval içxun haq'eğale». †

Zoğ duği şile barada mäsälə

* 4:1 4:1 Luk'. 5:1-3 † 4:12 4:12 İsa. 6:9-10; İoan. 12:39-40; Ap'ost'. 28:26-27 ‡ 4:21 4:21 Mat'. 5:15; Luk'. 11:33

§ 4:22 4:22 Mat'. 10:26; Luk'. 12:2 * 4:24 4:24 Mat'. 7:2; Luk'. 6:38 † 4:25 4:25 Mat'. 13:12; 25:29; Luk'. 19:26

²⁶ İsusen saal pine: «Buxaçuğoy padçağluğ het'uva oşq'ar? Mone, sa amdaren şile şare.

²⁷ Şo basek'sa, hayest'a, şil isə zoğ duği kalanebaksa. Əkinçinen mot'ay hetər bex c'eyşuna sal avatenebaksa,

²⁸ axırı oçalen içine mot'oğ bsa. Süft'ə zoğ c'eyş, oşa sünbül, samal oşal sünbülü dənooxe kalabaki ap'sa.

²⁹ Əkin neşum bakat'an isə əkinçinen usumluğen mixane exst'a, şot'aynak' ki, exe vədə p'ap'ene». ‡

Xardali şile barada məsələ

(*Mat'. 13:31-32,34; Luk'. 13:18-19*)

³⁰ Oşa İsusen p'urum pine: «Buxaçuğoy padçağluğa het'uxun sa biq'en? Şot'o mani məsələn ak'est'en?

³¹ Şo xardali şiləne oşq'arst'a: oçali çoyel bit'eğala şilurxoy ən mis'ik'o baalkayın,

³² kalabaki bütüm bost'ani bitk'iğoxun alloye baksa. İz taymuxal t'e boydane baksa ki, göynul purk'ala q'uşurxon şot'ay xojina mese biq'sa».

³³ İsusen mot'oxun q'erəzəl gele məsələoxxe exlətp'i. Şot'in me cürəne karoozbsay ki, şot'oğon İçu q'amışakes bakat'un.

³⁴ Şot'oğ bəşməşmə hik'k'al nexteney, ama İz şagirdxoxun tək mandat'an şot'oğ bəşməşmə şeyə q'andirişəbsay.

İsusi tufana bask'est'un

(*Mat'. 8:23-27; Luk'. 8:22-25*)

³⁵ Hat'e ği biyəbakat'an İsusen İz şagirdxo pine: «Ekinan göle t'e tərəf c'ovaken».

³⁶ Şagirdxoval camaataxun cöybaki İsus bakala lodk'ina arşi tat'unşi. İçoğoxun sagala q'erəz lodk'oxal enesay.

³⁷ Bürdən zorba sa tufane əqəşi. Ləpoğon lodk'ina t'etərə duğsay ki, xe iz boşə buybaksay.

³⁸ İsus lodk'in baç'anın tərəf İz bula bera laxi bask'eney. Şagirdxon Şot'o muğurbı pit'un: «Məlim, yan həysə batk'alyan! Yəni mot'in Va naraat tene bsa?»

³⁹ İsusen hayzeri muşa q'adağanebi, gölə isə "çurpa, şip'baka!" pine. Muş çurepi, bəğəloy sa şip'luge baki.

⁴⁰ İsusen şot'oğ pine: «Het'aynak'nan meq'əder q'ıbsa? Hələ vəst'a vələğ tene bu?»

⁴¹ Şagirdxo q'iyen haneq'i. Şot'oğon sunaxun "mo hetər Amdare ki, muşal, gölə İçu tabinebaksa?" pi xavart'un haq'say.

5

İz boş murdar uruf bakala amdari q'olaybaksun

(*Mat'. 8:28-34; Luk'. 8:26-39*)

¹ Şorox göle t'e soğ bəşməşmə bakala gadaraluğoy oçalat'un taşi.

² İsus lodk'inaxun şığala k'inək' gərəmzəluğaxun iz boş murdar uruf bakala sa amdare şot'ay bəş c'eri.

³ Şo gərəmzəluğane yəşəyınşbsay, şuk'k'alən şot'o lap zincirləyınşşiyal efes tene baksay.

⁴ Hema kərəm şot'o k'andallayınşşiyal ğaçp'et'uniy, ama şot'in k'andalxoval xoxep'say, zincirxoval k'as'eney. Şuk'k'ali şot'o şip'p'ala zor aytenesay.

⁵ Həmişə, üşə-ğəna gərəmzəluğa, buruxmoğ harayeney, için içü jələyınşşbsay.

⁶ Şot'in İsusə əxiləxun ak'i t'it'eri şot'ay bəş bineti,

⁷ harayk'a pine: «Ay İsus, Ala Arşit'ay Ğar, zaxun k'ən çuresa? Hun bakan vi Buxaçux, za əzyət ma tada!»

⁸ Şot'aynak' ki, İsusen şot'o "ay murdar uruf, me amdaxun c'eki!" peney.

⁹ İsusen şot'oxun xavare haq'i: «Vi s'i hik'ə?» Şot'in coğabe tadi: «Bez s'i Q'oşune, şot'aynak' ki, yan geleyan».

¹⁰ Şot'in İsusə içoğ t'e oçalaxun maq'an şəp'əsi pi xoyınşşsane burqi.

¹¹ T'et'iya - buruğoy döşel kala sa bəq'e sürünene otarişbsay.

¹² Murdar urufxon İsusə xoyınşt'unbi: «Yax me bəq'ürxoy boş yaq'aba, barta şot'oğoy boş bağen».

¹³ İsusen icaza tanedi. Murdar urufxoval amdaraxun c'eri böq'ürxoy boşt'un başı. P'ə hazar bul böq'ə İša bakala sürü hat'e saad q'ayinaxun oq'a, gölə baft'i q'əq'əneşi.

¹⁴ Böq'bəğalxon t'it'eri me barada şəhərmoğə q'a ayizmoğə exlətt'unbi. Camaatal me baki əşurxo tamaşabseynak'e hari.

¹⁵ Şot'oğon İsusi t'öğöl hari mot'oxun bəş içust'a sa q'oşun murdar uruf bakala amdari paltar lapı saal haq'ullayınşaki arst'una ak'i q'it'unbi.

¹⁶ Me əşurxo ak'it'oğon isə camaata iz boş murdar uruf bakala amdari bel harit'oğə q'a böq'ürxoy barada exlətt'unbi.

¹⁷ T'e vədə t'e oçali amdarxon İsusə xoyinşbat'un burqı ki, içəğoy oçalaxun c'əğane.

¹⁸ İsus lodk'ina arşat'an murdar urufxoxun təmizbaki amdaren İsusə xoyinşebi ki, içüval ext'ane.

¹⁹ İsusen tene barti, ama pine: «Vi k'oya, vi İsat'oğoy t'öğöl taki, Q'onçuğon vaynak' bit'oğə saal vaynak' hetər ük' bok'ospun ak'est'una şot'oğə exlətp'a».

²⁰ Me amdarenal taşi İsusen içeynak' bit'oğə dirist' Dek'ap'olis bölginə exlətəpsane burqı, bitoval məətt'əlt'un mandı.

*Çuğoy q'olaybaksun saal mis'ik' xuyəri bəyinbaksun
(Mat'. 9:18-26; Luk'. 8:40-56)*

²¹ İsus lodk'inen p'urum gölə me tərəf bakala q'arılığa c'erit'uxun oşa İz bel gele amdare gireşi.

²² Me vədə sinagogi kalat'oğoxun soğə, Yair s'iyen sa amdare hari. Şot'in İsusə ak'i Şot'ay turinoq'a bineti.

²³ Şot'o gele xoyinşbi pine: «Bez xuyər elmoğoy loxole. Eki vi kulmoğə şot'ay loxol laxa ki, q'olaybaki yəşəyınşeq'an».

²⁴ İsusə şot'oxun sagala taneşi. Şot'ay baç'anexun t'eq'ədər amdare eysay ki, Şot'o male manst'ay çaxçuxk'at'un.

²⁵ T'et'iya içust'a p'as's'e usene ki, p'i taysuni azar bakala sa çuuxə buy.

²⁶ Şə cürbəcür doxt'urxone tarapey, şot'oğoy loxol iz bakalt'u laxeney, ama p'urumal şaat' tene baksay. İz vəzyət taysun samalal pise baksay.

²⁷ Me çuğon İsusi barada ibakeney, şot'o görəl şot'in amdarxoy boşt'an c'ovaki baç'anexun taşi İsusi paltara lafedi.

²⁸ Şot'aynak' ki, metərə fikirbsay: «Hik'k'al tene, Şot'ay paltara laft'ayiz q'olaybakoz».

²⁹ Hat'e saad şot'ay p'i taysun bot'ebaki, içinal hisebi ki, azaraxun q'olayebaki.

³⁰ İsusen isə avanebaki ki, İçuxun sa zore c'eri, amdarxoç fırpı xavare haq'i: «Bez paltara laft'ıyo şuvay?»

³¹ Şaqırdxon Şot'o coğabt'un tadi: «Amdarxoy kiyelxun galk'ala tene. Me camaati boş Va şin lafst'una hetərə avabakes bakon?»

³² Ama İsusi piin hələl mot'o bit'une qəvesay.

³³ Çuğon içü k'ə baksuna avaney. Şə iz q'iyexun t'ut'upsun hari İsusi turinoq'a biti bütümə Şot'o exlətebi.

³⁴ İsusenal şot'o pine: «Bez xuyər, vi vəbaksunen va çark'esedi. Arxayin taki, eneyal azarayınşmabaka!»

³⁵ İsusen hələl əyiteney, hame vədine sinagogi kalat'ay k'oyaxun amdarxo hari şot'o pit'un: «Vi xuyər p'ure. Ene məəlimə het'aynak'en naraat'bsa?»

³⁶ Ama İsusen me əyitə fikir tene tadi. Şot'in sinagogi kalat'u pine: «Ma q'İba, tək'ə vəbaka!»

³⁷ Şot'in P'et'eraxun, İak'ovaxun saal şot'ay viçi İoanaxun başq'a şuk'k'ala İz baç'anexun eysa tene barti.

³⁸ Şorox sinagogi kalat'ay k'oya p'ap'at'an İsusen hay-küy balxo q'a ost'aar öndök'alxone ak'i.

³⁹ İsus bona başi şot'oğə pine: «Het'aynak'nən hay-küy bi öndöne? Əyel p'uritene, hat'etər basek'e».

⁴⁰ Şot'oğon İsusi loxol axşumt'unpi. İsusen isə bütümə c'öş c'evk'it'uxun oşa əylin bava-nanaxun saal İçuxun harit'oğoxun sagala əyel bask'i galane başi.

⁴¹ İsusen əylin kiyexun biq'i şot'o pine: «T'alit'a k'um!» Mo "ay mis'ik' xuyər, va nexzu: hayza!" upsune.

⁴² Xuyərənal hat'e saad hayzeri tarapsane burqı. Şot'ay p'as's'e yəşə buy. T'et'iya bakalorox mat mant'undi.

43 İsusen şot'oğə tapşurebi ki, me barada şuk'k'alən maq'an avabaki, oşa isə əylə ukunq'at'un tadi pine.

6

İsusi İz yurdnu nu q'abulbaksun
(Mat'. 13:53-58; Luk'. 4:16-30)

1 İsus t'et'iin c'eri İz doğma yurdnune hari. İz şagirdxoval İçuxuney.
2 Şamat' ği eġat'an Şot'in sinagoga karoozbi zomebsay. Şot'o ümüxlaxala amdarxoy gelet'in məət't'əl mandı nexey: «Me amdarast'a me şeyurxo mayına? Mo hetər haq'ıla kot'o tadeşe? Me cürə möcüzəğə hetərə bsa?»

3 Yəni mo hat'e iz nana Mariya, iz viçimuxal İak'ov, İosif, İoan saal Simon bakala ust'a tene ki? Hələ iz xunçimuxal memiya, beşi arant'un yəşəyinq'bsa!» Hametər şot'oğon İsusə tet'un q'abulbsay.

4 Ama İsusen şot'oğə pine: «Xavareçal saycə iz yurdnu, q'oomxoy arane saal ailin boş hörmətlü tene. Mandı hər gala!» *

5 Metərluġen, Şot'in t'et'iyə sa hema azarin loxol İz kula laxi q'olaybsunaxun başq'a sal sa möcüzə ak'est'es tene baki.

6 İsus şot'oğost'a vələğ nu baksuna ak'i məət't'əle manst'ay.

İsusi İz p'as's'e şagirdə q'ulluġeynak' yaq'absun
(Mat'. 10:1-15; Luk'. 9:1-6; 10:1-12)

Oşa İsusen zombsun hərrəminə bakala ayizmoğə tarapi-fırnəpi.

7 İsusen p'as's'e şagirdə İz t'öğöl k'alpi şot'oğə p'ə tan-p'ə tan karoozbsane yaq'abi. Şot'oğə murdar urufxo c'evksuni ext'iyərəl tanedi.

8 Şot'oğə tapşurebi ki, yaq'a çombağaxun başq'a hik'k'al - nə şum, nə toray, nəəl təngə maq'at'un ext'i.

9 İçoğoy turel torok'ala lapeq'at'un, ama badalbseynak' paltar maq'at'un ext'i.

10 İsusen şot'oğə pine: «Maya sa k'oya bağaynan, t'e şəhərexun c'eğamin hat'e k'oya mandanan.

11 Maya vəx nu q'abulbi, vəx ümüxlaxsun nu çureğayt'un, t'et'iin c'eġat'an ef turin tozal şap't'anan. Barta mo şot'oğəynak' sa nişanq'an baki!» †

12 Metərluġen, şagirdxo yaq'at'un baft'i. Şot'oğon karoozbi amdarxo toobabsunat'un k'aley,

13 murdar urufxot'un c'evksay, c'əyin ləəmdi gele azariğot'un q'olaybsay. ‡

Me əşurxo biq'ala amdar şuva?
(Mat'. 14:1-12; Luk'. 9:7-9)

14 Hametər bütüm me əşurxo hari padçağ İrodi ümüğə p'anep'i, şot'aynak' ki, jomo bakalt'in İsusaxune əyitey. Bəzi amdarxon next'unıy: «Mo K'unuk'bal İoane p'uri ganuxun bəyınbake, şot'o görəne içust'a me cürə zor bu».

15 T'iyəmint'oğon isə "mo İlyane", bəzit'oğonal "t'evaxt'in xavareçalxollarik' sa xavareçale" next'unıy. §

16 Ama İroden mot'o ibakat'an pine: «Mo, zu iz bula bot'est'i İoane. Şo bəyınbake!»

17 Me İroden iz viçi Filip'i çuux İrodiya görə İoana biq'est'i zindanane badest'ey. Şot'in İrodiya içeynak' çuuxə haq'ey,

18 İoanən isə şot'o "viçey çuğə haq'sun Buxaçuğoy k'anunaxun düz etenesa" peney.

19 Mot'oxun oşa İrodiyan İoani loxol kin efi şot'o besp'est'uni q'ərarane hari. Ama iz kiyexun hik'k'al aytənesay,

20 şot'aynak' ki, İroden İoani düzgün saal İvel sa amdar baksuna avaney, şot'oxun q'ibi şot'o q'orişəbsay. Düze, İoani exlətxoxun oşa İrod içul etenesay, ama p'urumal şot'ay exlətxon içü zapeney.

21 Sa ği İrodiyay kiyel saat' fürsəte koft'i. İroden iz nanaxun baki ğine sarayı amdarxo, q'oşuni kalat'oğə saal Galileyin şilə amdarxo q'onaxluğə tadi.

* 6:4 6:4 Mat'. 13:57; Luk'. 4:24; İoan. 4:44 † 6:11 6:11 T'e vaxt' iudeyxo t'iyəmin ölkınəxun qaybakat'an iççoğoy turel arşi tozal şap't'unst'ay. Me hərəkətə iççoğoy azuk'axun bakalt'oğəynak' bsunen isə şot'oğoval Buxaçuğə nu çalxalt'oğoxun sa biq'sunane ak'est'ay. Luk'. 10:4-11; Ap'ost'. 13:51 ‡ 6:13 6:13 İak'. 5:14 § 6:15 6:14-15 Mat'. 16:14; Mrk'. 8:28; Luk'. 9:19

²² Q'onaxluği vədine İrodiyay xuyərən bona başi açinəpi. Mo İrodi q'a q'onağxoy xoşel t'eq'ədərə hari ki, padçağen xuyərə pine: «Vi ük'en balt'u zaxun çureki, zu va tadaz».

²³ Oşa elasp'i p'urumal pine: «Zaxun k'ə çureğayin, lap bez padçağluği qit'oval çureğayin, va tadoz».

²⁴ Xuyərən isə c'eri iz nanaxune xavar haq'i: «Zu k'ə çureğaz?» Şot'in coğabe tadi: «K'unuk'bal İoani bula».

²⁵ Xuyərənal hat'e saad padçaği t'öğöl t'it'eri pine: «Çurezsa ki, həysə sa sinin boş K'unuk'bal İoani bula za tadan».

²⁶ Padçağ bəyköfe baki, ama iz elasa q'a q'onağxo görə xuyəri əyitə oq'a saksun tene çureşi.

²⁷ Şot'in hat'e saad içü q'orişalt'oğoxun sunt'u yaq'abi İoani bula eşt'unane əmirbi. T'e amdarenal zindana taşi İoani bula ozanaxun duği

²⁸ şot'o sa sinin boş xuyəreynak' eneçeri. Xuyərənal şot'o iz nanane tadi.

²⁹ İoani şagirdxon mot'o ibakat'an hari şot'ay meydə ext'i mağarinat'un laxi.

İsusi qo hazar tana boşevksun

(Mat'. 14:13-21; Luk'. 9:10-17; İoan. 6:1-14)

³⁰ Ap'ost'olxo İsusi t'öğölt'un qaybaki. Şot'oğon içoğo tadi tapşuruğxo bex p'ap'epsuni q'a camaata zombsuni barada Şot'aynak' exlətt'unbi.

³¹ İsusen pine: «Ekinan isə şuk'k'al nu bakala sa gala tağen, cöycə samal dincəyişəken». Axırı eğal-tağal gele baksunaxun sal şum ukala vaxt' tet'un bəğəbsay.

³² Şoroxal lodk'ina laşi içan-ıçoğoynak' şuk'k'al nu bakala sa galat'un taşi.

³³ Ama tağat'an camaaten şot'oğo anek'i, gelet'inal çalexı. T'e vədə bütüm şəhərmoğoxun amdarxo turin axışaki t'e gala içoğoxun bəş p'at'unp'i.

³⁴ İsus q'arılığa c'eri kala sa top amdarxo ak'at'an şot'oğoynak' İz ük'e bok'i, şot'aynak' ki, çobansuz eğelxo k'inək't'unıy. İsusenal şot'oğo gele şeymoğoy barada zombsane burqi.*

³⁵ Biyənebaksay. Şagirdxon hari İsusa pit'un: «Mo çölə, hamal ene c'əyine.

³⁶ Camaata tərba, barta taşi me hərrəmine bakala ayizmoğoxun, ganxoxun içoğoynak' sa şey haq'i kəyeq'at'un».

³⁷ Ama İsusen şot'oğo pine: «Şot'oğo ukun vən tadanan». Şagirdxon pit'un: «Bərkə taşi p'əbaç dinaren † şum haq'ayan ki, mot'oğoyan ukest'a?»

³⁸ Ama İsusen şot'oğo pine: «Takinan, bəğanan bəyn hema şumvəx bu?» Şot'oğonal bəği pit'un: «Qo şum saal p'ə çəliyəx bu».

³⁹ İsusen şot'oğo əmirebi ki, amdarxo dəst'ə-dəst'ə göyün oye loxol arşevk'eq'at'un.

⁴⁰ Amdarxo baç-baç, əlli-əlli art'unşı.

⁴¹ İsusen qo şuma q'a p'ə çəlinə ext'i göynul bəğsun şükürbi afırinəpi. Oşa şuma cöybi İz şagirdxone tadi ki, camaata paybeq'at'un. P'ə çəlinəl bitot'aynak' cöyebi.

⁴² Bitot'in kəyi bot'unşı,

⁴³ hələ avuzin mandı şume saal çəlin k'ot'orxoxun p'as's'e zənbiləl buyt'unbi.

⁴⁴ Şum kəyit'oğoxun saycə işq'arxoy say isə qo hazar taney.

İsusi xene çoyel tarapsun

(Mat'. 14:22-33; İoan. 6:15-21)

⁴⁵ Mot'oxun hat'e saad oşa İsusen amdarxo k'oya yaq'abadat'an, İz şagirdxoval məcburebi ki, lodk'ina laşi içuxun bəş t'e tərəf - Bet'sayda c'ovakat'un.

⁴⁶ İç isə camaata yaq'abadit'uxun oşa afırıpseynak' buruğone laşi.

⁴⁷ Üşə lodk'a gölə biyexey, İsus isə q'arılığa tək çurpeney.

⁴⁸ İz şagirdxon zorink'ət'un avar zap'ey, şot'aynak' ki, muşen içoğoy çoyele fuyey. Mot'o ak'at'an, üşeni bip'imci saadast'a ‡ İsus gölə çoyelxun şot'oğoy t'öğölə taşi, şot'oğoxun c'ovaksune çureşi.

⁴⁹ Ama şagirdxon İsusi gölə çoyelxun tarapsuna ak'at'an Şot'o sa ak'esun avabaki harayt'unpi,

* 6:34 6:34 Ams'i oç. 27:17; 1 Padç. 22:17; 2 Hadis. 18:16; Yez. 34:5; Zək. 10:2; Mat'. 9:36 † 6:37 6:37 P'əbaç dinar - Sa dinar sa giin əşlin haq'q'e. ‡ 6:48 6:48 Üşeni bip'imci saadast'a - Həysət'in vaxt'en üşə saad xibaraxun üq'əray arane.

⁵⁰ Şot'o ak'i içoğö q'iyen haq'eneý. İsusen hat'e saad şot'oğoxun əyitp'i pine: «Ük'lü bakanan, Zuzu, ma q'ıbbanan!»

⁵¹ Oşa şot'oğoy t'öğöl lodk'inane laşi, muşal şip'e baki. Şorox lap məət't'əl mant'undi.

⁵² Axırı şot'oğon t'ema amdara uk'est'uni möcüzinəl tet'un q'amışakey, içoğoy pulmux hələ k'aç'iney.

İsusi Ginesara azariğö q'olaybsun

(Mat'. 14:34-36)

⁵³ İsus q'a İz şagirdxo gölə c'ovaki Ginesarat'un hari. Q'ariluğa c'eri lodk'inağaçt'unpi.

⁵⁴ Şorox lodk'inaxun c'eğala k'inək' camaaten İsusə çalexı.

⁵⁵ T'e pervare bakala amdarxon İsusi maya baksuna ibakat'an içoğoy azariğö nasilk'in boş şot'ay t'öğöl eşt'at'un burqı.

⁵⁶ İsusi tağala hər gala - ayızmoğö, səhərmoğö, bölgöğö azariğö eçeri meydana lat'unxsay ki, şot'ay paltarı c'ot'aq'a bakayin lafteq'at'un. Şot'o laft'alorox bitoval q'olayebaksay.

7

Amdara murdar balo hik'ə?

(Mat'. 15:1-20)

¹ Sa ği İsusi t'öğöl fariseyxo q'a Yerusolimaxun bakala sa hema k'anun zombalxone hari.

² Şot'oğon at'unk'i ki, İsusi şagirdxoy bəzit'oğon murdar kulmoğon, yəni pakbaksuni ədətə əməlbınut'tun şuma arst'a.

³ Axırı fariseyxon içan bütüm iudeyxollarik' içoğoy bavoğoxun mandı ədətə tam dəgig əməlt'unbsay. İçoğoy kulmoğö os'k'i pakbinut' şuma artet'unsoy,

⁴ bazarəxun harit'uxun oşa kulmoğö os'k'i pakbinut' hik'k'al utet'unkey. Şot'oğon hələ q'erəzəl gele ədətxot'un əməlbsay. Mətər ki, şot'oğon içoğoy ədətə görə lap camurxo, vedroğö, tuncə levət'xoval os'k'i pakt'unbsay.

⁵ Fariseyxon q'a k'anun zombalxon İsusaxun xavart'un haq'i: «Het'aynak' Vi şagirdxon bavoğoxun mandı ədətxo tet'un əməlbsa? Şumat'un arst'a, ama kulmoğö tet'un os'k'i pakbsa?»

⁶ İsusen şot'oğö pine: «İsaya xavareçalen vəxlarik' p'əçolat'oğoynak', he saat'e şampe!

"Me azuk'en içoğoy muzine Za hörmətbsa,

Ama içoğoy ük' Zaxun əxile.

⁷ İçoğoy Za bul k'os'bsunal ams'ine,

Bez k'anunxo içoğoy c'evk'i k'anunxont'un əvəzbsa". *

⁸ Vən Buxaçuğoy əmirə t'öğöxbi amdarxoy c'evk'i ədətxonnan taysa».

⁹ İsusen saal şot'oğö pine: «Ef c'evk'i ədətxo əməlbseynak' Buxaçuğoy əmirə t'öğö bost'una hetərəl saat' bacarnanbsa!

¹⁰ Moiseyen k'ə pey? "Nana-bava hörmətba", "nana nəəl bava təhk'irbala amdara bəsp'anan"! †

¹¹ P'oy vən k'ənan bsa? Sunt'in c'eri uk'ayin ki, "bezi nana-bava tadala bakalt'u Buxaçuğoz q'urbanbsa",

¹² vən t'e amdari iz eht'iyəci boş bakala nana-bava nu köməybsuna pis tenan bəğsa.

¹³ Mətərlüğən vən vəxun c'evk'i ədətən taysunen Buxaçuğoy əyitə hik'k'alnanbsa! Hələ mot'o oşq'ar q'erəzəl gele əşurxonan biq'sa!»

¹⁴ İsusen p'urumal camaata İz t'öğöl k'alpi pine: «Bitot'in Za ümüxlaxanan ki, q'amışakanan.

¹⁵ Jomo tağala sal sa şeyen amdara murdar tene bon, ama amdara murdar balo jomoxun c'eğaloroxe».

¹⁶ ‡

¹⁷ İsus camaataxun cöybaki k'oya eğat'an, İz şagirdxon me əyitmoğoy məninə q'andırışsunat'un şot'oxun xaişbi.

¹⁸ İsusen şot'oğö coğabe tadi: «Vənəl hələ tenan q'amışaki? Bex tenan bafst'a ki, amdari boş tağala sal sa şeyen amdara murdar bes tene bakon?

* 7:7 7:7 İsa. 29:13 † 7:10 7:10 C'eys. 20:12; 21:17; Lev. 20:9; K'an. 5:16 ‡ 7:16 7:16 Bəzi kiinşamurxost'a me bənd butene: İbakseynak' ümüx bakalt'in ibaqe'q'an!

¹⁹ Şot'aynak' ki, jomo tağala şeymux şot'ay ük'e təə, tapanene taysa, t'iyal mantene-est'a». (İsusen me əyitmoğon bito ukunxoy təmiz baksunane ak'est'i.)

²⁰ İsusen İz əyitə davamebi: «Amdara murdar balo isə amdaraxun c'eğalone.

²¹ Şot'aynak' ki, amdarxoy boşt'an, ük'exune pis fikirxo, əxlagsuzluğ, oğriluğ, bespsun,

²² q'erəz çuğoy loxol bəğsun, tamaxkərluğ, şər bost'un, bic'luğ, pozğunluğ, paxılluğ, Buxaçuğoy əleyinə əyitpsun, loğaluğ saal haq'ılsuzluğ c'eğon.

²³ Bütüm me pis əşurxo amdari boşt'ane c'eri şot'o murdar bsa».

Finik'iyalu çuğoy vəbaksun
(Mat'. 15:21-28)

²⁴ İsus t'et'iin c'eri Sur oçalane taşi. Şo t'et'iya sa k'oyane mandi, İzi miya baksunal şuk'k'ala avabakeşt'un tene çuresay. Ama mot'o p'urumal c'ap' efes tene baki.

²⁵ T'etiya sa çuğoy hari p'anep'i ki, İsus içoğoy aranene. Şoval hat'e saad İsusi t'öğöl hari şot'ay turinoq'a bineti. Şot'ay xuyərəst'a murdar urufe buy.

²⁶ Şo iç isə Siriin Finik'ina nanaxun baki sa grek' çuuxey. Şot'in İsusə xoyinşebi ki, iz xuyərəxun murdar urufa c'evk'ane.

²⁷ İsusen şot'o pine: «Barta süft'ə əyloxq'at'un boşi, şot'aynak' ki, əyloğoy şuma ext'i xəyoğoy bost'un düz tene bakon».

²⁸ Çuğon isə Şot'o coğabe tadi: «Ay Q'onçux, axırı yan xəyoğonal əyloğoy sulfınaxun oq'a bəri k'ot'orxoxunyan uksa».

²⁹ İsusen çuğoy pine: «Vi me əyitə görə arxayın taki! Vi xuyərəxun murdar uruf c'ere».

³⁰ Çuğon iz k'oya hari anek'i ki, iz xuyər gane boş bask'ene, murdar urufal şot'oxun c'erene.

Kar hamal lal bakala sa amdari q'olaybaksun

³¹ İsus p'urumal Sur oçalaxun c'ere, Sidonal c'ovaki, Dek'ap'olisi tərəfəxun Galileya göləne p'ap'i.

³² T'iya İsusi t'öğöl kar hamal lal bakala sa amdara eçeri xoyinşt'unbi ki, İz kula şot'ay loxolq'an laxi.

³³ İsusen t'ə amdara t'ödx taşeri, İz k'əşəmoğoy me amdari ümüxxone laxi, oşa İz k'əşinə çupunaxp'i şot'ay muzane laft'est'i.

³⁴ Şot'in göynul bəği afirinepi, oşal bəğəloy sa mindəfə saki pine: «Effata!», yəni "qayey".

³⁵ Me amdari hat'e saad ham ümüxxo, hamal muz qayesi, şot'inal as'ar əyitpsane burqi.

³⁶ İsusen mot'o ak'it'oğoy tapşurebi ki, me barada şuk'k'ala hik'k'al maq'at'un exlətpi. Ama heq'ədər gele tapşurebsaysa, t'eq'ədər geleyal bayant'unbsay.

³⁷ Camaat məə't'əl mandeney, şot'oğon next'unuy: «Me amdari bala əşlin toy butene! Şot'ay t'öğöl karurxonon inebaksa, lalurxonon əyitene!»

8

İsusi bip' hazar tanaxun gele amdara boşevksun
(Mat'. 15:32-39)

¹ Hat'e gimxo p'urumal gele camaate giresi. Şot'oğoy içoğoxun ukun butet'uxiy, İsusenal şagirdxo İz t'öğöl k'alpi pine:

² «Me amdarxo Bez goroxe eysa. Şorox xib ğine ki, Bez t'öğölt'un, içoğoxun ukala şeyal butet'ux.

³ Mot'oğoy həysə içoğoy k'ojurxo yaq'abadayiz, yaq'a halnuxun bitalt'un, axırı bəziyoroş lap əxiləxunt'un hare».

⁴ Şagirdxon Şot'o coğabt'un tadi: «Meq'ədər amdara boşevk'seynak' me çölö mayına şum bəğəbes bakon?»

⁵ İsusen şot'oğoxun cavare haq'i: «Hema şumyax bu?» Şot'oğon pit'un: «Vüğ».

⁶ T'e vədə İsusen camaata pine ki, oq'a arseq'at'un. Şot'in vüğ şuma ext'i şükürebə, oşa cöybə İz şagirdxone tadi ki, camaata paybat'un. Şot'oğon şuma payt'unbi.

⁷ Şot'oğost'a sa hema dənə mis'ik' çəliyal buney, İsusen şükürbala afirinə bit'uxun oşa mot'oğoval paybsunane əmirbi. Şagirdxonon camaata payt'unbi.

⁸ Amdarxon kəyi bot'unşi. Avuzin mandi k'ot'orxo girbat'an isə vüğ zənbilə buybaki.

⁹ T'et'iya bip' hazar tana İsa amdare buy.

İsusen şot'oğoy yaq'anebadı,

¹⁰ İç isə İz şagirdoxun sagala lodk'ina laşi Dalmanuta oçalane taşi.

Fariseyxo İsusaxun sa nişan çuresun

(*Mat'. 12:38-39; 16:1-12*)

¹¹ Fariseyxo İsusı t'öğöl hari Şot'oxun höcətsat'un burqı. Şot'o sinəyinşbseynak' çurt'unsay ki, göynuxun eğala sa möcüzəlü nişanq'an ak'est'i. *

¹² Şot'in bəğəloy sa mindəfə saki pine: «Het'aynak'e me nəsilən möcüzəlü nişan qəvesa? Vəx düzinəz nex: me nəsilə sal sa nişan tene tadeğal». †

Şagirdxo nu q'amışaksun

(*Mat'. 12:38-39; 16:1-12*)

¹³ Oşa şot'oğoxun cöybaki p'urumal lodk'ina laşi göle t'e soğə tərəfə c'ovaki.

¹⁴ İz şagirdxon şum exst'una eyexun c'evk'et'unıy. Lodk'ina şot'oğoy tək sa dənə şume buy.

¹⁵ İsusen şot'oğə tapşurbi pine: «Eht'iyət'lü bakanan, fariseyxo əyinəxun q'a İrodi əyinəxun vəx bəğanan». ‡

¹⁶ Şagirdxon isə içoğoy arane exlətp'i next'unıy: «Mot'o beşi şum nu baksuna görəne nex».

¹⁷ İsusen mot'o avabaki şot'oğə pine: «Het'aynak' şume nu baksunaxunnan əyite? Yəni hələ q'amışaki bex bafteanst'a? Het'aynak' ef ük' meq'ədər inadkərə?»

¹⁸ Ef pulmux baksun-baksun tenan aksa? Ef ümüxxo baksun-baksun tenan ibaksa? Ef eyexun he usuma c'eri!

¹⁹ Zu qə şuma qə hazar tane arane cöybi paybat'an bəşt'an mandi k'ot'orxoxun hema zənbilnən buybi?» Şot'oğon pit'un: «P'as's'e». §

²⁰ «P'oy vüğ şuma bip' hazar tane arane cöybi paybat'an k'ot'orxoxun hema zənbilnən buybi?» Şot'oğon pit'un: «Vüğ».

²¹ İsusen şot'oğə pine: «Ama vən hələl q'amıştenanbaki!»

Bet'sayda bakala k'aç'i amdari q'olaybaksun

²² Şorox Bet'saydat'un hari. Miya İsusı t'öğöl sa k'aç'i amdart'un eçeri, Şot'oxun me amdari loxol İz kula laxsunat'un xoyinşbi.

²³ İsusen k'aç'in kiyexun biq'i şot'o ayizaxun t'öğə taşeri. Oşa şot'ay pulmoğə çupunen şəyinbi, İz kulmoğə şot'ay loxol laxi xavare haq'i: «Sa şey anksa?»

²⁴ K'aç'inen bəği pine: «Amdarxoz aksa, xodurxot'un oşq'ar, ama tarat'unne».

²⁵ T'e vədə İsusen İz kulmoğə p'urumal me amdari pulmoğəy loxole laxi, k'aç'i amdari piyelal işiğə hari. Şo q'olayebaki, hər şeyal qay aksane burqı.

²⁶ İsusen şot'o k'oya yaq'abi pine: «Bəğa, sal ayize ma baki».

P'et'eri Xrist'osa çalxsun

(*Mat'. 16:13-20; Luk'. 9:18-21*)

²⁷ İsus İz şagirdoxun sagala Filip'a bakala K'eyariin ayizmoğəne yaq'a baft'i. Yaq'a İz şagirdoxun xavare haq'i: «Amdarxoy upsuna görə Zu şuzu?»

²⁸ İz şagirdxon Şot'o metərt'un coğab tadi: «Bəzit'oğon next'un ki, K'unuk'bal İoan, t'iyəmit'oğon İlya, bəzit'oxun isə next'un ki, xavareçalxoxun soğonu». *

²⁹ İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «P'oy vən Za şunan hesabbsa»? P'et'eren Şot'o coğabe tadi: «Hun Xrist'osnu». †

³⁰ İsusen İz şagirdxo tapşurebi ki, İzi Xrist'os baksuni barada şuk'k'ala nu exlətp'at'un.

İsusı İz p'uri-bəyinbaksuni əmxun saturbəş avabakest'un

(*Mat'. 16:21-23; Luk'. 9:22*)

³¹ Mot'o pit'uxun oşa İsusen şot'oğə zombsane burqı. Şot'in pine ki, Amdari Gəren gele əzyət zap'k'alane. Ağsaq'q'alxon, samci bəyinşxon q'a k'anun zombalxon Şot'o tet'un çalxal, Şot'o besp'est'alt'un, ama xib gınaxun oşa Şo bəyinbakale.

³² İsusen me əyitməğə qaye nexey. P'et'eren isə Şot'o t'öğə zapi Şot'ay əyite bonet'i.

³³ Ama İsusen fırpı İz şagirdxo loxol bəği P'et'era pine: «Aça Bezi piin bəşt'an, Şeytan! Hun Buxaçux k'inək' təə, amdar k'inək'en fikirbsa».

* **8:11 8:11** Luk'. 11:16 † **8:12 8:12** Luk'. 11:29 ‡ **8:15 8:15** Luk'. 12:1 § **8:19 8:18-19** İsa. 6:9-10; Yer. 5:21; Yez. 12:2; Mrk'. 4:12 * **8:28 8:28** Mrk'. 6:14-15; Luk'. 9:7-8 † **8:29 8:29** İoan. 6:68-69

İsusi baç'anexun taysuni toy
(Mat'. 16:24-28; Luk'. 9:23-27)

³⁴ İsusen İz şağirdxo q'a camaata İz t'öğöl k'alpi metære pi: «Əgər şunesa Bez baç'anexun eysun çuresasa, içuxun kulhaq'eq'an, iz xaçal ext'i Bez baç'anexunq'an hari. †

³⁵ Şiin iz elmoğo çark'est'un çuresasa, şot'o açesp'ale, ama şiin Zaxun baki Müq Xavari s'iyal iz elmoğo açesp'ayin, şot'o çark'est'ale. §

³⁶ Amdareynak' bütüm dünyənə q'azayınşı iz elmoğo açespsunaxun k'ə xeyirə bu?

³⁷ Amdaren iz elmoğoy əvəze k'ə teya tadon?

³⁸ Me ext'ibərsuz saal günaxkər nəsilni arane şiin Zaxun q'a Bez əyitmoğoxun ot'p'ayin, Amdari Ğarenal İz Bavay tamtarağen İvel angelxoxun sagala eğat'an t'e amdaraxun ot'p'ale».

9

¹ İsusen şot'oğoy pine: «Vəx düzinəz nex: vəmiya bakalt'oğoy bəzit'oğon hələ içoğoy ömürə axıra p'ap'esp'inut' Buxaçuğoy padçağluği eysuni zora ak'alt'un».

İsusi ak'esuni badalbaksun
(Mat'. 17:1-13; Luk'. 9:28-36)

² Üq ği oşa İsusen İçuxun P'et'era, İak'ova saal İoana ext'i alloy sa buruğone laşi. Şorox t'et'iya təkt'uniy.

Bürdən şot'oğoy piin bəş İsusi ak'esun badalebaki.

³ Şot'ay paltar s'aldala, pula taşala mas'i irəngene baki. Oçali çoyel sal sa paltar təmizbalen şot'o metər mas'ibes batenekoy.

⁴ Oşa İlya q'a Moiseyal şot'oğoynak' ak't'unşi. Şot'oğon İsusaxun exlətt'unbsay.

⁵ P'et'eren İsusə pine: «Məəlim! He şaat'e ki, yan memiyayan. Eki xib dənə mandala ga biq'en, soğoy Vaynak', soğoy Moiseyeynak', soğoval İlyaynak'».

⁶ Şot'in içinal avatəney k'ə uk'ane, şot'aynak' ki, içoğoy q'iyen haq'enev.

⁷ Hame vədə sa asoyen içoğoy loxol xojine saki. Asoyi boş't'an sa səse hari: «Mo Bez çureğala Ğare, Kot'o ümüxlaxanan!» *

⁸ Fırıp'i saal bəğat'an isə içoğoy t'öğöl İsusaxun başq'a ene şuk'k'al tet'un ak'i.

⁹ Buruğoxun şığat'an İsusen İz şağirdxo tapşurebi ki, Amdari Ğar p'uri ganuxun bəyınbakamin t'et'iya ak'it'oğoy şuk'k'ala nu uk'at'un.

¹⁰ Şot'oğonal mot'o içoğoy ük'e boş et'unfi, ama içoğoy arane exlətp'at'an "p'uri ganuxun bəyınbaksun" əyitin məninə q'amışaksunt'un çuresay.

¹¹ Şot'oxun isə xavart'un haq'i: «K'anun zombalxon het'aynak't'un nex ki, süft'ə İlya eğalane?» †

¹² İsusen şot'oğoy metære pi: «Düze, İlya süft'ə hari hər şeyə həzirbalane. P'oy Amdari Ğare əmxun het'aynak'e şameşe ki, amdarxon şot'o tet'un q'abulbal şot'oğoy kiyexunal şot'in gele əzyət zap'k'ale?

¹³ Ama Zu vəx nexzu: İlya ene hare. İz əmxun şameşi k'inək'əl, k'ə çurt'unşisa şot'ay bel et'unçeri».

İsusi iz boş murdar uruf bakala ğara q'olaybsun
(Mat'. 17:14-20; Luk'. 9:37-43)

¹⁴ Şorox içoğoxun nu taşi şağirdxoy t'öğöl eğat'an gele amdari topbaksuna saal sa hema k'anun zombalxo şağirdxoxun höcətsunat'un ak'i.

¹⁵ İsusə ak'ala k'inək' amdarxo bütüm məət't'əl mant'undi, Şot'ay bəş t'it'eri Şot'o "xeyirq'an baki" pit'un.

¹⁶ İsusen xavare haq'i: «Şot'oğoxun het'ay əmxunnan höcətsay?»

¹⁷ Amdarxoy aranaxun sunt'in Şot'o coğabe tadi: «Məəlim! Zu vi t'öğöl lalluği urufa biq'əsi bez ğaraz eçeri.

¹⁸ Urufen şot'o maya biq'ayin, oçalane saksə, t'e vədəl əylin jomo kəfunale baksə, şot'in uluxxo ğırc'esest'a, oşal iz bədən dırist' q'arinebaksə. Vi şağirdxoxun xaişezbi ki, me urufa ç'evk'at'un, ama tet'un bacarbi».

¹⁹ İsusen isə şot'oğoy pine: «Ay nu vėbakala nəsil! Hevaxt'al şirik' vəxun mandoz? Hevaxt'al şirik' vəx portp'oz? Əylə Bez t'öğöl eçanan!»

‡ 8:34 8:34 Mat'. 10:38; Luk'. 14:27 § 8:35 8:35 Mat'. 10:39; Luk'. 17:33; İoan. 12:25 * 9:7 9:2-7 Mat'. 3:17; Mrk'. 1:11; Luk'. 3:21-22; 2 P'et'. 1:17-18 † 9:11 9:11 Mal. 4:5; Mat'. 11:14

²⁰ Əylə Şot'ay t'öğölt'un eçeri. Urufenal İsusə ak'ala k'inək' əylə jık'epi. Əyel oq'a bitı t'ık'ireney, iz jomoxun kəfe barst'ay.

²¹ İsusen şot'ay bavaxun xəvare haq'i: «Mə əyel hevaxt'inaxune metər baksə?» Əylin bavan pine: «Əyelluğaxun.

²² Mə urufen bəspseynak' kot'o sa hema kərəm aruğə, xənane bose. Ama bacarenb-sasa, yax köməyba, yax gorox eki!»

²³ İsusen şot'ay pine: «"Bacarenbsasa" nexnu? Vəbakalt'aynak' hər şey mümkünə!»

²⁴ Əylin bavan hat'e saad harayepi: "Vəzu! Ama köməyba ki, bezi ük'e nuveluğeynak' ga maq'an mandı!"

²⁵ İsusen amdaxoy t'it'eri eysuna ak'at'an murdar urufa q'adağanbi pine: «Ay lalluği q'a karluği uruf, Zu və əmirezbsa, mə əylin boşt'an c'eki, eneyal ma baki!»

²⁶ Urufen haraypi əylə ost'aar jık'psun c'ere. Əyel meyid k'inək' bineti, gelet'in pine: «Ko p'urene!»

²⁷ Ama İsusen əylin kiyexun biq'i alanebi, şoval turele hayzeri.

²⁸ İsus k'oya basit'uxun oşa İz şagirdxon cöycə Şot'oxun xavart'un haq'i: «P'oy het'aynak' t'e urufa yan c'evk'es teyan baki?»

²⁹ İsusen şot'oğə coğabe tadi: «Mə cürə urufxo tək'ə afırınene † c'evk'es baksə».

İsusi İz p'uri-bəyınbaksuni əmxun p'urum avabakest'un

(Mat'. 17:22-23; Luk'. 9:43-45)

³⁰ Şorox t'et'iin c'eri Galileyinaxunt'un c'ovaksay. İsusen çurtenesay ki, şinesa mot'oxun xavar bakane,

³¹ şot'aynak' ki, İz şagirdxone zombsay. Şot'oğə metərə nexey: «Amdari Ğara xəyanətbi amdaxoy kiyel tadalt'un, şot'oğonal Şot'o bəsp'alt'un. Purit'uxun xib ği oşa isə Şo bəyınbakale».

³² Şagirdxon mə əyitə q'amıştet'unbaki, ama Şot'oxun xavar haq'sunal q'it'unbsay.

Ən kalo şuva?

(Mat'. 18:1-9; Luk'. 9:46-50; 17:1-2)

³³ Şorox K'efernaumat'un hari. K'oya bağat'an İsusen İz şagirdxoxun xəvare haq'i: «Yaq' eğat'an het'ay əmxunnan həcətbsay?»

³⁴ Ama şuk'k'alən qaqtenebi, şot'aynak' ki, yaq' eğat'an içoğoy arane şi ən kalo baksuni əmxunt'un həcət'bey. §

³⁵ İsusen arsi p'as's'e şagirdə İz t'öğöl k'alpi pine: «Ef boşt'an şu samciyo baksun çuresasa, bitot'uxun axırncı, bitot'ayal q'ulluğçiq'an baki».*

³⁶ Şot'in sa mis'ik' əylə ext'i şagirdxoy aranene çurdest'i, oşa əylə İz q'ujel ext'i şot'oğə pine:

³⁷ «Şiın Bez s'iyen metər əyloğoxun sunt'u q'abulbayın, şot'in Za q'abulbale. Za q'abulbalt'in isə tək Za təə, Za Yaq'abit'ual q'abulbale». †

T'iyəmit'oğoy loxol alaxun oq'a ma bəğə

³⁸ İoanən Şot'o pine: «Məəlim, yan Vi s'iyen murdar urufa c'evk'ala sa amdaryan ak'i, ama beş bac'anexun eğalt'oğoxun nu baksuna görə şot'o q'adağanyanbi».

³⁹ İsusen şot'oğə pine: «Şot'o galdamanan! Bez s'iyen möcüzə ak'est'alo Bez əleyinə bakes batenekon.

⁴⁰ Beş əleyinə nu bakalo isə beş tərəfe. ‡

⁴¹ Şiın vəxun sunt'u Bez bac'anexun eğalt'oğoxun baksuna görə sa cam xe tadayın, vəx düzinəz nex: əvəzsuz tene mandal. §

T'iyəmit'u pis yaq'a ma taşə

⁴² Şinesa mə xurit'oğoxun, yəni Za vəbakalt'oğoxun sunt'u pis yaq'a taşayın, şot'aynak' iz ozane kala sa jomok'ojin jə suruk'p'i içü dənizə bost'un kot'oxun şaat'e bakan.

⁴³ Əğər vi kiine və pis yaq'a taşt'asa, şot'o bot'a. P'ə kulla baki, ama cəhənnəmə, t'e nu açala aruğə bafst'axunsa, sa kulla mandi cənnətə bafst'un şaat'e.*

⁴⁴ †

‡ 9:29 9:29 afırınen - Bəzi kiınsamurxost'a: afırınen q'a ğurux efsunen § 9:34 9:34 Luk'. 22:24 * 9:35 9:35 Mat'. 20:26-27; 23:11; Mrk'. 10:43-44; Luk'. 22:25-26 † 9:37 9:36-37 Mat'. 10:40; Luk'. 10:16; İoan. 13:20 ‡ 9:40 9:40 Mat'. 12:30; Luk'. 11:23 § 9:41 9:41 Mat'. 10:42 * 9:43 9:43 Mat'. 5:30 † 9:44 9:44 Bəzi kiınsamurxost'a mə bənd butene: Cəhənnəmə bəkal't'oğə k'aram'kala meq tene bisa, t'iyanın bok'ala aruxal tene aşt'a.

⁴⁵ Əgər vi turene va pis yaq'a taşt'asa, şot'o bot'a. P'ə turla baki cəhənnəmə bosesaxunsa, axsağ mandı cənnətə bafst'un şaat'e.

⁴⁶ †

⁴⁷ Əgər vi pulene va pis yaq'a taşt'asa, şot'o c'evk'a. P'ə pulla cəhənnəmə baysunaxunsa, sa pulla Buxaçuğoy padçağluğa baysun şaat'e. §

⁴⁸ Axırı cəhənnəmə bakalt'oğö k'aramk'ala meq tene bisa, t'iyanın bok'ala aruxal tene aşt'a. *

⁴⁹ Qurbaniyo el bakala k'inək' amdari təmizbaksunal şot'ay aruğoxun c'ovaksune.

⁵⁰ El şaat' şeye, ama əgər elen iz elaxoyluğa açesp'ayin, şot'o het'ina t'ad tades bakon? Barta vəst'a elq'an baki. T'e vədə ef arane serluğal bakale». †

10

İşq'ar-çuğoy sunaxun cöybaksuni barada
(Mat'. 19:1-12)

¹ İsus t'et'iin c'eri İudeyina, İordan oqe t'e tərəfe taşi. P'urumal amdarxo Şot'ay bel giresay, Şot'inal həmişənin k'inək' şot'oğö zomebsay.

² Sa hema farisey İsusı t'öğöl hari Şot'o İz əyitin loxol biq'seynak' metər sa sualt'un tadi: «Moiseyi k'anunen işq'ari iz çuğö c'evksuna icaza bune?»

³ İsusen şot'oğö pine: «Moiseyen vəx k'ə əmirbe?»

⁴ Şot'oğön coğab't'un tadi: «Moiseyi k'anunen işq'aren iz çuğö cöybaksuni kağız tadi c'evk'ayin, icaza bune». *

⁵ İsusen şot'oğö metərə pi: «Şot'in ke əmirə ef inadkər baksuna görəne tade.

⁶ Ama burqesunast'a Buxaçuğon "şot'oğö işq'ar saal çuuxe yaratmışı". †

⁷ "Kot'o görəl işq'ar iz bava-nanaxun cöybaki iz çuğö gəçəğale,

⁸ me p'öğ sa bədən bakale". Ene şorox p'ə tan təə, sa tane. †

⁹ Mot'aynak'al, barta Buxaçuğon cütt'əyinişit'oğö amdaren maq'an cöybi».

¹⁰ Şorox k'oya bakat'an şagirdxon İsusaxun me barada p'urum xavart'un haq'i.

¹¹ İsusen şot'oğö metərə coğab tadi: «İz çuğö c'evk'i q'erəzt'uxun laşk'oybakalt'in əxlagsuzluğəbsa.

¹² İz işq'araxun c'eri q'erəzt'u tağala çuğonal əxlagsuzluğəbsa». §

İsusi əyloğö xeyir-bərəkət tast'un
(Mat'. 19:13-15; Luk'. 18:15-17)

¹³ Amdarxon İsusı t'öğöl içoğoy əyloğot'un eşt'ay ki, Şot'in İz kula şot'oğöy loxol laxi xeyir-bərəkət tadane. Şagirdxon isə şot'oğö tet'un barey.

¹⁴ Mot'o ak'ala İsusen əcuğləyinişəki pine: «Bartanan əylux Bez t'öğöl hareq'at'un! Şot'oğö galmadanan! Şot'aynak' ki, Buxaçuğoy padçağluğ metərt'oğöy.

¹⁵ Vəx düzinəz nex: şiin Buxaçuğoy padçağluğa sa əyəl k'inək' nu q'abullbayin, t'et'iya sal sa vədə bayes tene bakon». *

¹⁶ Oşa əyloğö q'ujbi İz kulmoğö şot'oğöy loxol laxi xeyir-bərəkətə tadi.

Var-dövlət q'a Buxaçuğoy padçağluğ
(Mat'. 19:16-30; Luk'. 18:18-30)

¹⁷ İsus yaq' c'eğat'an sa amdar t'ist'un Şot'ay t'öğölə hari. İz bəş cökt'i xavare haq'i: «Ay şaat' məəlim, zu k'ə şaat'luğ baz ki, həmişəluğ yəşəyinişə bağaz?»

¹⁸ İsusen şot'o pine: «Za het'aynak'en şaat' nexə? Buxaçuğoxun başq'a şuk'k'al şaat' tene.

¹⁹ Şot'ay əmirxo avanu: "Besmaba. Əxlagsuzluğmaba. Başmaq'a. Şuk'k'ali əleyinə əfçidən şahidluğmaba. Şuk'k'ala feret'mada. Vi bava-nana hörmətba". †

²⁰ Me amdaren isə İsusə pine: «Məəlim, mot'oğö bitova əyelluğaxun əmələzbsa».

²¹ İsusen şot'ay loxol bəneği, şo İz ük'el baseki. İsusen pine: «Vi sa şey kame: taki hik'ə buvaxsa, toydi kəsibxo payba. T'e vədə göynul vi xəzinə bakale. Oşa qaybaka, † Bez baç'anexun eki».

²² Mot'o ibakala t'e amdar pərt baki pəşman taneşi, şot'aynak' ki, iz var-dövlət geleney.

† **9:46 9:46** - Bəzi kiinşamurxost'a me bənd butene: *Cəhənnəmə bakalt'oğö k'aramk'ala meq tene bisa, t'iyanın bok'ala aruxal tene aşt'a.* § **9:47 9:47** Mat'. 5:29 * **9:48 9:48** İsa. 66:24 † **9:50 9:50** Mat'. 5:13; Luk'. 14:34-35 * **10:4 10:4** K'an. 24:1-4; Mat'. 5:31 † **10:6 10:6** Burq. 1:27; 5:2 † **10:8 10:7-8** Burq. 2:24 § **10:12 10:11-12** Mat'. 5:32; Luk'. 16:18; 1 Kor. 7:10-11 * **10:15 10:15** Mat'. 18:2-3 † **10:19 10:19** C'eys. 20:12-16; K'an. 5:16-20 † **10:21 10:21** qaybaka - Bəzi kiinşamurxost'a: *qaybaka, vi xaça ext'a.* Mrk'. 8:34

²³ Ísusen Íz hërrëmine bakalt'oğoy loxol bëği Íz şagirdxo pine: «Var-dövlət bakalt'oğoynak' Buxaçuğoy padçağluğa baysun heq'ədər çətine!»

²⁴ Şagirdxo Şot'ay əyitmoğoxun məətt'əlt'un mandı. Ama Ísusen p'urumal şot'oğoy pine: «Bez ğarmux, Buxaçuğoy padçağluğa baysun § heq'ədər çətine!»

²⁵ Buşë bëke deşiyexun c'ovaksun dövlətlü amdari Buxaçuğoy padçağluğa bay-sunaxun hasande».

²⁶ Şorox lap məətt'əl mandı sun-suna pit'un: «Ketəresa, şuva çark'eşes bakon?»

²⁷ Ísusen şot'oğoy loxol bëği pine: «Mo amdaxoynak' мүmkün tene, Buxaçuğoynak' isə мүmküne. Şot'aynak' ki, Buxaçuğoynak' hər şey мүmküne».

²⁸ T'e vədə P'et'eren Şot'o metərə pi: «Ama yax bëğa, yan bitova bosı Vi baç'anexunyan hare».

²⁹ Ísusen coğabe tadi: «Vəx düzinəz nex: t'etər sa amdar teno ki, Zaynak' q'a Müq Xavareynak' iz k'oja, viçimoğoy, xunçimoğoy, iz nana, iz bava, iz əyloğoy, iz əkinxo bosane,

³⁰ oşa isə me dünyəni koruğxoy boş mot'oxun sabaç q'at avuzin k'ojurxo, viçimux, xunçimux, nanoox, bavoox, əylux, əkinxo, gələcəyə isə həmişəluğ yəşəyinş nu haq'an.

³¹ Ama həysə samci bakalt'oğoy gelo axırncı, axırncı bakalorox isə samci bakalt'un».

*

Ísusı İz p'uri-bəyinbaksuni əmxun xibimci kərəm xavar tast'un

(Mat'. 20:17-19; Luk'. 18:31-34)

³² Bəş Ísusə taysay. Şorox Yerusəlimat'un taysay, Ísusı şagirdxonal içoğoy naraatt'un hisbsay. Şot'oğoy baç'anexun tağalorox isə q'ıye boşt'unıy. Ísusen p'as's'e şagirdə sa t'ödx zəpi şot'oğoynak' oşa İz bel eğəla əşurxoy əmxun exlətpsane burqı:

³³ «Mone, yan həysə Yerusəlimayın laysa. T'ıya Amdarı Ğara samci bəyinşxoy q'a k'anun zombəlxoy kiye tədalt'un, Şot'aynak' bisuni q'ərər c'evk'i Şot'o Buxaçuğoy nu çəlxəlxoy kiye tədalt'un.

³⁴ Şot'oğon Amdarı Ğara lağa haq'alt'un, Şot'ay loxol çuk'alt'un, tatarlayınşı oşa bəsp'alt'un. Ama Şo xib ğınaxun oşa bəyinbakale».

Şuva kalo?

(Mat'. 20:20-28)

³⁵ Zavdayı ğarmux İak'ov q'a İoan Ísusə İşalayınşaki pit'un: «Məəlim, Vaxun sa xaişyax bu, çuryansa ki, şo əməlbavax».

³⁶ Ísusen şot'oğoxun xavare haq'i: «K'ənan çuresa vəynak' baz?»

³⁷ Şot'oğon Ísusə pit'un: «Vi padçağluğ tamtarəgen eğat'an, barta yaxun soğoy Vi yön tərəf, t'e soğoy isə tərs tərəf q'an arşı».

³⁸ Ama Ísusen şot'oğoy pine: «Ef k'ə çuresuna sal vənəl tenan q'amış. Bez üğələ camaxun † üğəs banankon? Zu k'unuk'baki k'inək' vənəl k'unuk'bakes banankon?» ‡

³⁹ Şot'oğon coğabt'un tadi: «Bayankon». Ísusen şot'oğoy pine: «Bez üğələ camaxun vənəl üğələn, Zu k'unuk'baki k'inək' vənəl k'unuk'bakalnan.

⁴⁰ Ama Bez yön nəəl tərs tərəf şı arst'una icaza tast'un Bez ext'iyərə tene. T'e ga şineynak' həzir bakenesa, şot'oğoy tadeğəle».

⁴¹ Mot'o İbakala mandı vis' şagirdi İak'ovi q'a İoani loxol əcuğone biq'i.

⁴² T'e vədə Ísusen şagirdxo İz t'öğöl k'alpi pine: «Vən avanan ki, me dünyənə amdaxoy loxol padçağxon q'a kalaluğbalxont'un ağaluğbasa.

⁴³ Ef arane isə barta metər maq'an baki. Barta ef boşt'an kalo baksun çureğəlo ef q'ulluğciq'an baki,

⁴⁴ ef arane samci baksun çureğəlo bitot'ay nökərq'an baki. §

⁴⁵ Axırı Amdarı Ğaral İçu q'ulluğbat'un pi tene hare, harene ki, İçin q'ulluğbi gelet'u İz elmoğoy toyen çark'est'ane».

K'aç'i Bart'iməyə pulmoğoy qəyesun

(Mat'. 20:29-34; Luk'. 18:35-43)

⁴⁶ Şorox Yerixoyat'un hari. Oşa Ísus İz şagirdxoxun q'a İz baç'anexun eğəla camaataxun sagala Yerixoyaxun c'eğat'an Bart'iməy s'iyen sa k'aç'i paygirbal yaq'e t'öğöl arşeney. (Bart'iməy s'i T'iməyi ğar upstone.)

§ 10:24 10:24 Buxaçuğoy padçağluğa baysun - Bəzi kiinşamurxost'a: var-dövlətə umudbakalt'oğoynak' Buxaçuğoy padçağluğa baysun. * 10:31 10:31 Mat'. 20:16; Luk'. 13:30 † 10:38 10:38 cam - Ísusı xaçə loxol bisuni nişan.

‡ 10:38 10:38 Luk'. 12:50 § 10:44 10:42-44 Mat'. 23:11; Mrk'. 9:35; Luk'. 22:25-26

⁴⁷ Şot'in ibakat'an ki, Nazaret'lu İsus t'et'iin c'ovaksa, harayepi: «Ay Davidi Ğar İsus! Za gorox eki!»

⁴⁸ Gelet'ine şot'o şip'sun çureşi, ama şot'in samalal ost'ar haraypsane burqi: «Ay Davidi Ğar! Za gorox eki!»

⁴⁹ İsusen çurpi pine: «Kot'o miya k'alpanan». Şot'oğonal k'aç'i amdara k'alpi pit'un: «Usum baka, hayza, şot'in vane k'ale».

⁵⁰ Bart'imayen iz xələtə iz loxolxun c'eqi' bosı, iz ganuxun cupı İsusı t'öğölə taşı.

⁵¹ İsusen şot'oxun xavare haq'i: «K'ən çuresa vaynak' baz?» K'aç'i amdaren şot'o coğabe tadi: «Ay bez Məəlim, bez pulmoğon ak'eq'an!».

⁵² İsusen şot'o pine: «Tayes bankon, vi vėbaksunen va q'olayebi». Me amdarenal hat'e saad aksane burqi, şo İsusı baç'anexune taşı.

11

İsusı Yerusalıma baysun

(Mat'. 21:1-11; Luk'. 19:28-40; İoan. 12:12-19)

¹ Şorox Yerusalıma İşalayınşaki Zeytun buruğoy döşe bakala Bet'fagena q'a Bet'anyına eğala vədine İsusen İz şagirdxoxun p'ranna bəş yaq'abi

² şot'oğö pine: «Ef bəş bakala ayize takinan. T'ıya bağala k'inək' hələ şuk'k'al nu laşı, ğaç sa elemi bala ak'alnan. Şot'o şadbi miya eçanan.

³ Şiin vəxun xavar haq'ayın ki, "mot'o het'aynak'nan bsa?", şot'o upanan "me elemi bala Q'onçuğone lazım, şot'o usumluğen qaydale"».

⁴ Şorox tat'unşi. Sa k'ojın darvazin t'öğöl ğaç elemi bala ak'i, şot'o şadt'unbi.

⁵ T'et'ıya çurpi amdarxon şot'oğoxun xavart'un haq'i: «K'ənan bsa? Me elemi balına het'aynak'nan şadbsa?».

⁶ Şagirdxon İsusen pi k'inək' şot'oğö coğab tadat'an t'e amdarxon şagirdxo ıcaza tat'undi.

⁷ Şot'oğon elemi balına İsusı t'öğöl eçeri içoğoy xələtxo elemi balın loxolt'un past'i. İsus me elemi balın loxol areşi.

⁸ Gelet'in içoğoy xələtxo, bəzit'oğon q'oruğa bakala xodurxoxun bot'eşi tayurxo yaq'a past'unst'ay.

⁹ İsusaxun bəş tağalt'oğon q'a baç'anexun eğalt'oğon metərt'un harayey:

«Hosanna! *

Q'onçuğoy s'ıyen Eğalt'u xeyir-bərəkətq'an baki! †

¹⁰ Beş bava Davida əyit tadeşi padçağluğ xeyir-bərəkətluq'an baki!

Ən alloyluğxo hosanna!»

¹¹ İsus Yerusalıma harit'uxun oşa xramane başı. T'ıya hər şeyə İz piyexun c'ovakesedi. Ama ene biyəney, şot'o görəl İz p'as's'e şagirdaxun sagala Bet'anyınane qaybaki.

İsusı barsuz incilnə xoda ləənətbəsun

(Mat'. 21:18-19; Luk'. 13:6-9)

¹² Əyc'ındəri şorox Bet'anyınaxun c'eğat'an İsus busanəbaki.

¹³ Əxil sa xazalla incilnə xod ak'i şot'ay t'öğölə taşı ki, bəğane bəyn şot'ost'a meyvə bune yoxsa təə. Ama şot'o İşalayınşakat'an xodal xazalaxun başq'a incilə oşq'ardala hik'k'al tene bəğəbbi. İncili vədəl teney.

¹⁴ T'e vədə İsusen xoda pine: «Barta vaxun ene şuk'k'alən meyvə çuki maq'an kəyi!» Mot'o İz şagirdxonal it'unbaki.

İsusı haq'i-toydaxo xramaxun şəp'esun

(Mat'. 21:12-17; Luk'. 19:45-48; İoan. 2:13-22)

¹⁵ Şorox Yerusalıma hari p'at'unp'i. İsus p'urum xrame məəlnə başı t'et'ıya bakala haq'i-toydaxo şəp'esane burqi. Təngə badalbalt'oğoy ist'olxo q'a q'urbanluğ göyərçinxo toydalt'oğoy arşala ganxo taranedi,

¹⁶ yük zap'k'alt'oğoxunal şuk'k'ala xrame məəlinəxun c'ovaksa barteneti.

¹⁷ Şot'oğö metər zombsun pine: «Tene şameşe ki, "Bez k'oj bütüm azuk'xoynak'

Afırıbəynak' bakala k'oj k'aleğale"? ‡

Ama vən şot'o "füq'k'alxoy mesanan" c'urevk'e!»

* 11:9 11:9-10 *hosanna* - əbrani muzin "Buxaçuğö alxısq'anbaki" upsune.

† 11:9 11:9 İvel məğ. 118:25-26

‡ 11:17 11:17 İsa. 56:7; Yer. 7:11

¹⁸ Samci bëyinşxon q'a k'anun zombalxon mot'o ibaki İsus a bespseynak' yaq' qəvesat'un burqi. Şot'aynak' ki, amdarxo Şot'ay zombsuna mætt'æl manst'una görə Şot'oxun q'it'unbsay.

¹⁹ Biyəbakat'an isə İsus q'a İz şagirdxo şəhərexun c'ert'un.

Q'aribaki incilnə xod vëbaksuni zore nişane
(Mat'. 21:20-22)

²⁰ Savaxt'an şüsen şorox incilnə xode t'ödxun c'ovakat'an at'unk'i ki, incilnə xod tumexun q'aribakene.

²¹ P'et'eren sa ği bəş baki't'u eyex badi İsus a pine: «Məəlim, bəğa! Vi ləənətbi incilnə xod q'aribakene».

²² İsusen coğab tadi şot'oğö pine: «Buxaçuğö ef vëbaksunq'an baki!

²³ Vəx düzinəz nex: şiin me buruğö "hayza, va dənizə bosa!" uk'ayin, iz ük'e boşal şüpineynak' ga efinut' iz uk'alt'ay bex p'apsuna vëbakayin, şo bakale. §

²⁴ Mot'o görəl vəx nexzu: afırık'at'an hik'k'ə çureğaynan vëbakanan ki, şot'o ene haq'enan, ef çureğaloval vëynak' bakale.

²⁵ Afırık'at'an şuxun ef nairəzilüğ bunesa, şot'o bağışlayınşanan ki, göynul bakala ef Bavanal ef günaxxo bağışlayınşane. *

²⁶ Əgər vən nu bağışlayınşaynan, göynul bakala ef Bavanal ef taxsırxo tene bağışlayınşal». †

İsus a tadeşi ext'iyər
(Mat'. 21:23-27; Luk'. 20:1-8)

²⁷ Şorox p'urum Yerusulimat'un hari. İsus xrame məəlne taranney.

Me vədine samci bëyinşxo, k'anun zombalxo saal ağsaq'q'alxo Şot'o İşalayınşaki

²⁸ pit'un: «Hun me əşurxo mani ext'iyərənen bsa? Me əşurxo bseyinak' Va me ext'iyərə şine tade?»

²⁹ İsusen şot'oğö metərə coğab tadi: «Zuval vəxun sa şey xavar haq'oz, şot'o coğab tadaynan, Zuval mot'oğö mani ext'iyərənen bsuna vəx uk'oz.

³⁰ İoani k'unuk'bsun göynuxuney ‡ yoxsa amdarxoxun? Za coğab tadanan!»

³¹ Şot'oğön isə içöğöy arane metərt'un maslaatbi: "əgər uk'ayan 'göynuxun', 'p'oy het'aynak' şot'o tenan vëbaki?' uk'ale".

³² Ama 'amdarxoxun' upsunal q'it'unbsay, şot'aynak' ki, bitot'in İoana seri xavareçale hesabbsay.

³³ Şot'aynak'al İsus a metərt'un coğab tadi: «Avateyan». İsusenal "mot'oğö mani ext'iyərənen bsuna Zuval vəx tez uk'al" pine.

12

Pis bağbanxoy barada məsələ
(Mat'. 21:33-46; Luk'. 20:9-19)

¹ T'e vədə İsusen şot'oğöxun məsələğön exlətpsane burqi: «Sa amdaren t'ulluğə lasaksa, şot'ay hərrəminə çöpərebsa, bona ga kaşp'i t'ulq'ac'k'ale düzbsa, nəzərətbseyinak' alloy sa q'alane biq'sa. Oşa isə t'e t'ulluğa bağbanxo kirinə tadi iç q'erəz ölkinəne taysa. *

² T'ule vədə hari p'ap'at'an, me amdaren bağbanxoy t'öğöl iz sa nökerə yaq'anebsa ki, içü p'ap'ala paya ext'ane.

³ Ama bağbanxon t'e nökerə biqi' t'ap't'unne, şot'o kulams'i yaq'at'unbsa.

⁴ T'ulluği q'onçuğön şot'oğöy t'öğöl p'urumal sa nökerə yaq'anebsa. Ama şot'ayal bula duği qit'unbsa, içüval biyaburbi şəp't'unbsa.

⁵ Q'erəzone yaq'absa, şot'o isə best'unbsa. Metərluğen, şot'in gele nökerə yaq'absa, ama bağbanxon şot'oğöy bəzit'oğö t'ap't'unne, bəzit'oğö isə best'unbsa.

⁶ T'e vədə yaq'abseyinak' t'ulluği q'onçuğöy t'öğöl ene şuk'k'al tene manst'a, saycə izi gele çureğala, bakal nu bakal sa ğaraxun başq'a. Şot'inal axırda "bez ğaraq'a bakayin hörmətt'unbon" pi şot'o bağbanxoy t'öğöle yaq'absa.

⁷ Bağbanxon isə içöğöy arane next'un: "Mo varise! Ekinan kot'o bespen, t'e vədə t'ulluğə yax mandale".

⁸ Hametər, şot'o biqi' best'unbsa, t'ulluğəxun c'evk'i bot'unst'a.

§ 11:23 11:23 Mat'. 17:20-21; 1 Kor. 13:2 * 11:25 11:25 Mat'. 6:14-15; 18:35 † 11:26 11:26 Bəzi kiinşamurxost'a bu bənd butene. ‡ 11:30 11:30 yəni Buxaçuğöxun * 12:1 12:1 İsa. 5:1-7

⁹ İse ef zənden me t'ulluği q'onçuğon hari k'ə bale? Yəni şot'in hari me t'ulluğa əşp'est'alt'oğə tene əfçibal, t'ulluğal q'erəzt'oğə tene tadal ki?

¹⁰ Yəni me İvel Şama sal tenan k'alpe?

"Barizap'k'alxon t'ödx bosı jə
Ən vacib jəne baki.

¹¹ Mo Q'onçuğoy əşe,
Beş piin bəş baki mat mandala sa əşe". †

¹² Samci bəyinşxon, k'anun zombalxon saal ağsaq'q'alxon ak'at'an ki, İsusen me məsəlinə exlətpsunen içəğone lafst'a, şot'o biq'sunt'un çuresi, ama camaataxun q'it'unbi. Kot'o görel şot'o barti tat'unşi.

Şineynak'esa, şot'oval tadanən
(Mat'. 22:15-22; Luk'. 20:20-26)

¹³ T'e vədə şot'oğon İsusə İz əyitməğoy loxol biq'seynak' fariseyxoxun q'a İrodi tərəf bakalt'oğoxun bəzi't'oğə şot'ay t'öğölt'un yaq'abi.

¹⁴ Şot'oğon hari İsusə pit'un: «Məəlim, yan avayan ki, Hun düzgün amdarnu, şuk'k'aleynak'al tərəfkəşluğ tenbsa. Şot'aynak' ki, bitot'ay loxol sa piinen bəğsa, Buxaçuğoy yaq'aal düzen zombsa. Upa bəyn, beşi imp'erat'ora nalog tast'un düzgüne? Yan nalog tadalayan, yoxsa təə?»

¹⁵ Şot'oğoy p'əçolaluğa avabakala İsusen pine: «Za Bez əyitməğoy loxol biq'sunnan çuresa? Zaynak' sa dinar eqanan, bəğaz».

¹⁶ Şot'oğonal et'unçeri. İsusen xavare haq'i: «Təngin loxol bakala şikil saal s'i şiya?» Şot'oğon coğabt'un tadi: «İmp'erat'ori».

¹⁷ İsusen şot'oğə pine: «T'e vədə imp'erat'oreynak' bakalt'u imp'erat'ora, Buxaçuğoynak' bakalt'u Buxaçuğə tadanən». Şorox İsusi me coğabi loxol məə't'əlt'un mandı.

Bəyinbaksuni barada sual
(Mat'. 22:23-33; Luk'. 20:27-40)

¹⁸ Bəyinbaksun tene bu uk'ala saduk'eyxoy[‡] bəziyoroş İsusi t'öğöl hari şot'oxun xavart'un haq'i:

¹⁹ «Məəlim, Moiseyen yaynak' metərə şampe: "Əgər sa amdari viçi p'urenesa, şot'ay çuuxal əvelsuze süpür mandesa, şot'in iz p'uri viçey çuğə haq'eq'an ki, şot'ay s'i maq'an açi". §

²⁰ Vüğ viçine baksa. Samcit'in sa çuuxe haq'sa, ama izi əyel bakinut' bisane.

²¹ T'e vədə me çuğə p'əmcı viçene haq'sa, şot'inal içuxun oşa əyel bartinut' bisane. Xibimcit'inal, bip'imcit'inal,

²² lap vüğümcit'uval şirik' metərə baksa, şorox bütüm əyel bakinut' bisat'un. Bitot'uxun oşa me çuuxal bisane.

²³ İse axırını çine p'uriyoroş bəyinbakat'an me çuux şot'oğoy mat'ay çuux bakale? Axırı vüğ viçey vüğəranal me çuğə haq'enyə».

²⁴ İsusen şot'oğə metərə coğab tadi: «Vən İvel Şamurxo saal Buxaçuğoy zora nu avabaksuna görənən sərfbaksa!

²⁵ Bəyinbakiyoroş nə laş'oy tet'un bakal, nə işq'ara tet'un tağal. Şorox göynul bakala anğəlxo k'inək' bakalt'un.

²⁶ P'urit'oğoy bəyinbaksuna mandat'an isə Moiseyi girke boş Buxaçuğon şot'o bok'ala şaşe boş't'an "Zu Avrahəmi Buxaçuşzu, İsaak'i Buxaçuşzu, İak'ovi Buxaçuşzu" upsuna tenan k'alpe ki? *

²⁷ Buxaçuş isə p'urit'oğoy təə, dirist't'oğoy Buxaçuşə. Metərлуğən, vən gele sərfnanbaksa».

Əmirxoy ən əsəso
(Mat'. 22:34-40; Luk'. 10:25-28)

²⁸ İçoğoy t'öğöl bakala k'anun zombalxoşun sunt'in me exlətə inebaki. Şot'in İsusi hetər şaat' coğab tast'una ak'i şot'oxun xavare haq'i: «Buxaçuğoy əmirxoşun ən əsəso manuva?»

† 12:11 12:10-11 İvel məğ. 118:22-23 ‡ 12:18 12:18 saduk'eyxoş - Rime hökmətin tərəf bakala iudeyxoy p'art'in üzviyoş. Şot'oğon İvel Şamaxun tək Moiseyi qə girkət'un q'abulbsay. Bəyinbaksuna, anğəlxo saal axırını çinə isə tet'un vəbaksay. § 12:19 12:18-19 K'an. 25:5; Ap'ost'. 23:8 * 12:26 12:26 C'eyş. 3:6

²⁹ İsusen çoğabe tadi: «Əmirxoy ən əsəso mone: "İbaka, ay İsrail! Tək beş Buxaçux bakala Q'onçuxə - Q'onçux.

³⁰ Q'onçuğö, vi Buxaçuğö vi bütüm ük'en, vi bütüm elmuğen, vi bütüm haq'ilen saal vi bütüm zoren çureki". †

³¹ P'əmcioval mone: "Vi İşat'u hun va çureğalt'ullarik' çureki". ‡ Mot'oğoxun vacib əmir butene».

³² K'anun zombalen Şot'o pine: «Məəlim, Hun "tək beş Buxaçuxə, Şot'oxun q'erəzo tene bu" upsunen serinan pi. §

³³ Şot'o bütüm ük'en, bütüm haq'ilen saal bütüm zoren çuresun, İşat'u hun va çureğalt'ullarik' çuresunal bütüm bok'osp'akala q'a q'erəz q'urbanxoxun bəşə».

³⁴ T'e amdari metər bəğəloy çoğab tast'una ak'ala İsusen şot'o pine: «Hun Buxaçuğöy padçağluğaxun əxil tenu».

Mot'oxun oşa şuk'k'alən İsusaxun sa şey xavar haq'suna ük' tene bi.

Xrist'os şi Ğara?

(Mat'. 22:41-46; Luk'. 20:41-44)

³⁵ İsusen xrama zombat'an metəre pi: «Het'aynak't'un k'anun zombalxon Xrist'osa "Davidi ğar" nexə?

³⁶ Axırı İvel Urufen Davida içü metəre pest'ey:

"Q'onçuğon bez Q'onçuğö pine:

Zu Vi düşmənxo Vi turin oq'a sakamin

Bez yön tərəf arşa". *

³⁷ Daviden için Şot'o "Q'onçux" pine k'ale, p'oy metəresa Şo hetəre Davidi ğar bakes bakon?»

Camaatenal Şot'o müq-müq ümüxəlxasay.

K'anun zombalxoxun vəx bəğanan

(Mat'. 23:5-7; Luk'. 20:45-47)

³⁸ İsusen zombsun pine: «K'anun zombalxoxun vəx bəğanan. Şot'oğon c'ək'eseynak' boxoy paltar lapı tarapsuna, bazarın meydanxo içöğö p'ə kiin kul-kiye biq'i "xeyirq'an baki" upsunə,

³⁹ sinagogxo, q'onaxluğxo best'a arst'unat'un çuresə.

⁴⁰ Şot'oğon süpür çupuğöy k'ojurxo, oçalxoy məhsula kəyi şart'unne, oşa isə içöğö ak'est'eynak' gele boxoy afırt'unne. Me amdarxoy caza lap bihi bakale».

Süpür çuğöy nəziri q'utina təngə laxsun

(Luk'. 21:1-4)

⁴¹ İsus xrame məəlnə bakala nəziri q'utiğoxun sunt'u İşa arseney. Şot'in t'et'iya amdarxoy hetər təngə laxsunane bəğsay. Dövlətlü amdarxoxun gelet'in t'iya kala təngət'un laxsay.

⁴² Sa kəsib süpür çuğon isə hari p'ə lep't'on, ən xuri təngəne laxi.

⁴³ İsusen İz şaqırdxo İz t'öğöl k'alpi şot'oğö pine: «Vəx düzinəz nex: me kəsib süpür çuğon nəziri q'utina bitot'uxun gelene laxi.

⁴⁴ Şot'aynak' ki, bitot'in içöğöy bakala ganuxunt'un laxi, me çuğon isə iz kəsib ganuxun, iz xaşluğeynak' kiyel bakalt'üne tadi».

13

Axırncı ğinə nişanxo

(Mat'. 24:1-28; Luk'. 21:5-24)

¹ İsus xrame məəlnəxun c'eğat'an İz şaqırdxoy sunt'in pine: «Məəlim, bəğa he gözəl jeyurxo, he gözəl binooxe!»

² İsusen şot'o pine: «Me kala binooğon nexə? Şot'oğoxun hik'k'al tene mandal, bito şareğale».

³ Oşa İsus xramaxun çobaço bakala Zeytun buruğöy bel arsi vədine P'et'eren, İak'oven, İoanen saal Andreyen Şot'oxun tək mandat'an xavart'un haq'i:

⁴ «Yax upa, me Vi piyoroş hevaxt' bakale? Me əşurxoy usumluğen bex p'ap'suna hetər avabakalyan? Mani nişanxo bakale?»

⁵ İsusen şot'oğö pine: «Bəğanan ki, vəx şuk'k'alən maq'an ferett'il

⁶ Bez s'iyen gelet'in hari "Zu Şozu" pi, amdarxo ferett'ale.

⁷ Davoğoy q'a davin xavarxoy barada ibakat'an ma q'ıbanan: morox bakalane. Ama mo hælə axır tene.

⁸ Şot'aynak' ki, millət milləti, padçağluğ padçağluği loxol eşeğale. Gele ganxo oçal galbsun q'a busaluğ bakale. Morox hetər ki əyel bakala çuğoy q'aç'urxoy burqesune.

⁹ Vən isə ayığ bakanan. Amdarxon vəx divanbi sinagogxoy boş tatarlayınşalt'un. Vən Za görə başçığoy q'a padçağxoy bəş çurpi şahidluğbalnan.

¹⁰ Ama axır eğalt'uxun bəş bütüm millətəxo Müq Xavarkarozbakalane.

¹¹ Vəx taşəri divanbat'an isə, ef k'ə upsuni əmxun saturbəs fikirmabanan, şot'aynak' ki, hat'e vədə k'ə upsun lazım bakalt'u vəx İvel Urufen avabakest'ale. Şot'aynak' ki, əyitk'alo vən təə, Şo bakale. *

¹² Viçen viçə, bavan əylə toydale. Əylux bava-nanay əleyinə c'eri şot'oğə bəsp'est'alt'un.

¹³ Za görə bitot'in vəx nifrətəbalt'un. Ama axıral şirik' portbalo çark'eğale. †

¹⁴ Vərənlüç eçala irit'p'un sa şey iz nu lazım bakala gala laxesuna ‡ vən ak'ala vədine - barta k'alk'alt'in mot'o q'amışakeq'an - İudeyina bakalorox buruxmoğəq'at'un t'it'eri. §

¹⁵ K'ojin bel* bakalo k'oyaxun k'ənesa exst'eynak' oq'a şiri iz k'oya maq'an başi.

¹⁶ Çölö bakalo iz xələtə exst'eynak' k'oya maq'an taşi. †

¹⁷ T'e ğimxo bihi çupuğoy q'a əylə dös tadalt'oğoy vay hala!

¹⁸ Afırıpnan ki, me əşurxo İjena maq'an baki.

¹⁹ Şot'aynak' ki, t'e ğimxo t'etər dəhşətlü bakale ki, Buxaçuğon yaratmışi me dünyəni burqesunaxun həysət'inəl şirik' metər bakitene, bakalaltene. ‡

²⁰ Əgər Q'onçuğon t'e ğimxoxun nu bot'iniy, sal sa amdar çark'eşes batenekoy. Ama Q'onçuğon c'ək'eşit'oğə görə - İçin c'ək'p'i amdarxo görə - t'e ğimxoxun bonet'i.

²¹ Əgər şinesa vəx t'e ğimxo uk'ayin ki, "bəğa, Xrist'os memiyane" nəəl ki, "bəğa, t'et'iyane", ma vėbakanan. §

²² Şot'aynak' ki, əfçi xrist'osxo q'a əfçi xavareçalxo əmələ eğale. Şot'oğon nişanxo saal möcüzoox ak'est'alt'un ki, əgər bacarbayt'un c'ək'eşit'oğəval feret't'at'un.

²³ Vən isə ayığ bakanan! Bəğanan, Zu vəx hər şeyə saturbəs exlətezbı.

²⁴ «Ama t'e ğimxo, t'e dəhşətaxun oşa

"Bəğ biq'eğale,

Xaşenal işiğtenebal.

²⁵ Muç'uliyox göynuxun barale,

Göynul bakala p'lanet'xo jik'eğale". *

²⁶ T'e vədə Amdari Ğare asoyxoy loxol kala zoren q'a tamtarağen eysuna ak'alt'un. †

²⁷ Şot'in İz angelxo yaq'abale, şot'oğonal oçali çoyexun göye axıral şirik', dünyəni bip' t'ödxun İz c'ək'p'it'oğə topbalt'un.

²⁸ İncilnə xoda bəğanan: şo t'up'ullayınşaki xazallayınşakat'an avananbaksa ki, yəy ene işane.

²⁹ Haketər vənal, me əşurxoy burqesuna ak'at'an avabakanan ki, Amdari Ğar ene işane, lap çomost'ane.

³⁰ Vəx düzinəz nex: morox bito hælə me nəsil iz ömürü axıra p'ap'inut' bakale.

³¹ Oçal q'a göy açi taneğon, ama Bez əyitmux tene açon!».

Nu avabakala ği saal saad

(Mat'. 25:13-15; Luk'. 12:39-48)

³² «Ama t'e ğine nəəl t'e saadi hevaxt' eysuni barada şuk'k'alən tene ava: nə göye anğəlxon, nə Ğaren - saycə Bavane ava. ‡

³³ Ayığ bakanan, nep'ax ma mandanan, şot'aynak' ki, tenan ava t'e ği hevaxt' eğale.

* **13:11 13:11** Luk'. 12:11-12 † **13:13 13:9-13** Mat'. 10:17-22; Luk'. 12:11-12 ‡ **13:14 13:13-14** vərənlüç eçala irit'p'un sa şey iz nu lazım bakala gala laxesun - İsusen me əyiten "haram bakala sa şeyə q'urban eçala gane loxol laxsuni" baradane nexə. İsusi me pit'oğə 70-ci usenast'a Yerusəlimə bakala q'urban eçala gane belt'un eçerey. § **13:14 13:14** Dan. 9:27; 11:31; 12:11 * **13:15 13:15** k'ojin bel. - T'evaxt' İsrailə k'ojurxoy bul düze bake. Metər k'ojurxoy bel amdarxon əşt'unbe, afırıt'unpe, useni eğarix vədəmoğə t'et'iyat'un bask'e. † **13:16 13:15-16** Luk'. 17:31 ‡ **13:19 13:19** Dan. 12:1; Qay. əyit 7:14 § **13:21 13:21** Luk'. 17:21,23 * **13:25 13:24-25** İsa. 13:10; 34:4; Yez. 32:7; Yol. 2:10,31; 3:15; Qay. əyit 6:12-13 † **13:26 13:26** Dan. 7:13; Qay. əyit 1:7 ‡ **13:32 13:32** Mat'. 24:36

³⁴ Həysə ef piin bəş əxil yaq' c'eğala sa amdara eçanan. Şo k'oyaxun c'eri iz k'oja k'ulurxone tapşurbasa, şot'oğoy hər sunt'u sa əşe tast'a. Q'aroolçinal iz q'aroolast'a pula nu q'ic'bsunane əmirbsa. §

³⁵ Vəxal şot'o görəz nexə, ayıǵ bakanan, nepax ma mandanan! Şot'aynak' ki, k'ojin q'oncuğoy he vaxt' eysuna - biyəsin, şüneyarine, dadalxon elk'at'an yoxsa savaxt'an - tenan ava. *

³⁶ Barta şot'in bürdən hari vəx nep'ax maq'an ak'i.

³⁷ Həysə vəx uk'alt'oğoy isə bütüməz nex: ayıǵ bakanan!»

14

İsusi bisuni İşalayınşaksun

(*Mat'. 26:1-5; Luk'. 22:1-2; İoan. 11:45-53*)

¹ C'ovaksuni axsibayeynak' * saal Əyinsuz Şume axsibayeynak' † p'ə ğine mandey. Samci bəyinişxon q'a k'anun zombalxon İsusə c'əp'k'in biq'i besp'est'eynak' sa yaq't'un q'əvesay,

² ama "mot'o axsibayast'a ma ben, tene amdaxoy arane gərgürçilüğe baft'on" next'uniy.

³ İsus isə me vədinə Bet'anyinane. Şo cuzamaxun q'olaybaki Simoni k'oya sulfin bel arşat'an sa çuux alabast'er jənaxun düzbaki iz boşal gele toyexlu, nard s'iye bitk'in c'əyin bakala q'av iz kiyel k'oya başi Şot'ay t'öğölə taşi. Me çuğon q'ave bula xoxp'i iz boş bakala c'əyinə İsusə bele şipi.

⁴ T'e vədə q'onəğxoxun bəzit'oğon əcuğləyinişəki sun-suna pit'un: «Me toyexlu c'əyin het'aynak'e ams'i gala əşesa?

⁵ Axırı kot'o xibbaç dinaraxunal ‡ toyex toydi tənginə kəsibxo paybese bakoy». Şot'oğon çuğə töhmətsat'un burqi.

⁶ Ama İsusen pine: «Çuğoxun kulhaq'anən. Het'aynak'nən kot'o incitmişbsa? Kot'in Zaynak' saat' sa əşe biq'i.

⁷ Kəsibxo həmişə ef t'öğölə, ef çureğala vədineyal şot'oğoy köməybes banankon. Zu isə həmişə ef t'öğöl tez bakal. §

⁸ Çuğon iz bacarbalt'une bi. Bez bədənə oçalaxpseynak' həzirbi c'əyinəne əsp'est'i.

⁹ Vəx düzinəz nex: dünəni mani gala Müq Xavarkaroozbakalesa, me çuğə eyex badi iz biq'i əşlin baradal exlətp'alt'un».

İuday İsusə toyst'un

(*Mat'. 26:14-16; Luk'. 22:3-6; İoan. 13:18-30*)

¹⁰ Həme vədinə p'as's'e şagirdaxun soğə bakala İuda İsk'ariot' İsusə samci bəyinişxoy kiyel tast'uni niyəten şot'oğoy t'öğölə taşi.

¹¹ Samci bəyinişxo müqt'un baki, İuda təngə tast'unal əyitt'un tadi. Şot'inal İsusə şot'oğoy kiyel tast'eynak' yaq' q'əvesane burqi.

Axırnci kərəm C'ovaksuni axsibayi ukuna uksun

(*Mat'. 26:17-30; Luk'. 22:7-23; İoan. 13:21-30; 1 K'or. 11:23-25*)

¹² Əyinsuz Şume axsibayi* samci ğine, yəni C'ovaksuni axsibayi q'urbanluğ q'uzina şamk'ala ğine şagirdxon İsusaxun xavart'un haq'i: «C'ovaksuni axsibayi q'urbani ukuna maya həzirben?»

¹³ İsusenal şagirdxoxun p'ranna yaq'abi pine: «Şəhərə takinan, t'et'iya ef bəş gamaten xe taşala sa amdər c'eğale. Şot'ay bac'anexun takinan.

¹⁴ Şo mani k'oya bağayin, t'e k'ojin q'oncuğoy upanan: "Məəlimen xavare haq'sa: Bez şagirdxoxun sagala C'ovaksuni axsibayi q'urbana ukala otağ maya?"

¹⁵ K'ojin q'oncuğonal vəynak' ala həzirbaki sa otağ ak'est'ale. T'et'iya yaynak' həzirliğ bəğanan».

¹⁶ Şagirdxo yaq'at'un baft'i. Şəhərə hari hər şeyə Şot'in pi k'inək't'un ak'i, C'ovaksuni axsibayi ukunal həzirt'unbi.

¹⁷ Biyəbakat'an İsus p'as's'e şagirdaxun sagala hare.

¹⁸ Şorox sulfin bel arşi şum ukat'an İsusen pine: «Vəx düzinəz nex: vəxun sunt'in - həysə Zaxun şum ukalt'in - Za toydale». †

§ 13:34 13:34 Luk'. 12:36-38 * 13:35 13:35 Mat'. 24:42 * 14:1 14:1 C'eys. 12:1-14,21-27 † 14:1 14:1 C'eys. 12:15-20 ‡ 14:5 14:5 xibbaç dinar - Əsp'ali sa usenluğ haq'q'axun gele. § 14:7 14:7 K'an. 15:11 * 14:12 14:12 Əyinsuz Şume axsibay C'eys. 12:27 † 14:18 14:18 İvel məğ. 41:9

¹⁹ Şorox pist'umbaki, sunay baç'anexun "zu tezu ki?" pi şot'oxun xavar haq'sat'un burqı.

²⁰ İsusen şot'oğö pine: «Ef p'as's'e tanaxun soğone. Zaxun sagala şuma q'ava tork'alo şone.

²¹ Amdari Ğar İz ämxun şameşi k'inäk'e taysa. Ama vay t'e amdari hala ki, Amdari Ğara xəyanətebsa! T'e amdareynak' sal nanaxun nu bakiniy saat'e bakoy».

²² Şot'oğon ukat'an İsusen şuma xedi, şükürbala afırına pi, şot'o cöybi şagirdxo tadi pine: «Ext'anan! Mo Bezi bədəne».

²³ Oşa came ext'i, şükürbi şot'oval şagirdxone tadi, bitot'inal t'et'iin üt'ünği.

²⁴ İsusen şot'oğö pine: «Mo gelet'ay yəşəyinşeynak' barala Bezi p'ine, Təzə İrəzilüği p'i. †

²⁵ Vəx düzinəz nex: Zu Buxaçuğoy padçağluğa təzə fi üğələ ğinal şirik' c'ap'en tadala me meyvinəxun ene üğəletez».

²⁶ Şorox Buxaçuğö alxısp'ala məğurxo məğpit'uxun oşa c'eri Zeytun buruğoy tərəft'un taşi.

P'et'eri danmışaksuna saturbəş avabakest'un

(Mat'. 26:31-35; Luk'. 22:31-34; İoan. 13:36-38)

²⁷ İsusen İz şagirdxo pine: «Vən bitot'in Za bosı tağalnan, şot'aynak' ki, metərə şameşe:

"Çobana duğoz,

Eğelxo pərən-pərən bakalt'un". §

²⁸ Ama Zu bəyinbakit'uxun oşa vəxun bəş Galileyina taşi t'iya efi yaq'a bəğoz». *

²⁹ P'et'eren Şot'o pine: «Lap bitot'in Va bosı taalğayt'un, zu ketər tez bal!»

³⁰ İsusen coğəbe dedi: «Va düzinəz nex: ğe, hame üşe dadalen p'ə kərəm elk'amin hun Zaxun xib kərəm danmışakalnu».

³¹ Ama P'et'eren iz uk'alt'ay loxol çurpi pine: «Əğər Vaxun sagala bez bisunal lazım bakayın, Vaxun tez danmışakal!» Mandi şagirdxonal bitot'in hametərt'un pi.

İsusi Get'semani uk'ala ganu afırıpsun

(Mat'. 26:36-46; Luk'. 22:39-46)

³² Oşa şorox Get'semani uk'ala sa galat'un hari. İsusen İz şagirdxo pine: «Zu afırık'amin vən memiya çurpanan».

³³ Şot'in P'et'era, İak'ova saal İoana isə İçuxune ext'i. Şo gele narahatey, İçu kala sa q'iyene haq'ey.

³⁴ Şot'in pine: «Za t'etər sa dərdene haq'e ki, male manst'a biyaz. Vən həysə memiya çurpanan, ama nepaxmaekinən».

³⁵ İç isə samal bəş taşi çooq'a bitı afırınepi ki, мүmkünesa, İz loxol eğala me əzyət İçu nu laft'ane.

³⁶ Şot'in metərə pi: «Ay Bava, axırı Vaynak' hər şey мүmküne. Me əzyət üğəst'ala cama Zaxun əxilba. Ama Bez təə, Vi çureğaloq'an baki».

³⁷ Oşa İsus şagirdxoy t'öğölə qaybaki. Hariyal şot'oğö nep'axe ak'i. Şot'in P'et'era k'alpi pine: «Simon, nep'axnu? Sa saad muğur mandes batenkoy?»

³⁸ Muğur mandı afırpanan ki, Şeytanen vəx maq'an sinəyişi. Şot'o görə ki, urufi niyət saat'al bakayın, amdar zəifə».

³⁹ İsus p'urumal t'et'iin əxilbaki hat'e əyitmoğon afırınepi.

⁴⁰ Qaybakat'an anek'i ki, şorox nep'axt'unsa, şot'aynak' ki, içoğoy pulmux q'ic'esay. Şot'oğon tet'un avay ki, İsusə k'ə uk'at'un.

⁴¹ İsus xibimci kərəm şot'oğoy t'öğöl qaybaki pine: «Hələl bask'i dincəyişnanbaksa? Bəse! Vaxt' p'ap'ene! Həysə Amdari Ğar günaxkərxoy kiye! tadeğale!»

⁴² Hayzanan tağen. Ene, Za toydiyobal enesa!»

İsusi biq'esun

(Mat'. 26:47-56; Luk'. 22:47-53; İoan. 18:3-12)

⁴³ İsusen İz jomo bakala əyitə hələ pi tene çark'ey, İz p'as's'e şagirdaxun soğö bakala İuda hari c'ere. Şot'ay t'öğöl samci bəyişxon, k'anun zombalxon saal ağsaq'q'alxon yaq'abi kiye xançalla q'a sayballa sa dəst'ə amdare buy.

⁴⁴ Ísusas toydi Íudan şot'oğoxun saturbêş əyitpeney: «Zu şot'oğoxun mat'u muçk'ayiz, avabakanan ki, şone Ísus. T'e vədə ef amdarxon şot'o biq'i taşereq'at'un».

⁴⁵ Hametər, İuda düz Ísusi t'öğöl hari Şot'o "məəlim!" pi muçəpi.

⁴⁶ Şot'oxun hari amdarxonal Ísusa bit'unq'i.

⁴⁷ Ísusi t'öğöl bakalt'oğoxun sunt'in xançala zapi samci bəyinşi k'ula duği şot'ay ümöğə tumexun bonet'i.

⁴⁸ Ísusen şot'oğə pine: «Vən het'aynak'nan Bez baç'anexun amdarfıq'k'ali loxol eğala k'inək' xançalla q'a sayballa hare?»

⁴⁹ Hər ği xrama ef piin bəş zomezbsay, sal Za bitenanq'say. Ama barta İvel Şam bex p'ap'eq'an». †

⁵⁰ T'e vədə bitot'in Ísusa bosı t'it'unt'eri.

⁵¹ Saycə kətan parçinen bəc'üresi sa cəyil ğar isə hələl Ísusi baç'anexun tanesay. Əsk'ərşon şot'o bit'unq'i.

⁵² Ama şo parçin boşt'an c'eff'i çuplağ t'inet'eri.

Ísus Kala Şurin bəş

(*Mat'. 26:57-68; Luk'. 22:54-55,63-71; İoan. 18:13-24*)

⁵³ Ísusa samci bəyinşxoy kalat'ay bəşt'un taşeri. T'iya bütüm samci bəyinşxo, ağsaq'q'alxo saal k'anun zombalxone gireşey.

⁵⁴ P'et'er isə əxiləxun samci bəyinşxoy kalat'ay məəlinəl şirik' Ísusi baç'anexun enesay. Şo məəlnə başı aruğoy t'öğöl bakala q'aroolçığoxun sagala arşi gamesane burqi.

⁵⁵ Samci bəyinşxon q'a Kala Şurina bakalt'oğoy bitot'in amdarxo eçest'i əyitp'est'unst'ay ki, Şot'o bəsp'est'eynak' mənə bəğəbat'un. Ama hik'k'al bəğəbes tet'un baksay.

⁵⁶ Şot'ay əleyinə əfçidən çoyel çurk'alxo geleney, ama şot'oğoy saycət'ay əyitmux sunsunaxun düz etenesay.

⁵⁷ Bəzit'oğon isə əfçidən çoyel çurpi pit'un:

⁵⁸ «Yan Kot'ay metər upsunayan ibake: "Zu amdarxon biq'i me xrama şarpi xib ğiin boş kiin nu biq'es bakala q'erəz sa xram biq'oz"». ‡

⁵⁹ Ama şot'oğoyal əyitmux sunaxun düz tene hari.

⁶⁰ T'e vədə samci bəyinşxoy kalo turel hayzeri Ísusaxun xavare haq'i: «Vi me amdarxo tadala coğab butene? Axiri şot'oğon vi əleyinət'un əyite!»

⁶¹ Ama Ísus şip' çurpeney, şot'in coğab tene tast'ay. Samci bəyinşxoy kalat'in p'urum Şot'oxun xavare haq'i: «Xeyir-bərəkətlu Bakalt'ay Ğar Xrist'os hunnu?»

⁶² Ísusen şot'o pine: «Zuzu! Vən Amdari Ğare Zorba Bakalt'ay yön tərəf arst'una q'a göynul bakala asoyxoy loxol eysuna ak'alnan». §

⁶³ T'e vədə samci bəyinşxoy kalat'in iz loxol bakala paltara zığzığbi* pine: «Ene şahidxo k'ə ehtiyəcyax bu?»

⁶⁴ Kot'in me əyitmoğon izi Buxaçuğə nu çalxsunane ak'est'ı! P'oy mot'o k'ənan nex?» Bitot'inal Ísusi bisuni cazına layığ baksuna q'ərart'un tadi. †

⁶⁵ Bəzit'oğon Şot'ay loxol çupsat'un burqi, Şot'ay pulmoğə ğaçp'i "xavareçalluğba bəyn!" pi Şot'o yumburuğlayınşt'unbsay. Mot'oxun oşa q'aroolçığont'un burqi Şot'o t'apsa.

P'et'eri Ísusaxun danmışaksun

(*Mat'. 26:69-75; Luk'. 22:56-62; İoan. 18:15-18; 18:25-27*)

⁶⁶ P'et'er isə hələ məəlneney. Me vədine samci bəyinşxoy kalat'ay çuux nökerxoxun soğoval t'iyane hari.

⁶⁷ Şot'in aruğoy bel gameğala P'et'era ak'i şot'ay loxol bəği pine: «Hunal me Nazaret'lunaxun, Ísusaxun sagalanuy».

⁶⁸ Ama P'et'eren mot'oxun danmışaki pine: «Nə avatez, nə q'amıştezbaksa hun het'uxunen əyite». Şo məəlin bağala ganuçə taşi, hame vədineyal dadalen elepi.

⁶⁹ Çuux nökeren P'et'era miyal ak'i iz t'öğöl bakalt'oğə p'urum pine: «Moval şot'oğoxune».

⁷⁰ P'et'er p'urumal danmışebaki.

† 14:49 14:49 Luk'. 19:47-48; 21:37 ‡ 14:58 14:57-58 İoan. 2:19 § 14:62 14:62 Dan. 7:13 * 14:63 14:63 paltara zığzığbi - Me hərəkəten Buxaçuğə bihi tağala əyitmoğə ibakala amdaren izi me əyitmoğə nu q'abulsunane ak'est'ay. † 14:64 14:63-64 Lev. 24:16

Samal oşa t'et'iyä çurpit'oğon p'urum içu pit'un: «Həgigiyal, hun şot'oğoxunnu, axırı hunal Galileyinaxunnu».

⁷¹ P'et'eren içu q'arğışbusn elaspi pine: «Vən uk'ala t'e amdara tez çalxsa».

⁷² Hat'e dayğal dadalen p'əmci kərəm elepi.

P'et'eren İsusı «dadalen p'ə kərəm elk'amin hun Zaxun xib kərəm danmişakalnu» əyitə iz eyex badi ödnepi.

15

İsus Rimen təyini başçı P'ilat'i bəş

(Mat'. 27:1-2,11-26; Luk'. 23:1-25; İoan. 18:28-19:16)

¹ Savaxt'an üşenen samci bəyinxson, ağsaq'q'alxon, k'anun zombalxon saal Kala Şurin bütüm üzviğon maslaatbit'uxun oşa İsusı kula ğac'p'i P'ilat'i t'öğöl taşeri şot'o təsliimt'unbi.

² P'ilat'en Şot'oxun xavare haq'i: «İudeyxoy padçağ hunnu?» İsusen coğabe tadi: «Hunen metər nex».

³ Samci bəyinxson Şot'o gele əşurxost'at'un taxsırkər c'evk'sa burqi.

⁴ T'e vədə P'ilat'en Şot'oxun p'urumal xavare haq'i: «Sal coğab ten tadal? Axırı va mema əsləst'a taxsırkərt'un c'evk'sa!»

⁵ Ama İsusen p'urumal şot'o coğab tene tadi, P'ilat'al mot'o lap məət't'ələ mandı.

⁶ Hər C'ovaksuni axsıbayast'a P'ilat'en sa ədət k'inək' biq'əsıt'oğoy boşt'an amdarxoy çureğalt'oğoxun sunt'u tərbəsbay.

⁷ Hame vədine biq'əsıt'oğoy arane ölkine gərgürçuluğ sakit'oğoxun sagala amdar besp'i, iz s'i Barabba bəkala sa amdare buy.

⁸ Camaatenal P'ilat'i t'öğöl hari şot'oxun isəəl iz hər usen balt'u bsunane xaişbi.

⁹ P'ilat'en şot'oğoxu pine: «Çurnansa, vəynak' iudeyxoy padçağa tərbaz?»

¹⁰ Şot'in avaney ki, samci bəyinxson İsusı paxılluğaxunt'un kiyele tast'un çuresa.

¹¹ Ama samci bəyinxson amdarxo galt'undi ki, İsusı təə, Barabbin tərbəsbay'at'un çuresı.

¹² P'ilat'en p'urumal şot'oğoxun xavare haq'i: «P'oy k'ənan çuresa? Vən iudeyxoy padçağ uk'ala me amdara k'ə baz?»

¹³ Şot'oğonal harayt'unpi: «Kot'o xaçe loxol t'əq't'a!»

¹⁴ P'ilat'en xavare haq'i: «Axırı kot'in k'ə pısluğa be?» Şot'oğon isə "kot'o xaçe loxol t'əq't'a!" uk'a samalal ost'aart'un haraypi.

¹⁵ P'ilat'enal camaati səs bot'bakeq'an pı şot'oğoxnak' Barabbina tərbəbi. İsusı isə tatarlayınşest'it'uxun oşa xaçe loxol t'əq'st'eynak' əsk'ərxoy kiyele tadi.

Əsk'ərxoy İsusı lağa haq'sun

(Mat'. 27:27-31; İoan. 19:2-3)

¹⁶ Əsk'ərxon İsusı başçı P'ilat'i sarayın məəlnexun bona taşeri içoğoy bütüm dəst'inə topt'unbi.

¹⁷ Şot'o tünd c'oc'a sa xələt lapest'i, oşa şasaxun tac əldi İz belt'un laxı.

¹⁸ Şot'oğon İsusı "iudeyxoy padçağ dırist'q'an baki!" pı lağat'un haq'say.

¹⁹ Şot'ay bel gəşen dut'unğsay, İz loxol çut'unney, İz bəş çökt'i bult'un k'os'bsay.

²⁰ Boşşamin lağa haq'i axşumpit'uxun oşa, Şot'ay loxolxun tünd c'oc'a xələtə c'eq'i İz paltara lapest'i Şot'o xaçe loxol t'əq'st'eynak't'un taşeri.

İsusı xaçe loxol t'əq't'esun

(Mat'. 27:32-44; Luk'. 23:26-43; İoan. 19:17-25)

²¹ Hame vədine ayızexun eğala Simon s'iyen sa K'irenalı hat'e yaq'ene c'ovaksay. Şo Aleksandri q'a Rufusi bavaney. Əsk'ərxon Şot'o biq'i İsusı xaça taşt'unat'un məcburbi.

*

²² İsusı K'olgot'a uk'ala galat'un eçeri. «K'olgot'a» - «Kəllin ga» upsune.

²³ Şot'o q'aç' bot'ala dərmən gərbi fi tast'unt'un çuresı, ama Şot'in tene üği.

²⁴ Şot'oğon İsusı xaçe loxol t'əq't'undi. İz paltara isə "şu hik'ə kofedo-kofedo" pı çöp bosı içoğoy arane cöyt'unbi. †

²⁵ Şot'o xaçe loxol t'əq't'at'an xıbmıci saadey. ‡

²⁶ Şot'ay best'a İz taxsıra ak'est'ala metər şame buy: İudeyxoy PADÇAĞ.

* 15:21 15:21 Rim. 16:13 † 15:24 15:24 İvel məğ. 22:18 ‡ 15:25 15:25 xıbmıci saad - Həysət'in vaxt'en savaxt'an saad vuy.

²⁷ Şot'oxun sagala amdar fūq'suni loxol biq'esi p'ə tanal xaçe loxol t'əq't'undi. Sunt'u İz yön tərəf, t'e sunt'u isə İz tərs tərəf.

²⁸ §

²⁹ Eǵal-taǵalxon içoǵoy bula jik'p'sun Şot'o laǵat'un haq'say, "k'ə baki, ay xrama şarpi xib ğiin biq'alo!

³⁰ İsə va çark'est'a, xaçaxun siki!" next'uniy. *

³¹ Samci bəyinşxon q'a k'anun zombalxon Şot'o laǵa haq'i next'uniy: «T'iyəmit'oǵone çark'est'ay, ama içu çark'est'es tene baksa!

³² Barta isə "İsraili padçaǵ" bakala me "xrist'os" xaçaxun şireq'an, yanal ak'en vėbaken!» İsusaxun sagala xaçe loxol t'əq't'esit'oǵonal Şot'o təhk'irt'unbsay.

İsusi bisun

(*Mat'. 27:45-56; Luk'. 23:44-49; İoan. 19:25-30*)

³³ Ūqumci saadaxun † vuyumci saadal şirik' ‡ dirist' oçali çoyel bayinq'luge baki.

³⁴ Vuyumci saadast'a İsusen ost'ar səsen harayepi:

«Elohi, Elohi, lema sabaxt'ani?» §

Mo «ay Bez Buxaçuç, Bez Buxaçuç, het'aynak'en əxilbaki Zaxun?» upsune.

³⁵ T'et'iya çurpit'oǵoy bəzit'oǵon mot'o ibaki pit'un: «İnanbaksa, İlyane k'ale!»

³⁶ Sa amdaren t'it'eri bisinə fine oq'oyen şəyinbi şot'o sa q'arǵuni bel c'ovakest'i İsusane tadi ki, ũǵəne. Şot'in pine: «İsə bəǵen bəyn İlyan hari kot'o xaçe loxolxun şivak'sa?» *

³⁷ İsusen ost'ar haraypi elmuxe tadi.

³⁸ Hat'e dayǵa xrame pərdə alaxun oq'al şirik' p'ə gala zıǵebaki. †

³⁹ İsusi bəş çurpi q'oşuni baçtani kalat'in Şot'ay axırncı nəfəsə metər tast'una ak'at'an «seriyal, me Amdar Buxaçuǵoy Ğarey» pine.

⁴⁰ T'et'iya əxiləxun bəǵala çupuxal buney. Şot'oǵoy arane magdallu Mariya, İosifi q'a mis'ik' İak'ovi nana Mariya saal Salomit'e buy.

⁴¹ İsus hələ Galileyina bakat'an me çupux İz bac'anexun hari İçu q'ulluǵt'unbsay. T'et'iya Şot'oxun Yerusalama hari q'erəzəl gele çupuxe buy. ‡

İsusa gərəməzinə laxsun

(*Mat'. 27:57-61; Luk'. 23:50-56; İoan. 19:38-42*)

⁴² Ene biyəne baksay. T'e ği C'ovaksuni axsibayeynak' həzirluǵ bəǵala ğiney, yəni Şamat' ğine bəşin ği.

⁴³ Kala Şurin hörmətlü amdarxoxun soǵo bakala, Buxaçuǵoy padçaǵluǵa yaq'bəǵala Arimat'eyalu İosif P'ilat'ı t'öǵöle hari. Şot'in iz ũk'ə çaxp'i İsusı meydəne şot'oxun çuresi.

⁴⁴ P'ilat'en İsusı metər usum bisuna ibaki məət't'əle mandi, baçtani kalat'u iz t'öǵöl k'alpi xavare haq'i: «Şo ene p'urene?»

⁴⁵ Baçtani kalat'in "hoo" pit'uxun oşa şot'in İosifa meydə exst'una icazane tadi.

⁴⁶ İosifen taşi kətani parçane haq'i, şot'in meydə xaçaxun şivk'i me parçına bəc'ürpi, taşeri q'ayani boş kaşesi mağarinane laxi. Şot'in mağarin jomo sa jəyal t'ik'iredi.

⁴⁷ Magdallu Mariyan q'a İosifi nana Mariyanal meyidi maya laxsuna at'unki.

16

İsusi bəyinbaksun

(*Mat'. 28:1-8; Luk'. 24:1-9; İoan. 20:1-10*)

¹ Şamat' ği c'ovakit'uxun oşa magdallu Mariyan, İak'ovi nana Mariyan saal Salomit'en saat' adeǵala oyurxoxun düzbaki c'əyint'un haq'i ki, taşi İsusı meydə löəmdat'un.

² Şamat' ği c'ovaki, savaxt'an ũşenen bəǵ çərtk'at'an şorox mağarin t'öǵölt'un hari.

³ Şot'oǵon içoǵoy arane "mağarin jomost'a bakala jəna yaynak' şin t'ik'irdale?" pi exlətt'unbsay.

⁴ Ama t'iya İşalayınşakat'an at'unki ki, jə t'öǵ t'ik'iresəne. T'e jə gele kala jəney.

§ 15:28 15:28 Bəzi kiınşamurxost'a me bənd butene - İvel Şamurxost'a şameşiyorox bex p'anep'i: «Ūşyanbalxoy taye baki». Luk'. 22:37 * 15:30 15:29-30 İvel mǵə. 22:7; 109:25; Mrk'. 14:57-58; İoan. 2:19 † 15:33 15:33 ũqumci saad - Həysət'in vaxt'en bərezərə saadin p'as's'e. ‡ 15:33 15:33 vuyumci saad - Həysət'in vaxt'en bərezərəxun oşa saad xib. § 15:34 15:34 İvel mǵə. 22:1 * 15:36 15:36 İvel mǵə. 69:21 † 15:38 15:38 C'eys. 26:31-33 ‡ 15:41 15:40-41 Luk'. 8:2-3

⁵ Şorox mağarina baġat'an at'unk'i ki, yön tərəf mas'i xələt lapi sa cəyile arşe. Çupuxxo q'iyene haq'i.

⁶ Şot'in isə pine: «Ma q'ıbanan! Avazu ki, xaçe loxol p'uri Nazaret'lu İsusanan qəvəsa. Şo bəyinbakene! Memiya butene. Bəġanan, mo İçu laxi gane.

⁷ Həysə isə takinan, Şot'ay şagirdxo saal P'et'era metər upanan: "İsusen Galileyina vəxun bəş taşi ef yaq'ane bəġsa. Vəx pi k'inək' Şot'o t'et'iya ak'alnan". *

⁸ Çupux gərəmzinaxun c'eri t'it'unt'eri. Şot'oġo sa dəhşətene haq'layınşey, mat mandet'uniy. İçoġoy q'iyexunal şuk'k'ala hik'k'al tet'un pi.

İsusi İz şagirdxoynak' ak'esun

(*Mat'. 28:9-10; Luk'. 24:13-35; İoan. 20:11-18*)

(*P'ə ən damna kiinsamurxost'a Mrk'. 16:9-20 tene bu.*)

⁹ Şamat' ġi c'ovakit'uxun oşa, savaxt'an üşenen bəyinbaki İsus süft'ə magdallu Mariyaynak'e ak'eşi. Mo hat'e İsusen içuxun vüġ murdar uruf c'evk'i Mariyaney.

¹⁰ Mariyanal taşi mot'o İsusaxun baki isəəl Şot'aynak' yas efi önök'alt'oġo xavare tadi.

¹¹ Ama şot'oġon İsusi bəyinbaksuna q'a Şot'ay Mariyaynak' ak'esuna tet'un vəbaki.

¹² Mot'oxun oşa İsus p'urum İz şagirdxoxun p'rannat'aynak', şorox ayize taġat'an yaq'a şot'oġoy bəş q'erəz suraten ak'eşi.

¹³ Şot'oġon qoş qaybaki me barada t'iyəmit'oġo exlətt'unbi, ama şot'oġoval tet'un vəbaki.

İsusi İz şagirdxo ən vacib tapşuruġ tast'un

(*Mat'. 28:18-20; Luk'. 24:36-49; İoan. 20:19-23; Ap'ost'. 1:6-8*)

¹⁴ Oşa t'etərə baki ki, İzi sas's'e şagirden sagala arşi şum ukat'an İsus şot'oġoynak'e ak'eşi. Şot'oġoy inadkərлуğa görə, İçu bəyinbakit'uxun oşa ak'it'oġo nu vəbaksuna görə şot'oġo tōhmətebi.

¹⁵ Şot'in İz şagirdxo pine: «Dirist' dünyənə tarapanan, amdarxo bitova Müq Xavarakaroozbanan!

¹⁶ Vəbaki k'unuk'bakala amdar çark'əgale, içust'a vəluġ nu bakalt'u isə pis q'ərar tadeġale.

¹⁷ Və bakalt'oġo çalxest'alo isə şot'oġoy ak'est'ala möcüzəlü nişanxo bakale: şot'oġon Bez Şiyen murdar urufxo c'evk'alt'un, təzə muzurxon əyitk'alt'un,

¹⁸ dizik'xo içoġoy kiin biq'i besp'ala zəhərəl üġəyt'un, şot'oġo təsir tene bal. Şot'oġon içoġoy kulmoġo azariġoy loxol laxalt'un, şoroxal q'olaybakalt'un».

İsusi göynul əqesun

(*Luk'. 24:50-53; Ap'ost'. 1:9-11*)

¹⁹ Me əyitmoġo pit'uxun oşa Q'onçux İsus göynul əqeşi Buxaçuġoy yön tərəf areşi.

²⁰ Şagirdxon isə taşi hər gala Müq Xavara karoozt'unbsay. Q'onçuġonal şot'oġo kōməybsay, şot'oġoy karooza möcüzəlü nişanxon təst'İġəbsay.

* 16:7 16:7 Mat'. 26:32; Mrk'. 14:28

Luk'an şampi Müq Xavar Bêşin öyit

Me girke şampi Luk'a İsus Xrist'osi Müq Xavari yəymişaksunast'a gele əşur biq'i P'avelaxun sagalane bake. Şo hamal iz əşlə saat' avabakala sa doxt'urey. Me girke şot'in maya şamsuna avateyan, ama şamesuni tarix 60-62-ci usenxone hari c'eyisa. Girke T'eofileynek' şamesunen isə ak'esest'a ki, T'eofil varlu amdare bake, bakes banekon me girke bex c'eyusunast'a Luk'a tənqinen köməyebe. "Ap'ost'olxoy əşurxo" girke şampiyoval hame Luk'ane.

Luk'a iç İsus Xrist'osi c'ək'p'i p'as's'e şagirdxoxun tene bake, şot'in İsusə oşane q'abulbe. Şot'o görəl girke boş Luk'an İsusi bütüm amdarxoy çark'eseynak' eysuna lap gelene ak'est'un çuresa. Girken ak'esest'a ki, İsus fağırxoynak' q'a içoğoy yaq'a açesp'it'oğoynak', varluğoynak' hamal kəsibxoynak', yəhudi bakala hamal nu bakalt'oğoynak'e hare. Luk'ay doxt'ur baksuna görə girke boş İsusi azariğə q'olaybsuni barada bakala hadisoox lap gelene.

T'iyəmi Müq Xavar girkurxo bəğat'an Luk'ay girk samal q'erəze burqesa. Sa angelen K'unuk'bal İoani nanaxun baksuna iz bava saturbəş avabakesest'a. Oşa İsusi nanaxun baksuni baradane exlətesa, oşa isə saycə Luk'ay Müq Xavar girke boş bakala p'as's'e yəşt'ə İsusi Yerusalmi xrama taysuni barada.

Luk'an İsusi k'unuk'bak'suni, şeytanen Şot'o sinəyişbsuni, Şot'ay İzi q'ulluğa burqşuni baradane exlətəpsa. İsusi Galileya bölginə bi q'ulluği, Şot'ay Yerusalmi tağat'an bakala hadisooğoy baradal gelo saycə Luk'ay şampi'i girke boşə.

Axırda İsus fariseyxoy q'a k'anun zombalxoy kiyele tadesa, İzi saturbəş avabakest'i k'inək'əl p'uri bəyinebaksa. Axırı Şo hakot'aynak'al hareney: beş günaxxo İz ozane ext'i İz p'iyen şot'oğə os'kseynak'! Beşi çark'eseynak'! Me barada hələ Adam q'a Yevay günaxaxun burqi İsusi nanaxun baki vədinel şirik' hema xavareçalene saturbəş avabakest'e. Amdarxoy içoğoy əsp'est'i günaxaxun təmizbakseynak', Buxaçuğoy piyes p'urum saat'luğ bəğəbseynak' sa yaq'e bu! Moval Müq Xavara vəbaki Buxaçuğoy yaq'abi Çark'est'ala q'abulbsun!

Hametar, Luk'an şampi Müq Xavar girke axırnci bulurxo İsusi göynul eşesunen, Şot'ay İzi şagirdxo içoğoynak' İvel Urufa yaq'absuna öyit tast'unene çarksa.

Girke boş bakalorox:

- 1:1-4 Girke T'eofileynek' şamesun
- 1:5-2:52 K'unuk'bal İoani q'a İsus Xrist'osi nanaxun baksun
- 3:1-20 K'unuk'bal İoani q'ulluğ
- 3:21-4:13 İsusi k'unuk'bak'sun q'a sinəyişaksun
- 4:14-9:50 İsusi Galileyina q'ulluğbsun
- 9:51-19:27 İsusi Galileyinaxun Yerusalmi taysun
- 19:28-23:56 İsusi Yerusalmi baki axırnci ğimxo
- 24:1-53 İsusi bəyinebak'sun, t'iyəmit'oğə ak'esun q'a göynul eşesun

Girke T'eofileynek' şamesun

- ¹ Hörmətlü T'eofil, gelet'ine beş arane baki əşurxoxun şamsuna çalışake.
- ² T'e belxun həysət'inəl şirik' Müq Xavara içoğoy piin ak'i şot'o q'ulluğbit'oğon me əşurxo yax exlətp'i k'inək'
- ³ zaval t'e belxun bitova yönbəri fikir tadi mot'oğə vaynak' belxun oşel şamsuna lazimez avabaki.
- ⁴ Metar ki, hun vi zombakit'oğoy düz baksuna tam vəbakan.

K'unuk'bal İoani nanaxun baksuna saturbəş avabakest'un

- ⁵ İudeyin padçağ İrodi vədines't'a Avia dəst'inəxun * bakala Zəkəriyəy s'iyen sa bəyineş buy, iz çuuxal Aaroni nəsiləxuney, şot'ay s'i Elizabet'ey.
- ⁶ Şorox p'öğəl Buxaçuğoy piyes düzgün amdarxoney, Buxaçuğon laxi buyruğxo q'a q'aydoğə bitova əyitsuz bex p'ap'est'unbsay.

* 1:5 1:5 Avia - Xrama q'ulluğbala bəyineşxoy 24 dəst'inəxun soğoney. Me dəst'oox bütüm Aaroni nəsiləxuney. Bəğa: 1 Hadis. 24:10

7 Ama Elizabet' erəmik[†] baksuna görə içoğoy əyel tene buy. Şot'oğoy p'rannayal yəş geleney.

8 Sa ği Zəkəriyən iz dəst'in navadast'a Buxaçuğoy bəş bəyinşluği q'ulluğane taşt'ay.

9 Xrama başi saat' adeğala buxur bok'ospsunal me dönüş içune koft'ey (bəyinşxoy ədəten mot'aynak' çöpt'un bost'ay). Zəkəriyə xramane başi,

10 amdarxon isə me vədine xrame məəlnə çurpi afırt'unney.

11 Me vədə q'urban eçala gane yön tərəf Zəkəriyəynak' Buxaçuğoy sa angele ak'əsi.

12 Zəkəriyən şot'o ak'i q'İnəbi, içü açesebi.

13 Angelen isə şot'o pine: «Ma q'İba, Zəkəriyə! Buxaçuğun vi afırına inebaki. Vi çuux Elizabet'en vaynak' sa ğar eçale. Hunal iz s'İya İoan † laxa.

14 Şot'in vaynak' müqluğ eçale, vi ük' müqluğen buy bakale. Amdarxoy geloval şot'ay dünyəne eysuna görə müq bakale,

15 şot'aynak' ki, şo Q'onçuğoy piyes kala ak'eğale. Şot'in sal sa vədə nə fi, nəəl q'erəz finağoybala üğünxo tene üğəl, hələ nanay tapane amağ'un İvel Urufen buy bakale. §

16 Şot'in israilluğoy gelet'u Q'onçuğoy, içoğoy Buxaçuğoy çaydale.

17 Şo xavareçal İlyay urufen q'a zoren Q'onçuğoy bəş tağale, bavoğoy içoğoy əyloğoy, tərst'oğoy düzgün yaq'aç yönbi, azuk'a Şot'ay eyseynak' hazirbale. *

18 Zəkəriyən angela pine: «P'oy zu mot'oğoy bex p'ap'suna hetərəz avabakon? Axırı zuval gele q'ojazu, bez çuğoyal ene yəş c'ovakene».

19 Angelen şot'o coğabe tadi: «Zu Buxaçuğoy bəş çurk'ala Gavriilzu, me müq xavaral va upseynak'ez yaq'abake. †

20 Həysə isə, hun bezi pit'oğoy nu vėbaksuna görə, me əyitmux bex p'ap'ala ğinal şirik' əyitp'es ten bakal, lal bakalnu».

21 Qavuna çurpi amdarxon isə Zəkəriyəy yaq'at'un bəğsay, şot'ay xramaxun het'u görə metər c'əyi c'eysuna tet'un q'amışaksay.

22 Şo xramaxun c'ere, ama amdarxoxun əyitp'es tene baki. Amdarxonal q'amışt'unbaki ki, şot'o xrama hik'ənesa ak'əsene. Şot'in amdarxoxun kiin-biine əyitey, şot'aynak' ki, laley.

23 Zəkəriyəy q'ulluği vaxt' çark'at'an şo iz k'oyane qaybaki.

24 Samal oşa isə iz çuux Elizabet' əyeləne mandi, qo xaşal iz k'oyaxun tene c'eri.

25 Şot'in nexey: «Mot'o zaynak' Q'onçuğone bi. Şot'in za eyex badi amdarxoy arane çoməyin manst'axun çark'esedi». ‡

İsus Xrist'osi nanaxun baksuna saturbəş avabakest'un

26 Elizabet' üq xaşin bihi bakat'an Buxaçuğun angel Gavriila Galileyina bakala Nazaret' şəhəre,

27 iz s'i Mariya bakala ərgən sa xuyəri t'öğölə yaq'abi. Me xuyər Davidi nəsiləxun bakala İosif s'İyen sa amdaraxun nişanluney. §

28 Angelen şot'ay t'öğöl hari pine: «Xeyirq'an baki, ay Buxaçuğoy piyes saat' ak'eğalo! Q'onçux vaxune».

29 Mariya me əyitmoğon çəşt'irişebi, me əyitmoğoy k'ə upsuni baradane fikirbsa burqi.

30 Angelen isə şot'o pine: «Ma q'İba, Mariya, şot'aynak' ki, hun Buxaçuğoy piyes saat'en ak'ése.

31 Hun bihi baki sa ğar eçalnu. Şot'ay s'İya İsus laxalnu. *

32 Şo kala Amdar bakale, Ala Arşit'ay Ğar k'aleğale. Q'onçux Buxaçuğun Şot'o İz bava Davidi taxt'a tadale.

33 Şo İak'ovi nəsili loxol həmişəluğ padçağ bakale. İz padçağluğiyal axır tene bakal». †

34 Mariyan angela pine: «Mo hetərə bakes bakon? Axırı zu hələ işq'ara tezu».

35 Angelen coğab tadi şot'o pine: «İvel Uruf vi loxol şığale, Ala Arşit'ay kala zoren vi loxol xoji sakale. Kot'aynak'al vaxun bakala Əyel Buxaçuğoy Ğar k'aleğale, Şo İvel bakale.

36 Bəğa, vi q'oom Elizabet'al iz yəşlu vədine ğar əyeləne mande. Şot'o erəmik't'un ‡ nexey, ama şo ene üqxaşin bihine.

† 1:7 1:7 †erəmik' - əyel eçes nu bakala çuux ‡ 1:13 1:13 İoan - əbrani muzin Q'onçuğun ük'e bok'ospsaupunsne.

§ 1:15 1:15 Ams'i oç. 6:3 * 1:17 1:17 Mal. 4:5-6 † 1:19 1:19 Dan. 8:16; 9:21 ‡ 1:25 1:25 1:25 - İşq'ara bakala çuğoy əyel nu baksun Buxaçuğun tadi kala sa cazane hesabbsaksay. § 1:27 1:27 Mat'. 1:18 * 1:31 1:31 Mat'. 1:21 † 1:33 1:33 2 Şam. 7:12-16; İsa. 9:7 ‡ 1:36 1:36 †yel nu eçes bakala çuux

³⁷ Şot'aynak' ki, Buxaçuğoynak' mümkün nu bakala şey tene bu». §

³⁸ T'e vədə Mariyan pine: «Zu Q'onçuğoy nökrzu, barta za vi pi k'inək'q'an baki». Angelenal şot'o barti taneşi.

Mariyay q'a Elizabet'i suna aksun

³⁹ T'e vədə Mariya hayzeri kap İudeyani burux ganxo bakala sa şəhərene yaq'a baft'i.

⁴⁰ Şo Zəkəriyəy k'oyane hari. Başi Elizabet'a «Xeyirq'an baki!» pine.

⁴¹ Elizabet'en Mariyay əyitə ibakat'an, içust'a bakala körpə müq baki galepi. Elizabet'al İvel Urufen buybaki

⁴² alloy səsen harayepi: «Hun çupuğoy boş xeyir-bərəkət haq'iyonu, vast'a bakala əyeləl xeyir-bərəkət haq'iyone.

⁴³ Mo hetərə bakes bakon? Bez Q'onçuğoy Nana bez t'öğölə hare!

⁴⁴ Bəğa, vi əyitə ibakat'an zast'a bakala əyeləl müqluğaxun galepi.

⁴⁵ Q'onçuğon içu pi əyitməğoy bex p'ap'suna vəbakala çuux he bəxt'əvərəl!»

Mariyay alxışp'ala məğ

⁴⁶ Mariyan isə pine:

⁴⁷ «Bez ük'en Q'onçuğoy s'iyane alabsa, Bez elmuxal za Çark'est'ala Buxaçuğo görə müqəbaksə,

⁴⁸ Şot'aynak' ki, Şot'in İzi me gorox k'ulane ak'i.

İsəəl bütüm nəsilxon za bəxt'əvər hesabale,

⁴⁹ Şot'aynak' ki, Bitova Başarbalen zaynak' kala sa əşe biq'i, Şot'ay s'i İvele!

⁵⁰ Şot'ay yaq'en tağalt'oğoynak'al

İz ük' bok'ospsun nəsiləxun-nəsiləne c'ovakon.

⁵¹ Şot'in İz zorba kiin gele kala əşurxone biq'i,

İçoğə ala efalt'oğə oq'ane saki.

⁵² Kalaluğbalxo taxt'axune şivk'i,

Goroxt'oğə isə alanebi.

⁵³ Busat'oğə neymət'xon boşevk'i,

Varlut'oğə isə kul ams'ine yaq'abadi.

⁵⁴⁻⁵⁵ Q'onçuğon Avrahama q'a şot'ay nəsilə

Həmişə İz ük' bok'ospsuna ak'est'i,

Beş bavoğoyal tadi əyitə eyex badi

İz nökr İsrailə köməyebi». *

⁵⁶ Mariya Elizabet'i t'öğöl xib xaşa İša mandit'uxun oşa iz k'oyane qaybaki.

K'unuk'bal İoani nanaxun baksun

⁵⁷ Elizabet'i vaxt' hari p'anep'i, şot'in sa ğare eçeri.

⁵⁸ Şot'ay q'oom-q'onşığon Q'onçuğoy şot'aynak' me kala ük' bok'ospsuna ak'i, içuxun sagala müqt'un baksay.

⁵⁹ Muğumci ğine körpə sünnətsat'un hari. Şot'ay s'iya iz bava k'inək' Zəkəriyət'un laxsun çuresay. †

⁶⁰ Əylin nanan isə pine: «Təə, kot'ay s'i İoan bakale».

⁶¹ Şot'o pit'un: «Axırı vi q'oomxoy arane metər s'i bakala sa amdar tene bu».

⁶² T'e vədə kiin-biin q'andrişi əylin bavaxunt'un şot'in iz ğare s'iya k'ə laxsun çuresuna xavar haq'i.

⁶³ Zəkəriyənəl sa daxt'ak'i k'ot'or çureşi iz loxol şamepi: «Kot'ay s'i İoane».

⁶⁴ Hat'e saad şot'ay muz qayeşi, şot'inal Buxaçuğə alxışpsane burq'i.

⁶⁵ T'iya bakala q'onşığə isə kala q'iyene haq'i, me baki əşurxoy barada exlətxoval İudeyani bito burux ganxo yəymişebaki.

⁶⁶ İbakalt'oğonal "axırı me əyel kala baki şu bakala?" pi fikirət'un taysay. Şot'aynak' ki, Q'onçuğoy kul şot'ay loxoley.

Zəkəriyəy xavareçalluğbsun

⁶⁷ Əylin bava Zəkəriyəy loxol İvel Urufe şiri, şot'inal metərə xavareçalluğbi:

⁶⁸ «Alxışq'an baki İsraili Buxaçuğə Q'onçuğə!

Şot'aynak' ki, İz azuk'a eyex badi şot'o çark'esedi,

⁶⁹ Şot'in İz nökr Davidi nəsiləxun

Yaynak' zorba Çark'est'ale p'ap'esp'i.

⁷⁰ Gele vaxt' mot'oxun bəş İz İvel xavareçalxoxun avabakest'i k'inək'

⁷¹ Beş düşmənşox q'a yax aksun nu çureğalt'oy kiyexune çark'est'i.

⁷² Hametər beş bavoğo ük' bok'ospsuna ak'est'i

İz İvel irəzuluğane eyex badi.

⁷³ Hetəre beş bava Avrahama elasp'i əyit tadey ki,

⁷⁴⁻⁷⁵ Yan beş düşmənşox kiyexun çark'eşi

Beş yəşəyİNŞI axıral şirik' hik'k'alaxun q'İbinut'

Q'onçuğoy bəş İvelluğen q'a düzgünluğen yəşəyİNŞI

Şot'o q'ulluğbes bakalyan.

⁷⁶ Hun isə, ay bez bala, Ala Arşit'in yaq'abi xavareçal k'aleğalnu,

Şot'aynak' ki, Q'onçuğoy bəş tağalnu,

Şot'ay yaq'a həzirbalnu,

⁷⁷ Şot'ay azuk'a içoğoy günaxxo bağışlayİNŞaksunen

Çark'esuni barada avabakest'alnu.

⁷⁸ Axırı beş BuxaçuX ük' bok'osp'ale,

Şot'ay me ük' bok'ospsunen

Alloyaxun yaynak' t'etər sa Bəğ c'eğale ki,

⁷⁹ Bisuni xojina saal bayinq'luğa arşalt'oğoy çoyel işiğ sakane,

Beş turmoğo şip'luği yaq'a yönbane». †

⁸⁰ Körpəl kalabaksunen iz uruf zorbane baksay. Şo israiluğoy bəş c'eğala ğinal şirik' çölöne manst'ay.

2

İsusı nanaxun baksun

(Mat'. 1:18-25)

¹ T'e ğimxost'a imp'erat'or Avgust'en bütüm Rime oçalxo bakala amdarşox siyəyinə haq'esuni barada əmire tadi.

² Mo samci siyəyinə haq'suney, manu ki K'irini Siriin kalo bakat'ane c'ovakey.

³ Bito siyəyinə haq'eseynak' iz şəhərəne yaq'a baft'i.

⁴ İosifal Davidi əsil-nəsiləxun baksuna görə Galileyin Nazaret' şəhərəxun c'eri İudeyina, Davidi şəhər bakala Bet'lexemane taşi.

⁵ Şo t'et'iya siyəyinə haq'eseynak' iz nişanlı Mariyaxune taşi. Me vədine Mariya bihiney, əyeləl bakala vədəney.

⁶ Bet'lexema əyel bakala vaxt' hari p'anep'i,

⁷ Mariyanal iz süft'in ğarane eçeri. Əyelə q'ondağbi nəvəne laxi, şot'aynak' ki, q'onağxo mandala k'oya şot'oğoynak' ga tene bəğəyeseş.

Angelşox eğel bəğalxo müq xavar tast'un

⁸ T'e oçala sürün t'öğöl üşe navad zap'k'ala eğel bəğalxonoy. Şot'oğon çölöt'un kəybsay.

⁹ Bürdən Q'onçuğoy sa angel şot'oğoy bəşe c'eri, Q'onçuğoy tamtarağen şot'oğoy çoyel işiğə saki. Eğel bəğalxo kala q'iyene haq'i.

¹⁰ Angelen şot'oğoy pine: «Ma q'İbanan! Zu vəynak' bütüm amdarşox müq't'ala sa xavarez eçere.

¹¹ Ğe Davidi şəhərə efi Çark'est'ale nanaxun baki. Mo Q'onçuxXrist'ose.

¹² Vəynak' nişan mo bakale: vən nəve boş bask'i q'ondağbaki Körpə əyel bəğəbalnan».

¹³ Bürdən angeli t'öğöl Buxaçuğoy alxışp'ala kala göye q'oşune ak'eşi. Şot'oğon metərt'un nexey:

¹⁴ «Ən alloyluğxo Buxaçuğoy alxış,

Şot'ay çureğala amdarşoxnak' isə oçali çoyel serluğq'an baki!»

¹⁵ Angelşox qaybaki göynul eçəşit'uxun oşa eğel bəğalxon pit'un: «Ekinan Bet'lexema tağen, Q'onçuğon yax avabakest'i me baki əşlə beş piin ak'en».

¹⁶ Şorox kap hayzeri tat'unşi, hariyal Mariya, İosifa saal nəve boş bask'i Əylə bəğə't'unbi.

¹⁷ Eğel bəğalxon Əylə ak'at'an Şot'ay barada içoğoy pit'oğoy bitova exlətt'unbi.

¹⁸ Mot'o ibakalt'oğoy bitot'in eğel bəğalşox me exlətə məətt'əlt'un manst'ay.

¹⁹ Mariyan isə bütüm me exlətə iz ük'e boş efi me barada fikirebsay.

²⁰ Eġel bēğalxon bütüm içoğoy ak'it'oğo q'a ibakit'oğo görə Buxaçuğo alxısp'i tərifləyiñşsun qoşt'un qaybaki. Şot'aynak' ki, hər şey angelen içoğo exlətp'i k'inək'e baki.

İsusi sünnət baksun

²¹ Muğumci ġine Əylin sünnət bakala vaxt' hari p'ap'at'an Şot'ay s'iya İstust'un laxi. Me s'i Şot'o hələ Nanay tapane bakalt'uxun bēşe angeli tərəfəxun tadeşey. *

²² Moiseyi k'anuna görə təmiz bakala vaxt' çark'it'uxun oşa † İosifen q'a Mariyan Əylə Q'onçuğo həsrəbseynak' Yerusalimat'un eçeri,

²³ şot'aynak' ki, Q'onçuğoy k'anuna şameşene: «Bütüm süft'in ġar əylux Q'onçuğo həsrəbakalane». ‡

²⁴ Hamal şot'oğon q'urbant'un eçeri, hetər ki Q'onçuğoy k'anunast'a əmir bakeneý: «P'ə giyə, nəəl ki p'ə göyərcini bala». §

Simeoni Buxaçuğo alxısp'ala afırı

²⁵ T'e vədə Yerusalima Simeon s'ila sa amdare buy. Şo düzgün hamal Buxaçuğo və amdarey. Şot'in israiluğoy çark'esunane yaq'bēğsay, * İvel Urufal şot'oxuney.

²⁶ İvel Urufen şot'o saturbēş avabakest'eneý ki, şo Q'onçuğon yaq'abi Xrist'osa ak'inut' biyalatene.

²⁷ Metərluğen, İvel Urufen Simeona xrame məəlinene eçeri. Me vədə körpə İsusə İz bava-nanan xramat'un eçeri. Şorox k'anuna laxeşi ədətə əməlbseynak't'un harey.

²⁸ Simeonen Şot'o iz q'ujel ext'i Buxaçuğo alxısp'sun metərə pi:

²⁹ «Ay bitot'ay Q'onçux, isə Vi pi k'inək'

Me Vi nöker arxayin biyes banekon.

³⁰⁻³² Şot'aynak' ki, bütüm azuk'xoy ak'es bakal Vi həzirbi çark'esuna,

Millətxoynak' həzirbi işiğə,

Vi azuk' İsrailəynak' bakala tamtarağə

Bez piin azk'». †

³³ İsusi nana q'a bava isə Simeoni içoğoy Əylin barada uk'ala me əyitmoğoxun məət'təlt'un mandı.

³⁴ Simeonen şot'oğə xeyir-bərəkət tadi Əylin Nana Mariya metərə pi: «Me Əyel İsrailə gelet'ay bist'uni q'a əqesuni səbəbkər bakale. Şo amdərxoy nu q'abulbala sa nişan bakseynak'e təyin bake.

³⁵ Morox bito gelet'ay boş bakala fikirxo çoyel c'evkseynak' bakale. Vi ük'e isə q'ılınc bağale».

Xannay xavareçalluğbsun

³⁶ T'et'iya Aşer tayfinaxun bakala P'enueli xuyər Xanna s'ila çuux xavareçalal buney. Şo gele yaşuney. İzi cəyil vədiñe işq'ara taşi, vüğ usene işq'araxun yəşəyiñşi. Oşa şo süpürə mandı.

³⁷ Mo səksən bip' yəşt'ə süpür sa çuuxey. Şo xramaxun c'etenesay, ġurux efi afırıpsun üşə-ğena Q'onçuğone q'ulluğbsay.

³⁸ İosif q'a Mariya xrama bakat'an, Xannal şot'oğə İşalayinşaki Buxaçuğə şükürəbi. Şot'in Yerusalimi çark'esuna yaq'bēğala bütüm amdərxoynak' Körpə İsusi barada exlətpsane burqi.

Nazaret'a qaybaksun

³⁹ İosif q'a Mariya Q'onçuğoy k'anuna şameşit'oğoy bitova əməlbəit'uxun oşa Galileyina - içoğoy şəhər bakala Nazaret'at'un qaybaki.

⁴⁰ Əyel isə kalabaksunen içust'a zor q'a müdriklüğ avuze baksay. Buxaçuğoy çuresunal İçuxuney.

P'as's'e yəşt'ə İsusi xrama eysun

⁴¹ Hər usen C'ovaksuni axsibayast'a‡ İsusi bava-nana Yerusalimat'un taysay.

⁴² İsusi p'as's'e yəş bakat'an şorox p'urum ədətə görə t'iyat'un taşi.

* **2:21 2:21** Lev. 12:3; Luk'. 1:31 † **2:22 2:22** - Moisey k'anunen çuğoy təmiz baksun əyel bakit'uxun oşa q'ırx ġiin bele çarksa. Bēğə: Lev. 12:2-8. ‡ **2:23 2:23** C'eys. 13:1-2,12 § **2:24 2:22-24** Lev. 12:6-8 * **2:25 2:25** israiluğoy çark'esun - israiluğoynak' Buxaçuğoy padçağluğen eçala çark'esun. Mo israiluğoy içoğoy ġünaxoxun hamal rimluğon içoğoy loxol bala kalaluğbsunaxun çark'esune. Beğə: İsa. 40:1-2; 61:2-3. † **2:30-32 2:30-32** İsa. 42:6-7; 49:6; 52:10 ‡ **2:41 2:41** C'eys. 12

⁴³ Axsibay çark'it'uxun oşa şorox qaybaki k'oya tayseynak' yaq'at'un baft'i. Ama İsus Yerusulima manedi. Şot'ay bava-nanay isə mot'oxun xavar buteney.

⁴⁴ İsusı içoğoxun yaq' tağalt'oğoy arane baksunat'un fikirbsay. Ama sa ği dirist' yaq' taşit'uxun oşa Şot'o dost'urxoy q'a q'oomxoy arane qəvesat'un burqi.

⁴⁵ Şot'o bəğətet'unbi, şot'aynak'al qəvesun-qəvesun Yerusulimat'un qaybaki.

⁴⁶ Xib ğinaxun oşa Şot'o xramaxunt'un bəğəbi. İsus məəlimxoy t'öğöl arşi şot'oğö ümüxelaxsay, şot'oğoxun k'ənesa exlətp'i xavare haq'say.

⁴⁷ Şot'o ümüxlaxalt'oğoy bito Əyləst'a bakala haq'ıla q'a Şot'ay tadala coğabxo matt'un manst'ay.

⁴⁸ İosifen q'a Mariyan Şot'o ak'i məət't'əlt'un mandı. İsusı Nanan pine: «Ay bez Ğar, mo hik'ə beş bel ençeri? Axırı vi bavan q'a zu nigərən mandı vayan qəvesay».

⁴⁹ İsusen şot'oğö coğabe tadi: «Za het'aynak'nan qəvesay? Avatenaniy ki, Zu Bez Bavay k'oya bakalazu?»

⁵⁰ Ama şot'oğon İsusı k'ə upsun çuresuna q'amış tet'un baki.

⁵¹ Oşa İsus İz nana-bavaxun sagala Nazaret'ane qaybaki. Şo şot'oğoy əyitəxun tene c'əysay. İz Nanan isə bütüm me əşurxo iz ük'e boş enefsay.

⁵² İsus kalanebaksay, kalabaksunenal iz müdriklüğ avuze baksay. Buxaçuğoy q'a amdarxoy şot'o çuresunal ğiba-ği avuzebaksay. §

3

K'unuk'bal İoani eysun

(Mat'. 3:1-12; Mrk'. 1:1-8; İoan. 1:19-28)

¹ İmp'erat'or T'iberiin kalaluğbsuni qos'semci useney. T'e vədinest'a P'ont'i P'ilat' İudeyani kaloney. İroden Galileyina, iz viçi Filip'en İt'ureyina q'a T'raxont'is oçalxo, Lisaniyanal Abileniyanane kalaluğbsay.

² Xanan q'a K'ayafa isə samci bəyinsxoy kalot'unıy. Hat'e vədə çölö Zəkəriyəy ğar İoana Buxaçuğoy əyite p'ap'i.

³ Şot'inal İordan oqe hərrəmine bakala bütüm oçalxo tarapsun amdarxo içoğoy ğünaxxo bağışlayınşakseynak' toobabi k'unuk'baksunane karoozbsay.

⁴ Hetər ki, xavareçal İsayay girke boş şameşeney:

«Çölö bayanbalt'ay ost'ar səse c'əysa:

"Q'onçuğoy yaq'a həzirbanan,

Şot'ay c'ovakala cığrxo düzbanan.

⁵ Hər dərə buybakale,

Hər burux, hər təpə oçalaxun barabar bakale,

Yaq'e k'ori ganxo düz bakale,

Ala-oq'a ganxo barabar bakale.

⁶ Bütüm amdarxonal Buxaçuğoy çark'est'una ak'alt'un"». *

⁷ İoanen k'unuk'bakseynak' iz t'öğöl eğala amdarxo nexey: «Ay dizik'i nəsil! Şina pi ki, vəynak' həzirbaki cazinaxun ef elmoğö çark'est'es bakalnan? †

⁸ Toobina ef tadala barurxoxun ak'est'anan. Ef ük'e boş "Beş bava Avrahame" pi arxayin ma bakanan. Vəx nexzu, Buxaçuğon me jəyurxoxunal Avrahameynak' əyloxə yaratmışes bakon. ‡

⁹ Ene tavar xodurxoy tume bitene. Metərluğen, saat' bar nu tadala hər xod bot'əsi aruğone bosesa». §

¹⁰ Camaaten şot'oxun xavare haq'say: «P'oy yan k'ə ben?»

¹¹ İoanen şot'oğö metərə coğab tadi: «İzi p'ə gurat' bakalt'in sunt'u nu bakalt'uq'an tadi. Haketərəl, iz ukun bakala amdaren nu bakalt'uxun t'e ukuna cöybeq'an».

¹² Naloggirbalxonal k'unuk'bakseynak' şot'ay t'öğöl hari xavart'un haq'say: «Məəlim, yan k'ə ben?» *

¹³ İoanen şot'oğö pine: «Vəx tapşurbi q'ədərəxun gele nalog ma girbanan».

¹⁴ Bəzi əsk'ərxonal hari şot'oxun xavart'un haq'i: «P'oy yan k'ə ben?» İoanenal şot'oğö coğabe tadi: «Şuk'k'alaxun zoren təngə ma haq'anan, nahaq' gala şuk'k'ala taxsirkər ma c'evk'anan, ef haq'ala maaşaxun irəziləyınşakanan».

§ 2:52 2:52 1 Şam. 2:26; Məs. 3:4 * 3:6 3:4-6 İsa. 40:3-5 † 3:7 3:7 Mat'. 12:34; 23:33 ‡ 3:8 3:8 İoan. 8:33

§ 3:9 3:9 Mat'. 7:19 * 3:12 3:12 Luk'. 7:29

¹⁵ Amdarxon umuden yaq'e bəğsəy, bitot'inal İoani barada içoğoy boş fikirt'unbsay: «Mo Xrist'os bakes banekon?»

¹⁶ İoanen şot'oğə bütümə metərə coğab tadi: «Zu vəx xenenez k'unuk'bsa. Ama zaxun gele Zorbone eysa. Zu Şot'ay torok'ali bağa şadbsunal layığ tezu. Şot'in vəx İvel Urufen q'a aruğon k'unuk'bale.

¹⁷ İz ec'a təmizbi taxıla ambara topbseynak' k'oda † İz kiyel həzire. Koloşa isə Şot'in nu açıla aruğoy boş bok'osp'ale».

¹⁸ Hametər, İoanen q'erəzəl gele ögüd-nəsyətəxo tast'unen amdarxo Müq Xavarane p'ap'espəy.

¹⁹ Ama hari kalaluğbal İrodi iz viçey çuux İrodiya haq'suna q'a şot'ay mandiyal pis əşurxo pisləyinqat'an

²⁰ İroden şot'o biq'i zindanane bosest'i. Metərluğen, iz biq'i pis əşurxoy loxol soğoval avuzebay. ‡

İsusi k'unuk'baksun

(*Mat'. 3:13-17; Mrk'. 1:9-11*)

²¹ Bitə amdarxo k'unuk'bakat'an, İsusəl k'unuk'ebaki. Şot'in afırık'at'an göy qayəsi.

²² İvel Urufəl göyərçini bədənən baki Şot'ay loxole şiri. Göynuxunal sa səse hari: «Hun Bezi çureğala Ğarnu, Vaxun irəzizu». §

İsusi əsil

(*Mat'. 1:1-17*)

²³ İsusen İz q'ulluğa burqat'an təxminən otuz yəşt'əney. Amdarxoy fikiren, Şo Helin ğar bakala İosifi ğarey.

²⁴ Helinaxun bəş isə Şot'ay əsili boş bakalorox moroxey: Mat't'at', Levi, Melxi, Yannay, İosif,

²⁵ Mat't'atiya, Amos, Naum, Esli, Naggay,

²⁶ Maat, Mat't'atiya, Semeyin, İosex, İoda,

²⁷ Yoxanan, Resa, Zerubbabil, Şealt'iel, Neri,

²⁸ Melxi, Addi, Kosam, Elmadam, Er,

²⁹ Yesus, Eliyazar, Yorim, Mat't'at', Levi,

³⁰ Simeon, İuda, İosif, Yonam, Eliak'im,

³¹ Melea, Menna, Mat't'at'a, Nat'an, David,

³² Yesse, Oved, Boaz, Salmon, Naxşon,

³³ Amminadav, Admin, Arni, Xesron, P'eres, İuda,

³⁴ İak'ov, İsaak', Avraham, Tera, Naxor,

³⁵ Serux, Ragav, Falek', Ever, Şela,

³⁶ Kenan, Arp'ak'şad, Sam, Noy, Lemek',

³⁷ Met'uşelax, Xanok', Yered, Mahalalel, Kenan,

³⁸ Enoş, Şet', Adam - Buxaçuğoy ğar.

4

İsusi sinəyinqaksun

(*Mat'. 4:1-11; Mrk'. 1:12-13*)

¹ İordan oqaxun qaybakit'uxun oşa İvel Uruf İsusi loxoley. Şot'in İsusə ams'i oçalane taşeri.

² T'et'iya iblisen İsusə q'ırx ği sinəyinqəbi. Me q'ırx ğinast'a İsusen hik'k'al tene kəyi, ama axırda busane baki.

³ T'e vədə iblisen Şot'o pine: «Əğər Hun Buxaçuğoy Ğarnusa, me jəna əmirba ki, şumq'an baki».

⁴ Ama İsusen şot'o metərə coğab tadi: «'Amdar təkç'ə şümen tene yəşəyinqon', pine şameşe». *

⁵ Oşa iblisen İsusə alloy sa galane taşeri, Şot'o sa dayğinen dünyəni bitə padçağluğxo ak'esedi.

⁶ İblisen İsusə pine: «Zu dirist' mot'oğoy kalaluğa q'a tamtarağa Va tadoz! Morox zane tadeşe, zuval şu çureğayiz, şot'o tades bazkon!

⁷ Bəğa, əğər Hun za bul k'os'bayin, morox bitə Vi bakale».

† **3:17 3:17** K'oda - durut'i lap'at'k'a ‡ **3:20 3:19-20** Mat'. 14:3-4; Mrk'. 6:17-18 § **3:22 3:21-22** Burq. 22:2; İvel məğ. 2:7; İsa. 42:1; Mat'. 3:17; Mrk'. 1:11; Luk'. 9:35 * **4:4 4:4** K'an. 8:3; Mat'. 4:4

⁸ İsusen isə metərə coğab tadi: «"Vi Q'onçux bakala Buxaçuğə bul k'os'ba, təkç'ə Şot'o q'ulluğba" pine sameşe». †

⁹ Mot'oxun oşa iblisen İsusə Yerusalimane eçeri, Şot'o xrame bel sa gala efi pine: «Əgər Hun Buxaçuğoy Ğarnusa, Va memiin oq'a bosa.

¹⁰ Axiri

"Buxaçuğon Va görə İz angelxo əmirebon ki,

Va q'orişeq'at'un,

¹¹ Va içoğoy kiyel taşat'un,

Vi tural sa jəna nu laft'ane" ‡

pine sameşe».

¹² Ama İsusen şot'o metərə coğab tadi: «"Vi Q'onçux bakala Buxaçuğə sinəyinşmaba" pine sameşe». §

¹³ İblisen İsusə hər cürə sinəyinşit'uxun oşa samal vədə Şot'oxun kule haq'ı.

İsusi İz q'ulluğa burqsun

(Mat'. 4:12-17; Mrk'. 1:14-15)

¹⁴ İsus Urufi zoren Galileyinane qaybaki. Şot'ay barada xavar bito t'e gala yöymişə baki.

¹⁵ Şot'in t'iyani sinagogxo zomebsay, bitot'inal İçu tərifləyinşəbsay.

İsusi Nazaret'a nu q'abulbaksun

(Mat'. 13:53-58; Mrk'. 6:1-6)

¹⁶ Sa ği İsus İz kalabaki Nazaret' şəhərene hari, Şamat' ği eğat'anal həmişənin k'inək' sinagogane taşi. T'iya Şo İvel Şamurxoxun k'alpseynak' turele hayzeri.

¹⁷ Şot'o İsayə xavareçali girkət'un tadi. İsusen girkə qaypi me əyitmux sameşi ganune bəğəbi:

¹⁸ «Q'onçuğoy Uruf Bez loxole,

Şot'aynak' ki, Şot'in Za c'ək'p'i *

Fağırxo Mūq Xavara avabakest'eynak'e yaq'abe.

Biq'esit'oğə içoğoy çark'esuna,

K'aç'it'oğə içoğoy pulmoğoy qayesuna,

Çətinluğa bakalt'oğə içoğoy irəətluğa c'eyuna,

¹⁹ Q'onçuğoy ük' bok'ospuni vaxt' hari p'ap'suna bayanbseynak'e yaq'abe». †

²⁰ Oşa İsusen girkə but'ek'i, şot'o q'ulluğçina tadi areşi. Sinagoga bakalt'oğoy bitot'in Şot'ay loxolt'un bəğsay.

²¹ «Vən ibaki me İvel Şam ğe bex p'anep'i» pi İsusen iz exlətəne burqı.

²² Me vədinə bitot'in Şot'ay barada saat't'un fikirbsay, İz jomoxun c'eğala saat' əyitməğə məət't'əlt'un manst'ay, sunaxun "Mo yəni İosifi ğar tene ki?" pi xavart'un haq'say.

²³ İsusen isə davamebsay: «Düze, vən həysə "doxt'urnusa, süft'ə va q'olayba!" məsəlinə Bez eyex badalnan. "K'efernauma bit'oğoy barada ibakeyan. İsə memiya, Vi yurdnuval hat'e əşurxo ba!" uk'alnan.

²⁴ Vəx düzinəz nex: sal sa xavareçal iz yurdnu q'abul tene baksa. ‡

²⁵ Bəğanan, İlyay vədine, xibinq'i usen ağala nu hari vədine, dirist' ölkinə kala busaluğə bakat'anal, İsrailə süpür çupux geleney. §

²⁶ Ama Buxaçuğon İlyə şot'oğoy saycət'ay t'əğöl təə, Sidoni Sarfat şəhərə bakala sa süpür çuğoy t'əğölə yaq'abi. *

²⁷ Elişə xavareçali vədineyal İsrailə cuzamlu amdar geleney. Ama şot'oğoy sayco təə, Siriyalı Naamane təmizbaki». †

²⁸ Sinagoga bakala amdarxo bito me əyitməğə ibaki əcuğləyinşt'unbaki.

²⁹ Şot'oğon hayzeri İsusə şəp't'unşi. Şot'o şəhər çurpi buruğoy bel eçeri t'et'in oq'a bost'unt'un çuresay,

³⁰ ama İsus şot'oğoy aranexun c'eri taneşi.

İsusi K'efernaumi sinagogaxun murdar urufa c'evksun

(Mrk'. 1:21-28)

† 4:8 4:8 K'an. 6:13 ‡ 4:11 4:10-11 İvel məğ. 9:11-12 § 4:12 4:12 K'an. 6:16 * 4:18 4:18 c'ək'p'i - ləəmdi

† 4:19 4:18-19 İsa. 6:1-3 ‡ 4:24 4:24 İoan. 4:44 § 4:25 4:25 1 Padç. 17:1 * 4:26 4:26 1 Padç. 17:8-16

† 4:27 4:27 2 Padç. 5:1-14

³¹ İsus Galileyin K'efernaum şəhərene hari. T'iya Şot'in Şamat' ğine amdarxone zombsay.

³² Bütüm Şot'ay zombsuna haq'esi manst'unst'ay, şot'aynak' ki, Şot'in Buxaçuğon ext'i'yər tadi sa amdar k'inək'e zombsay. ‡

³³ Sinagoga isə me vədine içust'a murdar uruf bakala sa amdare buy. Bürdən şot'in ost'aar harayepi:

³⁴ «Ay Nazaret'lu İsus, yaxun k'ən çuresa? Yax əfçibsan hare? Zu avazu Hun şunu: Buxaçuğoy İvelonu!»

³⁵ Ama İsusen şot'o q'adağanbi pine: «Şip' çurpa! Me amdaraxun c'eki!» Murdar urufen me amdara bitot'ay bəş oq'a saki sal sa zərəl tadinut' şot'oxun c'ere.

³⁶ Bito məət't'əl mandı suna pit'un: «Mo hik'ə? Me amdaren murdar urufxo kalaluğen q'a zorene əmirbsa, şoroxal c'et'unsa!»

³⁷ İsusı barada bakala me exlət t'e oçali hər gala yəymişebaki.

İsusı gele amdarxo q'olaybsun
(Mat'. 8:14-17; Mrk'. 1:29-34)

³⁸ İsus sinagogaxun c'eri Simoni k'oyane taşi. K'oya Simoni q'aynako q'ızdırmin boş boneksay, şot'aynak'al İsusaxun me çuğoynak' köməyt'un çuresi.

³⁹ İsus şot'o İşalayınşaki q'ızdırmina q'adağanebi, çuğoy q'ızdırml şire. Çuux hat'e saad hayzeri içoğoy q'ulluğbsane burqı.

⁴⁰ Bəğ batk'at'an isə amdarxon içoğoy cürbəcür azariğoy İsusı t'öğöl eşt'at'un burqı, şot'inal İz kula t'e azariğoy hər sunt'ay loxol laxi şot'oğoy q'olayebşay.

⁴¹ Gelet'oğoxun "Hun Buxaçuğoy Ğarnu!" harayk'a murdar urufxone c'eyşay. Amma İsusen şot'oğoy q'adağanbi şipeşşay, axırı şot'oğon İsusı Xrist'os baksuna avat'uniy.

İsusı İz karoozsuna davamsun
(Mrk'. 1:35-39)

⁴² Kəybakat'an İsus c'eri amdar nu bakala sa galane taşi. Amdarxon Şot'o qəvesat'un burqı, bəğəbi isə içoğoy bartı maq'an taşi pi tərbsun tet'un çuresay.

⁴³ Ama İsusen şot'oğoy pine: «Zu t'iyəmi şəhərmoğoval Buxaçuğoy padçağluğı eysuni Müq Xavara yəymişiz buq'on, şot'aynak' ki, Zu kot'aynak'ez hare».

⁴⁴ Metərluğen, İsusen İudeyani sinagogxokaroozşşay.

5

Samcı şagirdxo
(Mat'. 4:18-22; Mrk'. 1:16-20)

¹ Sa ği İsus Ginesar göle t'öğöl çurpeney. Camaaten Şot'ay hərrəmine çurpi Buxaçuğoy əyitəne ümüxlaxşay.

² İsusen göle t'öğöl çurpi p'ə dənə lodk'ane ak'i. Mo çəlibiq'alxoy lodk'ooxey, şot'oğon samal t'öğx içoğoy torurxot'un os'ksay.

³ İsusen Simoni lodk'ina arşi şot'oxun q'arılığaxun samal əxilbaksunane xaişbi. Oşa isə arşi camaata lodk'in boşt'ane zombsa burqı. *

⁴ Şot'in İz əyitə çark'it'uxun oşa Simona pine: «Lodk'ina bəğəloyluğa təşeri çəli biq'ala torurxo xena bosa».

⁵ Simonen coğabe tadi: «Məəlim, yan üşə kəybakamin əşyanbə, ama hik'k'al biq'es teyan baki. Ama Hun metər upsuna görə zu saal bosoz». †

⁶ Hamətərəl bit'un. Şot'oğon t'e q'ədər çəlit'un biq'i ki, içoğoy torurxo ziğebaksay. ‡

⁷ Şot'aynak'al t'iyəmi lodk'ina bakala yoldaşxo k'alt'unpi ki, hari içoğoy köməybat'un. Şot'oğonal hari lodk'oğoy p'rannal çəlinen t'etərt'un buybi ki, lodk'oox batksane burqı.

⁸ Simon P'et'eren mot'o ak'i İsusı turin oq'a bitı metərə pi: «Ay Q'oncux, zaxun əxil baka, axırı zu günaxkər sa amdarzu».

⁹ Şot'aynak' ki, şo içal, iz t'öğöl bakaloroxal içoğoy meq'ədər gele çəli biq'suna mat mandet'uniy.

¹⁰ Simonaxun ortağ bakala Zavdayı ğarmux İak'ov q'a İoanal me əşlin loxol məət't'əl mandet'uniy. Ama İsusen Simona pine: «Ma q'İba, isə ene çəlin gala amdar biq'almu».

¹¹ Metərluğen, şot'oğon lodk'oğoy q'arılığa c'evk'it'uxun oşa bitova t'iya boseri İsusı bac'anexunt'un taşi.

İsusi cuzam baft'i amdara q'olaybsun
(*Mat'. 8:1-4; Mrk'. 1:40-45*)

¹² Sa ği şəhərmoğoy sunt'ust'a İsus dirist' iz bədən yara baft'i § sa amdarane irəst'hari. Me amdaren İsus a ki' çooq'a past'əsi xoyinşebi: «Ay Q'onçux, çureğayin za təmizbes bankon».

¹³ İsusen İz kula boxodi şot'o laft'i pine: «Çurezsa, təmizbaka!» Hat'e saadal me amdar cuzamaxun təmizə baki.

¹⁴ İsusen şot'o tapşurebi ki, şuk'k'ala me barada sa əyit maq'an exlətpri. Oşa pine: «Ama taki, va bəyinşa ak'est'a. Vi cuzamaxun təmizbaksuna görə Moiseyen bürüşü q'urbanxoval eça. Barta amdarxon vi q'olaybaksuna avabakeq'at'un». *

¹⁵ Ama İsusi barada samalal gelet'un exlətəpsay. Amdarxo dəst'inen Şot'o ümüxlaxsa hamal içoğoy azarxoxun q'olaybakseyrakt'un eysay.

¹⁶ İsus isə gele vədə şuk'k'al nu bakala ganxo taşi afırınney.

İsusi p'araliçen duğit'u q'olaybsun
(*Mat'. 9:1-8; Mrk'. 2:1-12*)

¹⁷ Sa ği İsusen zomebsay. Galileyay q'a İudeyin bito ayizmoğoxun saal Yerusolimamaxun bakala fariseyxon q'a k'anun zombalxoval İz t'öğöl arset'uniy. Azarit'oğoy q'olaybseyrakt' İsusast'a Q'onçuğoy zore buy.

¹⁸ Me vədə sa hema tanen nasilk'in boş bask'i sa p'araliçen duği amdara eçeri bona İsusi bəş laxsunt'un çureşi.

¹⁹ Ama amdar gele baksuna görə, bona bayes tet'un baksay. T'e vədə şot'oğon k'ojin bel bakala k'irəmit'ə t'at'api p'araliçen duği amdara nasilk'in boş alaxun oq'a İsusi bəş şivt'unk'i.

²⁰ İsusen şot'oğoy vələğa ak'i pine: «Ay bez viçi, vi günaxxo bağışlayinşebaki».

²¹ K'anun zombalxon q'a fariseyxon içoğoy ük'e boş metərt'un fikirbi: «Buxaçuğoy tərsinə əyitk'ala me amdar şuva ki? Buxaçuğoxun başq'a şına günaxxo bağışlayinşes bakon?»

²² İsusen şot'oğoy k'ə fikirbsuna q'amişaki coğabe tadi: «Het'aynak'nan ef ük'e boş metərt fikirbsa?»

²³ Manu hasanda? "Vi günaxxo bağışlayinşebaki" upsun, yoxsa "hayza, tarapa" upsun?

²⁴ Ama vən avabakanan ki, Amdari Gare oçali çoyel günaxxo bağışlayinşala ext'iyərə bu».

²⁵ Oşa isə p'araliçen duği amdarane pi: «İsə va nexzu: hayza, vi nasilk'ina ext'a, vi k'oya taki!»

²⁵ Azariyal hat'e saad bitot'ay piin bəş turele hayzeri, iz nasilk'ina ext'i Buxaçuğoy alxışpsun iz k'oyane taşi.

²⁶ Bito məətt'əl mandi, Buxaçuğot'un alxışpsay. Şot'oğon kala q'ıya baft'i metərt'un nexey: «Ge nu ak'əsi əşurxoyan ak'!»

Levin şagirdxo gərbaksun
(*Mat'. 9:9-13; Mrk'. 2:13-17*)

²⁷ Mot'oxun oşa İsusen c'eri Levi † s'iyen sa naloggirbalane ak'i. Şo nalog gireğala gala arşeney. İsusen şot'o pine: «Bez baç'anexun eki».

²⁸ Şoval hayzeri bitova bosi, İsusi baç'anexune taşi.

²⁹ Oşa Levinen iz k'oya İsus a kala sa q'onaxluğə tadi. Sulfin bel şot'oğoxun sagala gele naloggirbalxo q'a q'erəz amdarxoval buney.

³⁰ Fariseyxon q'a k'anun zombalxon nairəzilüğəbsat'un burçi. Şot'oğon İsusi şagirdxo pit'un: «Het'u görənən naloggirbalxoxun q'a günaxkərxoxun sagala kəyi-üğsa?» ‡

³¹ Ama İsusen şot'oğoy metərə coğab tadi: «Azari nu bakalt'oğoy təə, azarit'oğoy doxt'ura eht'iyəcə bu.

³² Zu düzgün amdarxo təə, günaxkərxo toobabsuna k'alpsaz hare».

Ğurux efsuni barada exlət
(*Mat'. 9:14-17; Mrk'. 2:18-22*)

³³ T'e vədə şot'oğon İsus a pit'un: «İoani q'a fariseyox şagirdxon usum-usum ğuruxt'un efsa, afırit'unne, vit'oğon isə kəyi-üt'unğsa».

§ 5:12 5:12 iz bədən yara baft'i - me azari s'i - cuzamey * 5:14 5:14 Lev. 14:1-32 † 5:27 5:27 Levi Levin t'ıyəmi s'i Mat'feyey. ‡ 5:30 5:30 Luk'. 15:1-2

³⁴ İsusen şot'oğö coğabe tadi: «Laşk'oybakala bəyə t'öğöl arsi yoldaşxo ğurux efsuna məcburbe banekon?

³⁵ Ama sa ği eğale, laşk'oybakala bəyə içoğoy aranexun taşalt'un, t'e vədəl şot'oğon ğurux efalt'un».

³⁶ İsusen şot'oğoynak' sa məsələl eneçeri: «Şuk'k'alen təzə paltaraxun sa k'ot'or çuki bisi paltara yamaluq' tene duğon, tene, ham təzə paltare zığbakon, hamal təzə yamaluq' bisi paltara tene yarayınşon.

³⁷ Şuk'k'alen təzə fina bisi tuluğxoy boş batenekon. Şot'aynak' ki, təzə finen tuluğxo t'öpəvək'on, t'e vədə ham fine baron, hamal tuluğxone xarab bakon.

³⁸ Təzə fi təzə tuluğxone bayeğon.

³⁹ Şuk'k'alen bisi fina üğit'uxun oşa təzət'u çurteneğon. Şot'aynak' ki, "bisiyo saat'e" unek'on».

6

Şamat' ğine barada zombsun

(*Mat'. 12:1-8; Mrk'. 2:23-28*)

¹ Sa Şamat' ğine İsus taxılı əkini aranexun c'ovakat'an, İz şagirdxon burt'unqi sünbülxo çuki içoğoy məxine şarpi uksa. *

² Fariseyxoy bəzit'oğon pit'un: «Vən het'aynak'nan Şamat' ğine q'adağan baki əşurxo biq'sa?»

³ İsusen şot'oğö coğabe tadi: «Daviden q'a iz t'öğöl bakit'oğon busa bakat'an k'ə bsuna k'altenanpe?

⁴ Şo Buxaçuğoy k'oyane başi; bəyinşoxun başq'a şuk'k'ali uksuna icaza nu bakala Q'onçuğö həsrəbaki şumurxo ext'i kəyə, iz t'öğöl bakalt'oğoval tanedi. †

⁵ Oşa pine: «Amdari ĞarŞamat' ğineyalq'onçuxə».

Kul p'araliç amdari q'olaybaksun

(*Mat'. 12:9-14; Mrk'. 3:1-6*)

⁶ Q'erəz sa Şamat' ğine İsus p'urumal sinagoga başi zomebsay. T'et'iya yön kul p'araliç baki sa amdare buy.

⁷ K'anun zombalxon q'a fariseyxon İsusə taxsırkər c'evkseynek' məənət'un qəvesay, şot'ot'un fikir tast'ay ki, bəyn Şamat' ğine azarina q'olaybala yoxsa təə.

⁸ Ama İsusen şot'oğoy k'ə fikirbsuna avaney, şot'aynak'al kul p'araliç baki işq'ara pine: «Turel hayza, biyex c'eki!» T'e amdaral hayzeri biyexe c'eri.

⁹ Oşa İsusen şot'oğö pine: «Vəxun xavarez haq'sa, mat'uva icaza bu: Şamat' ğine saat'luğ bsuna, yoxsa pislug' bsuna? Şinesa elmoğö çark'est'una, yoxsa şot'o əfçibsuna?»

¹⁰ İsusen t'iya bakalt'oğoy bitot'ay loxol bəği t'e amdara pine: «Vi kula boxoda!» Şot'in boxonedi, iz kulal q'olayebaki.

¹¹ K'anun zombalxo q'a fariseyxo isə gele əcuğləyinşəki «İsusə k'ə besyan bakon?» pi, maslaatbsat'un burqi.

İsusi İz p'as's'e şagirdə c'ək'psun

(*Mat'. 10:1-4; Mrk'. 3:13-19*)

¹² T'e ğimxost'a İsus buruğone laşi ki, afırık'ane. Şot'in dirist' üşena Buxaçuğö afırıpşunene c'ovakest'i.

¹³ Kəybakat'an isə İz şagirdxo İz t'öğöl k'alpi şot'oğoxun p'as's'e tana c'ək'p'i ap'ost'ol s'ine tadi:

¹⁴ morox P'et'er s'i tadi Simon, şot'ay viçi Andrey, İak'ov, İoan, Filip', Varfolomey,

¹⁵ Mat'fey, T'omas, Halfay ğar İak'ov, Kənançi ‡ Simon,

¹⁶ İak'ovi ğar İuda saal oşa xəyanətbi İuda İsk'ariot'.

İsusi azariğö q'olaybsun

(*Mat'. 4:24-25; Mrk'. 3:7-12*)

¹⁷ İsus şot'oğoxun sagala buruğoxun şiri, düzənluğa çurepi. T'et'iya İz baç'anexun tağala şagirdxoxun başq'a, İudeyinxun, Yerusalmıxun saal Sur q'a Sidona İşa bakala oçalxoxun hari gele amdarxone buy.

* 6:1 6:1 K'an. 23:25 † 6:4 6:4 1 Şam. 21:1-6; Lev. 24:9 ‡ 6:15 6:15 Kənançi - rimluğoy əleyinə İvel davına həzirləyinşakala əbrani millətçi təşkilatı üzviğö tadeğala s'i.

¹⁸ Şorox İsusı ümüxlaxsa hamal içoğoy azarxoxun q'olaybaksat'un harey. Memiya içoğost'a murdar uruf bakaloroxal q'olayt'unbaksay.

¹⁹ Amdarxoy bitot'in İsusı lafst'unat'un çalışaksay, şot'aynak' ki, Şot'oxun c'eğala zoren bütümə q'olayesbay.

İsusı burux gala bi karooz
(Mat'. 5:1-12)

²⁰ İsusen isə İz şagirdxoy loxol bəği pine:

«He bəxt'əvərnən, ay kəsibxo!
Şot'aynak' ki, Buxacığoy padçağluğ efine.

²¹ He bəxt'əvərnən, ay həysə busa bakalorox!
Şot'aynak' ki, boşalnan.

He bəxt'əvərnən, ay həysə önök'alxo!
Şot'aynak' ki, axşumk'alnan.

²² Amdari Ğara görə amdarxon vəx nifrətbat'an, vəx içoğoy aranexun şəp'eşi təhk'irbat'an, ef s'iya biyaburbat'an, he bəxt'əvərnən! §

²³ T'e ği müqbakanan, müqexun cupi-bitanan! Şot'aynak' ki, göynul ef mükəfət kalane.
Axırı t'e amdarxoy bavoğonal xavareçalxoxun hametərt'un hərəkətbə. *

²⁴ Ama vay ef hala, ay varluyorox!
Şot'aynak' ki, ene vəx lazım bakalt'oğə haq'enan.

²⁵ Vay ef hala, ay həysə boş bakalorox!
Şot'aynak' ki, busaluğ ak'alnan.

Vay ef hala, həysə axşumk'alorox!
Şot'aynak' ki, yas efi önök'alnan.

²⁶ Amdarxoy bitot'in ef barada şaat' şeymux uk'at'an, vay ef hala! Axırı şot'oğoy bavağonal əfçi xavareçalxoxun metərt'un hərəkətbə.

Ef düşmənxo çurekinan
(Mat'. 5:38-48)

²⁷ İsə vəx nexzu, ay Za ibakalxo: ef düşmənxo çurekinan, vəx nifrətbalt'oğə şaat'luğbanan,

²⁸ vəx q'arğışbalt'oğə xeyir-bərəkət tadanən, vəx incit'mişalt'oğəynak' afırıpanan.

²⁹ Vi sa çoyel sillə duğıt'aynak' t'iyəmin çoyal fırida, vi alin paltara ext'alt'u gurat'al tada.

³⁰ Şiin vaxun k'ənesə çureğayin tada, vi mala ext'alt'uxunal şot'o qaydi ma çureki.

³¹ Amdarxon vəxun mani yəndə rəft'ərbsuna çurnansasa, vənal şot'oğoxun t'etər rəft'ərbanan. †

³² Əgər saycə vəx çureğalt'oğənan çuresasa, avuzin k'ə binan baksa ki? Şot'aynak' ki, günaxkərxonal içoğə çureğalt'oğə çurt'unsa.

³³ Əgər saycə vəynak' şaat'luğbalt'oğənan şaat'luğ bsasa, avuzin k'ə binan baksa ki? Axırı günaxkərxonal ketərt'un bsa.

³⁴ Əgər tənginə qaydi qoş ext'es bakala amdaranan borc tast'asa, avuzin k'ə binan baksa ki? Axırı günaxkərxonal suna tənginə tam qaydi qoş ext'alt'un pi borc tast'a.

³⁵ Ama vən ef düşmənxo çurekinan, şot'oğə şaat'luğ banan, borca qaydi qoş haq'suni umuden ma tadanən. T'e vədə ef mükəfət kala bakale, vənal Bitova-Başarbal't'ay ğarmux hesabakalnan, axırı, Şot'in saycə şaat't'oğəynak' təə, ama şaat'luğ nu q'amışakalt'oğəynak' q'a pist'oğəynak'al ük'e bok'ospa.

³⁶ Ef Bava ük' bok'osp'al bakalt'ullarik', vənal ük' bok'osp'al bakanan.

Divan mabanan
(Mat'. 7:1-5)

³⁷ Divan mabanan ki, vənal divan nu bakanan. Q'inəyişmabanan ki, vəxal q'inəyişmaq'at'un bi. T'iyəmit'oğə bağışlayınşanan ki, vəxal bağışlayınşeq'at'un.

³⁸ Tadanən - vəxal tadeğale. T'ap'k'a, jik'eşi, çaxk'a-çaxk'a jomol şirik' buy sa usk'unen vəx tadeğale. Şot'aynak' ki, mani usk'unen usk'alnansa, hat'e usk'unenal vəynak' usk'alt'un».

³⁹ İsusen şot'oğəynak' p'urumal sa məsələne eçeri: «Sa k'aç'inən t'iyəmi k'aç'ina təşes banekon? P'öğəl kurnu tene baft'on ki? ‡

⁴⁰ Şagird məəliməxun ala tene, ama tam zombakit'uxun oşa hər şagird iz məəlim k'inək' bakale. §

§ 6:22 6:22 1 P'et'. 4:14 * 6:23 6:23 2 Hadis. 36:16; Ap'ost'. 7:52-53 † 6:31 6:31 Mat'. 7:12 ‡ 6:39 6:39 Mat'.

15:14 § 6:40 6:40 Mat'. 10:24-25; İoan. 13:16; 15:20

⁴¹ Hun het'aynak' t'ıyǎmint'ay piyel bakala çöpə anksa, ama vi piyel bakala maqa ten aksa?

⁴² Vi piyel bakala maqa nu ak'i viçə hetəren pes bakon: "Ay viçi! Barta vi piyel bakala çöpə c'evk'az!" Ay p'əçölo, süft'ə vi piyel bakala maqa c'evk'a ki, vi viçey piyel bakala çöpə c'evk'es bakavax».

Xode q'a bare barada məsələ

(Mat'. 7:15-20; 12:33-35)

⁴³ «Şaat' xodenal pis bar tene eçon, pis xodenal şaat' bar tene eçon.

⁴⁴ Metərluğen, hər xod iz baraxune çalxesa. Axırı q'aratikənəxun incil həvtet'unq'o, şaşluğaxunal t'ul tet'un həvn'ön.

⁴⁵ Şaat' amdaren iz ük'e bakala şaat' şeymoğoxune çoyel c'evk'on, pis amdaren isə iz ük'e bakala pis şeymoğoxun. Şot'aynak' ki, ük'e k'ə bunesa jomoxun şone c'eysa.

Haq'ullu bari zap'k'al q'a haq'ılsuz bari zap'k'al

(Mat'. 7:21; 24-27)

⁴⁶ Het'aynak'nan Za "ay Q'onçux, ay Q'onçux" pi k'ale, ama Bez pit'oğə bex tenan p'ap'epsa?

⁴⁷ Bez t'öğöl hari, Bez əyitmoğə ibaki şot'oğə əməlbala amdar avanan şuva oşq'arst'a?

⁴⁸ Şo oçala bəğəloy kaşp'i k'oja jəne binorin loxol laxala amdarane oşq'ar. Selen çaxk'at'anal k'oja zor bineton, ama şot'o şarpes tene bakon, şot'aynak' ki, k'ojin binora jəne loxole laxese.

⁴⁹ Ama Bez əyitmoğə ibaki şot'oğə nu əməlbala amdar oçali loxol binorasuz k'oj biq'ala amdarane oşq'ar. Selen t'e k'oja çaxek'on, k'ojal hat'e saad baredon. T'e k'oje bist'un hər şeyi axire bakon».

7

Rime q'oşuni baçtani kalat'ay vėbaksun

(Mat'. 8:5-13)

¹ İsusen İçu ümüxlaxala amdarxo İz əyitmoğə pi çark'it'uxun oşa K'efernaumane p'ap'i.

² Memiya sa Rime q'oşuni baçtani kalat'ay gele dəyərlü nöker azarayınsaki bask'ened, şo elmoğoy loxoley.

³ Me baçtani kalat'in İsusi barada ibakat'an, hari iz nökerə q'olaybeq'an pi, İudeyin sa hema ağsaq'q'alxo Şot'ay t'öğölə yaq'abi.

⁴ Şorox İsusi t'öğöl hari Şot'o gele xoyinşbi metərt'un pi: «Me amdar Vi köməyə layiğə.

⁵ Şot'aynak' ki, şot'in beş azuk'a çuresa, yaynak' sinagoga biq'est'iyoval şone».

⁶ İsus şot'oğoxun sagala yaq'ane baft'i. Şo k'oja işalayınşakat'an baçtani kalat'in iz dost'urxoxun Şot'aynak' metər xavare yaq'abi: «Ay Q'onçux, zəhmət ma zapa. Vi bezi k'oya baysuna layiğ tezu.

⁷ Kot'aynak'al bezi Vi t'öğöl eysunal za layiğ tez ak'i. Vi sa əyit upsunal bezi nökeri q'olaybakseynak' bəse.

⁸ Zuval tabi bakala sa amdarzu, ama beziyal kiin oq'a bakala əsk'ərxono. Şot'oğoy sunt'u uk'ayiz "taki!" - tanesa, uk'ayiz "eki!" - enesa; nökerə uk'ayiz "metər ba!" - bsane».

⁹ Mot'o ibakala İsusen baçtani kalat'ay əyitmoğə məət't'əle mandı. Şot'in fırtıpi İz baç'anexun eğala amdarxo pine: «Vəx nexzu: sal İsrailal me cürə vėbaksun tez ak'e».

¹⁰ K'oya qaybakat'anal yaq'abaki amdarxon azari nökerə q'olaybak'it'un ak'i.

Süpür çuğoy gare bəyınbaksun

¹¹ Mot'oxun samal oşa İsus Nain uk'ala sa şəhərene taşı. İçuxun İz şagirdxo saal q'erəzəl gele amdarxone buy.

¹² Şo şəhəri darvazına işalayınşakat'an t'et'iin sa süpür çuğoy tək sa gare meyidət'un c'evksay. Şot'oxun sagala şəhərexun kala sa top amdare c'eysay.

¹³ Q'onçuğon t'e çuğə ak'at'an şot'o İz goroxe hari. Çuğə «ma öndə!» pi

¹⁴ İşalayınşaki İz kula sanduğane duğı. Meyidə taşalorox çurt'unpi. İsusen isə pine: «Ay cəyil, va nexzu: hayza!»

¹⁵ P'uriyo hayzeri arsi bureqi əyitpsa. İsusen şot'o iz nanane qaydı.

¹⁶ Bitova q'iyen haneq'i. «Beş arane kala sa xavareçale bu!», «Buxaçuğon İz azuk'i loxole bəği!» pi Buxaçuğə alxışpsat'un burqi.

¹⁷ İsusi barada me xavar bütüm İudeyina q'a hərrəminə bakala oçalxo yəymişə baki.

İsus Xrist'os q'a K'unuk'bal İoan
(Mat'. 11:2-19)

¹⁸ İoani şagirdxonal bütüm me eşurxoy barada içü xavart'un tadi. T'e vədə İoanen iz şagirdxoxun p'ranna iz t'öğöl k'alpi

¹⁹ Q'onçüğoy t'öğölə yaq'abi ki, Şot'oxun xavar haq'eq'at'un: «Eğala Bakalo Hunnu, yoxsa q'erəzt'ay yaq'a bəgen?»

²⁰ Şot'oğon İsusı t'öğöl hari pit'un: «K'unuk'bal İoanen yax Vi t'öğölə yaq'abi ki, xavar haq'ayan: "Eğala Bakalo Hunnu, yoxsa q'erəzt'ay yaq'a bəgen?"»

²¹ Hat'e vədə İsusen gele azariğə, içəğost'a murdar uruf bakala amdarxone q'olaybey, gele k'aç'iğoy pulmoğone qaypey.

²² İsusenal şot'oğə metərə coğab tadi: «Takinan, ef ak'i-ibakit'oğə İoana avabak-est'anan:

K'aç'it'oğon at'unksa, axsağxo tarat'unne,
Cuzamluyox təmizt'unbaksə, karurxon it'unbaksə,

P'uriyoroş bəyint'unbaksə, kəsibxoynak'al Mûq Xavare bayanbaksə. *

²³ Zaxun nu şüpələinşakalo he bəxt'əvərə!»

²⁴ İoani yaq'abi amdarxo taşit'uxun oşa, İsusen amdarxo İoani barada exlətpsane burqi: «Vən çölə het'u bəğsanən taşey? Muşen galgaldala gəşa?

²⁵ P'oy t'e vədə het'u bəğsanən taşey? Toyexlu paltar lapi sa amdara? Ama gözəl paltar lapi tamtaraği boş yəşəyişaloroş padçağxoy sarayat'un baksə.

²⁶ P'oy het'u bəğsanən taşey? Sa xavareçala? Hoo, vəx nexzu, şə lap xavareçalaxunal üst'ün bakalone.

²⁷ Mo iz barada İvel Şame boş metər şameşiyone:

"Mone, Vaxun bəş Bez elçinaz yaq'absə.

Şot'in Vaxun bəş taşi Vaynak' yaq' həzirbale". †

²⁸ Vəx nexzu: nanaxun bakit'oğoy arane İoanaxun üst'ün bakalə tene bu. Ama Buxaçuğoy padçağluğa ən mis'ik'oval şot'oxun alane».

²⁹ İsusə ibakalt'oğoy bitot'in, lap naloggirbalxon Buxaçuğoy yaq'e düz baksuna q'abulbi İoani t'öğöl taşi k'unuk't'unbakey.

³⁰ Ama fariseyxo q'a k'anun zombalxo İoani k'unuk'bsuna nu q'abulbsunen Buxaçuğoy yaq'al nu q'abulbit'un bakey. ‡

³¹ Oşa İsusen saal pine: «P'oy me döörin amdarxo şuxun barabar biq'az? Şorox şut'un oşq'ar?

³² Şorox bazari meydane arşi harayk'a suna

"Yan vəynak' t'üt't'əyyan farpi, vən isə əçitenanpi,

Yan önök'ala məğurxoyan məğpi, vən isə önötenanpi"

uk'ala əyloğot'un oşq'ar.

³³ Mone, K'unuk'bal İoan hari nə şum tene kəy, nə fi tene üği, ama pinan: "Şot'ost'a murdar urufo".

³⁴ Amdari Ğar hari ham kəye, ham üneği - pinan: "Me tapanxora q'a üğölə bəğanan! Naloggirbalxoxun q'a günaxkərxoxune dost' bake!"

³⁵ Ama Buxaçuğoy müdriklüğə şə içəğost'a bakalt'oğoy əməlxoxune təst'igbaksə».

İsusı sa günaxkər çuğə bağışlayınşbsun

³⁶ Sa fariseyen İsusə iz k'oya içuxun sagala şum uksane k'alpi. İsusal taşi şot'ay sulfin bel areşi.

³⁷ T'e şəhərə günaxkər sa çuuxə yəşəyişbsay. Şot'in İsusı fariseyi k'oya baksuna ibakat'an t'iyə mas'i marməri sa q'ave boş saat' adeğala c'əyine eçeri.

³⁸ Çuux baç'anin tərəfəxun İsusı turmoğost'a önök'a areşi. Şot'ay neğur İsusı turmoğoy loxole barst'ay. Çuğon iz popen t'e neğurxo q'aribi, İsusı turmoğə muç'pi, oşa isə şot'oğə saat' adeğala c'əyin ləəmst'ane burqi. §

³⁹ İsusə iz k'oya k'alpi fariseyen mot'o ak'at'an iz boş metərə fikirbi: «Əğər me amdar xavareçal bakiniy, içü laft'ala çuğoy şə hamal he cürə baksuna avanebakoy, axırı şə günaxkərə».

⁴⁰ İsusen isə şot'o pine: «Simon, Bezi va əyite bu». Şot'inal pine: «Məəlim, bürüşə».

⁴¹ «P'ə tani hat'e sa amdara borcə baksə. Sunt'ay qobaç dinar, t'e sunt'ay isə əlli dinar borcə baksə.

* 7:22 7:22 İsa. 35:5-6; 61:1-3 † 7:27 7:27 Mal. 3:1 ‡ 7:30 7:29-30 Mat'. 21:32; Luk'. 3:12 § 7:38 7:37-38 Mat'. 26:6-7; Mrk'. 14:3; İoan. 12:3

⁴² Şot'oğoy borca qaydala imkan tenebaks, borc tadalt'inal şot'oğoy p'rannayal borca içoğoy bağışlayınşesba. Vi zəndən t'e amdara mat'in gele çureğale?»

⁴³ Simonen coğabe tadi: «Zəndezbsa ki, mat'u gelene bağışlayınşakesa, şot'in». İsusen şot'o «düzen fikirbsa» pine.

⁴⁴ Oşa İsusen çuğoy tərəf bəği Simona pine: «Hun me çuğoy anksa? Zu vi k'oyaz hari, ama hun Bez turmoğoy os'kseynak' Za xeyal ten tadi. Me çuğon isə Bez turmoğoy iz piin neğen os'k'i iz popene q'aribi.

⁴⁵ Hun Za muçaltenpi, me çuğon isə Zu k'oya başit'uxun mağay Bez turmoğone muçe.

⁴⁶ Hun Bez bel zeytuni c'əyin ten ləəmdi, me çuğon isə Bez turmoğoy toyexlu adeğala c'əyine ləəmdi.

⁴⁷ Avanu het'u görə? Me çuğoy gele günaxxone bağışlayınşake, şot'o görə iz çuresunal gelene. Şu ki male bağışlayınşake, şot'ay çuresunal male».

⁴⁸ Oşa İsusen çuğone pi: «Vi günaxxo bağışlayınşebaki».

⁴⁹ T'e vədə İsusaxun sagala sulfin bel arşit'oğon içoğoy arane "me amdar şuva ki, günaxxoval bağışlayınşesba?" pi əyitpsat'un burqı.

⁵⁰ Ama İsusen çuğoy pine: «Va vi vəbaksunene çark'est'i. Arxayin taki».

8

İsusi bac'anexun tağala çupux

¹ Me əşurxoxun oşa İsus şəhərmoğoy q'a ayizmoğoy tarapsane burqı. Şot'in Buxaçuğoy padçağluği barada karoozbsun Müq Xavarane yəymişbsay. Şot'oxun sagala İz p'as's'e şagird q'a

² içoğoxun murdar urufxo c'eri saal q'erəz azarxoxun q'olaybaki sa hema çuuxe buy: içuxun vüğ murdar uruf c'eri Magdallu Mariya,

³ İrodi k'ojin əşurxo bəğala Xuzay çuux Yoxanna, Susanna, q'erəzəl gele çupux İsusaxunt'unuy. Me çupuğon İsus q'a Şot'ay şagirdxo içoğoy kisinəxunt'un köməybsay.

*

Şareşi şilurxoy barada məsələ (Mat'. 13:1-23; Mrk'. 4:1-20)

⁴ İsusi t'öğöl bütüm şəhərmoğoxun amdarxone eysay. Sa ği lap gele camaat giresi vədine İsusen şot'oğoynak' metər sa məsələne eçeri:

⁵ «Sa əkinçi şil şarp'sane c'eysa. Sark'at'an şilurxoy sa hemo yaq'e t'öğöl biti turinoq'a çaxçuxesa, q'uşurxonal şot'oğoy t'uk'ti ut'unksa.

⁶ Sa hemo jəluğane bist'a, usumal göyünəbaks. Ama oçal mal baksuna görə xesuz mandı q'arinebaks.

⁷ Bəziyo şaşluğane bist'a, şaşurxonal şiləxun sagala kalabaki şot'oğoy haq'layınşesba.

⁸ T'iyəminorox isə bərəkətlu oçalane bist'a, kalabakiyal sabaç q'at avuzin bare tast'a». Mot'o pit'uxun oşa ost'aar pine: «Ümüx bakalt'in ibakeq'an!»

⁹ İzi şagirdxon isə İçuxun xavart'un haq'i: «P'oy me məsəlin məənə hik'ə?»

¹⁰ Şot'in pine: «Buxaçuğoy padçağluği sirurxo avabaksun vəxe tadeşe, t'iyəmit'oğoynak' isə hər şeyə məsələğonez exlətəsa ki, "Bəğəq'at'un - ama maq'at'un ak'i,

İbakeq'at'un - ama maq'at'un q'amışaki". †

¹¹ Me məsəlin məənə mone: şil - Buxaçuğoy əyite.

¹² Yaq'e t'öğöl biti şilurxo - mo əyite ibakalxone. Şot'oğon əyite it'unbaks, ama oşa iblisen hari əyite içoğoy ük'exun ext'i taneşt'a ki, vəbaki çark'əses nubakat'un.

¹³ Jeluğa biti şilurxo - mo əyite ibaki şot'o müqluğen q'abulbaloroxe. Ama içoğoy tum ost'aar tene, şot'aynak'al samal vədə vət'unbaks, ama hari çətinluğa baft'ala k'inək' qoşt'unbaks.

¹⁴ Şaşluğa biti şilurxo - mo əyite ibaki, ama me dünyəni narahatçiluğxon (təngə q'azayınşsun, kef zapsun) içoğoy saat' bar tast'a nu bark'ala amdarxone.

¹⁵ Bərəkətlu oçala biti şilurxo isə əyite ibaki, şot'o içoğoy ük'e boş düzgünluğen q'a saat'luğen efi amdarxone. Şot'oğon hər şeyə portp'i bart'un tast'a.

Çıraği barada məsələ (Mrk'. 4:21-25)

* 8:3 8:2-3 Mat'. 27:55-56; Mrk'. 15:40-41; Luk'. 23:49 † 8:10 8:9-10 İsa. 6:9-10; Ap'ost'. 28:26-27

¹⁶ Şuk'k'alen çirağa bəc'ük't'i q'aven but'teneksa, nəəl ki taxt'e oq'a latenexsa. Ama çirağı q'ave loxole laxsa ki, bağalt'oğon ak'eç'at'un. ‡

¹⁷ Şot'aynak' ki, t'etər sa c'əp'k'in əş teno ki, qavuna nu c'eğane, t'etər sa but' əşəəl teno ki, iz çö nu qayeğane. §

¹⁸ Mot'aynak'al ef hetər ümüxlaxsuna fikir tadanən. Şot'aynak' ki, şi bunesa şot'o samalal gele tadeğale. Ama şi tenosa, izi baksuna zəndbi şeyal iz kiyexun c'eğale». *

İsusı nana q'a viçimux şuva?

(Mat'. 12:46-50; Mrk'. 3:31-35)

¹⁹ Sa ği İsusı Nana q'a viçimux İz t'öğölt'un hari, ama amdarxoy geleluğaxun Şot'o İşalayınşakes tet'un baki.

²⁰ İsusı xavar tadi pit'un: «Vi Nana q'a viçimux c'öş çurpet'un, Va aksunt'un çuresa».

²¹ İsusen şot'oğö coğabe tadi: «Bez Nana q'a viçimux Buxaçuğoy əyitə ibaki şot'o bex p'ap'esp'aloroxe».

İsusı tufana bask'est'un

(Mat'. 8:23-27; Mrk'. 4:35-41)

²² Sa ği İsus İz şagirdxoxun lodk'ına laşi şot'oğö pine: «Ekinan göle t'e tərəf tağen». Şorox yaq'at'un baft'i.

²³ Şorox lodk'inen tağat'an İsusı nep'en taneşeri, Şoval nep'axeşi.

Birdən sa tufane eçəşi. Lodk'a xenen buybaksane burçı, şoroxal xatalu vəzyətət'un baft'i.

²⁴ Şagirdxon İsusı İşalayınşaki Şot'o muğurbi pit'un: «Məəlim, ay məəlim, yan əfçiyən baks!» İsusen hayzeri muşa q'a eçəğala xeyurxo q'adağanebi. Tufanal çurepi, şip'luğə baki.

²⁵ Me vədine Şot'in İz şagirdxo pine: «Ef vëbaksun tene bu?» Şot'oğon isə q'İya baft'i hamal məətt'əl mandı sun-sunaxun xavart'un haq'say: «Me amdər hetər sa amdara ki, muşurxo q'a xenal əmirebsa, şoroxal tabit'un baksay?»

İçust'a murdar uruf bakala amdari q'olaybaksun

(Mat'. 8:28-34; Mrk'. 5:1-20)

²⁶ Oşa şorox Galileyin bəş bakala gadaraluğoy oçalat'un hari.

²⁷ İsus lodk'inaxun q'ariluğa c'eğat'an şəhərexun bakala sa işq'are Şot'oxun irəst'hari. Me amdari boş murdar urufe bəşey, şot'in ene hema vaxt'e ki paltar tene laney hamal k'oya təə, gərəmzəluğxone yəşəyınşbsay.

²⁸ Şot'in İsusı ak'ala k'inək' haraypi Şot'ay bəş diz çökt'i ost'aar pine: «Zaxun k'ən çuresa, ay Ala Arsit'ay Ğar? Va xoyınşezbsa, za əzyət ma tada!»

²⁹ Şot'in metər şot'o göröne harayey ki, İsusen iz boş bakala murdar urufa c'eyşunane əmirbey. Murdar urufen gele vaxt'axune me amdara əzyət tast'ay. T'etərə baksay ki, lap şot'ay kula-tura zinciren qaçt'unney, ama şot'in p'urumal t'e zincirxo k'asp'i t'inst'ay, murdar urufenal şot'o çölmoğone taşt'ay.

³⁰ İsusen şot'oxun xavare haq'i: «Vi s'i hik'ə?» Şot'in "Q'oşun" pi coğabe tadi, şot'aynak' ki, iz boş murdar uruf geleney.

³¹ Şot'oğon İsusaxun içoğö bəğəlöylüğxo nu bost'unat'un xoyınşbsa burçı.

³² T'et'İya - buruğoy bel kala sa bəq'e sürüne otarışaksay. Murdar urufxon İsusı xoyınşt'unbi ki, içoğö bəq'ürxoy boş baysuna ıcaza tadane. İsusenal şot'oğö ıcaza tanedi.

³³ Murdar urufxo amdaxun c'eri bəq'ürxoy boşt'un başı. Dirist' sürüyəl buruğoxun oq'a - gölə baft'i q'əq'əneşi.

³⁴ Bəq' otarışalxon mot'oğö ak'i t'it'eri me barada şəhərə q'a ayizmoğot'un exlətp'i.

³⁵ Camaatal k'ə baksuna tamaşabsane c'eri. Şorox İsusı t'öğöl hari iz boşt'an murdar urufxo c'eri amdara paltarla hamal iz haq'ıl iz bel İsusı turmoğost'a arsit'un ak'i. Şot'oğö q'İyene haq'i.

³⁶ Me əşurxo ak'it'oğon isə iz boş murdar urufxo başı amdari hetər q'olaybaksuna exlətt'unbi.

³⁷ T'e vədə bütüm gadaraluğon İsusı içoğoy oçalaxun c'eri taysunat'un xoyınşbsa burçı, şot'aynak' ki, gelet'un q'İbey. İsusal lodk'ına laşi qoşe qaybaki.

³⁸ İz boşt'an murdar urufxo c'eri işq'aren İsusı t'öğöl manst'eynak' Şot'o xoyınşebi.

³⁹ Ama İsusen şot'o metære pi yaq'a badi: «Qaybaka vi k'oya, Buxaçuğon vaynak' bit'oğoval bitova exlətp'a». Me amdarenal taşi İsusı içeynak' bit'oğodirist' şəhəre yəymişəbi.

Xuyəri bəyinbaksun q'a çuğoy q'olaybaksun

(Mat'. 9:18-26; Mrk'. 5:21-43)

⁴⁰ İsus qoş qaybakat'an gele amdare Şot'ay bəş c'eri, şot'aynak' ki, bitot'in Şot'ay yaq'ane bəğsay.

⁴¹ Me vədə sinagogi kalo bakala Yair s'iyen sa işq'ar hari İsusı turmoğodir bito Şot'o xoyinşəbi ki, iz k'oyaq'an hari.

⁴² T'e amdari bakal nu bakal sa dənə p'as's'e yəşt'ə xuyərə buy, şoval elmoğoy loxoley. İsus t'iya tağat'an İz hərrəmine t'ema amdare buy ki, şot'oğoy aranexun satərəne c'ovaksay.

⁴³ Me amdaxoy boş içust'a p'as's'e usen p'i taysuni azar bakala sa çuxxe buy. Şot'in izi bakalt'u doxt'urxone xəşləyinşey, ama şot'oğoy saycət'in içü q'olaybes tene bakey.

⁴⁴ Me çuux İsusı baç'anexun hari Şot'ay paltari ətəyə lafedi, hat'e saadal iz p'i taysun çurepi.

⁴⁵ İsusen pine: «Şuvay Za laft'iyoy?» Ama şuk'k'alən iz ozane tene ext'i. T'e vədə P'et'eren pine: «Məəlīm, axırı Vi hərrəmine amdar gelene!»

⁴⁶ Ama İsusen pine: «Təə, Za şunesa lafedi, şot'aynak' ki, Zaxun zor c'eyşunaz hisp'i».

⁴⁷ T'e vədə çuğon izi c'ap' nu mandes baksuna ak'at'an t'ut'upsun hari İsusı turnoq'a bineti. Bütüm camaati bəş izi het'aynak' Şot'o lafst'una saal hat'e saad hetər q'olaybaksuna İsusı exlətebi.

⁴⁸ İsusen şot'o pine: «Bez xuyər, vi vėbaksunen va çark'esedi. Arxayin taki».

⁴⁹ İsusen me əyitmoğoy uk'at'an sinagogi kalat'ay k'oyaxun sa amdar hari pine: «Vi xuyər p'urene, məəlīmə ene naraat maba».

⁵⁰ Ama İsusen mot'o ibaki sinagogi kalat'u pine: «Ma q'iba, saycə vėbaka, Vi xuyər yəşəyinşəle».

⁵¹ İsus şot'ay k'oya eğat'an P'et'eraxun, İoanaxun, İak'ovaxun saal xuyəri bavanaxun başq'a şuk'k'ala İçuxun k'oya baysa tene barti.

⁵² Bitot'in xuyərəynak' önöpi şivant'unbsay. Ama İsusen pine: «Önöməpanan, ko p'uritene, hat'etər basek'e».

⁵³ Şot'oğon isə İsusı loxol axşumsat'un burqi, şot'aynak' ki, xuyəri bisuna avat'unıy.

⁵⁴ İsusen isə xuyəri kiyexun biq'i pine: «Hayza, bez bala!»

⁵⁵ Xuyəri uruf iz bədənəne qaybaki, şoval hat'e saad turele hayzeri. Oşa İsusen pine ki, xuyərə ukunq'at'un tadi.

⁵⁶ Xuyəri bava-nana mat mandet'unıy. Ama İsusen şot'oğodir tapşurebi ki, me əşlin barada şuk'k'ala maq'at'un exlətp'i.

9

P'as's'e şaqirdə tadeğala tapşuruğ

(Mat'. 10:1-15; Mrk'. 6:7-13)

¹ İsusen İz p'as's'e şaqirdə İz t'öğöl k'alpi şot'oğodir bito murdar urufxo c'evkseynak' saal azarxo q'olaybseynak' zor q'a ext'iyərə tadi.

² Oşa şot'oğodir Buxaçuğoy padçağluğı barada karoozbsa, azariğodir q'olaybsane yaq'abi.

³ Şot'oğodir metərə pi: «Yaq'eynak' hik'k'al - nə çombağ, nə toray, nə şum, nə tənğə, nəəl ki badalbseynak' gurat' ma ext'anan.

⁴ Mani k'oya bağaynan, t'et'iya mandanan, t'et'iinal yaq'a baft'anan.

⁵ Ama maya ki vəx nu q'abulbayt'un, t'e şəhərexun c'eğat'an ef turmoğoy tozal şap't'anan. Barta mo şot'oğoynak' sa nişanq'an baki». *

⁶ Metərлуğen, şorox yaq'a baft'i hər gala Mıq Xavara yəymişbsun saal azarxo q'olaybsun ayizba-ayiz tarat'unpi.

Me əşurxo biq'ala amdar şuva?

(Mat'. 14:1-2; Mrk'. 6:14-16)

⁷ Bütüm me exlətxo hari t'et'rax † İrodiyal ümüğodir p'anep'i, şot'inal tene avay ki, k'əq'an fikirbi. Şot'aynak' ki, bəzıt'oğon "mo İoane p'uri ganuxun bəyinbake",

* 9:5 9:3-5 Luk'. 10:4-11; Ap'ost'. 13:51 † 9:7 9:7 t'et'rax - Rim imp'eriin sa hissın kalo.

⁸ bəzıt'ogon "İlyane hare", bəzıt'ogon "mo damna xavareçalxoxun soğone bəyinbake" next'unıy. ‡

⁹ İroden isə nexey: «İoani bula bot'est'ezu, p'oy iz barada me exlətxo tağala amdar şuva baki?» Şo İsusə ak'seynak' bisaney.

İsusı qo hazaraxun gele amdara boşevksun
(Mat'. 14:13-21; Mrk'. 6:30-44)

¹⁰ Ap'ost'olxon § İsusı t'öğöl qaybaki içoğoy biq'i əşurxoy barada Şot'o exlətt'unbi. Oşa İsusen şot'oğoy İçuxun Bet'sayda uk'ala sa şəhərene taşeri.

¹¹ Ama camaaten me barada avabaki Şot'ay qoşt'ane baft'i. İsusen şot'oğoy saat'e q'abulbi, şot'oğoynak' Buxaçuğoy padçağluğaxune exlətp'i, q'olaybaksuna eht'iyəç bakalt'oğoval q'olayebi.

¹² Ene bəğ bateksay. P'as's'e şagirdal İsusı t'öğöl hari Şot'o pit'un: «Camaata tərba, barta hərrəmoğoy bakala ganxo q'a ayızmoğoy taşı içoğoy baskseynak' gaq'at'un bəğəbi, hamal sa şey haq'i kəyeq'at'un. Axırı yan miya çöl ganuyan».

¹³ Ama İsusen şot'oğoy pine: «Kot'oğoy ukun vən tadanən». Şagirdxon pit'un: «Yast'a qo şumaxun q'a p'ə çəlinəxun başq'a hik'k'al buteyax. Saycə taşı mema amdareynak' ukun haq'alane mande!»

¹⁴ T'et'ıya isə qo hazara İsa işq'are buy. Ama İsusen İz şagirdxo pine: «Şot'oğoy dəst'ə-dəst'ə, əlli-əlli arşevk'anən».

¹⁵ Şagirdxonal içoğoy pi k'inək' arşevt'un'k'i.

¹⁶ İsusen qo şuma q'a p'ə çəlinə ext'i göynul bəği şükürbala afırınane pi. Oşa şot'oğoy cöybi İz şagirdxo tadi ki, camaata paybeq'at'un.

¹⁷ Bito kəyi-bot'unşi, avuzin mandala k'ot'orxoxun isə p'as's'e zənbile gireşi.

P'et'eri Xrist'osa çalxun
(Mat'. 16:13-20; Mrk'. 8:27-30)

¹⁸ Sa ği İsusen tək afırınney. Şagirdxo Şot'o İşalayınşt'unbaki. İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «Camaaten k'ə nexə? Zu şuzu?»

¹⁹ Şot'oğon metərt'un coğab tadi: «Bəzıt'ogon K'unuk'bal İoan, bəzıt'ogon - İlya, bəzıt'ogon isə next'un ki, damna xavareçalxoxun soğone bəyinbake».*

²⁰ T'e vədə İsusen xavare haq'i: «P'oy vən Za şunan hesabbsa?» P'et'eren coğab tadi: «Hun Buxaçuğoy Xrist'osnu». †

²¹ Ama İsusen İz şagirdxo tapşurebi ki, me barada şuk'k'ala maq'at'un pi.

İsusı İz p'uri - bəyinbaksuni barada saturbəş avabakest'un
(Mat'. 16:21-28; Mrk'. 8:31-9:1)

²² Oşa Şot'in pine: «Amdarı Ğara ağsaq'q'alxon, samci bəyinşxon q'a k'anun zombalxon gele əzyət tadal't'un, Şot'oxun çə taradalt'un, Şot'o bespalt'un. Ama p'urit'ay xibimci ğine Şo bəyinbakale».

²³ Oşa bitot'u pine: «Əğər şunesa Bez baç'anexun eysun çuresasa, içuxun kul haq'eq'an, hər ğiyal Bez baç'anexun iz xaça ext'iq'an hari. ‡

²⁴ Şot'aynak' ki, şiin iz elmoğoy efsun çureğayın, açesp'ale, ama şiin iz elmoğoy zaynak' açesp'i bakayın, şot'o efale. §

²⁵ Axırı bito dünyənə q'azayınşı hələl vi elmoğoy açesp'saxun nəəl ki əfçibaksaxun ten çark'eğalsa, şot'ay k'ə xeyirə bu?

²⁶ Şin Zaxun saal Bez əyitmoğoxun ot'p'ayın, Amdarı Ğarenal İzi, İz Bavay saal İvel angelxoy tamtarəğən eğat'an şot'oxun ot'p'ale.

²⁷ Vəx düzinəz nex: memiya çurpit'ogoy bəziyoroç Buxaçuğoy padçağluği eysuna lap içoğoy piin ak'it'uxun oşa biyalt'un».

İsusı ak'esuni badalbaksun
(Mat'. 17:1-8; Mrk'. 9:2-8)

²⁸ Me əyitmoğoxun oşa muğ ğine c'ovaki. İsusen İçuxun P'et'era, İoana saal İak'ova ext'i afırıpseynak' buruğone laşi.

²⁹ İsusen afırık'at'an İzi ak'esun badalebaki, İzi paltari irəngəl map-mas'i, s'aldalane baki.

‡ 9:8 9:7-8 Mat'. 16:14; Mrk'. 8:28; Luk'. 9:19 § 9:10 9:10 Luk'. 6:13 * 9:19 9:19 Mat'. 14:1-2; Mrk'. 6:14-15; Luk'. 9:7-8 † 9:20 9:20 Xrist'os - Ləməşiyo, c'ək'əsiyo upsune. ‡ 9:23 9:23 Mat'. 10:38; Luk'. 14:27 § 9:24 9:24 Mat'. 10:39; Luk'. 17:33; İoan. 12:25

³⁰ Hame vədine p'ə işq'ar hari İsusaxun exlətpsət'un burqı. Mot'oğoy soğo Moisey, t'e soğo isə İlyaney.

³¹ Şot'oğon tamtarağen hari İsusı Yerusulima İzi bisuni bex p'ap'epsuni baradat'un exlətpsəy.

³² P'et'era q'a içuxun bakalt'oğö isə bəğəloy nep'ene çaxp'ey. Ama muğurbaki şot'oğon İsusı tamtarağa saal İçuxun çurpi p'ə işq'arat'un ak'i.

³³ İşq'arxo İsusaxun cöybakat'an P'et'eren Şot'o pine: «Məəlim, beşi memiya baksun he şaat'e! Eki xib dənə çadır biq'en: soğo Vaynak', soğo Moiseyeynak', soğoval İlyaynak'». Əslində şot'in içinal tene avay k'ə nex.

³⁴ P'et'eren me əyitmöğö uk'at'an, sa asoy hari şot'oğö but'ek'i. İçoğoy loxol xoji bitat'an şot'oğon q'ıt'unbi.

³⁵ Asoyi boşt'an isə sa səse hari: «Mo Bezi Ğare, Bezi c'ək'p'iyone! Kot'o ibakanan!».

*

³⁶ Səs bot'bakat'an şot'oğon İsusı savsat'un ak'i. Şagirdxon baki əşurxo sir k'inək' efi, me barada t'e vaxt' şuk'k'ala exlət tet'unbi.

Ğaraxun murdar urufi c'eysun
(Mat'. 17:14-21; Mrk'. 9:14-29)

³⁷ Əyc'indəri, şorox buruğoxun sığat'an, İsusı bəş kala sa top camaate c'eri.

³⁸ Camaati aranexun sa işq'aren harayepi: «Məəlim, xoyinşezbsa, bez ğara bəğa, şo bez tək sa ğare.

³⁹ Ərəbir kot'ay boş sa murdar urufe baysa, t'e vədə kot'in ost'aar harayene, iz kiinturin t'ut'unne. Urufen kot'o iz jomoxun kəf baramin incit'mişezbsa. Əylə gele əzyət tadit'uxun oşane iz boşt'an c'eysa.

⁴⁰ Zu Vi şagirdxoxun şot'o c'evksuna xaişbezu, ama şot'oğon bacartet'unbi».

⁴¹ İsusenal pine: «Ay nu vəbakala q'a yaq'a açesp'i nəsil! Heq'ədər Zu vəxun mandi vəx portp'oz? Vi ğara Bez t'öğöl eça».

⁴² Əyel İsusı İşalayınşakat'an murdar urufen şot'o oq'a saki jik'epi. Ama İsusen murdar urufa q'adağanebi, ğaral q'olaybi iz bavane qaydi.

⁴³ Bito Buxaçuğoy kalaluğa ak'i məətt'əlt'un manst'ay.

İsusı İzi bisuni barada p'urumal saturbəş avabakest'un
(Mat'. 17:22-23; Mrk'. 9:30-32)

Amdarxo hələl İsusı biq'i əşurxoxun içöğöl tet'un harey. Hame vədine İsusen İz şagirdxo pine:

⁴⁴ «Həysə bezi uk'alt'oğö yönbəri ümüxlaxanan: Amdari Ğar amdarxoy kiyel tadeğale».

⁴⁵ Ama şagirdxon me əyitə q'amıştet'unbaki. Me əyitin məənə şot'oğoynak' c'ap'e mandi, Şot'oxun me əyiti k'ə upsuna xavar haq'suna isə zap't'unsay.

Ən kalo şuva?

(Mat'. 18:1-5; Mrk'. 9:33-40)

⁴⁶ Sa ği şagirdxon içöğoy arane ən kalo şu baksuni barada höcətsat'un burqı.

⁴⁷ İsusen şot'oğoy ük'e boş bakala fikirxo avabaki, sa mis'ik' əylə eçeri İz t'öğöl çurdesedi.

⁴⁸ Oşa şot'oğö pine: «Şin Bez s'iyen me əylə q'abulbayin, Zane q'abulbi baksa, Za q'abulbalt'in isə Za Yaq'abit'une q'abulbi baksa. Şot'aynak' ki, ef arane bitot'uxun mis'ik' bakalo ən kalone».

⁴⁹ İoanen pine: «Məəlim, yan Vi s'iyen murdar urufxo c'evk'ala sa amdaryan ak'i, ama yallarik' Vi baç'anexun tağalt'oğoxun nu baksuna görə şot'o q'adağanyanbi».

⁵⁰ Ama İsusen şot'o pine: «Şot'o mane ma bakanan! Efi əleyinə nu bakalo ef tərəfe».

Samariyaluğoy İsusı nu q'abulbsun

⁵¹ İsusı dünyənəxun cöybaksuni vaxt' İşalayınşaksunen Şot'in Yerusulima taysunane q'ərara hari.

⁵² İsusen İçuxun bəş İz elçiğone yaq'abi. Şorox İsusı eysuni həzirluğa bəğseynak' taşi samariyaluğoy sa ayizet'un başi.

⁵³ Ama samariyaluğon İsusı q'abul tet'unbi, şot'aynak' ki, Şo Yerusalimane taysay.

⁵⁴ İz şagirdxo bakala İak'oven q'a İoanen mot'o ak'i pit'un: «Çurensa, ay Q'onçux, İlyan bi k'inək' yanal mot'oğə əfçibseynak' göynuxun arux barst'unə əmirben?» †

⁵⁵ Ama İsusen firipi şot'oğə q'adağanəbi.

⁵⁶ Şoroxal q'erəz sa ayizet'un taşi.

*İsusi şagird baksun k'ə upsuna
(Mat'. 8:19-22)*

⁵⁷ Şorox yaq' tağat'an sunt'in İsusə pine: «Hun maya tağayin, zu Vi bač'anexun eğoz».

⁵⁸ İsusen şot'o pine: «Tülküğoyal, göynul purk'ala q'uşurxoyal mese bu. Ama Amdari Ğare bul laxala sa gaal tene bu».

⁵⁹ Q'erəz sunt'u isə pine: «Bez bač'anexun eki». Şot'inal coğabe tadi: «Ay Q'onçux, za icaza tada, süft'ə tağaz bez bava oçalaxbaz».

⁶⁰ İsusen şot'o pine: «Barta p'urit'oğonq'an içoğoy p'urit'oğə oçalaxbi. Hun isə taki Buxaçuğoy padçağluği barada bayanba».

⁶¹ P'urum q'erəz sunt'in pine: «Ay Q'onçux, zu Vi bač'anexun eğoz, ama süft'ə icaza tada tağaz bez k'ojoint'oğoxun dirist'oğonbaz».

⁶² Ama İsusen şot'o pine: «Kötən əşp'est'i, ama qoş bəğalo Buxaçuğoy padçağluğa yarayinş tenebsa».

10

*İsusi yetmiş tana karoozbsa yaq'absun
(Mat'. 10:5-16; 11:21-24; Mrk'. 6:7-13; Luk'. 9:1-6)*

¹ Mot'oxun oşa Q'onçuğon q'erəz sa yetmiş tan c'ək'p'i, şot'oğoval p'ə tan-p'ə tan İz tağala şəhərmoğə q'a ayizmoğone yaq'abi.

² Şot'oğə pine: «Məhsul gelene, əşp'al isə mal, şot'aynak'al məhsuli Q'onçuğə xoyinşbanan ki, İz məhsula girbseynak' əşp'alxoq'an yaq'abi. *

³ Takinan! Zu vəx q'uziğə canavarxoy boş yaq'abala k'inək'ez yaq'absa. †

⁴ Vəxun nə toray ma ext'anən, nə zənbil, nəəl ki torok'al. Yaq'al şuk'k'alaxun savaxeyir-aabatxeyir ma banan.

⁵ Şinesa k'oya bağat'an süft'ə "vəynak' xeyirq'an baki!" upanan.

⁶ T'e't'iya xeyir-bərəkətə layiğ sa amdar bakayin, efi şot'aynak' çuresi xeyir-bərəkət şot'ay loxol bakale. Nu bakayin isə şə vəynak' qaybakale.

⁷ Ef başi k'oyal mandanan, vəx tadalt'uxun ukanan-üğənan, şot'aynak' ki, əşp'al iz haq'q'a layiğə. K'oyaxun k'oya ma c'ovakanan.

⁸ Maninesa sa şəhərə bağat'an vəx q'abult'unbsasa, ef bəş laxalt'u ukanan.

⁹ T'iya bakala azariğoval q'olaybanan, şot'oğə "Buxaçuğoy padçağluğ vəx ene İşalayinşakene" upanan.

¹⁰ Ama maninesa şəhərə vəx nu q'abulbayt'un, t'e şəhəri küçəmoğə c'ekinən, metər upanan:

¹¹ "Ef şəhərə beş turmoğə arşi tozal şap't'i vəxyan qayst'a, ama mot'oval avabakanan ki, Buxaçuğoy padçağluğ ene İşabakene."

¹² Vəx nexzu, axırinci ğine t'e şəhəri hal Sodomaxun betər bakale.

¹³ Vay vi hala, ay Xorazin, vay vi hala, ay Bet'sayda! Vəst'a baki möcüzoox Sur q'a Sidona bakiniy, şot'oğon gele vaxt'axun çul lapi içoğoy bel jeq' şipi †toobabet'uniy.

¹⁴ Şot'aynak'al, axırinci ğine ef hal Sur q'a Sidonaxun betər bakale.

¹⁵ P'oy hun, ay K'efernaum? Fikirenbsa ki, va göynul eqəvk'alt'un? Təə! Vi bula oçala badalt'un!

¹⁶ Metərluğən, vəx ümüxlaxalo Za ümüxlaxine baksa, vəx t'öəxbalo za t'öəxbine baksa. Za t'öəxbalo isə Za Yaq'abit'une t'öəxbi baksa». §

Yetmiş şagirdi qaybaksun

¹⁷ Yetmiş şagird müq-müq qaybaki, pit'un: «Ay Q'onçux! Vi s'iyen əmirbat'an murdar urufxoval yax tabit'un baksa!»

¹⁸ İsusen şot'oğə metərə coğab tadi: «Zu Şeytani s'əq' k'inək' göynuxun bist'unə ak'ezu.

¹⁹ Mone, Zu vəx dizik'xo q'a sk'arp'ionxo, düşməni k'ə zor bunesa vən zərəl zapinut' turin oq'a laxi çaxçuxpsuna ext'iyərez tadi. *

† 9:54 9:54 2 Padç. 1:10 * 10:2 10:2 Mat'. 9:37-38; İoan. 4:35 † 10:3 10:3 Mat'. 10:16 ‡ 10:13 10:13 çul lapi jeq'e boş arşi - Damna israilluğon çul lapi içoğoy bel jeq' sit'unney ki, içoğoy yaslə baksuna nəəl toobabsuna ak'est'at'un. § 10:16 10:16 Mat'. 10:40; Mrk'. 9:36-37; Luk'. 9:47-48; İoan. 13:20 * 10:19 10:19 İvel məğ. 91:13

²⁰ Ama urufxoy vëx tabi baksuna təə, ef s'iyurxoy göynul şamesuna müq bakanan».

İsusi müqluğ

(Mat'. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Metər upsun q'a İvel Urufi müqluğ İsusi loxol şıysun sane baki, Şoval müqluğen buybaki pine: «Ay göye q'a oçali Q'onçux bakala Bava! He şaat'a ki, mot'o içoğə haq'ullu, kamallu hesabalt'oğoxun c'ap'bi xuri öyloğəynak'en qaypi! Hoo, ay Bava, mo Vi şaat' niyətey.

²² Bez Bavay tərəfəxun hər şey Zane tadeşe. Ğare Şu baksuna İz Bavaxun başq'a şuk'k'alən tene ava. Bavay Şu baksunal İz Ğaraxun q'a İz Ğaren avabakest'un çureğala amdarxoxun başq'a şuk'k'alən tene ava». †

²³ Oşa İsus şagirdxoç fırtıpi şot'oğə cöycə pine: «He bəxt'əvərə t'e pulmux ki, ef ak'alt'oğəne aksa!

²⁴ Vëx nexzu: xavareçalxoy q'a padçağxoy gelet'ine ef ak'alt'oğə aksun çureşi, ama tet'un ak'i, ef ibakalt'oğəval ibaksun çurt'unşi, ama tet'un ibaki».

Xeyirxax samariyalu barada bakala məsələ

²⁵ Sa k'anun zombalen İsusə sinəyınşbseynak' hayzeri pine: «Məəlim, zu k'ə şaat'luğ baz ki, həmişəluğ yəşəyınşə haq'az?»

²⁶ İsusenal şot'oxun xavare haq'i: «K'anuni boş k'ə şameşe? K'alpi hetəren q'amışaksa?»

²⁷ Şot'in coğabe tadi: «Q'onçuğə, Vi Buxaçuğə vi bütüm ük'en, vi bütüm elmuğen, vi bütüm zoren, saal vi bütüm haq'ılən çureki". Saal "vi işat'u hun va çureğalt'ullarik' çureki"».

²⁸ İsusen şot'o pine: «Hun düz coğaben tadi. Haketərəl ba - yəşəyınşalnu». ‡

²⁹ Ama k'anun zombalen içü təmizə c'evkseynak' p'urum İsusaxun xavare haq'i: «P'oy bez işoo şuva?»

³⁰ İsusen metərə coğab tadi:

«Sa amdar Yerusəliməxun Yerixoya tağala yaq'e loxol amdar fūq'k'alxoy kiyene kofst'a. Fūq'k'alxon şot'ay paltara c'eç'i, şot'o t'api, oşa isə elmoğəy loxol barti tat'unsa.

³¹ T'etərə baksa ki, t'e yaq'en sa bəyınşe c'ovaksa. Şot'in me amdara ak'at'an c'ovaki yaq'e t'e soğə tərəfene taysa.

³² Sa leviluyal t'et'iya işalayınşakat'an t'e amdara ak'i c'ovaki yaq'e t'e soğə tərəfene taysa.

³³ Samal oşa isə hat'e yaq'en sa samariyalune c'ovaksa. Şot'in me amdara ak'at'an şot'o iz goroxe eysa,

³⁴ şot'ay yaroğə c'əyinen q'a finen os'ki ğaçene. Oşa me amdara iz elema arşevk'i q'onağxo mandala galane eş't'a, şot'ay q'ulluğene çure.

³⁵ Əyc'ındəri şot'in q'onağ mandala k'ojin kalat'u c'evk'i p'ə dinar Ş tadi nexə: "Me amdara şaat' bəğa, əğər mot'oxunal gele vi xarc c'əğayin, zu qoş qaybakat'an va tadoz."

³⁶ Vi zənden, me xib tanaxun fūq'k'alxoy kiyel baft'i amdari işoo manuva?»

³⁷ K'anun zombalen coğabe tadi: «Şot'aynak' ük' bok'osp'iyə». İsusenal şot'o pine: «T'e vədə takı, hunal haketər ba».

İsus Mart'ay q'a Mariyay k'oya

³⁸ İsus İz şagirdxoxun yaq' tağat'an şorox yaq'e loxol bakala sa ayizet'un başi. Memiya Mart'a s'iyen sa çuğon Şot'o iz k'oyane k'alpi.

³⁹ Şot'ay Mariya s'iyen sa xunçine buy. Şə Q'onçuğəy turmoğost'a arşi Şot'ay əyitmoğəne ümüxlaxsay. *

⁴⁰ Mart'ay isə bul əşlə gərgürey. Şə İsusə işalayınşaki pine: «Ay Q'onçux! Ten aksa ki, bez xunçen əşurxo bütümə bez loxole boşe? Kot'o upa ki, za köməybeq'an!»

⁴¹ Q'onçuğon isə şot'o metərə coğab tadi: «Mart'a, Mart'a, hun gele şeyaxunen fikirbi naraat baksa,

⁴² ama lazım bakalo tək sa şeye. Mariyan həgigi lazım bakalt'une içeynak' c'ək'p'e. Moval iz kiyexun tene haq'eğal».

† 10:22 10:22 İoan. 1:18; 3:35; 10:15 ‡ 10:28 10:25-28 Lev. 19:18; 18:15; K'an. 6:5; Mat'. 22:35-40; Mrk'. 12:28-34
 § 10:35 10:35 dinar - t'e gala manst'uni sa ğine toy 1/12 dinarey * 10:39 10:38-39 İoan. 11:1

11

Afirıpsuni barada zombsun

(Mat'. 6:9-13; 7:7-11)

¹ Sa ği İsusen afırınney. Afırıpı çark'it'uxun oşa İz şagirdxoy sunt'in Şot'o pine: «Ay Q'onçux, İoanen iz şagirdxo zombi k'inək' Hunal yax afırıpsuna zomba».

² İsusen şot'oğö pine: «Afırık'at'an metər upanan:

Ay göynul bakala beş Bava,

Vi s'i İvelq'an baki,

Vi padçağluğç'an hari.

Göynul bakala k'inək'

Oçalal Vi əyitq'an baki.

³ Beşi ğilug şuma yax hər ği tada.

⁴ Yax borclu bakala amdarxo yan bağışlayınşala k'inək'

Hunal beş günaxxo bağışlayınşa.

Yax sinəyınşmaba,

Ama yax şərəxun çark'est'a».

⁵ Oşa İsusen şot'oğö pine: «Məsələ, ef boş't'an sunt'ay dost'e bu. Üşenin yarınest'a t'e dost'e t'öğöl taşi nexnu: "Bez dost', za xib dənə borc şum tada,

⁶ şot'aynak' ki, bez k'oya amdare hare, iz bés laxala hik'k'al tezax bu".

⁷ Dost'enal k'oyaxun metərə çoğab tast'a: "Za naraat ma ba. Çomo ene kirit'e, əyloxal bez t'öğöl bask'et'un, zu həysə hayzeri va hik'k'al tades tez baksa".

⁸ Vəx nexzu, me amdara iz dost' baksuna görə nuval tadayin, şot'ay inadən çuresuna görəl bakayin hayzeri şot'ay çureğalt'u tadale.

⁹ Şot'o görəl vəx nexzu: çurekinan - vəx tadeğale, qəvekinan - bəğəbalnan, çomo t'apanan - vəynak'al qayeğale.

¹⁰ Şot'aynak' ki, hər çureğalt'in haq'ale, hər qəveğalt'in bəğəbale, hər çomo t'ap'k'alt'aynak'al çomo qayeğale.

¹¹ Ef arane t'etər sa bava bune ki, iz ğaren içuxun çəli çureğane, ama çəlin gala şot'o dizik' tadane?

¹² Nəəl ki, qoq'la çureğayin, şot'o sk'arp'ion tadane?

¹³ Metərлуğən, əgər vən pis baksun-baksun ef əyloğə saat' şeymux tades bananksasa, göynul bakala Bavan içuxun çureğalt'oğö İvel Uruf tene tadon ki?»

İsus q'a Baal-Zevul

(Mat'. 12:22-30; Mrk'. 3:20-27)

¹⁴ Sa ği İsusen lal sa amdaraxun murdar urufane c'evk'i. Murdar uruf c'erit'uxun oşa lale muz qayəsi. Camaat mat manedi.

¹⁵ Ama şot'oğöy bəzit'oğon next'unıy: «Kot'in murdar urufxo şot'oğöy kalo bakala Baal-Zevuli zorene c'evksa».*

¹⁶ T'iyəmit'oğon isə İsusə sinəyınşbseynak' Şot'oxun göynuxun eğala sa möcüzə ak'est'unat'un tələbbsay.†

¹⁷ Ama şot'oğöy k'ə fikirbsuna avabakala İsusen şot'oğö pine: «İz boş dava bakala padçağluğ vərene bakon. İz boş dava bakala k'ojal şareğon.

¹⁸ Əgər Şeytanal iç-içuxun davinane c'eysasa, şot'ay padçağluğ hetərə portp'on? Vən nexnan ki, Zu murdar urufxo Baal-Zevuli zorenez c'evksa.

¹⁹ Ama əgər Zu murdar urufxo Baal-Zevuli zorenez c'evk'sasa, t'e vədə ef amdarxon şi zorene c'evksa? Kot'aynak'al şorox içan vəynak' divanbal bakal't'un.

²⁰ Ama əgər Zu murdar urufxo Buxaçuğoy zorenez c'evk'sasa, mo şo upsune ki, Buxaçuğoy padçağluğ ef aranene.

²¹ Əgər zorba sa amdar belxun-oşe silaxlayınşaki iz k'oja q'orişesbasa, şot'ay var-dövləteynak' q'İ butene.

²² Ama şot'oxun zorbat'in içü hüçümbi q'alib eğayin, t'e vədə şot'ay güvəyınşəki silaxxo iz kiyexun exedon, talayınşi şeyurxoval cöyebon.

²³ Zaxun sagala nu bakalo Bez əleyinəne, Zaxun sagala nu girbalt'in şarene.‡

²⁴ Murdar uruf amdaraxun c'eğat'an xesus ganxone tarak'on, içeynak' irətlüğe qəveğon. Şot'o nu bəğəbat'an isə unek'on: "Bezi c'eri k'oya qaybakaz".

²⁵ K'oya qaybakat'anal şot'o şameşi gireşinə ak'on.

²⁶ Me vədə şot'in taşi içuxun samalal betər bakala vüğ murdar urufe eçon. Şoroxal t'ıya başi mant'undon. T'e vədə me amdari hal süft'int'uxunal pise bakon».

* 11:15 11:15 Mat'. 9:34; 10:25 † 11:16 11:16 Mat'. 12:38; 16:1; Mrk'. 8:11 ‡ 11:23 11:23 Mrk'. 9:40

²⁷ İsusen mot'o uk'at'an sa çuğon amdarxoy boş't'an alloy səsən Şot'o pine: «Va iz tapane taradiyo, va dös tadiyo he bəxt'əvərə!»

²⁸ Ama İsusen pine: «Buxaçuğoy əyitə ibaki şot'o əməlbəloroxe bəxt'əvərə!»

Xavareçal İonay nişan

(Mat'. 12:38-42)

²⁹ Camaat Şot'ay hərrəminə gelene baksay. İsusenal pine: «Həysət'in nəsil gele pise. Şot'oğon möcüzət'un qəvesa, ama şot'oğə İonay möcüzənaxun başq'a sal sa möcüzə tene tədəğal. §

³⁰ Şot'aynak' ki, İona Ninevin camaateynak' hetər sa möcüzə bakenesa, Amdari Ğaral me nəsiləynak' hat'etər bakale. *

³¹ Güney tərəfin çuux-padçağenal † axırncı ğine me nəsili amdarxoxun sagala bəyınbaki şot'oğə taxsırkər c'evk'i pisləyınşale. Axırı şo dünyəni t'e t'öğölxun hayzeri Solomoni müdrək əyitmoğə ümüxlaxsane harey. Ama memiya Solomonaxunal ala Bakalono.

³² Ninevin amdarxonal axırncı ğine me nəsiləxun sagala bəyınbaki şot'oğə taxsırkər c'evk'alt'un. Axırı şot'oğon İonay karooza ibaki toobabet'uniy. Ama həysə ef t'öğöl Bakalo İonaxunal üst'üne! ‡

Bədəni çirağ

(Mat'. 6:22-23)

³³ Şuk'k'alen şama bəc'ük't'i şot'o c'əp'k'in gala, nəəl ki q'ave oq'a latenexo. Ama şama çirağı q'ave boşə laxon ki, bona bağalt'oğon işiğə ak'at'un. §

³⁴ Amdara işiğlu bəlo isə izi pule. Əğər vi pul sağlam bakayın, dirist' vi bədənəl işiğlu bakale. Ama piin zəif ak'ayın, bədənəl bayınq'une bakon.

³⁵ Metərлуğen, bəğə ki, vast'a bakala "işiq" bayınq'un maq'an baki.

³⁶ Şot'aynak' ki, dirist' vi bədən işiğlu baki sal sa ga bayınq'un nu mandayın, vast'a bakala işiq şamen vi loxol sakala işiq k'inək' bakale».

Vay ef hala, ay fariseyxo!

(Mat'. 23:1-36)

³⁷ İsusen mot'oğə pit'uxun oşa fariseyxo sunt'in Şot'o iz k'oya şum uksane k'alpi. Şoval şot'ay k'oya taşi sulfın bel areşi.

³⁸ İsusi şum ukalt'uxun bəş İz kulmoğə nu os'ksuna ak'ala farisey məət't'əle mandı. *

³⁹ T'e vədə Q'onçuğon şot'o pine: «Vən, ay fariseyxo, ef t'alik'i, boşq'avi bac'an al os'nank'sa, ama ef bonaxun tamaxkərлуğen q'a pislüğən buynan.

⁴⁰ Ay haq'ılsuzxo, q'amıştenanbaksa ki, qavuna bakalt'u Yaratmışalt'ine bona bakalt'oval yaratmışe.

⁴¹ Vəx isə ef q'ave boş bakalt'oğə kəsibxo tast'une manst'a, t'e vədə vəynak' hər şey təmizə bakon.

⁴² Ama vay ef hala, ay fariseyxo! Şot'aynak' ki, vən irəəni q'a q'erəzəl göyüni vis' paye sunt'u tast'una ən vacib hesabbi, insafa q'a Buxaçuğə çuresuna isə t'ödxnan bost'a! Ama sunt'u bat'an, t'e sunt'oval gərəy eyexun nu c'evk'an! †

⁴³ Vay ef hala, ay fariseyxo! Axırı vən sinagogxo ən hörmətlü gala arst'una, bazarın meydanxo amdarxon vəxun p'ə kiin kul-kiye biq'i "xeyirq'an baki" upsunanən çuresa.

⁴⁴ Vay ef hala! Şot'aynak' ki, vən insanxoy nu avabaki iz looxun çaxp'i c'ovakala ağı gərəmzəğxonan oşq'arst'a».

⁴⁵ T'e vədə k'anun zombalxoy sunt'in İsusə coğabe tadi: «Məəlim, hun mot'oğə upsunen yaxal təhk'irənbsa».

⁴⁶ İsusenal metərə pi: «Vay efiyal hala, ay k'anun zombalxo! Şot'aynak' ki, amdarxo bihi yükən yükləyınşnanbsa, ama vən ef k'əşinal me yükürxo tenən duğsa.

⁴⁷ Vay ef hala! Şot'aynak' ki, ef bavoğon bəsp'i xavareçalxoynak'nən məğbərox[‡] biq'sa.

⁴⁸ Metərлуğen, ef bavoğon, kalboğon bit'oğə təst'ıgnanbsa. Şot'aynak' ki, şot'oğont'un xavareçalxo bəsp'e, vənəl şot'oğoynak' məğbəroxnan biq'sa.

§ 11:29 11:29 Mat'. 16:4; Mrk'. 8:12 * 11:30 11:30 İon. 3:4 † 11:31 11:31 güney tərəfi çuux-padçağ - yəni, Səbaxun Solomoni t'öğöl hari çuux-padçağ. 1 Padç. 10:1-13; 2 Hadis. 9:1-12 ‡ 11:32 11:32 İon. 3:5 § 11:33 11:33 Mat'. 5:15; Mrk'. 4:21; Luk'. 8:16 * 11:38 11:38 - T'e vaxt' iudeyxon sa ədət k'inək' şum ukalt'uxun bəş içoğoy kula oşk'alat'uniy. Me hərəkəten içoğə pakbsunat'un ak'est'ay. † 11:42 11:42 Lev. 27:30 ‡ 11:47 11:47 məğbəro - but' gala bakala gərəmzəlüğ

⁴⁹ Mot'aynak'al Buxaçuğoy əyit metərəy: "Zu şot'oğoynak' xavareçalxo q'a ap'ost'olxo yaq'aboz, ama şot'oğon bəzıt'oğo bəsp'alt'un, bəzıt'oğo şəp'eğalt'un".

⁵⁰ Mot'aynak'al me nəsilən dūnyənı binora laxesıt'uxun mağay

⁵¹ bari bütüm xavareçalxoy p'ıya gərə çoğab tadale: Aveli p'ıyaxun burqı q'urban eçala gane q'a xramı arane bəsp'i Zəkəriyəy p'ıyal şirik'. Hoo, Zu vəx nexzu, me əşurxo gərə çoğab tadalo me nəsil bakale. §

⁵² Vay ef hala, ay k'anun zombalxo! Şot'aynak' ki, avabaksuni çomoy açara exnandi, ama nə vən bağalo tenan baki, nəəl t'ıya baysun çureğalt'oğo tenan bartı».

⁵³ İsus t'et'iin c'eğat'an, k'anun zombalxon q'a fariseyxon şot'o p'əbullu sualxo tadi çətinluğa bast'unt'un çuresay ki,

⁵⁴ İz jomoxun c'eğala sa sərf əyiten şot'o təlinə badat'un.

12

Ma q'ıbanan

(Mat'. 10:26-33)

¹ Me vədə İsusı hərrəminə hazarxon amdarxone giresi. Şorox t'eq'ədər gelet'unıy ki, sun-sunay loxolt'un laysay. İsusen süft'ə İz şagirdxoxun exlətə burqı pine: «Fariseyxoy əyinəl ma vəkəbanan! Şot'aynak' ki, şorox p'əçolat'un. *

² T'etər c'ap' sa şey teno ki, əşk'ərə nu c'eğane, t'etər c'əp'k'in sa şeyal teno ki, nu avabakeğane. †

³ Mot'o gərəl vən bayıñq'una pit'u ğene işiğa ibakalt'un, t'e bonin otağa ümüğoy tume pi hər əyitəl üğülxun bayan bakale.

⁴ Ay Bez dost'urxo, vəx nexzu: bədənə bəsp'i şot'oxun oşa q'erəz hik'k'al nu bes bakalt'oğoxun ma q'ıbanan.

⁵ Ama şuxun q'ıbsun lazım baksuna vəx uk'az: amdara bəsp'it'uxun oşa, şot'o cəhənnəmə boses bakala Buxaçuğoxun q'ıbanan! Hoo, vəx nexzu, şot'oxun q'ıbanan.

⁶ Qo çoval tene ki, p'ə xuri tənginə toyəğalo? Ama şot'oğoyal sayco Buxaçuğoy eyexun tene c'eysa.

⁷ Ef bel bakala popurxoval isə bəq'ələsene! Ma q'ıbanan, vən bəq'əlp'i çark'es nu bakala çovalxoxun gele dəyərlunan!

⁸ Zu vəx mot'oz nex: şiin Za amdarxoy bəş çalxayın, Amdari Ğarenal şot'o Buxaçuğoy angelxoy bəş təmiz ük'en çalxale.

⁹ Ama şiin Za amdarxoy bəş nu q'abulbayın, şoval Buxaçuğoy angelxoy bəş q'abul tene bakal.

¹⁰ Amdari Ğare əleyinə k'ənesa uk'ala amdar bağışlayınşakale, ama İvel Urufi əleyinə uk'alo tene bağışlayınşakal. ‡

¹¹ Vəx sinagogxo, kalaluğbalxoy bəş eçat'an vəx hetər çark'est'uni, k'ə upsuni barada naraat ma bakanan.

¹² İvel Urufen vəx t'e dayğınast'a k'ə upsuna zombale». §

Dövlətli q'ammazi barada məsələ

¹³ Amdarxoy boşt'an sunt'in İsusı pine: «Məəlim, bez viçə upa ki, bavaxun mandı mirasa zaxun cöybeq'an».

¹⁴ İsusen şot'o metərə çoğab tadi: «Ay viçi, Za şına ef loxol divanbal, nəəl ki, mal cöybal laxe?»

¹⁵ Oşa İsusen şot'oğoy pine: «Diggetli bakanan, hər cür tamaxkərлуğaxun əxil bakanan, şot'aynak' ki, amdari şaat' yəşəyınşbus dövləti geleduğaxun asulu tene».

¹⁶ T'e vədə İsusen şot'oğoy me məsəlinəne exlətp'i: «Sa varlu amdari oçalen bol məhsule tast'a.

¹⁷ Me amdarenal iz ük'e boş fikirebsa: "Me məhsula bez laxala ga butezax. İse k'ə baz?"

¹⁸ Oşa pine: "Metər booz: bez bütüm ambarxo şark'oz. Oşa samalal kalo biq'i bez bütüm taxıla q'a mala t'ıya bak'oz.

¹⁹ Oşa isə bez elmux irəətluğa c'eğale. Bez yəşəyınşı axıral şirik' bəs bakala vardövlətzax bu. Kəyi-üği kef booz!"

²⁰ Ama Buxaçuğon şot'o pine: "Ay axmağ, me üşe vi elmoğoy vaxun haq'alt'un. P'oy vi girbiyo şu mandale?"

§ 11:51 11:50-51 Burq. 4:8; 2 Hadis. 24:20-21 * 12:1 12:1 Mat'. 16:6; Mrk'. 8:15 † 12:2 12:2 Mrk'. 4:22; Luk'. 8:17 ‡ 12:10 12:10 Mat'. 12:31-32; Mrk'. 3:28-29 § 12:12 12:11-12 Mat'. 10:19-20; Mrk'. 13:11; Luk'. 21:14-15

²¹ Hametər içeynak' dövlət girbi, ama Buxaçuğoy bəş dövlətlü nu bakala hər sunt'ay axır metər bakale».

Hik'k'ali fikirə ma zapanan!

(Mat'. 6:20-21; 25-34)

²² Oşa İsusen iz şagirdxo metərə pi: «Kot'aynak'al Zu vəx nexzu: "K'ə ukalyan?" pi, ef elmoğoy, "K'ə lak'alyan?" pi, ef bədəni fikirə ma zapanan.

²³ Elmux uksunaxun, bədən isə lapsunaxun vacibe.

²⁴ Ğəynoğoy bəğanan: şot'oğon nə bitet'unst'a, nə extet'unbsa, nə ambarxo tet'ux bu, nə kururxo. Ama Buxaçuğon şot'oğoy ukesest'a. Vən isə q'uşurxoxun heq'ədər dəyərlunan!

²⁵ Ef mat'ine fikirbsunen iz ömürə malcəəl bakayin boxoy bes bakon?

²⁶ Əgər vən me mis'ik' şeyə bes tenan baksasa, ene q'erəz şeyurxoy fikirə zap'suni he məənə bu?

²⁷ Isə vardurxoy hetər kalabaksuna bəğanan! Şot'oğon nə zəhmət tet'un zap'e, nə əltet'unst'a. Ama vəx nexzu, lap Solomonenal bütüm iz var-dövləti boş me vardurxoy saycət'ullarik' tene lapey. *

²⁸ Ay vələğ mal bakalxo, Buxaçuğon çölə ğe baki, əyc'ə isə aruğoy boşəğala oya metər lapesest'asa, yəni vəx tene lapest'on ki?

²⁹ Şot'o görəl "K'ə ukalyan?", "K'ə üğəlyan?" pi fikir ma banan, mot'aynak' naraat ma bakanan.

³⁰ Şot'aynak' ki, mo Buxaçuğoy nu çalxalt'oğoy əsəs fikire. Ef Bavan isə efi het'u eht'iyəc baksuna avane.

³¹ Vən isə tək Buxaçuğoy padçağluğa qəveynan, t'e vədə mandı şeymuxal vəx avuzin tadeğale.

³² Ma q'ıba, ay mis'ik' sürü! Şot'aynak' ki, ef Bavan padçağluğa vəx tast'unane çureşi.

³³ Ef bakalt'u toydanan, kəsibxo paybanan. Vəynak' isə nu bisibakala kisoox, göynul nu çark'ala dövlət həzirbanan. T'et'ıya nə oğri tene eğon, nə şot'o miğmiğen tene k'as'kon.

³⁴ Şot'aynak' ki, ef dövlət mayanesa, ef ük'əl t'et'ıya bakale».

Ayığ bakanan

(Mat'. 10:34-36; 24:42-51; Mrk'. 13:32-36)

³⁵ «Bəğanan ki, ef biğ həmişə ğaç, çirağxo isə bəc'ük't'i həzirq'an baki.

³⁶ Laşk'oyaxun qaybakala ağay yaq'a bəğala, şot'in çomo t'ap'sun q'a qaypsuna həzir bakala nöker k'inək' bakanan. †

³⁷ He bəxt'əvərə t'e nökerxo ki, içoğoy ağa qaybakat'an şot'oğoy muğure aksa! Vəx düzinəz nex: t'e vədə şot'in içine iz biğa ğaçp'i nökerxo sulfin bel arsest'on, şot'oğoy q'ulluğebon.

³⁸ Ağan içoğoy lap üşenin yarine, nəəl ki köykəymoğoy hari muğur ak'ala nökerxo he bəxt'əvərt'un!

³⁹ Avabakanan ki, əgər k'ojin q'onçuğon oğrin mani vədine eysuna avabakiniy, iz k'oj füt'eneğoy.

⁴⁰ Hametər, vənəl həzir bakanan, şot'aynak' ki, Amdari Ğar vən nu yaq'bəğala vədine eğale».

⁴¹ P'et'eren pine: «Ay Q'onçux, me məsəlinə tək yaynak'en exlətəpsa, yoxsa bitot'aynak'?»

⁴² Q'onçuğon coğabe tadi: «Ağan iz nökerxoy loxol kalo laxi, şot'oğoy iz vədinešt'a şum tast'una tapşurbi ext'ibərli q'a haq'ullu nöker şuva p'oy?

⁴³ He bəxt'əvərə t'e nöker ki, iz ağan k'oya qaybakat'an içü əşlin bele aksa!

⁴⁴ Vəx düzinəz nex, ağan me nökerə iz bito var dövləti loxol kalo laxale.

⁴⁵ Ama əgər t'e nökeren iz ük'e boş "bez ağa c'əyi eğale" pi, t'iyəmi nökerxo q'a çuux-nökerxo t'ap'k'ayin, kəyi-ügi finağoyluğbayin,

⁴⁶ t'e nökeriəğa şot'in nu yaq'bəğala ğine, sal iz haq'ile nu eğala vədinešt'a eğale. Hariyal şot'o bihi caza tadale, oşal ext'ibərsuzt'oğoxun sa biq'ale.

⁴⁷ İz q'onçuğoy çureğalt'u avabaksun şot'ay çureğalt'u əməl nu bala nöker gele t'ap'eğale.

⁴⁸ Ağay çureğalt'u nu avabaki cazina layiğ əş biq'alo isə mal t'ap'eğale! Şu gelene tadeşesa, şot'oxun geleyal haq'eğale. Şu gele əşe tapşurbakesa, şot'oxun tələb bakaloval gele bakale.

* 12:27 12:27 1 Padç. 10:4-7; 2 Hadis. 9:3-6 † 12:36 12:35-36 Mat'. 25:1-13

Dünyəni p'ə gala cöybaksun

⁴⁹ Zu dünyəne arux şip'saz hare. K'ə bakoy me arux bəc'ük'eşi bok'i bakiniy!

⁵⁰ Ama Zu gele əzyət ak'i biyalazu. Za tapşurbaki əşləl bex p'ap'esp'amin Zu çətinluği boş bakalazu! ‡

⁵¹ Vən fikirnanbsa ki, Zu oçali çoyel şip'luğ eşt'az hare? Təə, vəx nexzu ki, Zu cöybaksun eşt'az hare!

⁵² Şot'aynak' ki, mot'oxun oşa sa k'oya qo tan yəşəyinşəbsasa, şorox sun-sunaxun cöybaki xib tan p'ə tani loxol, p'ə tan xib tani loxol əqəgəle.

⁵³ Bava ğaraxun, ğar bavaxun, nana xuyərəxun, xuyər nanaxun, q'aynako binaxun, bin q'aynakoxun cöybakalt'un». §

Nişanxo q'amışaksun

(*Mat'. 16:2-3*)

⁵⁴ Oşa İsusen bütüm camaata mot'oval pine: «Vən bəğ batk'ala tərəfəxun eğala asoya ak'at'an hat'e saad "ağala eğale" nexnan, düzəl c'enesa.

⁵⁵ Güney tərəfəxun muşe fupsuna ak'at'an "gele gam bakale" nexnan, düzəl c'enesa.

⁵⁶ Ay p'əçolorox, oçali q'a göye nişanxon k'ə upsuna q'amışakes bananksa, ama həysət'in vaxt'en k'ə upsuna q'amışakes tenan baksax?

⁵⁷ Vəynak' het'ay düz baksuna het'u görə q'amışakes tenan baksax?

⁵⁸ Axırı əgər hun va taxsirkər balt'uxun sagala divanbali t'əğöl tağayin, vaynak' saat'e bakon ki, şot'oxun yaq'acə bərişakavax. Tenesa, şot'in va divanbali t'əğöl xork'ale, divanbalen isə va zindani kalat'ay kiyeş tadale. Şot'inal va zindana bosale.

⁵⁹ Vəx nexzu: t'et'iin axırnci köpiyal şirik' tadinut' ten c'eğal». *

13

Amdarxo toobabsuna k'alpsun

¹ Me vaxt' t'et'iya bakala bəzi amdarxon İsusə xavart'un tadi ki, P'ilat'en sa hema Galileyluğə bəsp'i şot'oğoy p'iya içoğoy eçala q'urbanxoy p'iyane gərbe.

² İsusen kot'o metərə coğab tadi: «Vən penanp'oy me Galileyluyox mandi Galileyluğoxun bətər günaxkərt'uniy ki, me cürət'un p'uri?

³ Təə! Ama Zu vəx nexzu: əgər tooba nu baynan, vənəl bito şot'oğollarik' əfçibakalnan.

⁴ Nəəl ki, Siloami q'ala muğes's'e tane bel biti şot'oğə besebi, fikirnanbsa ki, şorox mandi Yerusəlimluğoxun gele taxsirkərt'uniy?

⁵ Təə! Ama Zu vəx nexzu: əgər tooba nu baynan, vənəl bito şot'oğollarik' əfçibakalnan».

Bar nu tadala incilnə xod

(*Mat'. 21:18-19; Mrk'. 11:12-14*)

⁶ Oşa İsusen me məsəlinəne eçeri: «Sa amdari ganu incilnə xode baksax. Me amdaren hari xodin xodin meyvəne qəvesə, ama tene bəğəbsa.

⁷ Şot'in bağbana nexə: «Mağay bəğə, xib usene ki, hari me incilnə xodin loxol meyvəz qəvesə, ama bəğətezbə. Bot'a kot'o, het'aynak' ams'i gala ga biq'ane?»

⁸ Bağbanen isə metərə coğab tast'a: "Ağə, sa usenal kot'o ma galda. Zu iz tuma kaşezkon, peyinez şik'on.

⁹ Eğala usen meyvə tadayin, lap saat'; nu tadayin, t'e vədə bont'on».

Azari çuğoy Şamat' ğine q'olaybaksun

¹⁰ İsusen Şamat' ğine sa sinagoga zomebsay.

¹¹ T'et'iya sa çuuxə buy. Şot'o muğes's'e useney ki, murdar urufen azari boş efi iz baç'ana k'os'beney. Şot'in iz baç'ana sal düzbes tene baksay.

¹² İsusen me çuğə ak'at'an şot'o k'alpi pine: «Ay çuux, hun vi azaraxun çarenk'i».

¹³ İsusen İz kula şot'ay loxol lanexi, şoval hat'e saad düzbaki bureqi Buxaçuğə alxışpsa.

¹⁴ Ama sinagogi kalat'in İsusə azarina Şamat' ğine q'olaybsuna görə əcuğon biq'i camaata metərə pi: «Əş biq'seynak' üq ğino, hat'e üq ğimxoy sunt'ust'a q'olaybakseynak' ekinan, Şamat' ğine təə». *

¹⁵ İsusen isə şot'o metərə coğab tadi: «Ay p'əçolorox! Şamat' ğine pi ef öküzə nəəl ki elema xe üğəst'inut', ağıla ğaç enanfsa?»

‡ 12:50 12:50 Mrk'. 10:38 § 12:53 12:51-53 Mat'. 10:34-36; Mik'. 7:6 * 12:59 12:58-59 Mat'. 5:25-26 * 13:14

13:14 C'eys. 20:9-10; K'an. 5:13-14

¹⁶ İz bava Avraham bakala me çuğo Şeytanen muğes's'e usene ki, iz kula-tura gäçp'i efene. P'oy isə Şamat' ğine pi, me çuğo çark'est'un lazım tene?»

¹⁷ İsusen me əyitmöğö uk'at'an İçuxun nu irəziləyinsakalt'oğoynak' əyibe baki, camaat isə Şot'ay biq'ala şaat' əşurxo görə müqəbaksay.

Xardali şile q'a əyini barada bakala məsələlox

(Mat'. 13:31-33; Mrk'. 4:30-32)

¹⁸ Oşa İsusen pine: «Buxaçuğoy padçağluğ het'uva oşq'ar? Şot'o het'u oşq'ardaz?

¹⁹ Şo amdaren ext'i iz ganu bit'i sa xardali şiləne oşq'ar. T'e şil kalabaki xode baksa. Göye q'uşurxonal şot'ay taymoğoy loxol mest'un biq'sa».

²⁰ İsusen saal pine: «Buxaçuğoy padçağluğ het'uva oşq'ar? Şot'o het'u oşq'ardaz?

²¹ Şo çuğon ext'i xib tay xarin boş bapı sa əyin k'inək'e. Şot'in dirist' boq'oyane ayevkon».

Q'ac' çomo

(Mat'. 7:13-14; 21-23)

²² İsusen şəhərmöğoxun, ayizmöğoxun c'ovaki zombsun Yerusolimane taysay.

²³ Sa amdaren Şot'oxun xavare haq'i: «Ay Q'onçux, yəni mal amdar çark'eğale?»

İsusen şot'oğö metəre coğab tadi:

²⁴ «Çalışakanan q'ac' çomoxun bakinan. Vəx nexzu: gelet'in çalışakale me çomoxun bağane, ama bayes tene bakal.

²⁵ K'ojin q'onçuğon həyzeri çomo but'k'it'uxun oşa isə vən c'öşin tərəf mandı çomo t'ap'k'alnan, xoyinşbi uk'alnan: "Ağa, çomo qaypa!", ama şot'in "nə vəx çaltezaxsa, nə efi mayin eysuna tez ava" pi coğab tadale. †

²⁶ T'e vədə vən "yan vaxun sagala kəyi-üyanğə, hun beş küçəmoğö zomenbsay" uk'alnan.

²⁷ Ama şot'in vəx uk'ale: "Ay şər bakalorox, Zu nə efi şu baksuna, nəəl efi mayin eysuna tez ava! Zaxun əxilbakanan bito!" pi coğab tadale. ‡

²⁸ T'e vədə Avrahama, İak'ova, İsaak'a saal bütüm xavareçalxo Buxaçuğoy padçağluğa, vəx isə c'öş boşəşi ak'at'an ef arane önöp'sun, uluxxo ğiric'est'un bakale.

²⁹ Ama me vədine dünyəni bip' t'öğölxun q'erəz amdarxo hari Buxaçuğoy padçağluğa, q'onaxluği sulfin bel arşalt'un. §

³⁰ Metərlüğen, həysə axırncı bakalorox samci, samci bakalorox isə axırncı bakalt'un». *

Yerusalimi axır

(Mat'. 23:37-39)

³¹ T'e vədə İsusi t'öğöl bəzi fariseyxo hari pit'un: «C'eki taki memiın, şot'aynak' ki, İrod padçağen Va bespsune çuresa».

³² İsusen şot'oğö pine: «Takinan t'e tülkünə upanan: "Metəre, Zu ğe q'a əyc'ə murdar urufxo c'evk'i amdarxo q'olayboz, xibimci ğine isə Bez əşlə çark'est'oz".

³³ Ama ğe, əyc'ə saal oşin ği Bez yaq'a davambiz buq'on. Axırı bakes tene bakon ki, xavareçala Yerusolimaxun əxil bəsp'at'un!

³⁴ Ay Yerusolim, Yerusolim! Xavareçalxo bəsp'ala, t'iya yaq'abakit'oğö jələyinsala şəhər! Zu vəx hema kərəmez q'urten iz s'irik'xo q'anədxoy oq'a girbala k'inək' girbsun çuresi? Ama vən çurtenansı!

³⁵ İsə mone, ef k'oj vərəne manst'a. Vəx mot'oz nex: vən "Q'onçuğoy s'iyen Eğalt'u alxışq'an baki!" uk'amin Za ene tenan ak'al». †

14

İsus q'a fariseyxo kale

¹ Sa Şamat' ğine İsus fariseyxo kalat'oğoy sunt'ay k'oya şum uksane taşi. Bitot'in İçune fikir tast'ay.

² İçuxun çobaço içust'a bədənə xe giresuni azar bakala sa amdare buy.

³ İsusen fariseyxoşun q'a k'anun zombalxoşun xavare haq'i: «Şamat' ğine amdarxo q'olaybsun k'anunen düze yoxsa təə?»

⁴ Ama şot'oğon qaqtet'unpi. İsusen isə t'e amdari kula biq'i şot'o q'olaybi yaq'anəbi.

† 13:25 13:25 Mat'. 25:11-12 ‡ 13:27 13:27 İvel möğ. 6:8 § 13:29 13:28-29 Mat'. 8:11-12; 22:13; 25:30 * 13:30 13:30 Mat'. 19:30; 20:16; Mrk'. 10:31 † 13:35 13:35 İvel möğ. 118:26; Yer. 12:7; 22:5; 26:6

⁵ İsusen şot'oğoy pine: «Əgər efi mat'aysa ğar, nəəl ki öküz Şamat' ğine kərizə baft'ayin, şot'o hat'e saad c'evtenank'on?» *

⁶ Şot'oğonal İsusi me suala coğab tades tet'un baki.

Q'onağxoy barada məsələ

(Mat'. 22:1-10)

⁷ Oşa İsusen k'alesit'oğoy içoğoynak' best'a ga c'ək'psuna ak'at'an şot'oğoynak' metər sa məsələne exlətp'i:

⁸ «Əgər sunt'in va laşk'oy k'alpenesa, mərəkəyə taşi best'a ma arsa. Bərkə k'ojin q'onçuğoy vaxunal hörmətlü sa q'onağə bu?

⁹ T'e vədə vəx p'rannal laşk'oy k'alpit'in hari va "me amdara ga tada" uk'ayin, hun ot'psun taşi oq'a gala arşala bakalnu.

¹⁰ Ama maninəsa mərəkəyə tağat'an ən oq'a gala arsa ki, va k'alpi amdaren hari va "dost', t'e bel c'ovaka" peq'an. T'e vədə vaxun sagala arşit'oğoy bitot'ay bəş hörməten q'azayınşon. †

¹¹ Şot'aynak' ki, içu ala biq'alo oq'a, içu oq'a biq'alo isə ala bakale». ‡

¹² İçu q'onağ k'alpit'u isə İsusen metərə pi: «Berezərin nəəl ki biyəsin ukun tadat'an vi dost'urxo, viçimoğoy, q'oomxo, dövlətlü q'onşığı ma k'alpa, şot'aynak' ki, oşa şot'oğonal va k'alpi t'e q'onaxluğı əvəzə c'eğalt'un.

¹³ Ama q'onaxluğ tadat'an kəsibxo, mayifxo, axsağxo, k'aç'iğoy k'alpa.

¹⁴ T'e vədə hun bəxt'əvər bakalnu, axırı şot'oğost'a t'e q'onaxluğı əvəzə c'eyseynak' hik'k'al butene. Şot'aynak' ki, hun düzgün amdarxoxun sagala bəyinbakat'an va şot'ay əvəz tadeğale».

¹⁵ Sulfin bel arşit'oğoy sunt'in mot'o ibaki İsusə pine: «Buxaçuğoy padçağluğa şum ukalo he bəxt'əvərə!»

¹⁶ İsusen isə şot'o metərə coğab tadi: «Sunt'in gele amdar k'alpi kala sa q'onaxluğı həzirluğə bəğsa.

¹⁷ Şuma arşala vədə hari p'ap'at'an iz nökerə k'alpit'oğoy t'öğöl yaq'abi nexə ki, "bürüsanən, hər şey həzirə".

¹⁸ Ama şot'oğoy bitot'in sa məənə bəğəbi hərt'in sa əyite nexə. Sunt'in "za bağışlayınşa, oçalez haq'e, taşi şot'o bəğalazu" nexə.

¹⁹ T'iyəmint'in "za bağışlayınşa, qo çüt öküzəz haq'e, taşi şot'oğoy hetər əşbsuna bəğalazu" nexə.

²⁰ Xibimcit'in isə nexə: "Zu təzəz laşk'oybake, kot'aynak'al eyes tez bakon".

²¹ Nökərənal qaybaki bitova iz ağa exlətebsa. T'e vədə k'ojin q'onçux əcuğləyinqəki nökerə nexə: "Usumluğən taki, şəhəri küçəmoğoy, dönboğoy bakala kəsibxo, mayifxo, axsağxo, k'aç'iğoy miya eça".

²² Oşa nökerən hari nexə: "Ağa, vi əmirbit'u biyan, hələ avuzin gaal manedi".

²³ Ağan isə iz nökerə metərə əmirbsa: "Taki, bütüm yaq'moğoy, çəpərxo tarapi şu ak'ayin bez k'oya eça. Barta bez k'oj q'onağxon buybeq'an.

²⁴ Vəx nexzu: süft'ə k'alesit'oğoxun sayco bez sulfin bel tene arşal!"»

Şagird baksuni toy

(Mat'. 10:37-38)

²⁵ İsusaxun sagala gele amdare taysay. İsusen şot'oğoy fırlıy pine:

²⁶ «Bez t'öğöl hari, ama iz bava-nana, çuğoy-əyloğoy, viçə-xunça nəəl ki lap iz elmoğoy Zaxun üst'ün biq'alo Bezi şagird bakes batenekon.

²⁷ İz xaça için iz əmna bel taşəri Bez baç'anexun nu eğaloval Bez şagird bakes tene bakon. §

²⁸ Ef boşt'an sunt'in sa q'ala biq'sun çureğayin, süft'ə arşi xaşlayınşakala tənginə tene böq'əlk'on ki, bəyn me əşlə çark'est'eynak' iz təngə p'oyesa yoxsa təə?

²⁹ Axırı şot'in q'alın binorina laxi əşlə çark'est'es nu bakayin, mot'o ak'alt'oğoy bitot'in şot'o lağa haq'i uk'alt'un:

³⁰ "Biq'sa burqene, çark'est'es tene baksa".

³¹ Nəəl ki, sa padçağ t'iyəmi padçağaxun davina c'eğat'an şot'in iz vis' hazar əsk'əri içoğoy loxol eğala q'a hazar əsk'əri bəş çurpes baki-nu baksuna saturbəş fikirtenebon ki?

³² Nu bacarbes baksunal ak'ayin, t'iyəmi padçağ hələ əxil amaq'un elçiğoy yaq'abi şot'oxun barişaksune çureğon.

* 14:5 14:5 Mat'. 12:11 † 14:10 14:7-10 Məs. 25:6-7 ‡ 14:11 14:11 Mat'. 23:12; Luk'. 18:14 § 14:27 14:27 Mat'. 16:24; Mrk'. 8:34; Luk'. 9:23

³³ Hametərəl, ef boşt'an sayco iz bakala hər şeyaxun kul nu haq'ayin, Bez şagird bakes tene bakon.

³⁴ El şaat' şeye, ama elen iz elaxoyluğa açesp'ayin, şot'o het'ina elaxp'es bakon?

³⁵ Şo nə oçaleynak' tene lazım bakon, nəəl peyin k'inək' tene yarayınşon. Şot'o hat'etər bot'unson. Ümüx bakalt'in ibakeq'an!» *

15

Açi eğeli barada bakala məsələ

(Mat'. 18:12-14)

¹ Bütüm naloggirbalxo q'a günaxkərxo İsusə ümüxlaxseyinak' İz t'öğölt'un eysay.

² Fariseyxon q'a k'anun zombalxon isə "me amdaren günaxkərxone q'abulbsa, şot'oğoxun şume ukxa" pi t'ot'ot'unney. *

³ T'e vədə İsusen şot'oğoyinak' me məsəlinəne eçeri:

⁴ «Sa amdari sabaç eğele bu, sa ğiyal şot'oğoy sunt'u açesebsa. Ef zənden, şot'in doxsan vuy eğela çöle barti, t'e açi eğela bəğğəbamin şot'o qəvtenegon ki?

⁵ Bəğğəbiyal şot'o müq-müq iz əmna bel laxi,

⁶ k'oya hari isə iz dost'urxo, q'onşığo k'alpi tene uk'on ki, "ekinan, bezi müqluğa şərik bakanan, açesp'i bez eğela bəğğəbezu"?

⁷ İsə avabakanan ki, göynulal sa toobabi günaxkərə görə doxsan vuy toobina eht'iyəc nu bakala düzgün amdara görə müqbaksunaxun gele müqbakalt'un.

Açi təngin barada bakala məsələ

⁸ İsə vəynak' sa məsələl exlətp'az. Sa çuğoy vis' draxmane † bu, sa ğiyal şot'in şot'oğoy sunt'u açesebsa. Ef zənden, şot'in t'e sa draxmina bəğğəbamin şama bəc'ük't'i k'ojin bip dönbinə şampi şot'o tene qəveğon ki?

⁹ Bəğğəbiyal iz işat'oğo, q'onşığo k'alpi tene uk'on ki, "ekinan, bezi müqluğa şərik bakanan, açesp'i tənginə bəğğəbezu"?

¹⁰ İsə avabakanan ki, Buxaçuğoy angelxoval toobabi sa günaxkərə görə müqt'unbaksa».

Açi ğare barada bakala məsələ

¹¹ İsusen mot'oval exlətebi: «Sa amdari p'ə ğare bu.

¹² Sa ği ğarmoğoy mis'ik't'in iz bava nexə: "Ay bava, vi var-dövlətəxun bez paynu koft'alt'u za tada". Bavanal iz var-dövlətə iz p'ə ğare arane çöyebşa.

¹³ Sa hema ği oşa mis'ik' ğaren iz bakalt'u girbi əxil sa oçala yaq'ane bafst'a. Şot'in t'iya p'ap'it'uxun oşa pozğun yəşəyinq c'ovakest'i iz var-dövlətə çark'esest'a.

¹⁴ Ğaren iz bakala hər şeyə xaşlayınşeba.

Samal oşa, t'e ölkinə kala sa busaluğə baksa. Şot'in çətinluğ aksane burqsa.

¹⁵ Mot'aynak'al ğaren t'e ölkın amdaxoy sunt'ay t'öğöl əşbalane baksa. T'e amdaren şot'o iz oçalxo bəq' bəğsane yaq'absa.

¹⁶ Şo t'ema busane manst'a ki, bəq'urxon ukala yemenal tapana boşevksuna irəzine baksa, ama haşot'oval tadal tene baksa.

¹⁷ Ğaren iz taxsıra q'amışakat'an isə nexə: "Bez bavay heq'ədər tənginə əyiteşi əşp'ale bu, bitot'ayal boşamin ukala şume bu. Zu isə memiya busa bisaz!

¹⁸ Hayzeri bavay t'öğöl taşi şot'o uk'oz: "Ay bava, zu göyə ‡ q'a vi bəş günaxezbe.

¹⁹ Zu ene vi ğar k'alesuna layiğ tezu. Za tənginə əyitp'i sa əşp'al k'inək' hesabba".

²⁰ Metərлуğen, ğar hayzeri iz bavay t'öğölə taysa. Şo hələ əxil amağ'un iz bavan şot'o ak'i goroxe eysa. İz ğare bəş t'it'eri şot'o q'ujbi muçene.

²¹ Ğaren nexə: "Ay bava, zu göyə q'a vi bəş günaxezbi. Zu ene vi ğar k'alesuna layiğ tezu."

²² Bavan isə iz nökrəxo nexə: "Usum bakanan, ən gözəl xələt eçeri şot'o lapest'anən. İz k'əşinə boğoçal lavk'anən, iz turel torok'al lapest'anən.

²³ Kökbi mozinal eçeri şampanən. Ekinan uken-üğən müqluğben!

²⁴ Şot'aynak' ki, bezi me ğar p'ureney - qayebaki, açeney - bəğğəneşi". Metərлуğen, me müqluğa c'ovakest'at'un burqsa.

²⁵ Bavay kala ğar isə çölönəy. Şo k'oya qaybakat'an fare, əçin səsurxo ibaki

²⁶ nökrəxoy sunt'u iz t'öğöl k'alpi xavare haq'sa: "Mo hik'ə?"

* 14:35 14:34-35 Mat'. 5:13; Mrk'. 9:50 * 15:2 15:2 Luk'. 5:29-30 † 15:8 15:8 draxma - gümüş tənqə ‡ 15:18 15:18 göy - yəni, Buxaçux

²⁷ Nökəren şot'o nexə: "Vi viçinə qaybake. Vi bavanal şot'ay salamat qaybaksuna görə kökbaki mozinane şampe".

²⁸ Kala ğar t'eŋ'ədər əcuğləyinqşebaksa ki, bona baysunal tene çuresa. Bavan isə c'öş c'eri şot'o xoyinqşeba.

²⁹ Ama ğaren iz bava metərə coğab tast'a: "Bəğa, hema usene ki, vaynak' nökər k'inək' əşezbsa. Sal sa vədəl vi əyitəxun tez c'ere. Ama zaynak' sa keçin balal ten q'iymiş ki, bez dost'urxoxun kəyi-üŋöz.

³⁰ Me vi ğaren isə vi bütüm var-dövlətə tarak'ala çupuxxoynak' xaşlayinqi çark'esedi. Ama şo qaybakat'an hun içeynak' kökbi mozinan şame".

³¹ Bavan şot'o nexə: "Ay bez ğar, axırı hun həmişə zaxunnu, bez bakaloval bito vine.

³² Ama yan həysə müq bakalayan, müqluğ c'ovakest'alayan! Axırı, vi me viçi p'ureney - qayebaki, şo açeney - bəğənesi!"

16

Yön bəğəbala kalaluğbali barada məsələ

¹ İz şağirdxo isə İsusen mot'oğone pi: «Dövlətli sa amdari iz əşurxo bəğala sa amdare baksə. Şot'o xavart'un tast'a ki, t'e amdaren iz var-dövlətə şarene.

² Dövlətli amdarenal şot'o iz t'öğöl k'alpi nexə: "Mo hik'ə, vi barada zu k'əz ibaksa? Za hər şeyi hesaba tada. Hun ene kalo bakala ten".

³ T'e vədə əşurxo bəğala amdaren için içeynak' nexə: "İsə zu k'ə booz? Ağan kalaluğbsuna bez kiyexun exest'a. Nə kaşp'sun kaşk'alt'oğoxun tezu, nə dilənçiluğbalt'oğoxun.

⁴ Ama avazu k'ə booz! Gərəy t'etər baz ki, me əşləxun c'erit'uxun oşa za içoğoy k'ojurxo q'abulbala amdar bakane".

⁵ Şot'aynak'al iz ağa borclu bakalt'oğə soğə-soğə k'alpi nexə: "Bez ağa heq'ədərən borclu?"

⁶ Sunt'in nexə "sabaç bat" * zeytuni c'əyin". Əşurxo bəğalen şot'o pine: "Vi q'əbizə ext'a, arsa usum şampa: əlli".

⁷ Oşa t'iyəmint'une nexə: "P'oy vi heq'ədər borcvax bu?" Şot'in coğabe tast'a: "Sabaç k'or † arum". Əşurxo bəğalt'in şot'o nexə: "Vi q'əbizə ext'a şampa: səksən".

⁸ Dövlətli amdarenal t'e haq'suzluğbala əşp'ala iz yön bəğəbsuna görə tərəfləyinqşeba. Axırı me dünyəni amdarxon içoğollarikt'oğoxun bakala əşurxost'a işiğa tarak'ala amdarxoxun gelet'un q'amış.

⁹ Zuval vəx nexzu: me dünyəne bakala var-dövləten vəynak' dost' q'azayınşanan ki, oşa me dövlət çark'at'an vəx həmişəluğ dünyəne q'abulbal bakane.

¹⁰ Mis'ik' sa əşləst'a ext'ibərliu bakalo, kala əşləst'al ext'ibərlune. Mis'ik' sa əşləst'a haq'suz bakalo isə kala əşləst'al haq'suze.

¹¹ Metərluğen, əgər me dünyəni var-dövlətə vəx ext'ibərbə tene baksasa, əsil var-dövlətə vəx şina ext'ibərbən?

¹² Əgər q'ert'ay bakalt'u ext'ibərliu tenan c'eysasa, efi bakalt'u vəx şina tadon?

¹³ Sal sa nökəren p'ə ağa q'ulluğbə batenekon. Şot'aynak' ki, nə sunt'u nifrətbi t'iyəmint'u çureğale, nəəl ki sunt'u ğaçəsi t'iyəmint'u pis piin bəğale. Vənal ham Buxaçuğə hamal var-dövlətə q'ulluğbə batenanon». †

¹⁴ Təngəpərəst' fariseyxon bütüm me əyitmoğə ibaki İsusi loxol axşumt'unney.

¹⁵ İsusen isə şot'oğə pine: «Vəx amdarxoy bəş düzgünən ak'est'a, ama Buxaçuğən ef ük'əne aksa. Ama avabakanan ki, amdarxon üst'ün biq'alt'uxun Buxaçuğən irit'ene.

Buxaçuğəy padçağluğ q'a K'anun

¹⁶ K'anuni q'a xavareçalxoy girkurxo İoan eğaminey. Şot'oxun oşa isə Buxaçuğəy padçağluği Müq Xavare yəymışaksa, bütüməl t'iyə baysunt'un çuresa. §

¹⁷ Ama göyə q'a oçalı əfçibaksun K'anuni girke boş bakala sa ğis'e aşt'unaxun hasande. *

¹⁸ İz çuğə c'evk'i q'erəz çuğəxun laşk'oybakalo pozğune. İşq'araxun c'eri çuğə haq'aloval pozğune. †

Dövlətlin q'a kəsibi barada məsələ

¹⁹ Sa dövlətli amdare baksə. Şot'in həmişə iz loxol toyexlu tünd c'oç'a irəngen paltar q'a nəzik' kətəni parçinen paltare layey, izi hər ğiyal köfe boşə c'ovaksay.

* **16:6 16:6** sabaç bat - təxminən 3950 lit'ir † **16:7 16:7** sabaç k'or - təxminən 39500 lit'ir ‡ **16:13 16:13** Mat'. 6:24 § **16:16 16:16** Mat'. 11:12-13 * **16:17 16:17** Mat'. 5:18 † **16:18 16:18** Mat'. 5:32; 19:19; Mrk'. 10:11-12; 1 K'or. 7:10-11

²⁰ Saal Lazar s'iye sa kəsibe baksa. Şot'ay bədən dirist' yara baft'ine baksa. Şo t'e dövletlü amdari çomoy tume bask'i

²¹ iz pul şot'ay sulfinaxun barala k'ot'orxoy loxole baksa. Xəyoğonal hari şot'ay yaroğone lamey.

²² Mone, kəsib bisane, angelxonal şot'o lap Avrahami t'öğölt'un taşt'a. Dövletlü amdari vaxt'al p'anəv'sa, şoval bisane. Şot'o oçalaxt'unbasa.

²³ Me amdaren cəhənnəmə koruğ ak'at'an, iz pulmoğo alabi əxil bakala Avrahama, saal iz t'öğöl Lazarane aksa.

²⁴ Şot'in ost'aar nexə: "Ay bez bava Avraham, za gorox eki! Lazara yaq'aba, iz k'əşin bula xena badi bez muza şəyinbeq'an, me aruğoy boş koruğəz aksa".

²⁵ Ama Avrahamen nexə: "Bez ğar, vi eyex bada ki, hun vi yəşəyinşast'a saat' şeymux, Lazaren isə pis şeymuxə ak'e. İşəəl şot'in miya irəətluğə bəğğəbe, hun isə koruğən aksa.

²⁶ Hamal ef q'a beş arane t'ətər sa bəğğəloyluğə laxəse ki, nə memiin ef tərəf, nəəl kekiin me tərəf şinesa çuralğayin, c'ovakes tene baksa".

²⁷ Dövletlü amdaren nexə: "Ay bava, t'e vədə va xoyinşezbsa, Lazara bez külfəti t'öğöl yaq'aba.

²⁸ Axiri qo viçizax bu. Barta şot'oğə metər sa ga baksuna avabakest'eq'an ki, şorox me koruğ ak'ala gala maq'at'un hari.

²⁹ Avrahamen şot'o nexə: "Şot'oğost'a Moiseyi q'a xavareçalxoy girkurxonə, barta t'iya şameşit'oğəq'at'un əməlb'i".

³⁰ Dövletlü amdaren isə nexə: "Təə, ay bez bava Avraham, şot'oğoy t'öğöl p'urit'oğoxun soğə nu tağayin, toobabalo tet'un".

³¹ T'e vədə Avrahamen şot'o nexə: "Əğər şot'oğon Moiseya q'a xavareçalxo tet'un ümüxlaxsasa, p'urit'oğoxun soğə bəyinalbakayin tet'un vəbakal".

17

Günax, vəlūğ saal vəzifə

(Mat'. 18:6-7; Mrk'. 9:42)

¹ Oşa İsusen İz şağirdxone pi: «İnsanxo pis yaq'a taşala şeymux müt'lək' bakale. Ama t'iyyəmint'u yaq'nuxun c'evksuni səbəb bakalt'ay vay hala!

² Şiin me mis'ik' hesabbakalt'oğoxun sunt'u pis yaq'a zap'k'ayin, t'e amdareynak' iz q'oq'əxun kala sa jomok'ojin jə suruk'bi dənizə boşesun saat'e bakon.

³ Şot'o görə vəx fikir tadanən.

Əğər vi viçen günax əşp'est'i va pislūğbenesa, şot'o töhmətba. Ama şot'in toobabayin, şot'o bağışlayınşa. *

⁴ Əğər lap sa ğinast'a vūğ kərəm günax əşp'est'i va pislūğbayin, oşa vūğ kərəməl vi t'öğöl hari "toobazbi" uk'ayin, şot'o bağışlayınşa». †

⁵ Sa ği ap'ost'olxon Q'onçuğə pit'un: «Yast'a bakala vəlūğa avuzba!»

⁶ Q'onçuğon şot'oğə metərə pi: «Əğər vəst'a sa xardali şile hama vəlūğ bunesa, me tutna xoda "va tumexun c'evk'i taşa dənizə bit'a" unank'on, şot'inal ef əyitə bəneğon. ‡

⁷ Ef boş't'an mat'ina iz kətən zap'k'ala nəəl ki eğəl bəğgala nökərə çölöxun qaybakat'an "usum baka, arşa şum uka" uk'on?

⁸ Şuk'k'alən! Şot'o "bezi biyəsin şuma həzirba, zu kəyi-üğəmənal vi biğa ğaç'p'i za q'ulluğba, oşa hun unkon" uk'alnan?

⁹ Oşal hayzeri t'e nökərə iz bit'oğə görə "dirist'bakal" ten uk'al. Axiri şot'in iz borcane bi.

¹⁰ Vənal haketər, vəx bürüşit'oğə bitova bex p'ap'esp'it'uxun oşa upanan: "Yan tərifə layiğ nu bakala nökərxoyan, şot'aynak' ki, k'ə beyansa beş borce"».

Vis' tani cuzam azaraxun q'olaybaksun

¹¹ İsus Yerusalamı tağala yaq'e loxol Samariin q'a Galileyin arane bakala zahmani t'öğölxune c'ovaksay.

¹² Ayizmoğoy sunt'u bağat'an şot'o vis' cuzamlu amdare irəst'hari. Şorox əxil çurpi

¹³ ost'aar harayt'unpi: «İsus! Ay məəlim, yax gorox eki!»

¹⁴ İsusen şot'oğə ak'i «takinan, vəx bəyinişxo ak'est'anən» pine. Şoroxal tat'unşi. Tet'ərə baki ki, şorox hələ yaq'a amağ'un təmizt'unbaki. §

¹⁵ Şot'oğoxun sunt'in izi q'olaybaksuna ak'at'an Buxaçuğə ost'aar alxışpsun qayebaki.

¹⁶ Şo İsusi turin oq'a biti şot'o dirist'bakane pi. Me amdar isə sa samariyaluney.

* 17:3 17:3 Mat'. 18:15 † 17:4 17:4 Mat'. 18:21-22 ‡ 17:6 17:5-6 Mat'. 17:20 § 17:14 17:14 Lev. 14:1-32

17 T'e vədə İsusen pine: «Q'olaybakiyoroх vis' tan teney ki? P'oy mandı vuy tan maya?»

18 Yəni me samariyalunaxun başq'a qoş qaybaki Buxaçuğo alxışp'al batenekı?»

19 Oşa t'e amdara pine: «Hayza, taki, vi vėbaksunen va çark'esedi».

Buxaçuğoy padçağluğ hevaxt' eğala?

20 Sa ği fariseyxon İsusaxun «Buxaçuğoy padçağluğ hevaxt' eğala?» pi xavart'un haq'i. İsusenal şot'oğo metəre coğab tadi: «Buxaçuğoy padçağluğ ef piin aksunen tene eğal.

21 Şuk'k'alen şot'o "bėğa, şo memiyane" nəəl ki "t'et'iyane" tene uk'al, şot'aynak' ki, Buxaçuğoy padçağluğ ene ef aranene». *

22 İz şagirdxo isə İsusen mot'oğone pi: «T'etər ğimxo eğale ki, Amdari Ğare ef arane bakala ğimxoy sunt'u aksun çureğalnan, ama ak'alatenan.

23 Amdarxon vəx "bėğa, Şo t'et'iyane" nəəl ki, "memiyane" uk'alt'un. T'it'eri bəmağanan!

24 Şot'aynak' ki, s'əq'en göye sa tərəf duğı t'iyəmi tərəfəl şirik' hetər işiğəbsasa, Amdari Ğaral İz qaybakala ğine hat'etər bakale. †

25 Ama süft'ə Şot'in gele əzyət zap'k'alane, həysət'in nəsili amdarxoy tərəfəxun t'ödx boşəgalane.

26 Noye döörəst'ə hetəre bakesa, Amdari Ğar eğala ğimxost'al hat'etər bakale.

27 Noy gəminə başı ğinal şirik' insanxon kəyi-üt'ünğsay, laşk'oyt'un baksay, işq'arat'un taysay. Oşa sel hari bitova əfçinebi. ‡

28 Lut'e ğimxost'al hametərey. İnsanxon kəyi-üt'ünğsay, haq'i-toyt'unst'ay, bit'unst'ay, bit'unq'say.

29 Ama Lut' Sodonaxun c'eri ğine göynuxun arux q'a kükürde bari, bitoval əfçinebaki. §

30 Amdari Ğare eğala ğiyal hametər bakale.

31 T'e ği iç k'ojin bel, iz şeymux isə k'ojin boş bakala amdar * şot'oğo exst'eynak' bona maq'an başı. Çölö bakaloval qoş maq'an qaybaki. †

32 Lut'e çuğo ef eyex badanan! ‡

33 İz elmoğo çark'est'un çureğalt'in şot'o açesp'ale, ama şiin iz elmoğo açesp'ayın, şot'in iz elmoğo efale. §

34 Vəx nexzu: t'e üşe sa gane boş bakala p'ə tanaxun sunt'u ext'alt'un, t'e soğo isə mandale.

35 Sagala dən berxala p'ə çuğoxun sunt'u ext'alt'un, t'e soğo isə mandale. *

36 Çölö bakala p'ə tanaxun sunt'u ext'alt'un, t'e soğo isə mandale».

37 Şot'oxun xavart'un haq'i: «Ay Q'onçux, me əşurxo maya bakala?» Şot'in isə pine: «Cəmdəy mayanesa, q'irğiyoxal t'iya gireğale». †

18

Süpür çuğoy q'a insafsuz divanbali barada məsələ

1 İsusen İz şagirdxoynak' həmişə afırıp'i urufaxun maq'at'un bit'i pi sa məsələne eçeri:

2 «Sa şəhəre sa divanbale baksax. Şot'in nə Buxaçuğo tene çalxsay, nə amdarxo tene hörmətbsay.

3 Hat'e şəhəre sa süpür çuuxal baneksax. Çuğon t'e divanbali t'öğöl hari nexxe: "Bez rəğibəxun bakala məhk'əmin əşlə hun bėğa".

4 Ama divanbalen sa heq'əder vaxt' mot'o əməlbsun çurtenesa, oşa isə için içeynak' metərə fikirbsa: "Düze, zu nə Buxaçuğo tez çalxsax, nə amdarxo tez hörmətbsax,

5 ama me çuğon bez zəhlə şipsuna görə iz əşlə bėğoz, tene bez ümüğo taşale».

6 Oşa Q'onçuğon pine: «İnanbaksax me haq'suz bakala divanbalen k'ə nex?»

7 Kot'in ketərə bsax, t'e vədə Buxaçuğon hetərə bon? Yəni İz c'ək'p'it'oğoy, üşe-ğena İçuxun köməy çureğalt'oğoy əşlə bėği düzgün q'ərar tene c'evk'on ki? Şot'oğo gele yaq'bəğesedon ki?

* **17:21 17:21** Mat'. 24:23; Mrk'. 13:21 † **17:24 17:23-24** Mat'. 24:23,26-27; Mrk'. 13:21 ‡ **17:27 17:26-27** Burq. 6:5-8; 7:6-24; Mat'. 24:37-39 § **17:29 17:28-29** Burq. 18:20-19:25 * **17:31 17:31** k'ojin bel - Filist'inə k'ojurxoy bul hamavare baxe. T'iya c'öşin tərəfi k'as'kalent'un laşe. Amdarxon içoğoy gele vaxt'a k'ojin bel'tun c'ovakest'e: əşt'unbe, afirit'unpe, useni eğarix vədəmoğo t'et'iya bast'unke. † **17:31 17:31** Mat'. 24:17-18; Mrk'. 13:15-16 ‡ **17:32 17:32** Burq. 19:26 § **17:33 17:33** Mat'. 10:39; 16:25; Mrk'. 8:35; Luk'. 9:24; İoan. 12:25 * **17:35 17:34-35** Mat'. 24:40-41 † **17:37 17:37** İov. 39:30; Mat'. 24:28

⁸ Vəx nexzu: şot'oğoy əslə usumluğen bəğale. Ama Amdari Ğar eğat'an oçali çoyel Buxaçuğoy vëluğ bəğəbale?»

Farisey q'a naloggirbali barada məsələ

⁹ İçoğoy düzgün hesabbi, t'iyəmit'oğoy isə oq'a sakala amdarxoynak' İsusen me məsəlınəne eçeri:

¹⁰ «Sa ği p'ə tan afırıpseynak' xramat'un baysa. Soğoy farisey, t'iyəmino isə naloggirbal.

¹¹ Fariseyen turel çurpi iz barada metəre afırıpşa burqı: "Ay Buxaçuğ, Va şükürezbsa ki, zu nə t'iyəmit'oğollarik' amdarfıq'k'al, haq'suz, q'ert'ay çuğoy loxol bəğal tezu, nəəl ki me naloggirbalt'ullarik'.

¹² Şamat'e p'ə kərəm ğuruxez efsa, bütüm bez q'azanci vis' paye sunt'uval tast'a".

¹³ Naloggirbal isə əxil çurpi, iz pulmoğoy göynul alabsunal q'inebsa. Saycə iz bel t'api nexey: "Ay Buxaçuğ! Za ğünaxkərə gorox eki!"

¹⁴ İse Zu vəx nexzu: t'e farisey t'ə, naloggirbale Buxaçuğoy piyes düzgün ak'eşi iz k'oya taşi. Şot'aynak' ki, için içü ala biq'alo oq'a bakale, içü oq'a biq'alo isə ala». *

İsusi əyloğoy xeyir-bərəkət tast'un

(Mat'. 19:13-15; Mrk'. 10:13-16)

¹⁵ Amdarxon İsusi t'öğöl körpə əyloğoval et'unşt'ay ki, Şot'in xeyir-bərəkət tast'eynak' İz kula şot'oğoy loxol laxane. Şağirdxon isə mot'o ak'i şot'oğoy İsa tet'un barti.

¹⁶ Ama İsusen əyloğoy İz t'öğöl k'alpi pine: «Bartanan əylux Bez t'öğölq'at'un hari. Şot'oğoy galmadanan! Şot'aynak' ki, Buxaçuğoy padçağluğ metərt'oğoye.

¹⁷ Vəx serinaz nex: şiin Buxaçuğoy padçağluğa sa əyel k'inək' nu q'abulbayin, t'iya sal sa vədine bayes tene bakon».

Var-dövlət q'a Buxaçuğoy padçağluğ

(Mat'. 19:16-30; Mrk'. 10:17-31)

¹⁸ Sa kalaluğbalen İsusaxun xavare haq'i: «Ay saat' Məəlim, zu k'ə baz ki, həmişəluğ yəşəyinqə miras k'inək' haq'az?»

¹⁹ İsusen şot'o pine: «Za het'aynak'en saat' nexə? Saat' bakalo tək Buxaçuğoye.

²⁰ Şot'ay əmirxo avanu: "Əxlagsuzluğ ma ba, besmaba, başmaq'a, əfçidən şuk'k'ali əleyinə şahidluğ ma ba, bava-nana hörmətba". †

²¹ Şot'in isə pine: «Mot'oğoy bitova əyelluğaxun əməlezbsa».

²² Mot'o ibakat'an İsusen şot'o pine: «Vi sa şey kame: hik'k'ə buvaxsa toydi kəsibxo payba. T'e vədə göynul vi var-dövlət bakale. Oşa qaybaka, Bez baç'anexun eki».

²³ Şot'in isə me əyitmoğoy ibaki pərtə baki, şot'aynak' ki, gele dövlətlüney.

²⁴ İsusen şot'ay pərt baksuna ak'i pine: «Var-dövlət bakalt'oğoynak' Buxaçuğoy padçağluğa baysun heq'ədər çətinə!»

²⁵ Serine ki, buşə bəke deşiyexun c'ovaksun dövlətlü amdari Buxaçuğoy padçağluğa baysunaxun hasandə».

²⁶ Mot'oğoy ibakalt'oğon pit'un: «Ketəresa, şuva çark'eşes bakon?»

²⁷ Şot'in isə pine: «İnsanxoynak' mümkün nu bakala əşurxo Buxaçuğoynak' mümkünə».

²⁸ T'e vədə P'et'eren pine: «Mone, yan hər şeyə bosı vi baç'anexunyan hare».

²⁹ İsusen şot'oğoy pine: «Vəx serinaz nex: Buxaçuğoy padçağluğeynak' iz k'oja, iz çuğoy, iz viçimoğoy, iz bava-nana, nəəl ki əyloğoy efi t'etər sa amdar tene bakal ki,

³⁰ me dünyəne şot'oxun hema q'at gele, gələcəyə isə həmişəluğ yəşəyinqə nu haq'ane».

İsusen İz p'uri-bəyinqəbaksuni barada xibimci kərəm xavare tast'a

(Mat'. 20:17-19; Mrk'. 10:32-34)

³¹ İsusen İz p'as's'e şağirdə t'öğöz zapi şot'oğoy pine: «Mone, yan Yerusolimayan taysa, xavareçalxonAmdari Ğare barada şampiyoroxal bito bex p'ap'ale.

³² Şot'o Buxaçuğoy nu vëbakalxoy kiyel tadalt'un, lağa haq'alt'un, təhk'irbalt'un, Şot'ay çoyel çuk'alt'un.

³³ Şot'o tatarlayinqə oşa bəsp'alt'un. Xib ğinaxun oşa isə Şo bəyinqəbakale».

³⁴ Ama şağirdxon me əyitmoğoxun hik'k'al q'amış tet'unbaki. Me əyitmoğoy məənə c'ap'e mandı, şot'oğonal Şot'ay pit'oğoy tet'un q'amışaki.

İsusi k'aç'i amdari pulmoğoy qaypsun

(Mat'. 20:29-34; Mrk'. 10:46-52)

* 18:14 18:14 Mat'. 23:12; Luk'. 14:11 † 18:20 18:20 C'eys. 20:12-16; K'an. 5:16-20

- ³⁵ İsus Yerixoya İşalayınşakat'an sa k'aç'i amdar yaqe t'öğöl arsi dilənçilüğebsay.
³⁶ K'aç'i amdaren iz t'öğölxun gele amdar c'ovaksuna ibakı xavare haq'i: «K'ə bake?»
³⁷ Şot'o pit'un: «Nazaret'lu İsusə memiin c'ovaksa».
³⁸ T'e vədə şot'in harayepi: «Ay Davidi Ğar İsus, za gorox eki!»
³⁹ Bəş tağalt'oğon şot'o q'adağanbi şipbsunt'un çuresay, ama şot'in samalal ost'aare haraypi: «Ay Davidi Ğar! Za gorox eki!»
⁴⁰ İsusen çurpi əmirebi ki, şot'o İz t'öğölq'at'un eçeri. Amdar İşalayınşakat'an İsusen şot'oxun xavare haq'i:
⁴¹ «K'ən çuresa vaynak' baz»? Şot'in pine: «Ay Q'onçux, bez pulmoğon ak'eç'an».
⁴² İsusen şot'o pine: «Vi pulmux qayeseç'an, vi vë baksunen va çark'esedi».
⁴³ Hat'e saad me amdari pulmux qayesi, şot'inal Buxaçuğə alxısp'i İsusi baç'anexune taşi. Amdarxonal mot'o ak'i bitot'in Buxaçuğə alxışt'unbi.

19

İsus q'a Zak'k'ay

- ¹ İsus Yerixoya başi t'et'iin c'ovaneksay.
² T'et'iya naloggırbalxoy kalo bakala Zak'k'ay s'ila sa dövlətlü işq'are buy.
³ İsusə ak'seynak' içü besebsay. Ama iz boy oq'oloy baksuna görə amdarxoy kiyexun Şot'o ak'es tene baksay.
⁴ Şot'o görəl bəş t'it'eri sa incilnə xodane laşi ki, İsus t'et'iin c'ovakat'an ak'ane.
⁵ İsus t'ə gala p'ap'at'an ala bəği pine: «Zak'k'ay, usum oq'a şiki. Ğe Zu vi k'oya mandalazu».
⁶ Şoval usum oq'a şiri İsusə müqlüğən q'abulebi.
⁷ Amdarxon mot'o ak'i t'ot'opsat'un burqı: «Taşi sa günaxkəri k'oyane q'onağ baki!»
⁸ Zak'k'ay isə turel hayzeri Q'onçuğə metərə pi: «Ay Q'onçux, bez var-dövləti qıt'u kəsibxo payboz, şuxunal haq'suz sa şey ext'eza, bip' q'at avuz qaydoz».
⁹ İsusen şot'o pine: «Ğe me k'oya çark'esune hari, şot'aynak' ki, me amdaral Avrahami Ğare.
¹⁰ Axırı Amdari Ğar ačit'oğə qəvesi çark'est'eynak'e hare».

Amanat təngin barada məsələ

(Mat'. 25:14-30)

- ¹¹ İsusen amdarxoynak' sa məsələl exlətebi, şot'aynak' ki, Şo ene Yerusalima İşalayınşakeney, amdarxonal t'etərt'un fikirbsay ki, Buxaçuğəy padçağluği eyseynek' male mande.
¹² İsusen pine: «Sa s'ila amdar əxil sa ölkinə yaq'ane bafst'a ki, t'iya iz padçağ baksuna təst'iğbi qaybakane. *
¹³ Tağalt'uxun bəş iz nökrəroxun vis' tana k'alene, şot'oğə vis' mina † tənginə tadi nexə: "Zu eğamin me tənginə alverbanan".
¹⁴ Ama t'ə ölkən amdarxon şot'o nifrətsuna görə şot'ay baç'anexun elçiğə yaq'abi pest'unst'a: "Me amdari beş padçağ baksuna çurteyansa".
¹⁵ Ama me amdar padçağ baneksa. Qaybakat'an isə təngə tadi nökrəxo izi t'öğöl k'alpest'i şot'oğəy heq'ədər q'azayınşsunane avabaksun çuresa.
¹⁶ Samcit'in hari nexə: "Ağa, vi sa minan vis' minane eçere".
¹⁷ Ağan şot'o nexə: "Dirbaşnu, bez saat' nökrə: Ən mis'ik' sa əşləst'a ext'ibərli c'eysuna görə va vis' şəhəri loxol kalaluğbsunaz ext'ibərbsa".
¹⁸ P'əmcit'in hari nexə: "Ağa! Vi sa minan qə minane eçere."
¹⁹ Ağan şot'o "vaal qə şəhəri kaloz laxsa" nexə.
²⁰ T'iyəmin't'in isə hari nexə: "Ağa! Mo vi vis' mina, kot'o dəsmərə bəç'ürpi ezfe.
²¹ Şot'aynak' ki, vaxun q'izbe. Axırı hun gorox nu eğala sa amdarnu. Nu laxi ganuxun exenst'a, nu ezbi ganuxun exenbsa".
²² Ağan şot'o nexə: "Ay pis nökrə, va vi jomoxun c'eğala əyitmoğon biq'oz! Huncə nexnu ki, bezi q'əddar baksuna, nu laxi ganuxun exst'una, nu bit'i ganuxun exbsuna avanuy.
²³ P'oy t'ə vədə het'u görə bez tənginə faizen ten tade ki, zu eğat'an bez laxit'uxun avuzin ext'az?"

* **19:12 19:12** T'ə döörəst'ə Rime İmperiin sa bölgin padçağ c'ək'esi amdar iz kalaluğa burqsunaxun bəş süft'ə Rima taşi iz padçağluğa təst'iğbakalaney. † **19:13 19:13** mina - 100 dirhəmə barabar, 100 ğilug maşey.

²⁴ Oşa iz t'ödx bakalt'oğo nexe: "Me amdari kiyexun tənginə ext'i vis' mina bakalt'u tadanani!"

²⁵ Şot'o next'un: "Ağa, axırı şot'ay ene vis' mina bune!"

²⁶ Ama şot'in coğabe tast'a: "İsə ibakanan, vəx nexzu: şust'a bune, şot'o samalal gele tadeğale, şust'a tenosa, iz kiye bakaloval haq'eğale. †

²⁷ Bezi içoğoy loxol padçağ baksuna nu çureğala bez düşmənxo isə miya eçanan, bez piin bəş içoğoy bula bot'anani!"»

İsusi Yerusulima baysun

(*Mat'. 21:1-11; Mrk'. 11:1-11; İoan. 12:12-19*)

²⁸ İsusen me məsəlinə exlətp'it'uxun oşa p'urum bəş baft'i Yerusulimaçe taşi.

²⁹ Zeytuni buruğoy döşel bakala Bet'fagen q'a Bet'anya uk'ala ayizmoğo İşalayınşakat'an, Şot'in İz şagirdxoxun p'ranna bəş yaq'abi pine:

³⁰ «Ef bəş bakala ayize takinan. T'iya bağat'an hələ şuk'k'alən nu c'idi, gəç sa elemi bala bəğəbalnan. Şot'o şadbi miya eçanan.

³¹ Şiin vəxun "het'aynak'nən me elemi balina şadbsa?" xavar haq'ayin, upanan: "Q'onçuğone lazım"».

³² Şagirdxonal taşi bitova içoğoy pi k'inək' at'unk'i.

³³ Şot'oğon elemi balina şadbat'an şot'ay q'onçuğon xavare haq'i: «Me elemi balina het'aynak'nən şadbsa?»

³⁴ Şot'oğon coğabt'un tadi: «Mo Q'onçuğone lazım».

³⁵ Şot'oğon elemi balina İsusi t'öğöl et'unçeri, oşal t'e elemi loxol içoğoy paltara lap'ti İsusə şot'ay loxol arşevt'unk'i.

³⁶ Şo tanesay, amdarxon Şot'ay tağala yaq'a içoğoy paltarxot'un past'st'ay.

³⁷ İsus hari Zeytun buruğoy döşel p'ap'at'an t'iya bakala şagirdxon içoğoy ak'i bito möcüzoğoy görə müq baki, Buxaçuğoy ost'ar səsen alxışpsat'un burqi:

³⁸ «Q'onçuğoy s'iyen eğala padçağa xeyir-bərəkətq'an baki!

Göynul şip'luğ, ən alloyluğxo alxışq'an baki!» §

³⁹ Amdarxoy arane bakala bəzi fariseyxon Şot'o pit'un: «Məəlim, vi şagirdxoy səseə bot'a!»

⁴⁰ Ama İsusen şot'oğoy metərə coğab tadi: «Vəx nexzu, əgər korox şip' çurk'ayin, jəyurxo muzal bakale!»

İsusi Yerusulimeynak' öndəpsun

⁴¹ İsus Yerusulima İşalayınşakat'an səhərə ak'i şot'aynak' öndənəpi.

⁴² Şot'in pine: «K'ə bakoniy, hun gəq'a bakayin va serluğa taşala yaq'a q'amışakinuy! Ama me yaq' hələ ki vaynak' c'ap'e.

⁴³ İsəəl, va t'etər sa gimxone yaq'bəsa ki, vi düşmənxon va haq'seynak' eçeri vi q'alın tume k'ul şipi oçala şot'oxun barabar balt'un. Şot'oğon vi bip' t'öğə biq'i va hər tərəfəxun sıxışt'ırışalt'un.

⁴⁴ Vaal, vi boş bakala amdarxoval əfçibalt'un. Vast'a sa jəna jəne loxol tet'un bark'al, şot'aynak' ki, Buxaçuğoy va İşalayınşakala vədinə ten q'amışaki».

İsusi alverçiğoy xramaxun şəp'esun

(*Mat'. 21:12-17; Mrk'. 11:15-19; İoan. 2:13-22*)

⁴⁵ Oşa İsus xrame məəlnə başi t'et'iya alverbaltəğoy şəp'esane burqi.

⁴⁶ Şot'oğoy metərə pi:

«"Bez k'oj afırıbseynak' bakala k'oj bakale" *

pine şameşe. Ama vən şot'o fūq'k'alxoy mesanan c'urevk'e!»

⁴⁷ İsusen hər ği xrama zomebsay. Samci bəyinxon, k'anun zombalxon q'a azuk'i sanballu amdarxon isə Şot'o bəspseynak' yaq't'un qəvesay.

⁴⁸ Ama mot'o hetər balt'un avatet'uniy, şot'aynak' ki, amdarxo dim İz hərrəminet'un baksay, Şot'ay jomoxun c'eğala sa əyitəl tet'un c'ovakest'ay. †

20

İsusa tadesi ext'iyər

(*Mat'. 21:23-27; Mrk'. 11:27-33*)

‡ 19:26 19:26 Mat'. 13:12; Mrk'. 4:25; Luk'. 8:18 § 19:38 19:38 İvel məğ. 118:26 * 19:46 19:46 İsa. 56:7; Yer. 7:11 † 19:48 19:47-48 Luk'. 21:37

¹ Ğimxoy sa ği İsusen xrama amdarxo zombi hamal Müq Xavara yəymışat'an samci bəyinşxo, k'anun zombalxo saal ağsaq'q'alxo Şot'o İşalayınşaki

² pit'un: «Upa bəyn, Hun me əşurxo mani ext'iyərenen bsa? Va me ext'iyərə şina tade?»

³ İsusen şot'oğö metərə coğab tadi: «Zuval vəx metər sa sual tadoz. Za upanan:

⁴ İoanen k'unuk'bseynak' ext'iyərə mayina haq'ey? Göynul bakala Buxaçuğoxun, yoxsa amdarxoxun?»

⁵ Şot'oğonal içoğoy arane maslaatp'i metərt'un pi: «Əgər uk'ayan "Buxaçuğoxuney", t'e vədə "p'oy hef'aynak' şot'o vətənanbaki?" uk'ale.

⁶ Uk'ayan "amdarxoxuney", dirist' azuk'en yax jələyinşebon. Şot'aynak' ki, amdarxon İoani xavareçal baksuna vət'un».

⁷ Axırdal Şot'o "yan avateyan mayina" pit'un coğab tadi.

⁸ İsusen isə şot'oğö pine: «T'e vədə Zuval vəx me əşurxo mani ext'iyərən bsuna uk'alatez».

Pis bağbanxoy barada məsələ

(Mat'. 21:33-46; Mrk'. 12:1-12)

⁹ Mot'oğö pit'uxun oşa İsusen amdarxoynak' metər sa məsələne exlətpsa burqı: «Sa amdaren t'ulluğə lasaksa. Oşa t'e t'ulluğa bare vədine içü p'ap'ala paya tast'uni şərten bağbanxo tadi q'erəz ölkinəne taysa. Şo t'et'iya boxoy vaxt' manst'uni s'iyene taysa. *

¹⁰ Hari t'ul p'ap'i vədine t'e bağbanxoy t'öğöl iz nökerəne yaq'absa ki, izi paya şot'oğoxun ext'ane. Ama t'ulluği əşp'alxon t'e nökerə t'api kul ams'i yaq'at'unbsa.

¹¹ T'ulluği q'onçuğon q'erəzəl sa nökerə yaq'absa, ama bağbanxon mot'oval t'api biyaburt'unbsa, kul ams'i qoşt'un yaq'absa.

¹² T'ulluği q'onçuğon xibimci nökerəl yaq'anebsa, ama bağbanxon şot'oval yaralayınşı şəp't'unbsa.

¹³ T'e vədə t'ulluği q'onçuğon nexə: "İsə k'ə baz? Barta bez bakal nu bakal sa ğara yaq'abaz, bərkə şot'o hörmətbat'un".

¹⁴ Ama bağbanxon şot'o ak'i içoğoy arane exlətp'i next'un: "Mo varise! Ekinan kot'o bəsp'en ki, miras yaxq'an mandı".

¹⁵ Hakətərəl bsat'un, şot'o t'ulluğaxun c'evk'i best'unbsa.

İsə ef zənden, t'ulluği q'onçuğon şot'oğö k'ə bale?

¹⁶ Şot'in hari me bağbanxo əfçibale, t'ulluğa isə q'erəzət'oğö tadale». Amdarxon mot'o ibaki "Buxaçuğon maq'an bi!" pit'un.

¹⁷ Ama İsusen şot'oğoy piin boş bəği pine: «P'oy me şam k'ə upsuna?

"Barizap'k'alxon bosi jə

Ən vacib t'öğün jəne baki". †

¹⁸ Me jəne loxol bitalo şareğale, jə mat'ay loxol bitayin isə şot'o ç'ak'k'ale».

¹⁹ K'anun zombalxon q'a samci bəyinşxon q'amışt'unbaki ki, İsusen me məsələne içoğoy baradane exlətp'i. İmkan bakiniy Şot'o hat'et'iya bit'unq'oy, ama amdarxoxun q'it'unbsay.

Hər tani iz haq'q'

(Mat'. 22:15-22; Mrk'. 12:13-17)

²⁰ K'anun zombalxon q'a samci bəyinşxon İsusi baç'anexun busmişt'unbsay. Şot'ay t'öğöl sa hema amdalar yaq'abet'uniy. T'e amdarxon içoğö təmiz ak'est'i dim İsusi t'öğöl bakalat'uniy, İz jomoxun sa sərf əyit c'eğala k'inək' isə Şot'o biq'i Rimen təyinbi kalat'ay kiyeş talalat'uniy.

²¹ Şot'oğon İsusaxun xavart'un haq'i: «Məəlim, yan avayan ki, Hun düzən əyitp'i zombsa, şuk'k'aleynek'al tərəfkəşluğ tenbsa. Buxaçuğoy yaq'a düzən zombsa.

²² İsə upa bəyn, beşi Rime imp'erat'ora nalog tast'un düze, yoxsa təə?»

²³ Ama İsusen şot'oğoy bic'luğa q'amışaki metərə pi:

²⁴ «Za sa dinar ak'est'anan. Şot'ay loxol bakala şikil q'a s'i şiya?» Şot'oğon coğabt'un tadi: «İmp'erat'ori».

²⁵ İsusen şot'oğö pine: «T'e vədə imp'erat'ori haq'q'a imp'erat'ora, Buxaçuğoy haq'q'a isə Buxaçuğö tadan».

²⁶ Metər, İsusə amdarxoy bəş əyiti loxol biq'es tet'un baki. Şot'ay coğabal mat mandı şip' çurt'unpi.

* 20:9 20:9 İsa. 5:1-7 † 20:17 20:17 İvel məğ. 118:22

*Bəyinbaksuni barada sual**(Mat'. 22:23-33; Mrk'. 12:18-27)*

²⁷ Bəyinbaksun tene bu uk'ala sa hema saduk'eyen[‡] İsusi t'öğöl hari xavare haq'i:
²⁸ «Məəlim, Moiseyen yaynak' metare şampe: "Əğər sa amdari laşk'oy baki viçi əyləsuz biyayin, şot'in t'e viçey süpür mandı çuğə haq'i p'uri viçey nəsilə davam beq'an".

§

²⁹ Məsələn, vüğ viçine baksə. Samcit'in sa çuuxə haq'sa, içoğoy əyel bakinut' bisane.
³⁰ Oşa p'əmcı viçene me çuğə haq'sa, ama şoval içoğoy əyel bakinut' bisane.
³¹ Oşa xibimcit'inal şot'o haneq'sa. Haketər vüğ viçey vüğəranal me çuğə haq'i, ama içoğoy əyel bakinut' bisat'un.

³² Axırda me çuux içal bisane.

³³ P'oy isə p'uriorox bəyinbakat'an me çuux şot'oğoy mat'ay çuux bakale? Axırı, vüğ viçey vüğəranal me çuğə haq'enyə».

³⁴ İsusen şot'oğoy metərə coğab tadi: «Me döörin amdarxo laşk'oyt'un baksə, işq'arat'un taysə.

³⁵ Ama p'urit'oğoy bəyinbakit'uxun oşa həmişəluğ yəşəyinşə layiğ hesabakalorox isə nə laşk'oy tet'un bakal, nə işq'ara tet'un tağal.

³⁶ Ene biyalatet'un, şot'aynak' ki, angelxo oşq'ardalt'un, bəyinbakala ğarmux baksuna görəl şorox Buxaçuğoy ğarmuxt'un.

³⁷ Moiseyenal şaşə barada bakala hadisinə şamk'at'an Q'onçuğə "Avrahami Buxaçu, İsaak'i Buxaçu saal İak'ovi Buxaçu" nexə. Metər, Moiseyen içinal p'urit'oğoy bəyinbaksunane ak'est'a.*

³⁸ Buxaçu p'urit'oğoy tene, dirist't'oğoy Buxaçu, axırı Şot'aynak' bito dirist'e».³⁹ K'anun zombalxo bəzit'oğon metərt'un pi: «Məəlim, Hun he gözələn pi».⁴⁰ Eneyal İsusaxun sa şey xavar haq'suna zap't'unşi.*Xrist'os şi Ğara?**(Mat'. 22:41-46; Mrk'. 12:35-37)*

⁴¹ T'e vədə İsusen şot'oğoy pine: «Het'aynak't'un nex ki, Xrist'os Davidi Ğare?

⁴²⁻⁴³ Axırı Daviden için "İvel məğurxo" girke boş

"Q'onçuğon bez Q'onçuğoy pine:

Zu Vi düşmənxo Vi turin oq'a sakamin

Bez yön tərəf arşa" †

pene.

⁴⁴ Metərluğən, Daviden Şot'o "Ağa" pine k'ale. T'e vədə Şo hetərə Davidi ğar bakes bakon?»

*K'anun zombalxoğun vəx bəğanən**(Mat'. 23:5-7; Mrk'. 12:38-40)*

⁴⁵ Amdarxon bitot'in me əyitmoğoy ümüxlaxat'an, İsusen İz şagirdxo pine:

⁴⁶ «K'anun zombalxoğun vəx bəğanən. Şot'oğoy çureğalo boxoy paltar lapı tarapsun, amdarxoy içoğoy bazarın meydanxo ak'i p'ə kiin kul-kiye biqi "xeyirq'an baki" upsun, sinagogxo q'a q'onaxluğxo best'a arst'une.

⁴⁷ Şot'oğon süpür çupuğoy dövlətə ut'unksə, oşa isə içoğoy ak'est'eynak' boxoy afırt'unne. Me amdarxoy caza lap bihi bakale».

21*Süpür çuğoy nəzir**(Mrk'. 12:41-44)*

¹ İsusen xrama bakala nəziri q'utin t'öğöl nəzir laxala dövlətlü amdarxone bəğsay.

² Şot'in sa kəsib süpür çuğoyal nəziri q'utina p'ə lep't'on* təngə laxsuna anek'i.

³ İsusen pine: «Vəx düzinəz nex: me kəsib süpür çuğon bitot'uxun gele təngəne laxi.

⁴ Şot'aynak' ki, bitot'in içoğoy bakala ganuxunt'un laxi, me çuğon isə iz kəsib ganuxun, iz xaşluğeynak' kiye bakalt'une tadi».

*Dünyəni axırı işalayınşaksuni nişanxo**(Mat'. 24:1-28; Mrk'. 13:1-23)*

‡ 20:27 20:27 saduk'eyen - Rime hökmətəxun ğaç bakala arist'ok'rat p'art'ıya. İvel Şamaxun tək Moiseyi qo girkət'un q'abulsay, nə bəyinbaksuna, nə angelxo, nəəl axırncı ğine tet'un vəbaksay. § 20:28 20:27-28 K'an. 25:5; Ap'ost'.

23:8 * 20:37 20:37 C'əys. 3:6 † 20:42-43 20:42-43 İvel məğ. 110:1 * 21:2 21:2 lep't'on - ən mis'ik' təngə

⁵ T'iya bakal't'oğon xrame q'əşəng jëyurxoxun, Buxaçuğoy s'iyal laxesi payurxoxun exlətp'at'an İsusen pine:

⁶ «T'etər ğimxo eğale ki, vən memiya ak'alt'oğoxun hik'k'al tene mandal. Jëne loxol jë tene mandal, bito oçalaxun barabar bakale».

⁷ Şot'oxun xavart'un haq'i: «Məəlim, me Vi piyoroş hevaxt' bakale? Me əşurxoy İşalayınşaksuna mani möcüzəlü nişanxon ak'est'ale?»

⁸ İsusen pine: «Eht'iyat'lu bakanan, feret' ma bakanan! Şot'aynak' ki, Bez s'iyen gele amdaren hari "zu Şozu", "vaxt' İşalayınşakene" uk'ale. Şot'oğoy bač'anexun ma baft'anan.

⁹ Davoğoy q'a amdaxoy eşesuni s'iya ibakat'an ma q'ıbanan. Şot'aynak' ki, morox süft'ə bakalane. Ama mo hələ axır tene».

¹⁰ Oşa şot'oğoy metərə pi: «Azuk' azuk'i, padçağluğ padçağluğı loxol eşəğale.

¹¹ Ost'aar oçal galpsunxo, hər gala busaluğ, pis azarxo saal dəşşətlü əşur bakale, göyənəl yax möcüzəlü nişanxon ak'est'ale.

¹² Ama bito me əşurxoxun bəş Za görə vəx biq'alt'un, təqıbbalt'un, zindanxo badalt'un. Vəx sinagogxo q'a padçağxoy saal kalaluğbalxoy bəş coğab tast'eynak' taşalt'un.

¹³ Morox vəynak' Mıq Xavara yəymışbseynak sa fürsət bakale.

¹⁴ Vənal saturbəş k'ə coğab tast'uni barada ma fikirbanan.

¹⁵ Şot'aynak' ki, Zu vəx t'etər sa exlətpsuni yönə avabaksun q'a haq'l tadoz ki, ef bəş c'eğalt'oğoy saycət'in nə ef sa əyitə p'ə bes tene bakal, nəəl ki şot'ay bəş çurpes tene bakal. †

¹⁶ T'etər bakale ki, vəx lap ef nanoğon, bavoğon, viçimoğon, q'oomxon q'a dost'urxonal biq'est'alt'un, vəxun bəzit'oğoy bəsp'esaldalt'un.

¹⁷ Za görə bitot'in vəx nifrət balt'un. ‡

¹⁸ Ama ef belxun sa popal kam tene bakal.

¹⁹ Hər şeyə portbsunen ef elmoğoy çark'est'alnan.

²⁰ Q'oşunxoy Yerusalmi bip' t'öğə haqlayınşbuna ak'at'an avabakanan ki, şot'ay vərən baksuni vaxt' İşalayınşakene.

²¹ T'e vədə İudeyina bakaloroş bito buruxmoğoy'at'un t'it'eri, barta şəhərə bakaloroş t'et'iin c'ereq'at'un, şəhərexun t'ödx bakaloroş isə t'et'iya maq'at'un başı.

²² Şot'aynak' ki, me ğimxo həyif haq'ala ğimxo bakale, bito şameşiyoroş bex p'ap'ale.

§

²³ T'e ğimxost'a bİhi çupuğoy q'a dōş tadala çupuğoy vay hala! Şot'aynak' ki, me ölkın bel kala bələ eğale, Buxaçuğoy əcuğal me azuk'i bel barale.

²⁴ Şoroş q'ılıncaşun biyal't'un, q'erəz millətxonal şot'oğoy kiyel badi içoğoy əsir balt'un. Hametərə, Yerusalm q'erəz millətxoy kiyel bakala vaxt' çark'amin, şəhər şot'oğoy turin oq'a çaxçuxəğale.

Amdari Ğare eysun

(Mat'. 24:29-35; Mrk'. 13:24-31)

²⁵ Göynul bakala bəğen, xaşen, muç'ulığon möcüzəlü nişanxo ak'est'alt'un. Millətxo oçali çoyel bakala dənizi ğürultınaxun q'ıya baft'alt'un, şot'oğon koruğ ak'alt'un. *

²⁶ Oçali loxol eğala bəlinəşun amdaxon içoğoy açəsp'alt'un, şot'aynak' ki, göynul bakala p'lanet'xo jik'eğale.

²⁷ T'e vədə şot'oğon Amdari Ğare asoyxoy loxol tamtarağen q'a İz kala zoren eysuna ak'alt'un.

²⁸ Me əşurxo bex p'ap'sa burqat'an tikbaki ef bula alabanan, şot'aynak' ki, ef çark'esun ene İşane».

²⁹ Oşa İsusen şot'oğoynak' sa məsələl eneçeri: «İncilnə xoda q'a mandi xodurxo bəğanan:

³⁰ şot'oğon xazal qayk'at'an vən mot'o ak'i avananbaksax ki, yəy ene İşane.

³¹ Haketərə, vən me şeymoğoy burqesuna ak'at'an avabakanan ki, Buxaçuğoy padçağluğ İşane.

³² Vəx düzinəz nex: hələ me nəsil c'ovaki tağamin morox bito bex p'ap'ale.

³³ Göy q'a oçal c'ovaki taneğon, ama Bezi əyitmux sal sa vədə c'ovaki tene tağon.

³⁴ Bəğanan ki, ef fikir tarapsuni, uğsuni saal hetər yəşəyınşbuni loxol maq'an baki, tene t'e ğinen vəx bürdən biq'ale, sal ef xavaryl tene bakal!

³⁵ Axırı t'e ği oçali çoyel yəşəyınşala amdaxoy bitot'aynak' eğale.

† 21:15 21:14-15 Luk'. 12:11-12 ‡ 21:17 21:12-17 Mat'. 10:17-22 § 21:22 21:22 Yer. 5:29; Hos. 9:7 * 21:25 21:25 İsa. 13:10; Yez. 32:7; Yol. 2:31; Qay. əyit 6:12-13

³⁶ Vənal ef bel eğala me bəloğoxun çark'eşi Amdari Ğare bəş çoması çurpes baxseynak' afırıpsunaxun çurmapanan».

³⁷ İsusen hər ği xrama amdarxo zomebsay, üşena isə taşi Zeytuni burux uk'ala galane c'ovakest'ay. †

³⁸ Savaxt'an üşenen isə camaat İsusə ümüxlaxseynak' Şot'ay t'öğöl, xramat'un eysay.

22

İsusə bəspseynak' həzirluğ bəğsun

(*Mat'. 26:1-5; Mrk'. 14:1-2; İoan. 11:47-53*)

¹ Əyinsuz Şume axsibay İşalayınşebaksay. Me axsibayi s'iya C'ovaksuni axsibayal next'uniy. *

² Samci bəyınşxon q'a k'anun zombalxon camaati İsusə baç'anexun taysunaxun q'it'unbsay, şot'aynak'al Şot'o bəspseynak' sa yaq't'un qəvesay.

İuday İsusə toyst'un

(*Mat'. 26:14-16; Mrk'. 14:10; İoan. 13:18-30*)

³ Hame vədə Şeytan p'as's'e şagirdaxun soğo bakala, İsk'ariot' k'aleğala İuday boşe başi.

⁴ Şot'inal taşi samci bəyınşxoxun q'a xrame q'aroolçığoy kalat'oğoxun İsusə şot'oğoy kiyel mani yönen tast'unı barada exlətebi.

⁵ Şorox müqt'unbaki, şot'o tənğə tast'unat'un əyit tadi.

⁶ İudal irəzine baki. Şot'in İsusə camaataxun c'əp'k'in şot'oğoy kiyel tast'eynak' yaq'e qəvesa burqi.

Axırncı biyəsin ukun

(*Mat'. 26:17-30; Mrk'. 14:12-26; İoan. 13:21-30; 1 K'or. 11:23-25*)

⁷ Əyinsuz şume axsibayi C'ovaksuni axsibayi q'urbanluğ q'uzına şamk'ala ği hare. †

⁸ İsusen P'et'era q'a İoana bəş yaq'abi pine: «Takinan, yaynak' axsibayi ukuneynak' həzirluğ bəğanan».

⁹ Şot'oğon isə İsusaxun xavart'un haq'i: «P'oy həzirluğa maya bəğen?»

¹⁰ İsusen şot'oğoy pine: «Bəğanan, vən şəhərə bağat'an ef bəş gamaten xe taşala sa amdar c'eğale. Şot'ay baç'anexun takinan, şo bağala k'oya bakinan.

¹¹ T'e k'ojin q'onçuğoy upanan: "Məəlimen vaxun xavare haq'sa: <Bez şagirdxoxun sagala C'ovaksuni axsibayi ukuna ukseynak' q'onağı otağ maya?>"

¹² K'ojin q'onçuğon vəx alin k'oya həzərbaki sa otağ ak'est'ale. T'et'iya həzirluğ bəğanan».

¹³ Şot'oğon taşi hər şeyə İsusen pi k'inəkt'un ak'i, C'ovaksuni axsibayi ukuneynak' həzirluğa bət'unğı.

¹⁴ Ukuni vədə hari p'ap'at'an İsus ap'ost'olxoxun sagala sulfin bel areşi.

¹⁵ İsusen şot'oğoy pine: «Zu koruğ aksa burqamin me C'ovaksuni axsibayi ukuna vəxun sagala uksuna gelez çuresay.

¹⁶ Vəx mot'oz nex: Buxaçuğoy padçağluğa C'ovaksuni axsibay k'ə upsuni tam çoyel c'eğamin, Zu me axsibayi ukuna ene ukalatezu».

¹⁷ Oşa İsusen cama ext'i şükürbi pine: «Mot'o ext'anan, ef arane cöybanan.

¹⁸ Vəx nexzu: Buxaçuğoy padçağluğ eğamin Zu t'ulen tadala me baraxunal üğalatez».

¹⁹ Oşa İsusen şumal ext'i şükürebı. Şot'o cöybi İz şagirdxo tadi pine: «Mo vəynak' q'urban tadeğala Bez bədəne. Za eyex bast'eynak' metər banan».

²⁰ Haketərəl biyəsin ukunaxun oşa camane ext'i pi: «Mə cam vəynak' barala Bez p'iyen ğaçəsi Təzə İrəzilüğe. ‡

²¹ Ama mone, Za xəyənətbalt'in Zaxun sagala iz kula me sulfinane boxost'a. §

²² Amdari Ğar İçeynak' hetər şameşenesa t'etərə taysa, ama Şot'o xəyənətbala amdari vay hala!»

²³ Şagirdxon me amdari içoğoy boşt'an şuva bakes bakon pi sun-sunaxun xavar haq'sat'un burqi.

²⁴ Oşa içoğoy arane ən kalo şu hesabxaksuni baradal sa exləte baki. *

† 21:37 21:37 Luk'. 19:47-48 * 22:1 22:1 C'eys. 12:1-27 † 22:7 22:7 C'eys. 12:1-27 ‡ 22:20 22:20 Yer. 31:31-34 § 22:21 22:21 İvel məğ. 41:9 * 22:24 22:24 Mat'. 18:1; Mrk'. 9:34; Luk'. 9:46

²⁵ Ama İsusen şot'oğö pine: «Q'erəz millətxoy padçağxonal q'a kalaluğbalxonal amdaxoy loxol kalaluğt'unbsa, oşal içoğö şot'oğöy havadart'un † hesabbşa.

²⁶ Ama vən metər ma bakanan! Barta ef arane ən kalo ən mis'ik'o k'inək'q'an baki, kalaluğbaloval q'ulluğçı k'inək'q'an baki. ‡

²⁷ Axırı şuva kalo, sulfin bel arşiyo, yoxsa q'ulluğ balo? Sulfin bel arşiyo tene ki? Ama Zu ef arane q'ulluğçı k'inək'zu. §

²⁸ Zu sinaxxoxun c'ovakat'an Zaxun sa gala bakiyoroş vənnan.

²⁹ Bez Bavan Za padçağluğa tapşurbi k'inək', Zuval vəxəz padçağluğ tapşurbsa ki,

³⁰ vənal Bez padçağluğast'a Bez sulfin bel arşi kəyi-üğənan, hamal İsraili p'as's'e tayfina divanbseynak' taxt'urxo arşanan.

P'et'eri danmişaksuna saturbəş avabakest'un

(Mat'. 26:31-35; Mrk'. 14:27-31; İoan. 13:36-38)

³¹ «Simon, Simon! Şeytanen vəx arum k'inək' xaxalaxun c'ovakest'eynak' ene icazina haq'ene.

³² Ama Zu vast'a bakala vəluğ maq'an açi pi vaynak' afırızpi. Oşa hun p'urum Zaç qaybakat'an vi viçimoğö ük' tada».

³³ Şot'in İsusə coğabe tadi: «Ay Q'onçux, zu Vaxun zindanal, bisunal taysuna həzirzu».

³⁴ Ama İsusen pine: «P'et'er, va nexzu: ğe dadalen elk'amin hun Za çalxsunaxun xib kərəm danmişakalnu».

³⁵ Oşa şagirdoxun xavare haq'i: «Zu vəx təngəsuz, toraysuz, torok'alsuz yaq'abat'an sa şeyaxun koruğ ak'enan?» Şot'oğon coğabt'un tadi: «Sal sa şeyaxun».*

³⁶ T'e vədə İsusen şot'oğö pine: «Həysə isə şi ki təngə q'a toray bune şot'o ext'eq'an. Q'ılınc nu bakalt'inal iz paltara toydi q'ılıncq'an haq'i.

³⁷ Şot'aynak' ki, vəx nexzu: İvel şamast'a bakala "k'anuna pozmişalt'oğoxun taye baki" † əyitə tam bex p'ap'esp'iz buq'on. Şot'aynak' ki, Bez barada şameşiyoroş bito bakale».

³⁸ Şot'oğon pit'un: «Ay Q'onçux, mone, memiya p'ə q'ılıncə bu». Şot'in isə şot'oğö pine: «Bəse».

İsusi Zeytun buruğoy bel afırıpusun

(Mat'. 26:36-46; Mrk'. 14:32-42)

³⁹ İsus c'eri həmişənin k'inək' Zeytun buruğone laşi. İz şagirdxoval İz baç'anexunt'un taşi.

⁴⁰ T'iya p'ap'at'an İsusen şot'oğö pine: «Afırıpandan ki, sinəyişaksun vəxun əxilq'an baki».

⁴¹ İsus İç isə şot'oğoxun sa jə boses bakala q'ədər aralayınşaki, oşa diz çökt'i afırınepi.

⁴² Şot'in metare pi: «Ay Bez Bava, əğər mümkünesə, me cama ‡ Zaxun əxilba. Ama Bez təə, barta Vi çureğala k'inək'q'an baki».

⁴³ T'e vədə göynuxun sa angel İsusə ak'eşi İçu zore tadi.

⁴⁴ İsusen əzyət aksun samalal ük'en afırınney. Şot'ay ap' oq'a bitala p'iyə k'at'punxo k'inək'ey.

⁴⁵ İsus afırıpıt'uxun oşa hayzeri İz şagirdxoy t'öğöle hari, ama şot'oğö nep'axe ak'i.

⁴⁶ Şot'in İz şagirdxo pine: «Het'aynak'nən bask'e? Hayzeri afırıpandan ki, sinəyişaksun vəxun əxilq'an baki».

İsusi biq'esun

(Mat'. 26:47-56; Mrk'. 14:43-50; İoan. 18:3-12)

⁴⁷ Mone, İsusen metər əyitk'ala vədine, bürdən sa dəst'ə amdare ak'eşi. P'as's'e şagirdoxun soğö bakala, İuda uk'ala şagird isə t'e dəst'in bəşe taysay. Şo İşalayınşebaki ki, İsusə muçk'ale.

⁴⁸ Ama İsusen şot'o pine: «İuda, yəni Amdari Ğara sa muçsunənen toyst'a?»

⁴⁹ İsusi hərrəmine bakalt'oğon isə me əşurxo ak'at'an Şot'o pit'un: «Ay Q'onçux, bərkə beş q'ılıncxo ext'en?»

⁵⁰ Hat'e dayğal şot'oğoy sunt'in q'ılıncen duği samci bəyinxoy kalat'ay nökeri yön ümöğö tumexun bonet'i.

† 22:25 22:25 *havadar* - t'fıyemint'oğö köməybalə amdər. Kalaluğbalxoynak' q'a c'ək'eşi amdərxo tadeğala s'i.

‡ 22:26 22:25-26 Mat'. 20:25-27; 23:11; Mrk'. 9:35; 10:42-44 § 22:27 22:27 İoan. 13:12-15 * 22:35 22:35 Mat'. 10:9-10; Mrk'. 6:8-9; Luk'. 9:3; 10:4 † 22:37 22:37 İsa. 53:12 ‡ 22:42 22:42 *cam* - İsusi xaçə loxol bisuni nişan

⁵¹ Ama İsusen "bəsp'anani!" pi İz kula nökeri ümoğoy loxol laxi şot'o q'olayebi.

⁵² Oşa İsusen İz bac'anexun hari samci bəyinşxo, xrame q'aroolçığoy kalat'oğə saal ağsaq'q'alko pine: «Zu amdar fūq'k'alzu ki? Q'İlincen q'a maqen het'aynak'nan hare Bez bac'anexun?»

⁵³ Zu hər ği vəxun sagala xramazuy, t'e vədə Za galtenanst'ay. Ama həysə ef vaxt'e hare - bayinq'luği § kalaluğbala vaxt'!» *

P'et'eri İsusaxun danmişaksun

(*Mat'. 26:57-58; 26:67-75; Mrk'. 14:53-54; 14:65-72; İoan. 18:13-18; 18:25-27*)

⁵⁴ İsusa biq'i tat'unşeri, Şot'o samci bəyinşxoy kalat'ay k'oyat'un eçeri. Samal aralu isə P'et'eral şot'oğoy bac'anexun tanesay.

⁵⁵ Məəlin bəyex eçeri aruxt'unbi. P'et'eral hari t'e aruğoy hərrəmine arşit'oğoy arane areşi.

⁵⁶ Aruğoy işiğ P'et'eri loxole biti, t'iya bakala çuux nökerxoy sunt'inal şot'o anek'i. Şot'in P'et'eri loxol saal bəği pine: «Moval İsusaxun sagalaney».

⁵⁷ Ama P'et'eren "ay çuux, zu t'e amdara çaltezxa!" pi danmişebaki.

⁵⁸ Samal oşa q'erəz sa amdarenal şot'o ak'i pine: «Hunal şot'oğoxun soğonu». Ama P'et'eren pine: «Təə, ay işq'ar!»

⁵⁹ Sa saadaxun oşa q'erəz sa amdarene ak'i pi: «Həgigiyal, me amdar şot'oxun sagalaney! Atenank'sa ki, mo galileyalune?»

⁶⁰ Ama P'et'eren pine: «Ay işq'ar, hun het'uxunen əyite avatez».

Mot'o uk'ala vədiə dadalen elepi.

⁶¹ T'e vədə Q'onçuğon fırpı P'et'eri loxole bəği. P'et'eriya Q'onçuğon içü "ğə dadalen elk'amin hun Xazun xib kərəm danmişakalnu" pi əyit eyexe baft'i.

⁶² Şoval t'et'iin c'eri hönkür-hönkür önönepi.

⁶³ İsusi q'aroola zap'kala amdarxon isə Şot'o lağa haq'i t'ap't'unney.

⁶⁴ Şot'ay pulmoğə ğaç'p'i xavart'un haq'say: «Sa xavareçalluğba bəyn, va şina duği?»

⁶⁵ Şot'o q'erəzəl gele əyitmux pi lağat'un haq'say.

İsus Kala Şurin bəş

(*Mat'. 26:57-66; Mrk'. 14:53-64; İoan. 18:19-24*)

⁶⁶ Kəybakat'an azuk'i ağsaq'q'axoy, samci bəyinşxoy saal k'anun zombalxoyKala Şurane gireşi, İsusal içoğoy bəşt'un c'evk'i.

⁶⁷ Şot'oğon pit'un: «Yax düz upa, hun Xrist'osnu?» İsusen şot'oğə pine: «Vəx uk'ayiz, tenan vəbakal,

⁶⁸ vəxun xavar haq'ayiz isə Za coğab tenan tadal.

⁶⁹ Ama mone, mot'oxun oşa Amdari Ğar zorba Buxaçuğoy yön tərəf arsale».

⁷⁰ Şot'oğoy bitot'in xavare haq'i: «İsə Hun Buxaçuğoy Ğarmu?» İsusen şot'oğə coğabe tadi: «Vənnan nexə ki, Zu Şozu».

⁷¹ T'e vədə şot'oğon pit'un: «Ene q'erəz şahidluğa k'ə eht'iyəcə bu ki? Me əyitə İz jomoxunyan ibaki!»

23

İsus Rimen təyinbi başçı P'ilat'i q'a Galileyin kalo İrodi bəş

(*Mat'. 27:1-2; 11-26; Mrk'. 15:1-15; İoan. 18:28-19:16*)

¹ T'e vədə Kala Şurin üzviyox bito hayzeri İsusa P'ilat'i t'öğölt'un taşeri.

² Şot'o taxsırkər c'evksun çureşi pit'un: «Yan q'ərarayan hari ki, me amdaren beş millətə yaq'nuxune c'evksa. Amdarxo imp'erat'ora nalog tast'una tene bare, içü isə Xrist'os pi padçağə hesabbsa».

³ P'ilat'en Şot'oxun xavare haq'i: «Hun iudeyxoy padçağnu? İsusen coğab tadi şot'o pine: «Hunen metər nex».

⁴ P'ilat'en samci bəyinşxo q'a camaata pine: «Zu me amdarast'a sal sa taxsır atezak'sa».

⁵ Ama şot'oğon içoğoy əyitin loxol çurpi pit'un: «Me amdaren Galileyinaxun burqi me oçalxol şirik' dirist' İudeyina İz zombsunen camaata yaq'nuxune c'evksa».

⁶ P'ilat'en Galileyin s'iya ibaki xavare haq'i: «Me amdar galileyalune ki?»

⁷ İsusi İroden kalaluğbala oçalxun baksuna avabakiyal Şot'o İrodi t'öğölə yaq'abi. Şot'aynak' ki, t'e vədə İrodal Yerusalimaney.

⁸ İroden İsusı ak'i gele müqebaki. Şot'aynak' ki, Şot'ay barada t'ema ibakeneş ki, Şot'o gele vaxt'axun aksune çuresay. Şot'in İsusı içeynak' sa möcüzə ak'est'unane çuresay.

⁹ İroden Şot'o gele sualxone tadi, ama İsusen şot'o sal sa coğab tene tadi.

¹⁰ Samci bəyinxon q'a k'anun zombalxon hayzeri gele əyitmux pi Şot'o taxsırkərt'un c'evksay.

¹¹ İroden q'a iz əsk'ərxon isə İsusı loxol boşşamin axşumpi lağa haq'it'uxun oşa Şot'o padçağ k'inək' lapest'i qaydi P'ilat'i t'öğölt'un yaq'abi.

¹² Süft'ə sunaxun düşmən bakala P'ilat' q'a İrodal t'e ğınaxun oşa dost't'un baki.

¹³ T'e vədə P'ilat'en samci bəyinxo, kalaluğbalxo saal camaata topbi

¹⁴ Şot'oğö pine: «Vən me amdara bez t'öğöl şot'aynak'nən eçere ki, kot'in amdarxo yaq'nuxune c'evksa. Mone, zu ef piin bəş me məsəlinə bəği q'əraraz hari ki, me amdarast'a ef uk'ala əşurxost'a saal sa taxsır butene.

¹⁵ İrodənəl sa taxsır tene ak'i, şot'aynak'al beş loxole qaydi. İsə vəncə ananksa ki, me amdaren bisuna layiğ bakala sal sa əş tene biq'e.

¹⁶ Şot'aynak'al kot'o saycə t'apsuni caza tadi tərboz».

¹⁷ Hər usen P'ilat'en me axsibaya görə sa biq'əsit'u tərəbsay.

¹⁸ Ama camaaten harayepi: «P'ureq'an, p'ureq'an! Yaynak' Barabbina tərba!»

¹⁹ Barabba isə şəhərə amdarxo hökmətə q'arşi eçevksuna görəne zindana bosesəy.

²⁰ P'ilat'en İsusı tərbsuni tərəf baki p'urum amdarxoxun əyitepi.

²¹ Ama şot'oğon «kot'o xaçe loxol t'əq't'a, xaçe loxol t'əq't'a!» uk'a harayt'unney.

²² P'ilat'en xibimci kərəm xavare haq'i: «Axiri me amdaren k'ə pisluga be? Zu kot'o besp'est'una layiğ bakala sal sa taxsır tez aksa. Mot'o görəl Kot'o saycə t'apsuni caza tadi tərboz».

²³ Ama şot'oğon p'urum içoğoy əyiti loxol çurpi harayk'a Şot'ay xaçe loxol t'əq'tesunat'un tələbbsay. Camaaten uk'aloval baneki.

²⁴ P'ilat'en şot'oğoy çureğalt'u bine:

²⁵ şot'in amdar bespsuna görə, amdarxo hökmətə q'arşi eçevksuna görə biq'əsi amdara tərəbi. İsusı isə şot'oğoy kiyele tadi.

İsusı xaçe loxol t'əq't'esun

(Mat'. 27:32-44; Mrk'. 15:21-32; İoan. 19:17-25)

²⁶ Əsk'ərxon İsusı t'əq't'a taşat'an, hame vədine ayizexun eğala Simon s'iyen k'irenalı sa amdara biq'i xaça şot'ay bac'ane lat'unxi. Şot'in İsusı bac'anexun taşi xaça taşalaney.

²⁷ İsusı bac'anexun gele amdarxo, Şot'aynak' önoşi neğ şik'ala çupuxe taysay.

²⁸ İsusen fırtıpi şot'oğö pine: «Ay Yerusalmi xuyərmux, Bez dərden ma önoşpanan. Vəynak' q'a ef əyloğoynak' önoşpanan.

²⁹ Şot'aynak' ki, t'ətər ğimxone eysa ki, "he bəxt'əvərə songsuzxo, me dünyəne əyel nu eçeri q'a döş nu tadi çupuxxo!" uk'alt'un.

³⁰ Me vədə "buruxmōğö <beş loxol bitanan!>, təpōğö <yax but'k'anan!> uk'alt'un". *

³¹ Şot'aynak' ki, əgər göyün xode bel me əşurxo et'unş't'asa, t'e vədə q'ari xoda k'ət'un bon?» †

³² İsusaxun sagala p'ə cinəyətəkərəl bespsat'un taşt'ay.

³³ Şorox "Kəllə" uk'ala gala hari p'at'unp'i. T'iya Şot'oval t'e p'ə cinəyətəkərəl - sunt'u İz yön, t'e sunt'u isə İz tərş tərəf xaçe loxol t'əq't'undi.

³⁴ İsusen pine: «Ay Bava! Me amdarxo bağışlayınşa, şot'aynak' ki, içoğoy k'ə bsuna içanal tet'un ava!» Əsk'ərxon isə çöp bosı İsusı paltara içoğoy arane cöyt'unbi. ‡

³⁵ Camaaten çurpi tamaşanebsay. T'iya samci bəyinxon q'a k'anun zombalxonal İsusı lağa haq'i next'unıy: «Mot'in q'erəzt'oğone çark'est'ay. Əgər Buxaçuğon c'ək'p'i Xrist'osesa, t'e vədə İcuval çark'est'eç'an!»

³⁶ Əsk'ərxonal işalayınşaki Şot'o lağat'un haq'say. Şot'o fine oq'oy tadi

³⁷ next'unıy: «Əgər hun iudeyxoy padçağnusa, va çark'est'a!»

³⁸ Şot'ay best'a xaçe loxol "me amdar iudeyxoy padçağə" şame buy. §

* **23:30 23:30** Hos. 10:8; Qay. əyit 6:16 † **23:31 23:31** - Memiya İsusen İçu "göyün xod" upsunen İzi düzgünluğa, ğınaxkərxo "q'ari xod" upsunen isə şot'oğoy ğınaxi boş batk'sunane ak'est'a. ‡ **23:34 23:34** İvel məğ. 22:18 § **23:38 23:38** şamesəy - bəzi kiinşamurxost'a grek'i, lat'ni saal əbrani t'arurxone şamesəy.

³⁹ Xaçe loxol t'əq't'eşi cinəyətkərxoy sunt'inal Şot'o təhk'irbi pine: «P'oy Xrist'osnuy, t'e vədə vaal, yaxal çark'est'a!»

⁴⁰ T'iyəmi cinəyətkəren isə şot'o q'adağanbi pine: «Hun sal Buxaçuğoxun q'İtenbsa? Axırı hunal xaçe loxolnu!»

⁴¹ Yan beş əməlxo görəyan cazina zap'e, me Amdari isə sal sa taxsır butene».

⁴² Oşa İsusane pi: «Ay İsus, Vi padçağluğa padçağ k'inək' eğat'an za eyex bada!»

⁴³ İsusen şot'o pine: «Va düzinəz nex, ğe hun Zaxun sagala cənnəte bakalnu».

İsusi bisun

(Mat'. 27:45-56; Mrk'. 15:33-41; İoan. 19:25-30)

⁴⁴ Üqümci saadey, * ama dirist' oçali çoyel vuyumci saadal şirik' † bayinq'luğə baki.

⁴⁵ Bəğen iz işiğa satenek'say, xrame pərdəəl biyexun cöyebaki. ‡

⁴⁶ İsusen ost'aar «ay Bava! Bez Urufa Vaz tapşurbsa» § pi elmuxe tadi. Şo pure.

⁴⁷ Me əşurxo ak'i q'oşuni baçtani kalat'in «həgigiyal, me Amdar düzgün amdarey» pi Buxaçuğə alxışebi.

⁴⁸ Tamaşabseynak' t'iya gireşi amdarxonal bütüm me əşurxo ak'i içoğoy bel t'ap'sun qoşt'un qaybaki.

⁴⁹ İsusə çalxalt'oğon isə Galileyinaxun İz baç'anexun hari çupuxxoxun sagala bütüm me baki əşurxo t'ödxun çurpi bət'unğsay. *

İsusə oçalaxbsun

(Mat'. 27:57-61; Mrk'. 15:42-47; İoan. 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ T'iya İosif s'iyen sa amdare buy. Şo Kala Şurin üzviney, ama şot'ay c'evk'i q'əraraxun irəzi teney, şot'aynak' ki, düzgün, xeyirxax hamal Buxaçuğoy padçağluğə iysuna yaq'bəğala sa amdarey. Şo İudeyin Arimat'eya şəhərexuney.

⁵² Şot'in P'ilat'i t'öğöl taşi İsusi meydəne çureşi.

⁵³ Meyidə xaçe loxolxun şivk'i parçına bəç'ürepə. Oşa q'ayane kaşəşi, hələ memaçəğ şuk'k'al nu oçalaxəşi sa mağarina lanexi.

⁵⁴ T'e ği Həzirluğ bəğala ğiney, †Şamat' ğiyal İsalayınşebaksay.

⁵⁵ İsusaxun sagala Galileyinaxun hari çupuxal İosifi baç'anexun taşi mağarina q'a Şot'ay meydə t'iya hetər laxsuna at'unk'i.

⁵⁶ Şot'oğon k'oya taşi saat' adeğala oyurxoxun toyexlu c'əyinxot'un həzirbi. Şamat' ğine isə Buxaçuğon bürüşə k'inək' hik'k'al əştet'unbi. ‡

24

İsusə bəyinbaksun

(Mat'. 28:1-10; Mrk'. 16:1-11; İoan. 20:1-18)

¹ Şamat'i samci ğine* savaxt'an üşenen, çupuğon içoğoy həzirbi adeğala oyurxo ext'i mağarin t'öğölt'un taşi. Şot'oğoxun sagala q'ərezəl sa hema amdar buney.

² Şot'oğon hari mağarin çomost'a bakala jəna t'ödx t'ik'ireşit'un ak'i.

³ Bona başi isə Q'onçux İsusi meydə tet'un bəğəbi.

⁴ Şorox çəmişəki mandet'uniy. Bürdən içoğoy bəş s'əq'e işiq k'inək' s'aldala paltarla p'ə işq'are c'eri.

⁵ Çupuxxo q'iyene haq'i. Şorox çooq'a past'unşi. İşq'arxon isə xavart'un haq'i: «Vən het'aynak'nən dirist' Bakalt'u p'urit'oğoy arane qəvesa?»

⁶ Şo memiya butene, Şo bəyinbakene! Hələ Galileyina bakat'an Şot'in vəx pit'u ef eyex badanan:

⁷ "Amdari Ğar günaxkərxoy kiye tadeğalane, şot'oğonal Şot'o xaçe loxol t'əq't'alt'un. Xibimci ğine isə Şo bəyinbakalane"». †

⁸ Çupuğonal İsusə əyitmoğə eyext'un badi.

⁹ Şot'oğon t'et'iin qaybaki bütüm me baki əşurxo İsusə sas's'e şagirdə q'a t'iyəmin amdarxo exlətt'unbi.

* **23:44 23:44** *üqümci saad* - həysət'in vaxt'en berezərə saad p'as's'e. † **23:44 23:44** *vuyumci saad* - həysət'in vaxt'en berezərəxun oşa saad xib. ‡ **23:45 23:44-45** C'eys. 26:31-33 § **23:46 23:46** İvel məğ. 31:5 * **23:49 23:49** Luk'. 8:2-3 † **23:54 23:54** *Həzirluğ bəğala ği* - yəni İudeyxosta İvel hesabbakala Şamat' ğineynak' həzirluğ bəğəğala qomci ği. ‡ **23:56 23:56** C'eys. 20:10; K'an. 5:14 * **24:1 24:1** *şamat'i samci ği* - yəni bazarin ği † **24:7 24:6-7** Mat'. 16:21; 17:22-23; 20:17-19; Mrk'. 8:31; 9:31; 10:32-34; Luk'. 9:22; 18:31-33

¹⁰ Me xavara ap'ost'olxo p'ap'esp'alorox Magdallu Mariya, Yoxanna, İak'ovi nana Mariya saal sa hema q'erəz çupuxey.

¹¹ Ama ap'ost'olxo şot'oğoy əyitmoğoy tet'un vėbaki, bütüm me əşurxo içoğoynak' vėbakala tene ak'esay.

¹² Ama P'et'er t'it'eri mağarina bėğsane taşi. Şot'in hari bona bėği t'iya saycə meydə bəc'ürpi parçoğone ak'i. Me əşlə gele məət't'əl mandiyal iz k'oyane qaybaki.

İsusi p'ə şagirdə ak'esun

(Mrk'. 16:12-13)

¹³ Hat'e ği şagirdoxun p'öğö Yerusalmıxun altmış st'adi † əxil bakala Emmaus uk'ala ayizet'un taysay.

¹⁴ Şot'oğon bito me əşurxoy barada içoğoy arane exlətt'unbsay.

¹⁵ Şot'oğon exlətp'ala, sun-suna içoğoy fikirxo uk'ala vədineyal İsus İç İşalayınşaki şot'oğoxun sagala yaq' taysane burqi.

¹⁶ Ama şot'oğon İsusa tet'un çalxi, içoğoy pulmux ğaçəseney.

¹⁷ İsusen şot'oğoxun xavare haq'i: «Mo het'ay baradanan metər yaq' taysun exlətpsa?» Şorox beyköf çurt'unpi.

¹⁸ Şot'oğoy boşt'an K'leop'a s'iyen bakalt'in pine: «Yerusalmı baksun-baksun me baki əşurxoxun xavar nu bakalo saycə hunnu unko p'oy?»

¹⁹ İsusen «mani əşurxoxun?» pine. Şot'o coğabt'un tadi: «Nazaret'lu İsusi bel hari əşurxoxun. Şo Buxaçuğoy q'a amdaxxoy piyes İz uk'ala əyitmoğon q'a əməlxon c'ək'eğala sa xavareçaley.

²⁰ Beşi samci bəyınşxon q'a kalaluğbalxon Şot'o bespsuni caza tadi xaçe loxol t'əq't'est'undi.

²¹ Yanal umudyanbaksay ki, me amdar gələcəyə İsraila çark'est'alone. Hamal, me əşur xib ği bəşe bake,

²² ama beş çupuxxoxun bəzit'oğon yax mat mandala əşurt'un exlətpsa. Şorox savaxt'an üşenen meyd laxeşi mağarina taşi

²³ bəğət'un ki, t'iya meyd butene. Next'un ki, içoğoy t'et'iya angelxone ak'eşe, şot'oğon İsusi dirist' baksunat'un pe.

²⁴ Oşa beşt'oğoxun bəziyoroşal mağarina taşi hər şeyə çupuğon içoğoy exlətpi k'inək't'un ak'e. Ama İsusa İçu ak'itet'un».

²⁵ T'e vədə İsusen şot'oğoy pine: «Ay haq'ılsuzxo! Xavareçalxoy pit'oğoy vėbaksun vəx heq'ədər çətine tadesa!

²⁶ P'oy tenan k'alpe ki, Xrist'osen İz kala s'iya bütüm me koruğxoxun c'ovaki q'azayınşalaney?»

²⁷ Oşa Şot'in İvel Şame boş Moiseyi girkurxoxun burqi xavareçalxoy girkurxol şirik' İz barada şameşi bito ganxo q'andırışebi.

²⁸ Şorox içoğoy tağala ayıza hari p'ap'at'an, İsusen İçu t'etərə taşeri ki, güvə hələ t'et'iinal t'ağay tağale.

²⁹ Ama şot'oğon İsusa "eki, yaxun manda! Ene biyəne, bəğal batksaxe" pit'un. Şoval içoğoxun sagala k'oyane başi.

³⁰ Hari şum ukala vədine, İsusen şuma ext'i şükürbala afırınal pit'uxun oşa cöybi şot'oğone tadi.

³¹ Hame vədə şot'oğoy pulmux qayeşi, şot'oğonal İsusa çalt'unxi. Ama İsus şot'oğoy piyexun aneçi.

³² Şot'oğon pit'un: «Şot'o görəne Şot'in yaxun yaq'a exlətp'i İvel Şama q'andırışat'an beş ük' metər bəc'ük'eşi boksay!»

³³ Şorox hat'e saad hayzeri Yerusalmat'un qaybaki. Hariyal sas's'e şagirdə q'a şot'oğoxun sagala bakalt'oğoy gireşit'un ak'i.

³⁴ Şot'oğonal içoğoy Q'onçuğoy həgigiyal bəyınbaksuna saal Simona ak'esunat'un exlətpi.

³⁵ T'e vədə harit'oğonal yaq'a içoğoy bel hari əşurxo q'a İsusa şum cöybat'an hetər çalxsunat'un exlətp'i.

İsusi sas's'e şagirdə ak'esun

(Mat'. 28:16-20; Mrk'. 16:14-18; İoan. 20:19-23; Ap'ost'. 1:6-8)

³⁶ Mot'oğon me barada exlətp'ala vədine bürdən İsus İç şot'oğoy arane çurpi pine: «Vəynak' xeyirq'an baki!»

³⁷ Şorox çəşmişt'unbaki, içoğə q'iyen haneq'i, fikirt'unbi ki, içoğoy piyese ak'esa.

³⁸ Ama İsusen şot'oğə pine: «Het'aynak'nən q'İbsa? Het'u görənən ef ük'e metər fikirxo eşt'a?»

³⁹ Bez kulmoğə q'a turmoğə bəğanan. Mo Zuzu! Za kuldanan bəğanan! Axırı urufi nə bədən tene baxsa, nə üq'ən, ama Zast'a bune».

⁴⁰ İsusen mot'o pi şot'oğə İz kulmoğə q'a turmoğəne ak'est'i.

⁴¹ Şorox içoğoy müğexun hələl vətət'unbaksay, mat mandet'uniy. T'e vədə İsusen pine: «Ukala şey buvəx?»

⁴² Şot'o sa tikə ap'esp'i çəli q'a sa k'ot'or uç'e şamt'un tadi.

⁴³ İsusenal ukuna ext'i şot'oğoy piin bəş kəye.

⁴⁴ Oşa İsusen şot'oğə pine: «Vəxun sagala bəkat'an Bez pi əyitmoğoy məənə money: Moiseyi k'anunast'a, xavareçəlxoy girkurxost'a q'a İvel məğurxost'a Bez barada şameşiyorox bex p'ap'alane».

⁴⁵ Oşa İsusen İvel Şama hetər düzgün q'amişaksunane şot'oğə zombi.

⁴⁶ Şot'in pine: «Metərə şameşe: Xrist'os koruğ zapi biyalane, xib ği oşa isə bəyinbakalane.

⁴⁷ Yerusəlimaxun burqı bütüm millətəxoynak' içoğoy günəxxo toobinen bağışlayınşaksun Şot'ay s'iyen karooz bakalane.

⁴⁸ Vən bütüm me əşurxoy şahidxonan.

⁴⁹ Mone, Zu Bez Bavan vəx əyit tadi Bakalt'u yaq'aboz. Vən isə, göynuxun eğala zora haq'amin, Yerusəlimaxun c'emakinan». §

İsusi göynul əqesun

(Mrk'. 16:19-20; Ap'ost'. 1:9-11)

⁵⁰ Oşa İsusen şot'oğə şəhərəxun c'evk'i Bet'anyanal şirik' eneçeri, İz kula əlabi şot'oğə xeyir-bərəkətə tadi.

⁵¹ Xeyir-bərəkət tast'unə şot'oğəoxun əxilbaki göynule əqəsi.

⁵² İz şağirdxon Şot'o bult'un k'os'bi, müq-müqal Yerusəlimat'un qaybaki.

⁵³ Metərluğən, şorox həmişə Buxaçuğə əlxışpsun xramat'un baksay.

İoanen şampi Müq Xavar Bëşin öyit

Me girkə şampiyo ap'ost'ol İoane. İçal me girke boş şampi hadisəğoy şahide. Şot'in ham əbraniğoy ədətxo q'a şot'oğoy fikirxo, hamal İsraili coğrafiina saat'e avay. Metər sa fikire bu ki, İoanen me girkə beş erin 50-70 ci usenxoy aranene şampe.

İoanen iz girke məksədə qay təst'igəbsa: «Ama memiya bakalorox şot'aynak'e şameşe ki, vən İsusı Xrist'os, Buxaçuğoy Ğar baksuna vəbaki Şot'ay s'iyen yəşəyinq haq'es bakanan» (20:31).

«İoanen şampi Müq Xavar» girken İsusı Buxaçuğoy həmişəluğ Öyit k'inək'e ak'est'a: «Öyit Amdar baki beş aranene yəşəyinq. Şo ük' bok'ospunen q'a serilüğən buyey». (1:14). İsusı Buxaçuğoy həmişəluğ Öyit k'inək' ak'est'ala samci bəndurxoxun oşa «Müq Xavarast'a» İsusı cürbəcür möcüzəğoy ak'est'uni baradane exlətesa. Me möcüzəğon İsusı öyit tadeşi Çark'est'al saal Buxaçuğoy Ğar baksunane ak'est'a. Morox ak'est'i möcüzəğoy q'andirişala öyitmoğone təst'igəbaks. Girke me hissinen bəzi amdarxoy İsusı hətər vəbaksuna q'a İz bac'anexun taysuna, t'iyəmit'oğoy isə Şot'ay əleyinə baki nu vəbaksunane ak'est'a. 13-17-ci bulurxost'a isə İsusı biq'əsi biyəsin İz şagirdxoxun sagala baksuna q'a içəğoy hərtərəflu exləti baradane şamesa. İsusen xaça t'əq'tesunaxun bəş şagirdxo ük'e tast'a. Axırncı bulurxon isə İsusı biq'esuna, divanbaksuna, bəyınbaksuna, bəyınbakit'uxun oşal İz şagirdxo ak'esunane ak'est'a.

İoanen me girke boş Xrist'osi tərəfəxun amdarxo tadeğala həmişəluğ yəşəyinq haq'suni yaq'and ak'est'a. Me həmişəluğ yəşəyinq İsusı yaq'a, düzlüğa, Şot'ay yəşəyinq vəbakala amdarxone tadesa. İoani Müq Xavari t'iyəmi girkurxoxun c'ək'esun şone ki, İsusen İçu "xe", "şum", "çoban", "eğelxo", "c'ap' saal iz zoğurux" öyitmoğon İzi "Həmişə Bakalo" baksunane ak'est'a.

Girke boş bakalorox:

- 1:1-18 P'rolog: İsus - Buxaçuğoy Öyite
- 1:19-51 İsusı q'ulluğı burqesun: K'unuk'bal İoani şahidluğ saal İsusı samci şagirdxo
- 2:1-11:57 İsusen amdarxoynak' bi q'ulluğ
- 12:1-19:42 İsusı axırncı ğimxo
- 20:1-29 İsusı bəyınbaksun saal amdarxoynak' ak'esun
- 20:30-31 İoani girke məksəd
- 21:1-25 Ep'ilog: Q'onçuğoy Galileyina p'əmci kərəm ak'esun

Buxaçuğoy Öyit Amdare baks

- 1 Burqesunast'a Öyit buney. Öyit Buxaçuğoxun sagalaney, Öyit Buxaçuxey.
- 2 Şo burqesunast'a Buxaçuğoxun sagalaney.
- 3 Hər şeyə Şot'ine yaratmışı, yaranmışaki şeyurxoxun sal soğə Şosuz tene yaranmışaki.
- 4 Şo yəşəyinq orayiney, me yəşəyinqşal amdarxoy işiğey.
- 5 İşiqən bayinq'luğa s'alest'a, bayinq'luğən şot'o bəc'ürpes tene baki.
- 6 Buxaçuğoy tərəfəxun yaq'abaki sa amdare hari, şot'ay s'i İoaney. *
- 7 Şo şahidluğbseynak'e harey ki, işiqi barada şahidluğbane, bütüm amdarxonal me şahidluğa ibaki və bəkat'un.
- 8 Şo iç işiq teney, ama işiqi barada şahidluğbseynak'e harey.
- 9 T'e işiq seri işiqey, şo dünyəne harit'oğoy hər sunt'u işiq'luğne bsay.
- 10 Şo dünyənəney, dünyənə Şot'ine yaratmışı, ama dünyənən Şot'o tene çalxi.
- 11 Şo İzt'oğoy t'əğölə hari, ama İzt'oğon İçu tet'un q'abulbi.
- 12 Ama Şot'in İçu q'abulbi İz s'iyə vəbakit'oğə bitova Buxaçuğoy əylux baksuni ext'iyərə tadi.
- 13 Şorox nə sa amdari əsiləxun, nə bədəni nəəl insani çuresunen tet'un baki, ama Buxaçuğoxunt'un baki.

* 1:6 1:6 Mat'. 3:1-2; Mrk'. 1:4; Luk'. 3:1-2

¹⁴ Əyit Amdar baki beş aranene yəşəyİNŞİ. Yan Şot'ay kalaluğa q'a zora ayank'i. Şot'in mot'oğö İz Bavaxun Şot'ay tək sa Ğar baksunene haq'i. İzi eysunen Şot'in yax ük' bok'ospsuni q'a het'ay seri baksunane ak'est'i.

¹⁵ İoanen Şot'ay barada şahidluğbi ost'aar pine: «"Zaxun oşa Eğalo zaxun üst'üne, şot'aynak' ki, zaxun bəş buney" pi, İz barada bez exlətp'i Amdar mone».

¹⁶ Yan bitot'in Şot'ay bakalt'uxun hayanq'i, Şot'in İz ük' bok'ospsunen yax bol xeyir-bərəkəte tadi.

¹⁷ Buxaçuğon İz k'anuna Moiseyaxune avabakest'i, ük' bok'ospsuna q'a seri bakala yaq'a ak'est'una isə İsus Xrist'osane tapşurbi.

¹⁸ Buxaçuğö şuk'k'alən sal sa vədə tene ak'e, ama Bavay t'öğöl bakala tək sa Ğaren Buxaçuğö yax çalxesedi.

İoan Xrist'os tene

(*Mat'. 3:1-12; Mrk'. 1:1-8; Luk'. 3:1-18*)

¹⁹ İudeyxoy kalat'oğon İoanaxun "hun şunu?" pi xavar haq'seynak' Yerusolimaxun bəyİNŞİxo q'a leviğö şot'ay t'öğölt'un yaq'abi. T'e vədə İoanen şahidluğbi

²⁰ düzə pi c'ap'tenebi, şot'in qay pine: «Zu Xrist'os tezu».

²¹ Şot'oğon İoanaxun xavart'un haq'i: «P'oy hun şunu? İlyanu?» İoanen "təə, şo tezu" pine. T'e vədə şot'oğon xavart'un haq'i: «Bərkə yan yaq'bəğala xavareçalnu?» İoanen "təə" coğabe tadi. †

²² Şot'oxun saal xavart'un haq'i: «P'oy hun şunu? Yax yaq'abit'oğö k'ə coğab taden? Vi barada k'ən pes bakon?»

²³ İoanen İsaya xavareçali pi əyitmoğone coğab tadi:

«"Q'onçuğoy yaq'a düzbanan" pi ams'i oçala bayanbalt'ay səszu». ‡

²⁴ T'e vədə bəzi yaq'abaki fariseyxon

²⁵ İoanaxun xavart'un haq'i: «P'oy hun Xrist'os, İlya nəəl yan yaq'bəğala xavareçal tenusa, het'aynak'en xena badi k'unuk'bsa?»

²⁶ İoanen şot'oğö coğabe tadi: «Zu xenenez k'unuk'bsa, ama ef arane vən nu çalxala sa Tano.

²⁷ Şo zaxun oşa eğale. Zu Şot'ay sal torok'ali bağa şadbsunal tez lafst'a».

²⁸ Me əşurxo İordan oqe t'e soğö tərəf - Bet'anyina, İoanen xena badi k'unuk'bala galane bakey.

K'unuk'bal İoani şahidluğbsun

²⁹ Əyc'indəri İoanen İsusi şot'ay t'öğöl eysuna ak'i pine: «Dünyəni günaxa İz loxol ext'ala Buxaçuğoy Q'uzi mone!

³⁰ "Zaxun oşa Eğalo zaxun üst'üne, şot'aynak' ki, zaxun bəş buney" pi İz barada bez exlətp'i Amdar mone.

³¹ Zu Şot'o tez çalxsay, ama Şot'o İsraila çalxest'eynak'ez xenen k'unuk'bsa hari».

³² İoanen şahidluğbi pine: «Azk'i ki, Uruf göynuxun göyərçin k'inək' şiri Şot'ay loxole çurpi.

³³ Zu Şot'o tez çalxsay, ama xenen k'unuk'bseynak' za Yaq'abit'in İçin za peney: "Uruf şi loxol şiri manst'una ak'ayin, İvel Urufen k'unuk'balos Şone".

³⁴ Zuval mot'o ak'i şahidluğezbsa ki, "Buxaçuğoy Ğar mone"».

İsusi samci şagirdxo

³⁵ Əyc'indəri İoan iz şagirdxoxun p'öğö iz t'öğöl p'urum t'et'iya çurpeney.

³⁶ Şot'in içoğoy t'öğölxun c'ovakala İsusa ak'i pine: «Bəğanan, Buxaçuğoy Q'uzi mone!»

³⁷ Me p'ə şagirdal şot'ay əyitə ibaki İsusi baç'anexunt'un taşi.

³⁸ İsusen firipi İz baç'anexun eğalt'oğö ak'i şot'oğö pine: «Vəx k'ə lazım?» Şot'oğon İsusa pit'un: «Ravvi, Hun mayan manst'a?» ("Ravvi" "Məəlim" upsune.)

³⁹ İsusen şot'oğö pine: «Zaxun ekinan, ak'alnan». Şoroxal taşi İsusi maya manst'una at'unki, t'e gi vis'imci saadal şirik'əl * Şot'oxunt'un baki.

⁴⁰ İoanaxun ibaki İsusi baç'anexun taşi p'ə tanaxun soğö Simon P'et'eri viçi Andreyey.

† 1:21 1:21 K'an. 18:15,18; Mal. 4:5 ‡ 1:23 1:23 İsa. 40:3 § 1:33 1:33 İvel Urufen K'unuk'balos - yəni İvel Urufen amdarxoy ük'ə təmizbalos * 1:39 1:39 vis'imci saad - həysət'in vədine bərezərə saadin bip'.

⁴¹ Şot'in süft'ə taşi iz viçi Simona bəğəbi şot'o pine: «Yan Xrist'osa bəğəyanbi!» ("Xrist'os" "İləəmeşi, yəni c'ək'eşi amdar" upsune.)

⁴² Andreyen şot'o İsusı t'öğöle taşeri. İsusen Simoni loxol bəği pine: «Hun İoani ğar Simonnu, ama K'efa k'aleğalnu». (K'efa isə grek'i muzin P'et'er, yəni je upsune.)

⁴³ Əyc'indəri İsus Galileyina taysune çureşi. Şot'in Filip'a bəğəbi şot'o pine: «Bezi bac'anexun eki».

⁴⁴ Filip'al, Andrey q'a P'et'er k'inək' Bet'sayda səhərexuney.

⁴⁵ Filip'en Nat'anaila bəğəbi şot'o pine: «Moiseyi k'anuna şameşi, xavareçalxonal pi Amdara bəğəyanbi. Mo nazaret'lu İosifi ğar İsusə».

⁴⁶ Nat'anailen şot'o pine: «Nazaret'axun şaat' sa şey c'eneğon ki?» Filip'en isə "eki, hunə ak'alnu" pine.

⁴⁷ İsusen Nat'anaili İçuç eysuna ak'i şot'ay barada metəre pi: «Mo iz ük'e bic'luğ nu bakala əsil sa israillune».

⁴⁸ Nat'anailen "Hun za k'ən çalxsə?" pi Şot'oxun xavare haq'i. İsusen şot'o coğabe tadi: «Filip'en va k'alk'alt'uxun bəş va incilnə xodin oq'a ak'ezuy».

⁴⁹ Nat'anailen Şot'o pine: «Ravvi, Buxaçuğoy Ğar Hunnu, İsraili padçağ Hunnu!»

⁵⁰ İsusen pine: «Bezi va incilnə xodin oq'a azk'i upsuna görən Za və baki? Hun kot'oxunal kala şeyurxo ak'alnu».

⁵¹ Oşa p'urum şot'o pine: «Serina, serinaz vəx nex: göye qayesuna saal Buxaçuğoy angelxo Amdari Ğare t'öğöl laşi-şıysuna ak'alnan». †

2

İsusı xena fına tarast'un

¹ P'ə ği oşa Galileyin Gana ayize sa laşk'oye baki. İsusı Nana t'et'ianey.

² İsusı q'a İz şagirdxoval laşk'oya k'alpet'unıy.

³ Fi çark'at'an İsusı Nanan İçu pine: «Mot'oğoy fi çark'ene».

⁴ İsusen pine: «Avazu, ay Nana, ama Bezi vaxt' hələ p'ap'itene».

⁵ İz Nanan q'ulluğçiğə pine: «Kot'in vəx k'ə uk'ayın, banan».

⁶ İudeyxoy içoğə pakbsuni ədətə görə t'et'iya hər sunt'ay boş p'ə-xib met'rit' * xe p'aq'ala üq dənə j'ene k'oyine buy.

⁷ İsusen q'ulluğçiğə pine: «K'oyiğə xenen buybanan». Şot'oğonal k'oyiğə jomol şirik' buyt'unbi.

⁸ Oşa Şot'in saal pine: «İsə kot'oxun samal ext'i düvənbəyın t'öğöl taşanan». Şot'oğonal tat'unşeri.

⁹ Düvənbəyınen fına tarapi xene tadane bəği. Şot'in fine mayın baksuna tene avay, mot'o saycə xena eçeri q'ulluğçiğəne avay. Düvənbəyınen bəyə k'alpi

¹⁰ şot'o pine: «Bitot'ə süft'ə şaat' fına, amdarxon üğit'uxun oşa isə keje finane eş't'a. Ama hun şaat' fına axıran efe».

¹¹ Hametər, İsusı Galileyin Gana ayize ak'est'i me samci möcüzəlü nişanen Şot'ay kalaluğa çoye c'evk'i, İz şagirdxoval İçu vət'un baki.

¹² Mot'oxun oşa Şo İz Nanaxun, viçimoğoxun saal şagirdxoxun sagala K'efernauma taşi sa hema ği t'et'iyane mandi. †

İsusı haq'i-toydalxo xrame məəlinexun şəp'esun

(Mat'. 21:12-13; Mrk'. 11:15-17; Luk'. 19:45-46)

¹³ İudeyxoy C'ovaksuni axsıbay[‡] İşalayınşəbaksay. İsusal Yerusolimane taşi.

¹⁴ Şot'in hari xrame məəline arak', eğel, göyərçin toydalxone ak'i, t'et'iya təngə badalbalxoval buney.

¹⁵ İsusen vijurxon sa tatar düzbi bütüm haq'i-toydalxo içoğoy eğel saal arak'xoxun sagala xramaxun şəp'esı, təngə badalbalxoy ist'olxoval taradı təngöğə oq'ane şipi.

¹⁶ Şot'in göyərçin toydalxo pine: «Mot'oğə memiın ext'anan! Bezi Bavay k'oja bazaranan c'urevk'e!»

¹⁷ İz şagirdxonal İvel Şame boş bakala "vi k'oja çuresunen Za bok'osp'i-şik'ale" əyitə eyext'un badi. §

¹⁸ T'e vədə iudeyxoy kalat'oğon Şot'oxun xavart'un haq'i: «Mot'oğə bseynak' Vi ext'iyər baksuna yax mani möcüzəlü nişanxonən ak'est'es bakon?»

† 1:51 1:51 Burq. 28:12 * 2:6 2:6 P'ə-xib met'rit' - təxminən 100 lit'ir. † 2:12 2:12 Mat'. 4:13 ‡ 2:13 2:13 Cey. 12:1-27 § 2:17 2:17 İvel məğ. 69:9

¹⁹ İsusen şot'oğö coğabe tadi: «Me xrama şarpanan, xib ğiin boş Zu kot'o tüzədən biq'oz».*

²⁰ T'e vədə iudeyxoy kalat'oğon pit'un: «Me xram q'ırx üq useni bele biq'ese, hun isə kot'o xib ğiin biq'alnu?»

²¹ Ama İsusen "xram" uk'at'an İz bədənəxune əyitey.

²² İsus p'uribəyinbakit'uxun oşa şagirdxon Şot'ay me pi əyitmoğö eyext'un badi, İvel Şamurxo q'a İsusi pi əyitmoğö vət'unbaki.

²³ İsusen C'ovaksuni axsibayi vədine Yerusalisa bakat'an, Şot'in t'iya ak'est'i möcüzəlü nişanxo ak'it'oğoy gelo Şot'o vət'un baki.

²⁴ Ama İsusen amdarxoy ük'e bakalt'oğö avabaksuna görə şot'oğö İz barada hər şeyə nexteney

²⁵ şot'o görə ki, amdarxoy barada şinesa Şot'o exlətp'suna eht'iyəc buteney, axırı amdarxoy ük'exun c'ovakalt'oğö avaney.

3

İsusi q'a Nik'odimi exlət

¹ Fariseyxoy arane Nik'odim s'iyen iudeyxoy kalat'oğoxun soğone buy.

² Şo üşə İsusi t'öğöl hari pine: «Ravvi, avayan ki, Hun Buxaçuğon yaq'abi sa məəlimnu. Şot'aynak' ki, Buxaçuxsuz şuk'k'alən Vi ak'est'i möcüzəlü nişanxo ak'est'es batenekoy».

³ İsusen şot'o coğabe tadi: «Serina, serinaz va nex: sal sa amdaren tüzədən nanaxun nu bakayin, Buxaçuğoy padçağluğa çalxes tene bakon».

⁴ Nik'odimen Şot'oxun xavare haq'i: «Yəşlu sa amdar hetərə tüzədən nanaxun bakes bakon? Şo p'əmcı kərəm iz nanay tapane başı saal nanaxun bakes banekon ki?»

⁵ İsusen coğabe tadi: «Serina, serinaz va nex: amdaren xenaxun saal Urufaxun təzə yəşəyiş nu haq'ayin, *Buxaçuğoy padçağluğa bayes tene bakon.

⁶ Amdaraxun bakalo amdare, Urufaxun bakalo uruf.

⁷ Va Bezi "tüzədən nanaxun bakalanan" upsuna mat ma manda.

⁸ Muşen iz çurəğala galane fune, şot'ay səsə inbaxsa, ama mayin hari maya taysuna ten avabaxsa. Urufaxun təzə yəşəyiş haq'i amdaral metərə».

⁹ Nik'odimen "ke əşur hetərə bakes bakon?" pi xavare haq'i.

¹⁰ İsusen şot'o coğabe tadi: «Hun İsraila çalxəsi məəlimnu. Mot'oğö avatenu ki?

¹¹ Serina, serinaz va nex: yan beşi avabakalt'uyan exlətp'sa, beşi ak'it'uyan şahidluğbsa, ama vən beşi şahidluğbsuna tenan q'abulbsa.

¹² Bezi me dünyənin əşurxoxun exlətp'it'oğö və tenansa, göynul bakala əşurxoxun exlətp'ayiz hetərə və bakalnan?

¹³ Göynuxun şiri Amdari Ğaraxun başq'a şuk'k'al göynul laşi tene, † saycə Amdari Ğare t'et'iya bake.

¹⁴ Moiseyen çölə dizik'ə ala əqevk'i k'inək' †Amdari Ğaral Buxaçuğoy kiin ala əqəşine buq'on ki,

¹⁵ Şot'o və bakala hər sunt'in həmişəluğ yəşəyiş haq'ane.

¹⁶ Şot'aynak' ki, Buxaçuğon dünyənə t'etərə çurəsi ki, İz tək sa Ğarane tadi; tanedi ki, Şot'o və bakalo maq'an p'uri, ama həmişəluğ yəşəyişq'an haq'i.

¹⁷ Buxaçuğon İz Ğara me dünyəneynak' pis q'ərar c'evkseynak' təə, şot'o çark'est'eynak'e yaq'abi.

¹⁸ Şot'in İçu və bakalt'aynak' pis q'ərar tene c'evk'al, və nu bakalt'aynak' isə ene pis q'ərar tədəsəne, şot'aynak' ki, şo Buxaçuğoy tək sa Ğara və tene baki.

¹⁹ Tadəsi q'ərareynak' səbəb mone baki: dünyəne İsus işiğ k'inək'e hari, ama amdarxon bayinq'luğa işiğaxun gelet'un çurəsi, şot'aynak' ki, içoğoy əməlxo şərə.

²⁰ Pislüğ balt'in işiğa nifrətəbon, iz əməlxo ak'maq'anşı pi işiği tərəf tene tağon.

²¹ Serina əməlbalo isə işiğane c'əğon ki, izi Buxaçuğoy s'iyal bi əməlxo ak'əğane.

K'unuk'bal İoani İsusi barada şahidluğbsun

²² Kot'oxun oşa İsus q'a İz şagirdxo İudeyin oçalat'un taşi. İsus sa hema vaxt' şot'oğoxun t'et'iya mandı amdarxo xena badi k'unuk'ebşay.

* **2:19 2:19** Mat'. 26:61; 27:40; Mrk'. 14:58; 15:29 * **3:5 3:5** - İsusen "xenaxun" uk'at'an k'unuk'baksunaxun, "Urufaxun" uk'at'an isə Buxaçuğö və amdarxoy ük' badalbaksunaxune əyitey. † **3:13 3:13** Göynuxun şiri - bəzi şamurxost'a "göynuxun şiri, həysəəl göynul Bakalo". ‡ **3:14 3:14** Ams'ı oç. 21:9

²³ İoanenal Salima İša bakala Aynonane xena badi k'unuk'bsay, t'et'iya gele xenoy. Amdarxo hari xena başı k'unuk't'unbaksay.

²⁴ (İoana hələ zindana tet'un badey.) §

²⁵ Me vədine İoani şagirdxoy q'a q'erəz sa iudeyluni arane pak baksuni barada höcətə biti.

²⁶ Şagirdxon İoani t'öğöl hari pit'un: «Ravvi, İordan oqe bəğ c'eğalaç tərəf vaxun sagala baki amdari vi eyexe? Hun Şot'ay barada şahidluğenbey. Mone, Şot'inal k'unuk'ebsa, bitoval Şot'ay t'öğöle taysa».

²⁷ İoanen coğabe tadi: «Amdara Buxaçuğoxun nu tadeğayin, şot'in hik'k'al bes tene bakon.

²⁸ Bezi "Zu Xrist'os tezu, ama Şot'oxun bəşez yaq'abake" pi me əyitə vön şahidnan. *

²⁹ Bin şiyasa, bəy şone. Ama bəye yaq'a bəği ümüx-səsəl bakala xaşp'anal bəye səsə ibakat'an gele müqe baksa. Bezi həysət'in müqluğal hametərə bex c'eysa.

³⁰ Şo kala, zu isə mis'ik' bakalazu».

³¹ Göynuxun Eğalo bitot'uxun üst'üne. Oçali çoyexun bakalo isə oçali çoyel bakalane, hamal me dünyəni amdari k'inək' exlətp'alane. Ama göynuxun Eğalo bitot'uxun üst'üne.

³² Şot'in k'ə ak'i-ibakenesa, şot'oğoy baradane şahidluğbon, ama Şot'ay şahidluğa şuk'k'alen tene q'abulbsa.

³³ T'e şahidluğa q'abulbala amdaren isə Buxaçuğoy seri baksuna təst'igəbsa.

³⁴ Buxaçuğon yaq'abi Amdaren Buxaçuğoy əyitəne nex, Buxaçuğonal İz Urufa Şot'o bol-bole tast'a.

³⁵ Bavan İz Gara çuresa, hər şeyə Şot'ay kiyele tadi. †

³⁶ Ğara və bakalt'in həmişəluğ yəşəyinqə haq'i baksa, Ğara t'ödxbalt'in isə yəşəyinqə tene ak'al, şot'aynak' ki, Buxaçuğoy oçuğ şot'ay loxole manst'a.

4

İsus q'a samariyalu çuux

¹ Fariseyxon İsusi İoanaxun gele şagird girbsuni saal şot'oğə xena badi k'unuk'bsuni barada it'unbaki.

² (İsusen İçin təə, İz şagirdxont'un k'unuk'bsay).

³ İsusen mot'o avabakala k'inək' İudeyinaxun c'eri Galileyinane qaybaki.

⁴ Şo Samarinxun c'ovakalaney.

⁵ İsus İak'oven iz ğar İosifa tadi oçala İša bakala Samariin Sixar s'iyen şəhərene hari.

⁶ İak'ovi xene kəriz t'et'iyane. Yaq'en İsusə mandak'bsuna görə Şo t'e xene kərizi t'öğöl çurepi. Üqumci saadey. †

⁷ Samariyalu sa çuux kərizəxun xe c'evk'sane hari. İsusen şot'o pine: «Za uğseynak' xe tandon?»

⁸ (İz şagirdxo ukun haq'seynak' şəhəret'un taşey.)

⁹ Samariyalu çuğon Şot'o pine: «Hun sa iudeynu, zu isə sa samariyalu çuux. Hun hetəren zaxun xe çuresəs bakon?» (İudeyxon samariyaluğoy əsp'est'ala q'ava əsp'estet'unst'ay.) ‡

¹⁰ İsusen şot'o coğabe tadi: «Əğər hun Buxaçuğon tadi paya saal vaxun xe çureğalo Şu baksuna avabakayin, hunen Şot'oxun xe çureğon, Şot'inal va yəşəyinqəst'ala xene tadan». §

¹¹ Çuğon Şot'o pine: «Bezi ağa, xe c'evkseynak' sa q'av tevax bu, kərizəl bəğəloye. P'oy t'e yəşəyinqəst'ala xena mayin c'evk'alnu?»

¹² Me kərizə yax beş bava İak'ovene tade. Kot'oxun için, iz ğarmoğon, iz beliqon xet'un uğə. Hun şot'oxunal üst'ünnu ki?»

¹³ İsusen şot'o coğabe tadi: «Me xenaxun uğəlo saal xeneza bakale,

¹⁴ ama Zu tadala xenaxun şin uğəyın, sal sa vədə xeneza tene bakal. Zu tadala xe şot'ay boş həmişəluğ yəşəyinqəst'ala sa xene orayin bakale».

¹⁵ Çuğon Şot'o pine: «Bezi ağa, t'e xenaxun za tada ki, zu sal sa vədə xeneza ma bakaz, saal xe c'evkseynak' memiya ma əğaz».

¹⁶ İsusen çuğə pine: «Taki vi işq'ara k'alpa qaybaka miya».

§ 3:24 3:24 Mat'. 14:3; Mrk'. 6:17; Luk'. 3:19 * 3:28 3:28 İoan. 1:20 † 3:35 3:35 Mat'. 11:27; Luk'. 10:22 * 4:5 4:5 Burq. 33:19; Yeş. 24:32 † 4:6 4:6 Üqumci saad - həysət'in vaxt'en bərezərə saadi p'as's'e. ‡ 4:9 4:9 Ezr. 4:1-5; Neh. 4:1-2 § 4:10 4:10 İoan. 7:38

¹⁷ Çuğon Şot'o "Bezi işq'ar butene" pine. İsusen şot'o pine: «Vi işq'ar nu baksuna düzen pi,

¹⁸ şot'aynak' ki, vi qo işq'are bake, həysə vaxun yəşəyınşaloval vi işq'ar tene, hun kot'o düzen pi».

¹⁹ Çuğon metəre pi: «Bezi ağa, azaksa ki, Hun xavareçalnu.

²⁰ Beşi bavoğon-kalboğon me buruğot'un bul k'os'bsay, ama vən iudeyxon nexnan ki, bul k'os'bseynak' sa ga bunesa, şoval Yeruslime».

²¹ İsusen şot'o pine: «Za vəbaka, t'etər sa vədəne eysa ki, Bava nə me buruğə, nəəl Yeruslima bul k'os'bsun tene lazım bakal.

²² Vən tenan ava het'unan bul k'os'bsa, yan isə avayan het'uyan bul k'os'bsa, şot'aynak' ki, çark'esun iudeyxoxune.

²³ Ama t'e vədə enesa, şo ene harene ki, həgigi bul k'os'balxon Bava urufen saal ük'en bul k'os'balt'un. Axırı Bavanal İçeynak' metər bul k'os'balxone qəvesa.

²⁴ Buxaçux İç Urufe, İçu bul k'os'balxonal urufen q'a ük'en bul k'os'balat'un».

²⁵ Çuğon Şot'o pine: «Avazu ki, "Xrist'os" uk'ala c'ək'esi * sa Tan eğale. Şo eğat'an yax hər şeyə avabakest'ale».

²⁶ İsusen şot'o pine: «Vaxun əyitk'alo Şone, Zu Şozu».

²⁷ Me arane İsusi şagirdxo hart'un, Şot'ay sa çuğoxun exlətpsuna ak'i məət't'əlt'un mandı, ama şuk'k'alen "k'ən çuresay?" nəəl "het'aynak'en ke çuğoxun exlətəpsa?" pi tene xavar haq'i.

²⁸ Çuğon isə xene gamata oq'a laxi şəhərene qaybaki. Şot'in amdarxo pine:

²⁹ «Ekinan, zu biq'i əşurxo bitova za exlətp'i Amdara ak'anana. Bərkə beşi yaq' bəğala Xrist'os Şone?»

³⁰ Amdarxoval şəhərexun c'eri İsusi t'öğölt'un hari.

³¹ Me arane şagirdxo Şot'o xoyinšt'unbsay: «Ravvi, sa şey uka».

³² Ama İsusen şot'oğə pine: «Zast'a t'etər sa ukune bu ki, vən şot'oxun xavarsuznan».

³³ T'e vədə şagirdxon "bərkə şinesa Kot'aynak' ukun eçerene?" pi sun-sunaxun xavart'un haq'i.

³⁴ İsusen şot'oğə pine: «Za Yaq'abit'ay çureğalt'u əməlbsun, Şot'ay əşlə tamamsun Zaynak' ukun k'inək'e.

³⁵ Vən "exeynak' hələ bip' xaşə mande" tenan nex? Zu isə vəx nexzu ki, ef pulmoğə qaypi q'oruğa bəğanana: əkin ene neşum bakene, exp'ala vədəne. †

³⁶ Mone, exp'alen iz zəhməti haq'q'al exest'a, həmişəluğə yəşəyınşeynak' məhsulal topebsa. Hametər, ham bit'alo, ham exp'alo sagala müqt'unbaksa.

³⁷ Metərluğən, "sunt'in binet'on, t'e sunt'in exebon" əyit hari düze c'eysa.

³⁸ Zu vəx iz loxol vən zəhmət nu zapi sa məhsula exbsaz yaq'abe. Q'erəzt'oğont'un zəhmət zapi, vən isə şot'oğəy zəhməti baranan şərik baki».

Samariyaluğəy gelet'ay İsusə və baksun

³⁹ T'e şəhərexun bakala samariyaluğəxun gelo "bezi biq'i bütüm əşurxo za exlətebi" pi şahidluğbala çuğəy əyitə görə İsusə vənə baki.

⁴⁰ Şot'aynak'al samariyaluyox İsusi t'öğöl hari Şot'o xoyinšt'unbi ki, içəğəy t'öğölq'an mandı. İsusal p'ə ği t'et'iyane mandı.

⁴¹ İsusen İçin şot'oğəxun exlətpsuna görə lap gele amdare Şot'o və baki.

⁴² Şot'oğon çuğə next'unıy: «Ene tək vi əyiten teyan və baksə, ene yanal beşi ümüğon ibakı avayanbaki ki, həgigiyal, dünyənə Çark'est'al Mone».

Padçağəynak' əşp'ala amdari ğare q'olaybaksun

⁴³ İsus p'ə ğinaxun oşə t'et'iin c'eri Galileyin tərəf yaq'ane baft'i.

⁴⁴ İsusen İçin sa vədə xavareçali iz yurdnu hörmət nu baksuni barada peney. ‡

⁴⁵ Ama Galileyina eğat'an galileyaluğon Şot'o saat't'un q'abulbi, şot'aynak' ki, şot'oğonal axsibayi vədine Yeruslima hari Şot'in t'et'iya bi hər şeyə ak'et'unıy. §

⁴⁶ Hametər, İsus p'urum mot'oxun bəş İzi xena fina taradı gala, Galileyin Gana ayizene hari. Me ayize padçağəynak' əşp'ala sa amdare buy. Şot'ay ğar K'efernauma azari bask'eney.

⁴⁷ Me amdar İsusi İudeyinxun Galileyina eysuna ibakat'an Şot'ay t'öğölə hari. Şot'oxun xoyinşebi ki, hari iz ğara q'olaybane, şot'aynak' ki, iz ğar elmoğəy loxoley.

* 4:25 4:25 c'ək'esi - yəni, c'əyin ləəməşi c'ək'esi amdar † 4:35 4:35 Mat'. 9:37-38; Luk'. 10:2 ‡ 4:44 4:44 Mat'. 13:57; Mrk'. 6:4; Luk'. 4:24 § 4:45 4:45 İoan. 2:23

⁴⁸ İsusen şot'o pine: «Vəñ müt'lək' möcüzəlü nişanxo ak'ınan buq'on ki, vəst'a vëluğ bakane!»

⁴⁹ Padçağeynak' əsp'ala amdaren isə İsusə pine: «Bez ağa, hələ ki bez ğar p'uritene, tağen!»

⁵⁰ İsusen şot'o pine: «Taki k'oya, vi ğar yəşəyinsəle». T'e amdara İsusə öyitə vëbaki taneşi.

⁵¹ Şo hələ k'oya tene p'ap'ey, iz k'ulurxon hari içü iz ğare q'olaybaksunat'un xavar tadi.

⁵² Şot'in k'ulurxoxun iz ğare şaat' baksuni vaxt'ane xavar haq'i, şot'oğonal pit'un: «Nəyni vüğümcı saadast'ane * iz q'ızdırma şiri».

⁵³ Bavanal q'amışe baki ki, mo İsusen içü "vi ğar yəşəyinsəle" pi vədinene bəke. Hametər, şo içal, dirist' iz külfətəl İsusə vət'un baki.

⁵⁴ Mo İsusə İudeyinaxun Galileyina harit'uxun oşa ak'est'i p'ömcı möcüzəlü nişaney.

5

Hovuzi t'öğöl bakala azarin q'olaybaksun

¹ Mot'oxun samal vədə oşa İsus Yerusəlimə, iudeyxoy sa axsıbayane taşı.

² T'ıya Eğıli darvəzin t'öğöl, iz hərrəmine qo seyvan bakala, əbranığoy muzin Bet'zadə uk'ala sa hovuzə buy.

³⁻⁴ Şot'ay qo seyvaneyal gele azariyoxe bask'ey: k'aç'i, axsağ saal p'aralıçen duğı amdaxo. *

⁵ T'et'ıya otuz muğ usenin azari bakala sa amdare buy.

⁶ İsusen me amdari baksuna ak'i, hamal şot'ay gele vaxt'axun azari baksuna avabaki şot'oxun xavare haq'i: «Q'olaybaksun çurenəsa?»

⁷ Azarinen İsusə coğabə tadi: «Bez ağa, bezi t'öğöl sa amdara tene bu ki, xene galgalk'ala vədine za hovuzə badane. Zu p'ap'amin q'erəzo zaxun bəş t'et'ıya banesə».

⁸ İsusen şot'o pine: «Hayza, vi döşəyə ext'a, tarapa!»

⁹ T'e amdara hat'e saad q'olayebaki, iz döşəyə ext'i taranepi.

T'e ği Şamat' ğiney.

¹⁰ Kot'o görəl iudeyxoy kalat'oğon q'olaybaki amdara pit'un: «Ğe Şamat' ğine, döşəyə taşt'un va q'adağane». †

¹¹ T'e amdaren şot'oğə coğabə tadi: «Za q'olaybi Amdaren za "döşəyə ext'a, tarapa" pine».

¹² Şot'oxun xavart'un haq'i: «P'oy va "ext'a, tarapa" pi amdara şuva?»

¹³ Ama q'olaybaki amdaren Şot'ay şu baksuna tene avay, şot'aynak' ki, İsus t'et'ıya bakala camaatı arane açeney.

¹⁴ Samal oşa İsusen xramə t'e amdara bəğəbi pine: «Bəğa, hun q'olayenbaki, saal ğünax əş ma biq'a ki, vi bel ene pis əş maq'an harı».

¹⁵ Q'olaybaki içq'arenal taşı içü q'olaybi t'e Amdari İsus baksuna iudeyxoy kalat'oğə avabakesedi.

¹⁶ Mot'oxun oşa iudeyxoy kalorox İsusə biq'suni loxolt'un bitı, şot'aynak' ki, me əşurxo Şamat' ğinene bsay.

¹⁷ Ama İsusen şot'oğə pine: «Bezi Bavan ğeyin ğinal şirik' əşesba, Zuval əşezbsa».

¹⁸ Metərluğen, iudeyxoy kalorox İsusə bespsuni loxol samalal gelet'un bitı, şot'aynak' ki, İsusen saycə Şamat' ğina tene pozmişey, hamal Buxaçuğoy İz Bava baksuna upsunen İçü Buxaçuğoxun barabare hesabbsay.

İsusə tadeşi ext'ıyəri İz Bavaxun baksun

¹⁹ Ama İsusen şot'oğə pine: «Serina, serinaz vəx nex: Ğaren İz Bavay k'ə bsuna nu ak'ayın, İçuxun sa şey tene bon. İz Bavan k'ə bayın, Ğarenal şot'one bsa.

²⁰ Şot'aynak' ki, Bavan İz Ğara çuresə, İçin bala hər şeyə şot'o ak'esest'a. Bavan kot'oxunal kala əşurxo ak'est'ale, vənal mat mandalnan.

²¹ Bavan p'urit'oğə bəyinbi şot'oğə yəşəyınş tadi k'inək' Ğarenal İçin çureğalt'oğə yəşəyınşə tast'a.

* **4:52 4:52** *Vüğümcı saad* - həysət'in vaxt'en bərezərə saad sa. * **5:3-4 5:3-4** - bəzi şamurxost'a: bask'ey saal xene galpsuni yaq'at'un bəğsay. † **4** Şot'aynak' ki, Q'onçuğoy sa angelen arane hovuzi boş başı xena galgalest'ay. Xene galgalpsunaxun oşa t'et'ıya bağala samcı amdara, hetər azari bəlkayın q'olayebaksay. † **5:10 5:10** Neh. 13:19; Yer. 17:21

²² Bavan şuk'k'ala divantenebsa, ama divanbsuni ext'iyərə İz Ğarane tade ki,
²³ bitot'in Bava hörmətbala k'inək' İz Ğaral hörmətq'anbi. İz Ğara hörmətnubalt'in Şot'o yaq'abi Baval hörməttenebsa.

²⁴ Serina, serinaz vəx nex: Bezi pit'oğə ümüxlaxi Za Yaq'abit'u və amdareynak' həmişəlüğ yəşəyinşə bu. Şo pis q'əraren tene divanbakal, şot'aynak' ki, şo ene bisunaxun yəşəyinşə c'ovane ki.

²⁵ Serina, serinaz vəx nex: iz vədə enesa, şo ene hari p'ap'ene; p'urit'oğon Buxaçuğoy Ğare səsə ibakalt'un, ibakiyoroaxal yəşəyinşalt'un.

²⁶ Şot'aynak' ki, Bavay İcüst'a yəşəyinş bakala k'inək' İz Ğaral İcüst'a yəşəyinş baksune tadi.

²⁷ Divanbsuni ext'iyərə Şot'one tadi, şot'aynak' ki, Şo Amdari Ğare.

²⁸ Mot'o mat ma mandanan, şot'aynak' ki, t'etər sa vədəne eysa ki, gərəmzoğə bask'iyorox bito Şot'ay səsə ibaki

²⁹ gərəmzoğəoxun c'eğalt'un. Şaat'luğ biyorox yəşəyinşbseynak' bəyinbakalt'un, pislüğ biyorox isə divanbaki pis q'ərər haq'seynak' bəyinbakalt'un. †

³⁰ Zu Bez ext'iyərən hik'kal bes batezkon. Bavan Za pi k'inək'ez divanbsa, Bezi c'evk'ala q'ərəräl düzgüne, şot'aynak' ki, Bezi çureğalt'u tez bsa, Za Yaq'abit'ay çureğalt'uz bsa.

İsusi barada bakala şahidluğ

³¹ Əğər Zu Bezi barada şahidluğbayiz, Bezi şahidluğ seri tene bakon.

³² Ama Bezi barada şahidluğbalo q'ərəzone. Şot'ay şahidluği seri baksunal avazu.

³³ Vən İoani t'öğöl amdarnan yaq'abi, şot'ay bi şahidluğal serine. §

³⁴ Bezi amdarxoy şahidluğa eht'iyəc butene, mot'oğə saycə ef çark'eseynak'ez nex.

³⁵ İoan bok'ala saal işiğ sakala sa çirağ k'inək'ey, vənäl samal vədə şot'ay işiğa müq baksunnan çureşi.

³⁶ Ama Zast'a İoani Bezi barada bi şahidluğaxun üst'ün şahidluğə bu. Bezi Bavan Za tapşurbi əşurxo bex p'ap'espseynak' Bezi bala me əşurxon içan Bez barada şahidluğəbsa. Şot'oğon Bezi Bavay tərəfəxun yaq'abaksunane ak'est'a.

³⁷ Za yaq'abala Bavan İçinal Bezi barada şahidluğəbsa. Vən sal sa vədə Şot'ay səsə tenan ibake, İçuval tenan ak'e. *

³⁸ Şot'ay əyitəl vəst'a tene yəşəyinşbsa, şot'aynak' ki, Şot'in yaq'abi Amdara tenan vė.

³⁹ Vən İvel Şamurxo diggətlü k'alpi fikirnanbsa ki, şot'oğon vəx həmişəlüğ yəşəyinş tadale. Ama İvel Şamurxonäl Bezi baradat'un şahidluğbsa.

⁴⁰ Vən isə yəşəyinş haq'seynak' Bez baç'anexun eysun tenan çuresa.

⁴¹ Amdarxoy tərifə Bezi eht'iyəc butezax.

⁴² Ama vəx çaləzxsa: vəst'a Buxaçuğə çuresun butene.

⁴³ Zu Bavay s'iyenez hare, vən isə Za q'abultenanbsa. Ama soğə hayzeri iz s'iyen eğayin, şot'o q'abulnanbon.

⁴⁴ Vən amdarxoxun eğala tərifənan qəvesa, tək bakala Buxaçuğəoxun eğala tərifə təə. Şot'o görəl Buxaçuğə bakala vėlüğ vəxun əxile!

⁴⁵ Fikirmabanan ki, Zu vəx Bavay bəş taxsırkər booz. Vəx taxsırkər balo ef umudbakala Moiseye.

⁴⁶ Əğər vən Moiseya vėbakinaniy, Zaal vėnanbakoy, şot'aynak' ki, şot'in Bez baradane şampe.

⁴⁷ Ama şot'ay şampit'oğə tenan vėbaksasa, Bezi əyitmoğə hetər vėbakalnan?»

6

İsusi qə hazar tanaxun gele amdara ukest'un

(Mat'. 14:13-21; Mrk'. 6:30-44; Luk'. 9:10-17)

¹ Mot'oxun oşa İsus Galileya göle t'e soğə tərəfə c'ovaki. T'e göle s'iya T'iberiyal next'uniy.

² Şot'ay baç'anexun gele camaate taysay, şot'aynak' ki, Şot'in azariğə q'olaybsunen ak'est'ala möcüzəlü nişanxo at'unksay.

³ İsus burux gala laşi İz şagirdxoxun sagala areşi.

⁴ İudeyxoy C'ovaksuni axsibay* işalayinşebaksay.

† 5:29 5:29 Dan. 12:2 § 5:33 5:33 İoan. 1:19-27; 3:27-30 * 5:37 5:37 Mat'. 3:17; Mrk'. 1:11; Luk'. 3:22 * 6:4 6:4 C'ey. 12:1-27

⁵ İsusen gele camaati İz t'öğöl eysuna ak'i Filip'a pine: «İsə şum mayin haq'en ki, me amdarxo uk'est'en?»

⁶ Me əyitmoğə şot'o yoxlayınşbseynak'e pi, şot'aynak' ki, İcin k'ə baleysa avaney.

⁷ Filip'en Şot'o coğabe tadi: «Kot'oğoynak' p'əbaç dinarluğ † şumal haq'ayin, hərt'u sa k'ot'or tene koft'on!»

⁸ T'e vədə şagirdxoxun soğə bakala Simon P'et'eri viçi Andreyen Şot'o pine:

⁹ «Memiya sa ğar əyeləst'a qo dənə mis'ik' muye şum saal p'ə dənə çəline bu, ama meq'ədər amdareynak' ko hik'ə ki?»

¹⁰ İsusen pine: «Camaata oq'a arşevk'anan». T'e gala boçu one buy, camaatal areşi. Miya bakala işq'arxoy say saycə qo hazar tana İşaney.

¹¹ Oşa İsusen şuma ext'i şükürbala afırinal bit'uxun oşa şot'o arşit'oğone paybi. Çəlinəl ext'i hak'etərə bi. Bit'ot'in iz çurəğala hama exedi.

¹² Amdarxon kəyi-boşit'uxun oşa İsusen şagirdxo pine: «Avuzin mandi k'ot'orxo girbanan ki, hik'k'al maq'an zaybaki».

¹³ Şot'oğon girt'unbi, qo muye şuma kəyit'oğoy bəşt'an mandi k'ot'orxonal p'as's'e zənbilt'un buybi.

¹⁴ T'e vədine İsusen ak'est'i me möcüzəlü nişana ak'ala amdarxon pit'un: «Seriyal, dünyəne eğala xavareçal Mone!»

¹⁵ İsusen avaney ki, amdarxon İçu zoren padçağ laxsunt'un çuresa, şot'o görəl p'urum savsa buruğone laşi.

İsusi xene çoyelxun taysun

(Mat'. 14:22-33; Mrk'. 6:45-52)

¹⁶ Biyəbakat'an İsusi şagirdxo göle t'öğöl şiri

¹⁷ sa lodk'inat'un laşi. Ene bayinq'ey, ama İsus hələ şot'oğoy t'öğöl tene harey. Şoroxal göle t'e tərəf bakala K'efernaum şəhəret'un taşi.

¹⁸ Ost'aar muşə buy, göle çoyelal ləpoğone duğsay.

¹⁹ Şagirdxon avar zapi saq'o qo, otuz st'adi ‡ taşit'uxun oşa at'unk'i ki, İsus göle çoyelxune ləngbsun eysa, Şo lodk'inane İşalayınşaksay. Şot'oğə q'iyen haneq'i,

²⁰ ama İsusen şot'oğə "Zuzu, q'İmabanan" pine.

²¹ T'e vədə şagirdxon Şot'o lodk'inat'un laçuvk'i. Lodk'al hat'e saad içoğoy tağala gala p'anep'i.

²² Əyc'indəri göle t'e soğə tərəf mandi camaati eyex bafedi ki, t'et'iya tək sa lodk'ane bake, İsus isə şagirdxoxun t'e lodk'ina laşi teney, şagirdxo İçsuzt'un taşey.

²³ Me vədə T'iberinaxun sa hema lodk'al hari Q'onçuğon şükürbala afirına pit'uxun oşa ukun kəyi gala İša çurepi.

²⁴ Camaaten nə İsusi, nə şagirdxoy t'et'iya nu baksuna ak'i t'e lodk'oğə laşi İsusa qəveseynak' K'efernaumat'un taşi.

İsus yəşəyinqest'ala şume

²⁵ Şot'oğon İsusa göle t'e soğə tərəf bəğəbi şot'oxun "Ravvi, memiya hevədən hari?" pi xavart'un haq'i.

²⁶ İsusen şot'oğə coğabe tadi: «Serina, serinaz vəx nex: möcüzəlü nişanxo q'amışakenan pi təə, şum kəyi boşənan pinan Za qəvesa.

²⁷ Ama c'ovaki-tağala ukuneynak' təə, həmişəluğ yəşəyinqest'ala ukuneynak' çalışakanan, şot'o vəx Amdari Ğaren tadale. Şot'aynak' ki, Bava-Buxaçuğon Şot'o İz təst'iğbala peçatane duğə».

²⁸ Şot'oğon İsusaxun xavart'un haq'i: «Yan k'ə ben ki, beşi biq'ala əşurxo Buxaçuğoy piyəs saat'q'an ak'esi?»

²⁹ İsusen şot'oğə coğabe tadi: «Buxaçuğon vəxun sa şeyə çuresa: efi Şot'in Yaq'abit'u və baksun».

³⁰ Şot'oğon İsusa pit'un: «Yax mani möcüzəlü nişanen ak'est'es bakon ki, yan va və bakayan? K'ə besen bakon?»

³¹ Bəğa, beşi bavoğon-kalboğon ams'i oçala mannat'un kəyə. Me barada İvel Şame boşal bune: "Şot'oğoy ukun bakseynak' göynuxun şume tadi", §

³² T'e vədə İsusen şot'oğə pine: «Serina, serinaz vəx nex: vəx göynuxun şum tadiyo Moisey teney, göynuxun seri şuma vəx tadalo Bezi Bavane.

† 6:7 6:7 p'əbaç dinarluğ - sa dinar fəəlin sa ğilug maaşa barabarey. ‡ 6:19 6:19 Saq'o qo, otuz st'adi 5-6 k'm.

§ 6:31 6:31 Cəys. 16:4,15; İvel məğ. 78:24

- ³³ Şot'aynak' ki, Buxaçuğoy şum göynuxun şiri, me dünyənə yəşəyiş Tadalone.
- ³⁴ Şot'o pit'un: «Ağa, Hun yax me şuma həmişə tada».
- ³⁵ İsusen şot'oğə pine: «Zu - yəşəyişest'ala şumzu. Bezi t'öğöl eğalo sal sa vədə busa tene bakal, Za və bakalo sal sa vədə xeneza tene bakal.
- ³⁶ Ama vəx pi k'inək', Za ak'iyal bakaynan, Za və tenan.
- ³⁷ Bavan Za tadiyoroş bito Bezi t'öğöl eğale, Bezi t'öğöl eğalt'uval sal sa vədə şəptezğon.
- ³⁸ Axırı Zu göynuxun Bez çureğalt'u bseynek' tez şire, Za Yaq'abit'ay çureğalt'u bex p'ap'espseynek'ez göynuxun şire.
- ³⁹ Za Yaq'abit'ay çureğalo isə şone ki, Za tadit'oğoxun sal sunt'u nu açesp'i şot'oğə axırinci ğine bəyinbaz.
- ⁴⁰ Şot'aynak' ki, Bezi Bavay çureğalo Ğara ak'i Şot'o vələğ bakala hər sa amdaren həmişəluğ yəşəyiş haq'sune, Zuval şot'o axırinci ğine bəyinboz».
- ⁴¹ İsusen metər pit'uxun oşa iudeyxon İsusi "göynuxun şiri şum Zuzu" əyitin loxol əcuğon biq'i
- ⁴² pit'un: «Mo beşi çalxala İosifi ğar İsus tene ki? Axırı yan kot'ay nana-bava çalyanxsa. Həysə hetərə baksa ki, "göynuxunez şire" nexez?»
- ⁴³ İsusen şot'oğə coğabe tadi: «T'ot'opsuna efanan!
- ⁴⁴ Za yaq'abi Bavan şunesa Zaç nu bayin, şo Bezi t'öğöl eyes tene bakon. Zuval Bezi t'öğöl eğalt'u axırinci ğine bəyinbaz.
- ⁴⁵ Xavareçalxoy girkurxoy boş şameşene: "Şot'oğə bitova Buxaçuğon zombale". * Bavaxun ibaki zombakiyone Bezi t'öğöl eysa.
- ⁴⁶ Düze, Buxaçuğoy t'öğölxun Harit'uxun başq'a Bava şuk'k'alən tene ak'e, saycə Şot'ine Bava ak'e.
- ⁴⁷ Serina, serinaz vəx nex: Za və bakalt'ay həmişəluğ yəşəyişə bu.
- ⁴⁸ Zu - yəşəyişest'ala şumzu.
- ⁴⁹ Ef havoğon-kalboğon çölə mannat'un kəyə, ama p'uret'un.
- ⁵⁰ Mo isə göynuxun şığala t'etər sa şume ki, şot'o ukalo sal sa vədə tene biyal.
- ⁵¹ Zu - göynuxun şiri yəşəyişest'ala şumzu. Me şumaxun ukalo həmişəluğ yəşəyişəle. Zu tadala şum Bezi bədəne. Zu şot'o me dünyəni yəşəyişeynak'ez tast'a».
- ⁵² İsusen metər pit'uxun oşa iudeyxoy arane həcətə baki: «Me amdaren ukseynak' İz bədənə yax hetərə tades bakon?»
- ⁵³ T'e vədə İsusen şot'oğə pine: «Serina, serinaz vəx nex: Amdari Ğare bədənəxun nu kəyi, iz p'iyaxun nu üğəynan, vəst'a yəşəyiş tene bakal.
- ⁵⁴ Bezi bədənəxun kəyi Bez p'iyaxun üğəlt'in həmişəluğ yəşəyiş haq'ale, Zuval şot'o axırinci ğine bəyinboz.
- ⁵⁵ Şot'aynak' ki, Bezi bədən seri ukune, p'iyal seri üğüne.
- ⁵⁶ Bezi bədənəxun kəyi, Bez p'iyaxun üğəlo Zast'ane manst'a, Zuval şot'ost'az manst'a.
- ⁵⁷ Dirist' bakala Bavan Za yaq'abi, Zuval Bavay sələmətən yəşəyişəle k'inək' Bez bədənəxun ukaloval Bezi sələmətən yəşəyişəle.
- ⁵⁸ Göynuxun şiri şum mone, mo ef havoğon-kalboğon kəyi şumaxun tene. Şoroş p'uret'un, ama me şuma ukalo həmişəluğ yəşəyişəle».
- ⁵⁹ İsusen me əyitmoğə K'efernauma bakala sinagoga zombat'ane pi.
- Şagirdxoy gelet'ay İsusaxun cöybaksun*
- ⁶⁰ Şagirdxoy gelet'in me əyitmoğə ibakat'an pit'un: «Mo hetər sa zombsune? Kot'o şina q'amışakes bakon?»
- ⁶¹ Ama İsusen şagirdxoy İz pit'oğə görə t'ot'opsuna avaney. Şot'in pine: «Bezi əyitmux vəx lafest'a?
- ⁶² P'oy Amdari Ğare İz süft'in baki gala eşesuna ak'aynan, k'ənan bon?
- ⁶³ Yəşəyiş tadalo Urufe, amdar memiya acıze. Bezi vəx pi əyitmoğost'a yəşəyişest'ala Urufe bu.
- ⁶⁴ Ama ef arane nu və bakalxoval bune». (İsusen və nu bakalxoy saal Şot'o xəyanətbala amdari şu baksuna süft'inəxun avaney.)
- ⁶⁵ İsusen saal pine: «Kot'o görə vəx pi ki, əgər Bavan sunt'u Zaç nu bayin, şo Bezi t'öğöl eyes tene bakon».
- ⁶⁶ Kot'oxun oşa şagirdxoy gelo İsusə boseri ene Şot'ay bac'anəxun tet'un taşi.
- ⁶⁷ T'e vədə İsusen İz p'as's'e şagirdaxun xavare haq'i: «Bərkə vənəl Za bosə taysunnan çuresa?»

* 6:45 6:45 İsa. 54:13

⁶⁸ Simon P'et'eren İsus a çoğabe tadi: «Ay Q'onçux, yan q'erəz şı t'öğölyan tağon? Həmişəluğ yəşəyınşest'ala əyitmux Vast'ane.

⁶⁹ Yanal vəyan hamal avayan ki, Buxaçuğoy İvel Bakalo † Hunnu». ‡

⁷⁰ İsusen şot'oğə pine: «Vəx - me p'as's'e şagirdal Zu tez c'ək'p'e ki? Ama p'urumal vəxun soğə iblise!»

⁷¹ İsusen me əyitmoğə Simon İsk'ariot'i ğar İday baradane pi, şot'aynak' ki, şo p'as's'e şagirdaxun soğə baalkayın, İsus a xəyanətbaley.

7

İsusı vıçimoğoy İçu nu və baksun

¹ Kot'oxun oşa İsus Galileyinane taraney. İdeyina isə tene taysay, şot'aynak' ki, iudeyxoy kalat'oğon Şot'o bespseynak' yaq't'un qəvesay.

² İdeyxoy Pace axsibay İşalayınşebaksay. *

³ İz vıçimoğon İsus a pit'un: «Memiin c'eri İdeyina taki ki, Vi şagirdxonal Vi biq'ala əşurxo ak'eq'at'un.

⁴ Axırı İçu çalxest'una çalışakala amdaren hik'kala c'əp'k'in tene bon. Hun mot'oğə bsanusa - taki, Va dünyənə çalxest'a».

⁵ Şot'ay vıçimuxal İçu və teney.

⁶ T'e vədə İsusen şot'oğə pine: «Bezi vaxt' hələ p'ap'itene, vəynak' isə hər vaxt' uyğune.

⁷ Dünyənən vəx nifrətəbs tene bakon, ama Za nifrətəbsa, şot'aynak' ki, Zu şot'ay əməlxoy şər baksunaz çoyel c'evk'sa.

⁸ Vən takinan axsibaya, Zu isə Bezi vaxt' hari nu p'ap'suna görə me axsibaya tez tağal».

⁹ İsusen me əyitmoğə pi Galileyinane çurpi.

¹⁰ Ama İz vıçimux axsibaya taşit'uxun oşa İçal c'əp'k'in, İçu amdaxo ak'est'inut taneşi axsibaya.

¹¹ İdeyxoy kalat'oğon axsibaya İsus a qəvt'unsay. Şot'oğon "me amdax maya?" pi xavart'un haq'say.

¹² Camaati arane Şot'ay barada gele exlətxone taysay. Bəzit'oğon "şaat' amdare", t'e sunt'oğon isə "təə, camaatane feret'st'a" next'unıy.

¹³ Ama iudeyxoy kalat'oğoy q'iyexun şuk'k'alən Şot'ay barada qay tene exlətəpsay.

İsusı Pace axsibayı vədine xrama zombsun

¹⁴ Axsibayı qıyo c'ovakit'uxun oşa İsus xrama başı zombsane burqı.

¹⁵ İdeyxoy kalat'oğon məətt'əl mandı pit'un: «Me Amdaren maşk'al k'altenepe, hetəre baksa ki, savadlune?»

¹⁶ İsusenal şot'oğə çoğabe tadi: «Bezi zombsun Zaxun tene, Za Yaq'abit'uxune.

¹⁷ Şiin Şot'ay çurəğalt'u bex p'ap'epsun çuresasa, şot'in Bezi zombsuni Buxaçuğoxun baksuna yoxsa Zu Zaxun upsuna avabakale.

¹⁸ İçuxun exlətp'alt'in içeynak'e tərif qəvesa, ama İçu Yaq'abit'aynak' tərif qəveğala Amdax serine, Şot'ost'a əfci butene.

¹⁹ Moiseyen vəx k'anune tadi, ketər tene? Ama ef saycət'in me k'anuna tene əməlbsa! Teneşə Za het'aynak'nən bespsun çuresa?»

²⁰ Camaaten çoğabe tadi: «Hun k'ən əyite? Şına Va bespsun çuresa?»

²¹ İsusen şot'oğə pine: «Zu tək sa möcüzəz bi, vən bito mot'o məətt'ələnən mandı.

²² Moiseyen vəynak' sünnətsuni k'anunane laxı (düze, me ədət Moiseyaxun təə, ef bavoğoxun-kalboğoxune eysa), vənal ef ğarmoğə lap Şamat' ğineyal baft'ayın sünnətnanbsa. †

²³ Şamat' ğine Moiseyi k'anun maq'an pozmişəki pi ğarmoğə sünnətnanbsa, ama Şamat' ğine amdari dirist' bədənə q'olaybsuna görə Bezi loxol ef əcuğone biq'sa? ‡

²⁴ Piin ak'alt'u ma divanbanan, düz divanbanan».

İsus Xrist'ose ki?

²⁵ T'e vədə yerusalimluğoy bəzit'oğon pit'un: «Me amdara tet'un qəvesay ki bespseynak'?

† **6:69 6:69** Buxaçuğoy İvel Bakalo - Xrist'os, Dirist' bakala Buxaçuğoy Ğar. ‡ **6:69 6:69** Mat'. 16:16; Mrk'. 8:29; Luk'. 9:20 * **7:2 7:2** ▢braniğoy axsibay. Amdaxo bare vədine içəyoynak' q'oruğxo ga düzbi t'iyat'un manst'ay. Lev. 23:34; K'an. 16:13 † **7:22 7:22** Burq. 17:10; Lev. 12:3 ‡ **7:23 7:23** İoan. 5:9

²⁶ Bəğanan, mot'in qay exlətəbsa, ama içü sa əyit tet'un nexə. Bərkə kalat'oğon Şot'ay həgigiyal Xrist'os baksunat'un avabake?

²⁷ Ama me amdari mayin baksuna avayan, Xrist'os eğat'an isə Şot'ay mayin baksuna şuk'k'alən tene avabakal».

²⁸ Şot'aynak'al İsusen xrama zombat'an ost'aar pine: «Həgigiyal Za çalnanxsa? Bezi mayin eysunal avanan? Ama Zu Xaxun tez hare, Za Seri Bakal'tine yaq'abe. Vən Şot'o tenan çalxsa,

²⁹ Zu isə Şot'o çalezxsa, şot'aynak' ki, Şot'ay t'ödxunez hare, Şot'ine Za yaq'abe».

³⁰ Me əyitmoğə görə İsusə biq'sunt'un çuresi, ama şuk'k'al Şot'o tene laft'i, şot'aynak' ki, İz vaxt' hələ tene p'ap'ey.

³¹ Ama camaati gelo Şot'o vənəy. Şot'oğon next'uniy: «Xrist'os eğat'an me amdaren ak'est'it'uxun gele möcüzəli nişanxo ak'est'ale ki?»

³² Fariseyxon camaati İsusə barada k'ə upsuna it'unbaksay. Şot'o görəl samci bəyinxon q'a fariseyxon Şot'o biq'seynak' xrame q'aroolçığot'un yaq'abi.

³³ İsusen pine: «Samal vaxt' Zu vəxun bakoz, oşa isə Za Yaq'abit'ay t'öğöl tağoz.

³⁴ Vən Za qəvesi tenan bəğəbal, Zu bakala galal eyes tenan bakal».

³⁵ T'e vədə iudeyxon içoğoy arane pit'un: «Me Amdar maya tağale ki, Şot'o teyan bəğəbal? Grek'xoy arane bakala iudeyxə taşi zombale?»

³⁶ "Vən Za qəvesi tenan bəğəbal, Bezi bakala galal vən eyes tenan bakon" əyiten k'ə upsune çuresa?»

³⁷ Axısbayı axırıncı, ən vacib ğine İsusen hayzeri ost'aar pine: «Şu xenezane, Bezi t'öğöl hari üğəq'an. §

³⁸ İvel Şamurxon uk'ala k'inək', Za və bakala amdari boş'tan yəşəyinqest'ala xene oqurxo barale». *

³⁹ Mot'o İçu və bakalxoy oşa haq'ala Urufi baradane nexey. Uruf isə hələ tene tadeşey, şot'aynak' ki, İsus hələ tene eşeşey, İz s'iyal tene alabakey.

⁴⁰ Camaati aranəxun sa hemaran me əyitmoğə ibaki "mo, həgigiyal, beş yaq'bəği xavareçale" pit'un. †

⁴¹ Sa hemaran "Mo Xrist'ose" pit'un, ama bəzit'oğon next'uniy: «K'ə? Xrist'os Galileyinaxune eysa?»

⁴² İvel Şame boş tene şameşe ki, Xrist'os Davidi nəsiləxun, şot'ay yəşəyinqi Bet'lexem ayizəxun eçale?» ‡

⁴³ Metərluğən, İsusə barada camaati arane cöy-cöy fikirxone buy.

⁴⁴ Bəzit'oğon Şot'o biq'sunt'un çuresi, ama şuk'k'al Şot'o laftenedi.

İudeyxoy kalat'oğoy nu və baksun

⁴⁵ Mot'oxun oşa xrame q'aroolçiyox samci bəyinxoy q'a fariseyxoy t'öğölt'un qaybaki. Şot'oğonal q'aroolçığoxun "şot'o het'aynak' tenan eçeri?" pi xavart'un haq'i.

⁴⁶ Q'aroolçığon coğabt'un tadi: «Həysət'inəl şirik' sal sa amdaren metər tene əyit'ey».

⁴⁷ Fariseyxon şot'oğə pit'un: «Şot'in vəxal feret'edi?»

⁴⁸ Bəyn kalat'oğoxun soğə nəəl sa farisey Şot'o vənəbaki?»

⁴⁹ Ama k'anuna nu avabakala vəxlərik' savadsuzxoy loxol Buxaçuğoy ləənəte hare!»

⁵⁰ İçoğoy aranəxun sunt'in, mot'oxun bəş İsusə t'öğöl hari Nik'odimen § isə şot'oğə pine:

⁵¹ «Beşi k'anuna görə, sa amdara ümüxlaxinut, şot'ay k'ə bsuna avabakinut divanbsun düzğünə ki?»

⁵² Şot'oğon Nik'odima pit'un: «Bərkə hunal Galileyinaxunnu? Şamurxo k'alk'ayin, ank'on ki, xavareçal Galileyinaxun tene eğal».

(Ən damna kiinşamurxost'a İoan. 7:53-8:11 tene bu.)

⁵³ Mot'oxun oşa hər soğə iz k'oyane taşi.

8

İsus saal əxlagsuzluğu loxol biq'esi çuux

¹ İsus isə Zeytun buruğəne taşi.

² Savaxt'an üşənən Şo p'urum xramane hari. Bütüm camaat Şot'ay t'öğölə gireşi, Şot'inal arşi zombsane burqı.

§ 7:37 7:37 Lev. 23:36 * 7:38 7:38 Məs. 18:4; İsa. 58:11; Yez. 47:1; Zək. 14:8 † 7:40 7:40 K'an. 18:15-18

‡ 7:42 7:42 2 Şam. 7:12; Mik. 5:2 § 7:50 7:50 İoan. 3:1-2

³ Me vədine k'anun zombalxon q'a fariseyxon əxlagsuzluğı loxol biq'esi sa çuğot'un t'et'ija eçeri. Şot'o biyex c'evk'i

⁴ İsus pit'un: «Məəlim, me çuux əxlagsuzluğbat'ane biq'ese.

⁵ Moiseyen iz k'anuni boş yax əmirbene ki, metərt'oğo jələyinşen. P'oy hun k'ən nex?»

*

⁶ Mot'o İsus sinəyinqşeynak't'un nexey, Şot'o taxsırkər c'evkseynak' sa məənət'un qəvesay. Ama İsusen k'os'baki k'əşinen oçali loxol şampsane burqi.

⁷ Şot'oxun saal xavar haq'at'an tikbaki şot'oğo pine: «Ef boş şu günaxsuzesa, barta me çuğo samciq'an jə bosı».

⁸ Oşa p'urum k'os'baki oçali loxol şamsane burqi.

⁹ Me əyitmoğoxun oşa, ağsaq'q'alxoxun burqi soğo-soğo t'et'iin əxilt'unbaki. İsus təke mandı, çuux isə hələ t'et'ianey.

¹⁰ İsusen tikbaki şot'o pine: «Ay çuux, morox hort'un baki? P'oy şuk'k'alən vəynak' q'ərar tene c'evk'i?»

¹¹ Çuğon "şuk'k'alən, bezi ağa" pine. T'e vədə İsusen pine: «Zuval va tez taxsırkərbsa. Taki, eneyal günax ma ba».

İsus dünyəni işiğə

¹² İsusen saal camaataxun əyitk'at'an pine: «Zu - dünyəni işiğzu. Bezi bac'anexun eğalo sal sa vədə bayinq'luğa tene tarak'al, şot'ost'a yəşəyinqşest'ala işiğ bakale». †

¹³ Fariseyxon isə Şot'o pit'un: «Vi barada Hunen şahidluğbi baksa, şot'o görəl vi şahidluğ ext'ibərli tene». ‡

¹⁴ İsusen şot'oğo coğabe tadi: «Bezi barada Zu şahidluğbiyal bakayız, Bezi şahidluğ ext'ibərlune, şot'aynak' ki, Zu Bezi mayin hari maya taysuna avazu. Vən isə Bezi mayin hari maya taysuna tenan ava.

¹⁵ Vən amdarxoy q'aydoğonnan divanbsa, Zu isə şuk'k'ala divantezbsa.

¹⁶ Divanbayızal, Bezi c'evk'ala q'ərar serine, şot'aynak' ki, tək tezu, Za yaq'abi Baval Zaxune.

¹⁷ Ef k'anunal şameşene ki, p'ə tani şahidluğ ext'ibərlune. §

¹⁸ Bezi barada şahidluğbalo Zu saal Za yaq'abi Bez Bavane».

¹⁹ T'e vədə İsusaxun xavart'un haq'i: «P'oy maya vi bava?» İsusen coğabe tadi: «Vən nə Za, nə Bez Bava tenan çalxsa. Əgər Za çalxinaniy, Bez Baval çalnanxoy».

²⁰ İsusen me əyitmoğo xrama, nəzirı q'uti bakala gala zombat'ane pi. Ama şuk'k'alən Şot'o biteneq'i, şot'aynak' ki, Şot'ay vaxt' hələ tene p'ap'ey.

İsusı me dünyənəxun nu baksun

²¹ Oşa İsusen şot'oğo p'urum pine: «Zu c'eri tazsa, vən isə Za qəvesi ef günaxi boş biyalnan. Bezi tağala galal vən eyes tenan bakal».

²² T'e vədə iudeyxon pit'un: «Kot'in İçu bəsp'ale ki, "vən Bezi tağala gala eyes tenan bakal" nexey?»

²³ İsusen şot'oğo pine: «Vən oq'a bakala dünyənəxunnan, Zu isə ala bakala. Vən me dünyənəxunnan, Zu isə me dünyənəxun tezu.

²⁴ Kot'o görəz vəx "ef günaxxoy boş biyalnan" pi. Əgər Bezi "Zu Şozu" baksuna tenan və baksasa, ef günaxxoy boş biyalnan».

²⁵ T'e vədə "p'oy hun şunu?" pi İsusaxun xavart'un haq'i. İsusen şot'oğo pine: «T'e belxun Bezi Şu baksuna pezuysa, Şozu.

²⁶ Bezi ef taxsıra çoyel c'evk'i ef barada uk'ala gele əyitmuxzax bu. Ama Za Yaq'abiyo düzinə uk'alone, Zuval Şot'oxun ibakit'oğoz dünyənə exlətəpsa».

²⁷ Şot'oğon İsusen içoğoxun Bavay barada əyitpsuna tet'un q'amışaki.

²⁸ T'e vədə İsusen pine: «Vən Amdari Gara ala əqevk'at'an * avabakalnan ki, Zu Şozu, Zaxun c'evk'iyal sa şey tezbsa, saycə Bavan Za hetər zombenesa, t'etərəl exlətezbsa.

²⁹ Za Yaq'abiyo Zaxune. Şot'in Za tək tene bare, şot'aynak' ki, Zu həmişə Şot'ay xoşel eğalt'uz bsa».

³⁰ İsusen me əyitmoğo uk'at'an amdarxoy gelo Şot'o vəne baki.

Serinen amdarxo çark'est'un

³¹ İsusen İçu və iudeyxon pine: «Əgər vən Bezi əyiten tağaynan, həgigiyal, Bezi şagirdxonan.

* 8:5 8:5 Lev. 20:10; K'an. 22:22-24 † 8:12 8:12 Mat'. 5:14; İoan. 9:5 ‡ 8:13 8:13 İoan. 5:31 § 8:17 8:17

³² T'e vədə vən seri k'ə baksuna avabakalnan, serinenal vəx çark'est'ale».

³³ İudeyxon İsusa coğabt'un tadi: «Yan Avrahami nəsiləxunyan, sal sa vədəl şuk'k'ali k'ul teyan bake. "Vən çark'eğalnan" k'ə upsuna?» †

³⁴ İsusen şot'oğə pine: «Serina, serinaz vəx nex: günax əşp'est'ala amdard iz günaxi k'ule.

³⁵ K'ul ailin boş həmişə tene yəşəyinqbsa, ğar isə həmişə ailin boşə.

³⁶ Vəx çark'est'alo Ğaresa, t'e vədə vən həgigiyal çark'eğalnan.

³⁷ Vən Avrahami nəsiləxun baksuna avazu, ama p'urumal Za bespsunnan çuresa şot'o görə ki, Bez əyit vəx p'atənep'sa.

³⁸ Zu Bez Bavay t'ogöl ak'it'ogoz exlətpsa, vən isə ef bavaxun ibakit'oğonan bsa».

³⁹ Şot'oğon İsusa coğabt'un tadi: «Beşi bava Avrahame». İsusen şot'oğə pine: «Avrahami nəsiləxun bakiynaniy, Avrahamallaarik' Buxaçuğoy çureğalt'oğonan əməlboy.

⁴⁰ Vən isə Za - Buxaçuğoxun ibaki serina vəx uk'ala Amdara bespsunnan çuresa. Avrahamen metər əşurxo tene biq'e.

⁴¹ Vən efi bavay biq'i əşurxonan bsa».

Şot'oğon əcuğon biq'i "yan nanaxun bic' baki əylux teyan, beşi sa Bavane bu, Şoval Buxaçuxe" pit'un.

⁴² İsusen şot'oğə pine: «Əgər ef Bava Buxaçu bakiyniy, Za çurnanğoy, şot'aynak' ki, Za Buxaçuğone dünyəne yaq'abe, həysəəl memiyazu. Zu Bez ext'iyəren tez hare, Şot'ine Za yaq'abe.

⁴³ Bezi uk'alt'oğə het'aynak' tenan q'amışaksa? Şot'aynak' ki, Bezi əyitmogə ümüxlaxsun çurtenansa.

⁴⁴ Vən ef bava iblisaxunnan, ef bavay çureğalt'oğoval bsunnan çuresa. Şo burqesunaxun † amdard besp'ale, seri bakala hər şeyal şot'oxun əxile, şot'aynak' ki, şot'ost'a seri uk'ala hik'kal butene. Əfçi əyitpsuna saat'e başarbsa, şot'aynak' ki, əfçiduğale hamal əfçiduğalxoy kalone.

⁴⁵ Zu isə düzinə exlətpsunə görə vən Za vətənanbaksə.

⁴⁶ Vəxun şina subutbes bakon ki, Zu hevaxt'esa sa günax əşez biq'e? P'oy düzinəz əyitesa, het'aynak' Za tenan vəbaksə?

⁴⁷ Buxaçuğoxun bakala amdaren Buxaçuğoy əyitə inebakon. Vən isə tenan ibaksa, şot'aynak' ki, Buxaçuğoxun tenan».

İsusi İzi həmişə baksuni barada əyitpsun

⁴⁸ T'e vədə iudeyxon pit'un: «Hun həgigiyal sa samariyalunu, § vast'aal murdar urufe bu».

⁴⁹ İsusen coğabe tadi: «Zast'a murdar uruf tene bu, Zu Bezi Bavaz hörmətbsa, vən isə Za hörmətəxun sananksa.

⁵⁰ Zu Zaynak' s'i tez q'azayinqbsa, Zaynak' s'i q'azayinqest'alo Divanbalone.

⁵¹ Serina, serinaz vəx nex: «Şiin Bezi əyitə əməlbayin, sal sa vədə bisun tene ak'al».

⁵² İudeyxon Şot'o pit'un: «Həysə həgigiyal avayanbaki ki, vast'a murdar urufe bu. Avrahamal p'urene, xavareçalxoval. Ama Hun "şiin Bezi əyitə əməlbayin, sal sa vədə tene biyal" nexnu.

⁵³ Hun beşi bava Avrahamaxunal kalanu? Şoval p'urene, xavareçalxoval. Axırı Hun Va şun hesabsa?»

⁵⁴ İsusen şot'oğə metərə coğab tadi: «Əgər Zuz Zaynak' s'i q'azayinqbsasa, Bezi s'i hik'k'ale, ama Zaynak' s'i q'azayinqest'alo Bezi Bavane. Vən Şot'o "beşi Buxaçu" pinan k'ale.

⁵⁵ Ama Şot'o tenan çalxi. Zu isə Şot'o çalezxsə. Əgər "Şot'o tez çalxsə" pizuy, vəllarik' əfçiduğal bakalzuy. Ama Zu Şot'o çalezxsə, İz əyitəl əmələzbsə.

⁵⁶ Ef bava Avrahamen Bezi eysuna gelene yaq'bəğsay. Bezi eysuna ak'iyal gele müqey».

⁵⁷ T'e vədə iudeyxon Şot'o pit'un: «Vi sal əlli yəş tene bu, Avrahamen va hetərə ak'i?»

⁵⁸ İsusen şot'oğə pine: «Serina, serinaz vəx nex: Avrahamen nanaxun bakalt'uxun bəş Zu Bakalozu». *

⁵⁹ Me əyitmogə görə İsusa jəlayinqbsəynak' jət'un ext'i, ama İsus amdardxoy piyexun açi xramaxun c'ere.

† 8:33 8:33 Mat'. 3:9; Luk'. 3:8 ‡ 8:44 8:44 Burq. 3 § 8:48 8:48 - İudeyina samariyalu upsun təhk'ire hesabbsay, şot'aynak' ki, iudeyluğoy samariyaluğoxun ara buteney. * 8:58 8:58 C'eys. 3:14; İoan. 1:1; 8:24,28; Qay. əyit 1:4-6,8

9

K'aç'i amdari q'olaybaksun

¹ Sa ği İsusen yaq'en tağat'an sa amdare ak'i. T'e amdar nanaxun k'aç'ine bakey.

² İz şağirdxun İsusaxun xavart'un haq'i: «Ravvi, şina gūnax əşpest'e ki, me amdar k'aç'ine nanaxun bake: için, yoxsa iz nana-bavan?»

³ İsusen coğabe tadi: «Mo nə me amdari əşp'est'i gūnaxa görəne bake, nə iz nana-bavay əşp'est'i gūnaxa görə. Mo Buxaçuğoy əşurxo me amdari yəşəyinqast'a çoyelq'an c'eri pine bake.

⁴ Heq'ədər ki ğenaxune, Za Yaq'abit'ay əşurxo balayan. Samal oşa bayinq' bakale, t'e vədə şuk'k'alən əşp'es tene bakon.

⁵ Heq'ədər ki Zu dūnyənezu, Zu dūnyəni işiğzu». *

⁶ Me əyitmöğo pit'uxun oşa İsusen oq'a çupı, t'e çupuna k'ulaxun ğərbi oç'ine düzbi. Oşa t'e oç'ina k'aç'i amdari piyel ladi

⁷ pine: «Taki, Siloam hovuzı vi çoya os'k'a». ("Siloam" - "yaq'abakiyo" upsune.) Şot'inal taşı iz çoya os'ek'i, qaybakat'an isə iz pulmöğon ene aneksay.

⁸ T'e amdari q'onşiqon q'a süft'inəxun şot'o sa dilənçi k'inək' çalxalt'oğon next'unıy: «Mo t'e dilənçilüğbala amdar tene ki?»

⁹ Bəzit'oğon "şone" pit'un, t'iyəmit'oğon "təə, ama şot'o oşq'arest'a" pit'un. İçin isə "zu hat'e amdarzu" pine.

¹⁰ Şot'oxun xavart'un haq'i: «P'oy hetərə baki ki, vi piyel işiğe hari?»

¹¹ Şot'in coğabe tadi: «İsus uk'ala Amdaren oç'i düzbi bezi piyel lanedi, za "taki Siloam hovuzı vi çoya os'k'a" pine, zuval taşı bez çoya os'kit'uxun oşa bezi pulmux qayeşi».

¹² Şot'oxun xavart'un haq'i: «P'oy t'e amdar maya?» Şot'in pine: «Tez ava».

Fariseyxo q'olaybaki amdaraxun bala silist'

¹³ Me süft'inəxun k'aç'i baki amdara fariseyxo t'öğölt'un eçeri

¹⁴ şot'aynak' ki, İsusen oç'i düzbi şot'ay pula q'olaybi ği Şamat' ğiney.

¹⁵ Fariseyxonal t'e amdaraxun hetərə baki ki, aksan burqı pi xavart'un haq'i. T'e amdarenal "Şot'in bezi piyel oç'ine laxı, zuval taşı bez çoya os'ezk'i, isə azaksa" pine.

¹⁶ T'e vədə fariseyxoxun bəzit'oğon pit'un: «Me amdar Buxaçuğoxun tene, şot'aynak' ki, Şamat' ğine k'anunxo tene əməlbsa». T'e sunt'oğon isə "gūnaxkər amdaren metər möcüzəlü nişanxo hetərə ak'est'es bakon?" pit'un. Hametər şot'oğoy arane fikirxo çöyebaki.

¹⁷ Şot'o görə saal k'aç'i amdaraxun xavart'un haq'i: «P'oy hun me amdari barada k'en nex? Axırı şot'in vi pulmöğone qaype». K'aç'i amdarenal "Şo xavareçale" pine.

¹⁸ Ama iudeyxoy kalorox hələl vətət'unıy ki, me amdar k'aç'ine bake, isəəl aneksa. Mot'o görəl q'olaybaki amdari nana-bava k'alpi

¹⁹ şot'oğoxun xavart'un haq'i: «Mo ef ğare? Vən nexnan ki, ko nanaxun bakat'an k'aç'ine bake. P'oy hetərə baksa ki, həysə aneksa?»

²⁰ Şot'ay nana-bavan pit'un: «Hoo, mo beşi ğare, nanaxun bakat'anal k'aç'ine bake.

²¹ Ama həysə hetərə aksa nəəl iz pulmöğo şina q'olaybe avateyan. İçuxun xavar haq'anan. Mıs'ik' tene, iz barada içinq'an pi».

²² Şot'oğon iudeyxoy kalat'oğoy q'iyexunt'un me əyitmöğo pi, şot'aynak' ki, iudeyxoy kalorox ene q'ərara haret'unıy ki, şiin İsusı Xrist'os baksuna q'abulbayın, t'e amdari tura sinagogaxun bot'alt'un.

²³ Mot'o görət'un t'e amdari nana-bavan "mis'ik' tene, içuxun xavar haq'anan" pi.

²⁴ İudeyxoy kalat'oğon süft'ə k'aç'i baki amdara p'əmci kərəm k'alpi şot'o pit'un: «Buxaçuğo elasp'a ki, düz uk'alnu. Yan me amdari gūnaxkər baksuna avayan».

²⁵ Şot'inal coğabe tadi: «T'e amdari gūnaxkər baki nu baksuna tez ava. Sa şeyaz ava ki, süft'ə k'aç'izuy, ama həysə azaksa».

²⁶ Şot'oxun xavart'un haq'i: «Şot'in va k'ə bi? Vi pulmöğo hetərə q'olaybi?»

²⁷ Şot'in coğabe tadi: «Həysəz vəx exlətp'l, ama tenan ümüxlaxı. Het'aynak'nan mot'o saal ibaksun çuresa? Bərkə vənəl Şot'ay şağird baksunnan çuresa?»

²⁸ Şot'o jamdı pit'un: «Hunnu şot'ay şağird, yan isə Moiseyi şağirdxoyan.

²⁹ Yan avayan ki, Moiseyaxun exlətp'ıyo Buxaçuçuxə, me amdari isə mayın baksuna teyan ava».

³⁰ T'e amdaren pine: «Mətt'təl mandalane ki, vən Şot'ay mayın eysuna tenan ava, ama Şot'in bezi pulmöğone q'olaybi.

* 9:5 9:5 Mat. 5:14; İoan. 8:12

³¹ Ama avayan ki, Buxaçuğon günaxkərxo təə, İçu q'abulbi İz əyiten tağala amdarxone ibaksa.

³² Sal sa vədine şuk'k'alēn tene ibakey ki, şinesa nanaxun k'aç'i baki amdari pulmoğoy qayk'ane.

³³ Əgər me Amdar Buxaçuğoxun nu bakiniy, hik'k'al bes tene bakoy».

³⁴ Şot'oğon isə t'e amdari loxol haraypi pit'un: «Belxun-ösəl günaxi boşen nanaxun bake! İsə yax dərs tadalān baki?» Metər piyal şot'o şəp't'unşi.

Fariseyxoı içoğoy k'aç'ılığa nu aksun

³⁵ İsusen t'e amdara şəp'esuni barada inebaki. Oşa şot'o bəğğəbi pine: «Hun Amdari Ğara vėnu?»

³⁶ Şot'in xavare haq'i: «Bezi ağa, şot'ay Şu baksuna za upa, zuval vė bakaz».

³⁷ İsusen şot'o pine: «Şo həysə vi ak'ala, vi İçuxun exlətp'ala Amdare».

³⁸ Şot'inal "ay Q'onçux, vėzu" pi İsusi bəş past'eşi.

³⁹ İsusen pine: «Zu me dünyəne amdarxoy əşurxo çoyel c'evkseynak'ez hari ki, nu ak'alxon ak'eğq'at'un, ak'alorox isə k'aç'iq'at'un baki».

⁴⁰ Şot'ay t'öğöl bakala bəzi fariseyxon me əyitmoğoy ibaki "bərkə yanal k'aç'ıyan?" pi Şot'oxun xavart'un haq'i.

⁴¹ İsusen şot'oğoy pine: «Əgər k'aç'i bakiynaniy, ef loxol günax tene bakoy. Ama həysə "ayanksa" upsunen ef günaxxo ef loxole manst'a».

10

Şaat' çoban

¹ «Serina, serinaz vėx nex: eğeli ağıla iz çomoxun təə, çərvəndəxun cupi bağalo oğri saal fūq'k'ale.

² Ama çomoxun bağalo eğelxoı çobane.

³ Q'aroolçinen çomo şot'aynak'e qayk'on, eğelxonal şot'ay səsəne ümüxlaxon. Şot'inal iz eğelxo s'iyen k'alpi şot'oğoy qavunane c'evk'on.

⁴ İz eğelxo bitova qavuna c'evk'it'uxun oşa iç bəş, eğelxoval şot'ay baç'anexune tağon, şot'aynak' ki, şot'ay səsə çalt'unxsa.

⁵ Ama q'erəz amdari baç'anexun tet'un tağon, şot'oxun t'it'unt'on, şot'aynak' ki, q'erəz amdari səsə tet'un çalxsa».

⁶ İsusen me məsəlinə exlətebi, ama şot'oğon İsusi exləti məninə tet'un q'amışaki.

⁷ Şot'aynak'al İsusen şot'oğoy p'urum pine: «Serina, serinaz vėx nex: Zu - eğelxoynak' çomozu.

⁸ Zaxun bəş hariyoroı bito oğriyoı q'a fūq'k'alxone, ama eğelxon şot'oğoy tet'un ümüxlaxi.

⁹ Zu - çomozu, şu me çomoxun bağayın, çark'eğale. Şo başi-c'eğale, içeynak' ot't'ağ bəğğəbale.

¹⁰ Oğri saycə başq'seynak', bespseynak' saal şərbseynak'e eysa, Zu isə şot'oğoy yəşəyiş, əsil yəşəyiş tast'eynak'ez hare.

¹¹ Zu - şaat' çobanzu, şaat' çobanen eğelxoynak' iz elmoğoval q'urbane tadon.

¹² Tənginen əyiteşi çoban isə eğelxoı q'onçux tene, şot'aynak'al ule eysuna ak'at'an şot'oğoy bosı t'inet'on. Ulenal şot'oğoy həfədon, şot'oğoy şarpi şinek'on.

¹³ Şo tənginen əyiteşinə, şot'aynak'al eğelxoynak' ük' tene bok'ospa.

¹⁴⁻¹⁵ Zu şaat' çobanzu. Hətər ki, Bavān Zane çalxsa, Zu Bavaz çalxsa, hametərəl bezit'oğoy çalxsa, bezit'oğonal Zat'un çalxsa. Zu eğelxoynak' Bezi elmoğoy q'urbanez tast'a.*

¹⁶ Bezi me ağılaxun nu bakala q'erəzəl eğelxoı bu, Zu şot'oğoval eçalazu. Şot'oğonal Bezi səsə ibakalt'un, t'e vədə tək sa sürü, tək sa Çoban bakale.

¹⁷ Zu Bezi elmoğoy q'urbanez tast'a ki, oşa şot'o qaydı qoş ext'az. Bavānal Za mot'o görəne çuresa.

¹⁸ Bezi elmoğoy Zaxun şuk'k'alēn haq'es tene bakon, ama şot'o Zuz tast'a. Şot'o tast'eynak'al, oşa qaydı qoş exst'eynak'al Bezi ext'iyərə bu. Axırı me əmirə Bezi Bavaxunez haq'e».

¹⁹ Me əyitmoğoy görə iudeyxoı arane p'urum fikirxo cöyebaki.

²⁰ Şot'oğoy gelet'in pine: «Me amdarast'a murdar urufe bu, ko gije. Het'aynak'nān kot'o ümüxlaxsa?»

* 10:14-15 10:14-15 Mat'. 11:27; Luk'. 10:22

²¹ T'iyəmit'oğon isə pit'un: «Morox içust'a murdar uruf bakala amdari əyitmux tene. Maya ak'eşe ki, murdar urufen k'aç'i amdari pulmoğə q'olaybane?»

İudeyxoy İsusə nu vëbaksun

²² İjenaney, Yerusəlimə İşiği axsibayt'un[†] c'ovakest'ay.

²³ İsus xrame məəlin hərrəmine bakala Solomoni seyvanə taranney.

²⁴ İudeyxə İsusi hərrəmine giresi Şot'o pit'un: «Həq'ədər yax şüpin boş efalnu? Əgər Hun Xrist'osnusa, yax qay upa».

²⁵ İsusən şot'oğə coğabə tadi: «Zu vëx exlətezbi, ama vë tenan. Bezi Bavay s'iyen biq'i əşurxon Bezi barada şahidluğəbsa.

²⁶ Ama vən Za vë tenan, şot'aynak' ki, Bezi q'uziğoxun tenan.

²⁷ Bezi q'uziğon Bezi səsə çalt'unxsa, Zuval şot'oğə çalezxsa, şorox Bezi bac'anexunt'un eysa.

²⁸ Zu şot'oğə həmişəluğə yəşəyinqez tast'a. Şoroxal sal sa vədə tet'un biyal, şuk'k'alən şot'oğə Bezi kiyexun haq'es tene bakal.

²⁹ Şot'oğə Za tadi Bava bitot'uxun üst'üne. Şuk'k'alən şot'oğə Bavay kiyexun haq'es tene bakon.

³⁰ Zu q'a Bava sayan».

³¹ İudeyxon p'urum jət'un ext'i ki, Şot'o jələyinqat'un.

³² İsusən şot'oğə pine: «Zu vëx Bavaxun eğala gele saat' əşurxoz ak'est'i. Vən kot'oğoy mat'u görənən Za jələyinqəbsun çuresa?»

³³ İudeyxon Şot'o coğabt'un tadi: «Va kot'o görə təə, adi amdar baksunen Va Buxaçux bi Buxaçuğoy əleyinə əyitpsuna görəyan jələyinqəbsa». ‡

³⁴ İsusən şot'oğə pine: «P'oy ef İvel Şame boş tene şameşe ki, "Buxaçuğon pene: <Vən buxaxuxxonan>"? §

³⁵ Buxaçuğon İzi əyitə avabakest'i amdarxo içinə <buxaçuxxonan> nexə. İvel Şamal avanan ki, pozmişakes tene bakon.

³⁶ İşə vən uk'alnan ki, Zu - Buxaçuğon c'ək'p'i düynəne yaq'abi Amdaren - "Zu Buxaçuğoy Garzu" upsunen Buxaçuğoy əleyinəz əyite?

³⁷ Əgər Bavay biq'ala əşurxo tez biq'sasa, Za vë ma bakanan.

³⁸ Ama mə əşurxo bizaqsasa, Za vë nuval bakaynan, Bezi biq'ala əşurxo vëbakanan ki, Bava Zast'a, Zuval Bavast'a baksuna avabaki q'amışakes bakanan».

³⁹ İudeyxon p'urum İsusə biq'sunt'un çuresi, ama Şo içəğoy kiyexun c'efedi.

⁴⁰ İsus p'urum İordan oqe t'e soğə tərəf, İoanən süft'ə k'unuk'bala gala taşi t'et'iyə manedi.*

⁴¹ Şot'ay t'əğöl gele amdare eysay. Şot'oğon next'uniy: «İoanən sal sa möcüzəlü nişan nuval ak'est'i bakayın, şot'ay mə Amdari barada pi bito əyitmux düzə c'eri».

⁴² Gele amdarxoval t'et'iyə İsusə vət'un baki.

11

P'uri Lazari bəyinqəbsun

¹ Bet'anya ayizə yəşəyinqəşala Lazar s'iyen sa amdar azarayinqəsbaki. Şot'ay Mariya saal Mart'a s'iyen p'ə xunçinə buy.*

² Mo hat'e Q'onçuğoy loxol adeğala c'əyin lapı Şot'ay turmoğə iz popen şarpi Mariyaney. Azarayinqəşaki Lazar şot'ay viçiney. †

³ Xunçimoğonal "ay Q'onçux, Vi çureğala amdar azarine" pi İsusəynak' xavart'un yaq'abi.

⁴ İsusən mot'o ibaki pine: «Mə azari axır bisun tene, Buxaçuğoy kala s'i çoyel c'eyseynak'e. Şot'ay köməyən Buxaçuğoy Ğaren kala s'i q'azayinqəş'an pine bake».

⁵ İsusən Mart'a, şot'ay xunça saal Lazara çuresay.

⁶ Ama Lazari azari baksuna ibakat'an İz baki gala p'ə ğiyal manedi.

⁷ Oşa isə İz şaqirdxo "p'urum İudeyina tağen" pine.

† **10:22 10:22** *İşiği axsibay* - Mə axsibayast'a iudeyluğon İsusə nanaxun baksunaxun 164 usen bəş Yerusəlimə baki xrame surluğon murdarlayinqəşit'uxun oşa, şot'ay təzədən pak saal İvel baksuna, t'et'iyə p'urum Buxaçuğə q'ulluğə burqesunat'un q'eydsə. ‡ **10:33 10:33** Lev. 24:16 § **10:34 10:34** İvel məğ. 82:6 * **10:40 10:40** İoan. 1:28

* **11:1 11:1** Luk'. 10:38-39 † **11:2 11:2** İoan. 12:3

⁸ İz şagirdxon Şot'o pit'un: «Ravvi, t'et'iya bakala iudeyxon samal vədə mot'oxun bəş Va jələyınşbunt'un çuresay. Hun p'urumal t'et'iya qayenbaksa?»

⁹ İsusen coğabe tadi: «Ğine p'as's'e saad tene ki işiğ? Şu ğenaxun tarak'ayin, tene lamandon, şot'aynak' ki, me dünyənə işiğ baksuna görə aneksa.

¹⁰ Ama şu üse tarak'ayin, lamanedon, şot'aynak' ki, içust'a işiğ tene bu».

¹¹ İsusen me əyitmoğoxun oşa şot'oğə pine: «Beşi dost' Lazar nep'axeşi. Zu şot'o muğərbseynek'ez taysa».

¹² T'e vədə İz şagirdxon Şot'o pit'un: «Əgər nep'axeşenesa, q'olaybakale».

¹³ İsusen şot'ay bisuni baradane exlətəpsay, ama şot'oğon t'etərt'un fikirbsay ki, nep'axesuni baradane nex.

¹⁴ T'e vədə İsusen şot'oğə qay pine: «Lazar p'urene.

¹⁵ Ama Zu vəx görə müçə ki, t'et'iya tez bake - metər vən Za lap usum və bakalnan. İsə ekinan şot'ay t'öğöl tağen».

¹⁶ "Əkiz" k'aleğala T'omasen t'e soğə şagirdxo pine: «Ekinan yanal taşi İsusaxun sagala biyen!»

¹⁷ İsus t'iya hari avanebaki ki, Lazar ene bip' ğine gərəmzin boşe.

¹⁸ Bet'anyay q'a Yerusalmi arane qos's'e st'adinaxunal † mal yaq'e buy,

¹⁹ şot'aynak'al Mart'a q'a Mariya içoğoy viçi bisuna görə buldirist'luğ tast'a gele iudeyxone harey.

²⁰ Mart'a İsusi eysuna İbaki Şot'ay bəşe c'eri, Mariya isə k'oyane çurpi.

²¹ Mart'an İsusə pine: «Ay Q'onçux, əgər Hun memiya bakinuy, bezi viçi tene biyoy.

²² Ama avazu ki, Hun həysəəl Buxaçuğoxun k'ə çureğayin, Şot'in Va tadale».

²³ İsusen şot'o "vi viçi bəyinbakale" pine.

²⁴ Mart'an Şot'o pine: «Avazu ki, bəyinbakale, bəyinbaksuni vədine, axırncı ğine şoval bəyinbakale».

²⁵ İsusen şot'o pine: «Zu - Yəşəyınşzu, bəyinbaksunal Zaxune. Za və bakalo biyayinal, yəşəyınşale,

²⁶ yəşəyınşı Za və bakaloval sal sa vədə tene biyal. Mot'o vənu?»

²⁷ Mart'an Şot'o coğabe tadi: «Hoo, ay Q'onçux, vəzu ki, İzi me dünyənə eysuna beş yaq'bəğala Buxaçuğoy Ğar, yəni Xrist'os, Hunnu».

²⁸ Mart'an mot'o pit'uxun oşa taşi iz xunçi Mariya c'əp'k'in k'alpi pine: «Məəlim memiyane, vane k'ale».

²⁹ Mariyan kot'o İbakala k'inək' kap hayzeri İsusi t'öğölə taşi.

³⁰ İsus hələ ayize tene başey, Şo Mart'a İz bəş c'eri gala çurpeney.

³¹ Mariya İk' tadala, içuxun sagala k'oya bakala iudeyxon şot'ay kap hayzeri qavuna c'eysuna ak'at'an pit'un p'oyla ki, önpəseynak' gərəmzoğone taysa. Kot'o görəl şot'ay bac'anexun ta't'unşi.

³² Mariyan İsusi bakala gala p'ap'i Şot'o anek'i, İz turnoq'a biti pine: «Ay Q'onçux, əgər Hun memiya bakinuy, bezi viçi tene biyoy».

³³ İsusen Mariyay q'a şot'ay t'öğöl hari iudeyxoy önpəsunə ak'at'an içü gele pise təsirbi.

³⁴ Şot'in xavare haq'i: «P'urina mayanan laxe?» Şot'o pit'un: «Beşi Ağə, eki ak'est'en».

³⁵ İsusen önpəni.

³⁶ T'e vədə iudeyxon "bəğanan şot'o hetərə çuresay!" pit'un.

³⁷ Ama şot'oğoy bəzit'oğon pine: «K'aç'i amdari piyel işiğ eçeri me amdaren sa şey bes tene bakoy ki, me amdar nu p'uriniy?»

³⁸ Hametər İsus dilxor gərəmzoğone taşi. Gərəmzoğ sa mağaraney, § iz bağala gane jomost'al jət'un t'ik'ırdey.

³⁹ İsusen pine: «J'ena ext'anani!» P'urit'ay xunçi Mart'an şot'o pine: «Ay Q'onçux, t'et'iin yəgin ki adesa, axırı şot'ay bisun bip' ğinə».

⁴⁰ İsusen pine: «P'oy Zu va tez pey ki, və bakayin, Buxaçuğoy kalaluğa ak'alnu?»

⁴¹ Metərluğen, j'ena ext'undi. İsusenal ala bəği pine: «Ay Bava, Za İbaksuna görə Va şükürəzbsa.

⁴² Avazu ki, Za həmişə İnbaksa. Ama mot'o Bezi t'öğöl çurpi camaateynak'ez nex ki, Za Hun yaq'absuna vəbakat'un».

⁴³ Me əyitmoğə pit'uxun oşa ost'aar pine: «Lazar, qavuna c'eki!»

† 11:18 11:18 qos's'e st'adi - 3 k'm. İša § 11:38 11:38 Mağara q'ayani boş bakala ams'iluğ, t'e vaxt' p'uri amdaxo t'iyat'un laxsay.

⁴⁴ P'uriyal qavunane c'eri. Şot'ay tur-kul parçinen, ço isə dəsməren bəc'ürey. İsusen şot'oğö "me amdara qaypanan taşeq'an" pine.

Fariseyxoy İsusə bespsuni niyət
(*Mat'. 26:1-5; Mrk'. 14:1-2; Luk'. 22:1-2*)

⁴⁵ T'e vədə Mariyay t'öğöl hari iudeyxoy gelet'in İsusen k'ə bsuna ak'i Şot'o vət'un baki.

⁴⁶ Ama şot'oğoxun bəzit'oğon fariseyxoy t'öğöl taşi İsusen bit'oğö şot'oğö exlətt'unbi. ⁴⁷ T'e vədə samci bəyinşxon q'a fariseyxonKala Şurina girbi pit'un: «Yan k'ə ben? Me amdaren gele möcüzəlü nişanxone ak'est'a.

⁴⁸ Əgər Şot'o bark'ayan, bito Şot'o vė bakale. Rimluğonal hari beşi xrama q'a dirist' me azuk'a əfçibalt'un».

⁴⁹ T'et'iya bakalt'oğoxun sunt'in, hat'e useni samci bəyinşxoy kalo bakala K'ayafan şot'oğö pine: «Vən hik'k'al tenan ava.

⁵⁰ Q'amıştenanbaksa ki, vəynak' bütüm me azuk'i k'as'esaxunsa sa amdari me azuk'eynak' bisun saat'e?»

⁵¹⁻⁵² Şot'in me əyitmöğö içuxun tene pi, ama t'e useni samci bəyinşxoy kalo baksunen xavareçalluğebi. Şot'in İsusi saycə me azuk'eynak' təə, me dünyəne səpələyinşəki Buxaçuğoy əyloğö bitova sagala girbseynak' bisunane xavareçalluğbi.

⁵³ Metərluğen, hat'e ğinaxun əyitə sat'unbi ki, İsusə besp'at'un.

⁵⁴ İsus ene iudeyxoy arane qay tene taraney. Şo t'et'iin çölə İša bölginə, Efraim uk'ala şəhərene taşi, İz şagirdxoxun t'et'iya manedi.

⁵⁵ İudeyxoy C'ovaksuni axsibay* İşalayinşebaksay. Gele amdar C'ovaksuni axsi-bayaxun bəş içoğö pakbseynak' ayizmoğoxun Yerusalimane hari.

⁵⁶ Şot'oğon İsusə qəvt'un say, xrame məəlnə çurpi sun-sunaxun xavart'un haq'say: «K'ənan fikirbsa? Şo axsibaya tene eğal?»

⁵⁷ Samci bəyinşxon q'a fariseyxon isə "şot'ay ganu avabakalt'in yax xavarq'an tadi" pi əmirt'un tadi ki, Şot'o biq'at'un.

12

Mariyay İsusəynak' eçeri pay
(*Mat'. 26:6-13; Mrk'. 14:3-9*)

¹ C'ovaksuni axsibayaxun* üç ği bəş İsus Bet'anyinane hari. İsusen p'uri ganuxun bəyinbi Lazaral t'et'iyane yəşəyinşbsay.

² T'et'iya İsusi eysuni s'iyal q'onaxluğt'un tadi. Mart'an q'ulluğeb say. Lazaral İsusaxun sagala q'onağxoy aranəney.

³ Mariyan isə sa lit'ra † toyexlu təmiz narde c'əyin ext'i İsusi turmoğoy loxol lapi iz popen şarpsane burqı. C'əyini muç'a aden k'oja haneq'i. ‡

⁴ Ama İsusi şagirdxoxun sunt'in, mat'in ki, oşa Şot'o toydaley, İuda İsk'ariot'en pine:

⁵ «Mot'oxunsa me c'əyinə xibbaç dinara § toydi kəsibxo paybese bakoy».

⁶ Me əyitə kəsibxoy q'ayğina manst'una görə təə, iç oğri baksuna görəne nexey, şot'aynak' ki, içust'a bakala təngin toraya amdarxoy laxalt'uxun sa paya başeq'say.

⁷ T'e vədə İsusen pine: «Me çuğö ma galda, şot'aynak' ki, me c'əyin Za oçalaxbala ğineynak'ey.

⁸ Kəsibxo həmişə ef t'öğölt'un, Zu isə həmişə ef t'öğöl tez bakal».

⁹ Me vədə iudeyxoy gelo isə İsusi Bet'anyina baksuna avabaki ham İsusə görə, hamal Şot'in p'uri ganuxun bəyinbi Lazara ak'seynak' t'et'iyat'un hari.

¹⁰ T'e vədə samci bəyinşxo Lazaral bespsuni q'ərarat'un hari

¹¹ Şot'aynak' ki, iudeyxoy gelo Lazara görəne İsusi tərəf c'ovaki Şot'o vė baki.

İsusi Yerusalima baysun
(*Mat'. 21:1-11; Mrk'. 11:1-11; Luk'. 19:28-40*)

¹² Əyc'indəri, axsibaya hari amdarxoy gelo İsusi Yerusalima eysuna ibaki

¹³ p'almin xode c'ik'urxo ext'i Şot'ay bəşə c'eri. Şot'oğon

"Hosanna!"*

Q'onçuğoy s'iyen eğalo he bəxt'əvərə!

* 11:55 11:55 C'eys. 12:1-27 * 12:1 12:1 C'eys. 12:1-27 † 12:3 12:3 sa lit'ra - 300 gr. samal gele ‡ 12:3 12:3 Luk'. 7:37-38 § 12:5 12:5 Sa dinar fəəlin sa ğilüğ maaşa barabarey. * 12:13 12:13 Hosanna - əbrani muzin «Buxaçuğö alxışq'an baki» upsune.

İsraili padçağəynak' xeyir-bərəkətq'an baki!"
uk'a harayt'unney. †

¹⁴ İsusen sa cəyil elem bəğəbi iz bac'ane lanesi. Hetər ki, şameşene:

¹⁵ «Ay Sioni xuyər, ‡ ma q'İba!

Bəğa vi padçağ sa cəyil elema lasi enesa». §

¹⁶ İsusi şagirdxon t'e vədə mot'oğoy k'ə upsuna tet'un q'amışaksay. Ama İsusi s'i alabakit'uxun oşa, Şot'ay barada şameşit'oğə saal camaati Şot'ay bəş hetər şameşeneysa, hat'etərəl c'eyšana eyex badi q'amışt'unbaki.

¹⁷ Lazara gərəmzoğoxun k'alpi p'uri ganuxun bəyinbat'an İsusi t'öğöl bakala camaaten hələl me barada exlətebsay.

¹⁸ Amdarxon İsusi me möcüzəli nişana ak'est'una ibakeneş, şot'o görəne Şot'ay bəş c'ereş.

¹⁹ Şot'aynak'al fariseşxon sun-suna next'unıy: «Bəğanan, beşi kişexun hik'k'al tene ayesa. Dirist' dünyə Şot'ay bac'anexune taysa».

İsusi saturbəş İz bisuna avabakeş'un

²⁰ Axsibaya Yerusalisa bul k'os'bsa harit'oğoy arane sa hema grek'i muzin əyitk'ala amdare buy.

²¹ Şot'oğon Galileyin Bet'sayda ayizexun bakala Filip'i t'öğöl hari şot'o xoyinšt'unbi: «Ağa, yan İsusə aksunyan çuresə».

²² Filip'en taşi Andreyane pi, Andreyenal Filip'axun sagala taşi İsusat'un xavar tadi.

²³ İsusen coğabe tadi: «Mone, Amdari Ğar əslində Şu baksuni çoyel c'eğala vaxt' harene.

²⁴ Serina, serinaz vəx nex: əgər sa arumi dən oçala biti tene bisasa, tək sa arum k'inək'əl manest'a, ama bisanesa, gele bare tast'a.

²⁵ İz yəşəyinqşə çureğalt'in şot'o açesebon, izi me dünyəne bakala yəşəyinqşə hik'k'al nu hesabbalt'in isə şot'o həmişəluğ yəşəyinqşəynak'e q'orişon. *

²⁶ Şin Za q'ulluğbsun çureğayın, Bezi bac'anexunq'an hari. Zu maya bakayız, Za q'ulluğbaloval t'et'ıya bakale. Şin Za q'ulluğbayın, Bavanal şot'o hörmətbale.

²⁷ Həşsə Bezi ük' narahate. K'ə uk'az? "Ay Bava, Za me dəyğınəxun çark'est'a" uk'az? Ama Zu dünyəne me dəyğın koruğaxun c'ovakşeynak'ez hare!

²⁸ Ay Bava, Vi s'ıya alaba!» Göynuxunal sa səse hari: «Alazbi, saal alaboz».

²⁹ T'et'ıya çurpi camaati bəzıt'oğon mot'o ibaki "göyene gürupi", t'e sunt'oğon isə "Şot'oxun sa angelene əyitp'i" pit'un.

³⁰ İsusen pine: «Mə səs Zaynak' tene, vəynak'e.

³¹ Həşsə isə me dünyə divanebaksa, me günaxbala dünyəni kalaluğbalal † qavuna boşəğale.

³² Za isə oçalaxun ala əqevk'at'an, bütüm amdarxo Zaç zap'k'oz».

³³ İsusen me əyitə upsunen İz mani cürə bisunane ibakeş'i.

³⁴ Camaaten Şot'o coğabe tadi: «İvel Şamurxoxun ibakeşyan ki, Xrist'os həmişəluğ mandale. P'oy Hun het'aynak'en "Amdari Ğar ala əqəğalane" nex? Amdari Ğar şuva?» ‡

³⁵ T'e vədə İsusen şot'oğə pine: «İşığ samal vədə ef arane bakale. İşığ bakala vədine tarapanan ki, vəx bayinq'luğen maq'an biq'i. Şot'aynak' ki, bayinq'luğa tarak'alt'in maya taysuna tene avabaksa.

³⁶ İşığ bakala vədine İşığa vəbakanan ki, İşığı əylux bakanan». İsusen me əyitmoğə pit'uxun oşa taneşi, şot'oğoy pişexunal aneçi.

İndəyxoy inadkərлуğ

³⁷ Ama İsusen camaati bəş meq'ədər möcüzəli nişanxo ak'est'it'uxun oşal amdarxo Şot'o və teneş.

³⁸ Morox kot'o görəne baki ki, İsayə xavareçali me əyitmux bex p'ap'ane:

«Ay Q'onçux, beşi xavara şuva vəbaki,

Q'onçuğoy zor şineynak'e qayeşi?» §

³⁹ İsayan pi k'inək', şorox şot'o görə və tet'un baksay ki:

† 12:13 12:13 İvel möğ. 118:25-26 ‡ 12:15 12:15 Sioni xuyər - "Sion" Yerusalisa tadeşi q'erəş s'iyurxoxun soğone.

"Xuyər" isə memiya "amdarxo" upsune. § 12:15 12:15 Zək. 9:9 * 12:25 12:25 Mat'. 10:39; 16:25; Mrk'. 8:35; Luk'. 9:24; 17:33 † 12:31 12:31 me günaxbala dünyəni kalaluğbalal - yəni şeytan. ‡ 12:34 12:34 İvel möğ.

110:4; İsa. 9:7; Yez. 37:25; Dan. 7:14 § 12:38 12:38 İsa. 53:1

40 "Buxaçuğon şot'oğoy pulmoğo k'aç'inebi,
 İçoğoy haq'ıla kütebi ki,
 İçoğoy pulmoğon maq'an ak'i,
 İçoğoy haq'ilen maq'an bot'i
 Saal Zaç maq'at'un fıırıpi ki,
 Zu şot'oğo q'olaybaz». *

41 İsayan İsusı kalaluğa aksuna göröne me əyitmöğö Şot'ay barada pey.

42 Əslində isə kalat'oğoy gelo İsusı vənəy, ama fariseyxon içoğö sinagogaxun maq'at'un şəp'əsi pi mot'o qay tet'un avabakest'ay.

43 Buxaçuğoxun eğala tərifəxunsa amdarxoxun eğala tərifət'un c'ək'p'i.

44 İsusen ost'aar pine: «Za və bakalo saycə Za təə, Za Yaq'abit'uval vəne.

45 Za ak'alt'in Za Yaq'abit'uval aneksa.

46 Zu işiğzu. Me dünyənəyal harezu ki, Za və bakalo bayinq'luğa maq'an mandi.

47 Bezi əyitə ibaki şot'o nu əməlbalt'u isə Zu tez divanbal, şot'aynak' ki, dünyənə divanbseynak' təə, dünyənə çark'est'eynak'ez hare.

48 Za t'ödxbi Bezi əyitmöğö nu q'abulbalt'ay divanbal ene bune: Bezi uk'ala əyiten axırncı ğine şot'aynak' q'ərar c'evk'ale.

49 Şot'aynak' ki, Zu Zaxun tez əyitp'i, Za yaq'abi Bavane Bezi k'ə upsuni saal hetər exlətp'suni barada Za əmir tadi.

50 Zu avazu ki, Şot'ay çureğalt'oğon həmişəluğ yəşəyinqə tast'a. Metərluğən, Bavan za mani əyitmöğö upsuna əmirbenesa şot'oğoz əyite».

13

İsusı İz şaqirdxoy turmoğö os'ksun

1 C'ovaksuni axsıbay* İşalayinqəbaksay. İsusen me dünyənəxun cöybaki İz Bavay t'öğöl qaybaksuni vaxt' hari p'ap'suna avaney. Şot'in me dünyənə İçu aid bakalt'oğö həmişə çureşene, axıra şirik'əl çureşi.

2 Biyəsin şum ukala vədənəy. İblisenal ene İsusı toyst'uni fikirə Simon İsk'ariot'i ğar İuday beyne badeney.

3 İsusen Bavan hər şeyə İz kiyel tast'una, İzi Buxaçuğoxun eysuna, qaybakiyal Buxaçuğoy t'öğöl taysuna avaney.

4 Şot'in İz ganuxun hayzeri xələtə c'eq'i sa dəsmər ext'i İz biyex ğaçəpi.

5 Mot'oxun oşa ləənə xe bəpi şaqirdxoy turmoğö os'ki, İz biyex ğaçp'i dəsmərən şarpsane burqi.

6 İsus Simon P'et'era İşalayinqəkat'an şot'in İsusı pine: «Ay Q'onçux, bezi turmoğö Hun os'kalnu?»

7 İsusen şot'o coğab tadi pine: «Bezi k'ə bsuna hun həysə təə, oşa q'amışakalnu».

8 P'et'eren Şot'o pine: «Sal sa vədinə! Hun bezi turmoğö ten os'kal!» İsusen şot'o coğabe tadi: «Əğər nu os'k'ayiz, Bezi əsil şaqird bakes ten bakon».

9 T'e vədə Simon P'et'eren Şot'o pine: «Ay Q'onçux, t'e vədə saycə bezi turmoğö təə, kulmoğö q'a bulal os'k'a».

10 İsusen şot'o pine: «Os'k'alpi amdareynak' saycə turmoğö os'ksun bəse, şot'aynak' ki, şo bul-oş təmize. Vənal təmiznan, ama bütüm təə».

11 Şot'in İçu şiin toydalaşa avaney, kot'o görəl "bütüm təmiz tenan" pine.

12 İsusen şot'oğoy turmoğö os'k'it'uxun oşa İz xələtə ləpi p'urum İz gala arşi şot'oğö pine: «Zu vəynak' k'əz bisa q'amışnanbaki?»

13 Vən Za "Məlim" saal "Q'onçux" pinan k'ale. Düznan nexə, şot'aynak' ki, Zu hat'e Şozu.

14 İşə ki, Zu Q'onçux saal Məlim baksunen ef turmoğoz os'ki, vənal sun-sunay turmoğö os'k'alanan.

15 Vəx ak'esezdi ki, Zu vəynak' bit'u vənal sun-sunaynak' banan.

16 Serina, serinaz vəx nex: k'ul iz ağaxun, elçiyal içü yaq'abit'uxun kala tene.

17 İşə ki me əyitmöğö avanan, vən hamətər bsunen bəxt'əvər bakalnan.

18 Ef bitot'ay barada tez nex. Zu Bezi c'ək'p'it'oğö çalezxsa. Ama barta "Zaxun sagala şum ukalo Bez düşməne baki" † uk'ala İvel Şam bex p'ap'eq'an.

* 12:40 12:40 İsa. 6:10; Mat'. 13:14-15; Mrk'. 4:12; Ap'ost'. 28:26-27 * 13:1 13:1 C'eys. 12:1-27 † 13:18 13:18 İvel məğ. 41:9

¹⁹ Həysə me əyitmux bex p'ap'alt'uxun bəş vəx mot'oğə nexzu ki, bex p'ap'at'an vė bakanan: Zu Şozu.

²⁰ Serina, serinaz vəx nex: Zu yaq'abalt'u q'abulbalt'in Zane q'abulbsa, Za q'abulbalt'in isə Za Yaq'abit'üne q'abulbsa». †

İuday İsusə toyst'un

(*Mat'. 26:20-25; Mrk'. 14:17-21; Luk'. 22:21-33*)

²¹ İsusen me əyitmoğə pit'uxun oşa gele pis baki pine: «Serina, serinaz vəx nex: vəxun sunt'in Za toydale».

²² İz şagirdxon me əyitmoğə şi barada upsuna nu avabaksuna görə çəmişəki sun-sunay loxolt'un bəği.

²³ İz şagirdxoxun soğə - İsusi çureğala şagird Şot'o lap İsaney.

²⁴ Simon P'et'eren t'e şagirdi loxol himebi ki, şi barada upsuna Şot'oxun xavar haq'ane.

²⁵ T'e şagirdenal fırpı İsusaxun xavare haq'i: «Ay Q'onçux, şo şuva?»

²⁶ İsusen coğabe tadi: «Me şume loq'mina torpi şu tadozsa, şone». Loq'mina torpi Simon İsk'ariot'i ğar İudane tadi.

²⁷ İudan loq'mina ext'ala k'inək' Şeytan şot'ay boşə başi. İsusen şot'o "k'ə bálnusa, usum ba!" pine.

²⁸ İsusen mot'o het'aynak' şot'o upsuna sulfin bel bakalt'oğoy şuk'k'alen tene q'amışaki.

²⁹ Təngin toray İudast'a baksuna görə bəzit'oğon fikirt'unbi ki, İsusen şot'o "axsibaya yaynak' lazım bakala şeyurxo haq'a" nəəl "kəsibxo sa şey tada" nexə.

³⁰ İudan loq'mina ext'it'uxun oşa kap qavunane c'eri. Üşeney.

Sun-suna çurekinan

³¹ İuda c'erit'uxun oşa İsusen pine: «Həysə Amdari Ğare s'i alanebaki, Buxaçuğoy s'iyal Şot'oxune alabaki.

³² İşə ki, Buxaçuğoy s'i Şot'oxune alabaki, Buxaçuğonal Şot'o İçust'a alabale, usumluğen alabale.

³³ Ay Bezi əylux! Samal vədəl vəxun bakoz. Vən Za qəveğalnan, ama Zu iudeyxo "Bezi tağala gala vən eyes tenan bakon" pi k'inək' həysə vəxal mot'o nexzu. §

³⁴ Vəx təzə sa əmirez tast'a: sun-suna çurekinan, Zu vəx çuresi k'inək' vənal sun-suna çurekinan. *

³⁵ Əğər efi sun-suna çuresun bakayin, t'e vədə bütüm amdaxon avabakalt'un ki, vən Bezi şagirdxonan».

P'et'eri İçuxun danmışaksuna İsusi saturbəş upsun

(*Mat'. 26:31-35; Mrk'. 14:27-31; Luk'. 22:31-34*)

³⁶ Simon P'et'eren İsusaxun xavare haq'i: «Ay Q'onçux, mayan taysa?» İsusen coğabe tadi: «Zu tağala gala həysə hun Bezi baç'anexun eyes ten bakon, ama oşa eğalnu».

³⁷ P'et'eren Şot'o pine: «Ay Q'onçux, həysə het'aynak' Vi baç'anexun eyes tez bakon? Vaynak' bezi elmoğoz tadon».

³⁸ İsusen şot'o pine: «Zaynak' vi elmoğon tadon? Serina, serinaz va nex: dadalen elk'amin hun Zaxun xib kərəm danmışakalnu».

14

İsus - Buxaçuğəç tağala yaq'e

¹ «Barta ef ük' maq'an narahat baki. Buxaçuğə və bakanan, Zaal və bakanan.

² Bezi Bavay k'oya mandala ga gelene. Əğər nu bakiniy, vəx uzk'oy ki, vəynak' ga həzirbsaz taysa?

³ Taşi vəynak' ga həzirbit'uxun oşa qaybaki vəx Bezi t'öğöl taşoz ki, Zu bakala gala vənal bakanan.

⁴ Bezi tağala gane yaq'a vən çalnanxsa».

⁵ T'oməsen İsusə pine: «Ay Q'onçux, Vi maya taysuna teyan ava, yaq'a hetəryan çalxon?»

⁶ İsusen şot'o pine: «Zu - seri, yəşəyinşest'ala yaq'zu. Bavay t'öğöl tağala saycə sa yaq'e bu, şoval Zaxune c'ovaksa.

† 13:20 13:20 Mat'. 10:40; Mrk'. 9:37; Luk'. 9:48; 10:16 § 13:33 13:33 İoan. 7:34 * 13:34 13:34 İoan. 15:12,17; 1 İoan. 3:23; 2 İoan. 5

⁷ Əgər Za çalxinaniy, Bezi Baval çalnanxoy. İ sə ene vən şot'o çalnanxsa, şot'o aalk'enan».

⁸ Filip'en şot'o pine: «Ay Q'onçux, Bava yax ak'est'a, ko yaynak' bəse».

⁹ İsusen şot'o pine: «Xeylək vaxt'e ki, Zu vəxunzu, hələ Za ten çalxi, Filip'? Za ak'i amdaren Bez Bava ak'ene. P'oy hun hetəren "Bava yax ak'est'a" pes bakon?

¹⁰ Zu Bavast'a, Baval Zast'a baksuna və tenu ki? Vəx pi əyitmoğə Zaxun tez nexə, ko Zast'a bakala Bavane İz əşurxo bsa.

¹¹ Zu Bavast'a, Baval Zast'a baksuna vėbakanan, tenesa mot'o Bezi bala əşurxo görəq'a bakayin və bakanan.

¹² Serina, serinaz vəx nex: Za və amdaren Bezi bi əşurxo içinal bale, hələ kot'oxunal kala əşurxo bale, şot'aynak' ki, Zu Bavay t'öğöləz taysa.

¹³ Vənal Bezi s'iyen * k'ənesa çureğaynan, şot'o booz ki, Bavay s'i Ğarast'aq'an alabaki.

¹⁴ He vədə Bezi s'iyen Zaxun sa şey çureğalnansa, şot'o booz.

İvel Urufi barada əyit tast'un

¹⁵ Əgər Za çurnansasa, Bezi buyruğxo əməlbələn.

¹⁶ Zu Bava xoyinşboz, şot'in q'erəz sa Kəməybal yaq'abale, Şoval vəxun həmişəluğ mandale.

¹⁷ Şo Buxaçuğoy serina çoyel c'evk'ala Urufe. Şot'o dünyənən q'abulbes tene baksə, şot'aynak' ki, şot'o nə ateneksa, nəəl çaltenexsa. Vən isə şot'o çalnanxsa, şot'aynak' ki, Şo vəxunə, ef boş mandale.

¹⁸ Vəx yetim tez bark'al, ef t'öğöl eğoz.

¹⁹ Samal c'ovakit'uxun oşa dünyənən ene Za atenek'al, ama vən Za ak'alnan. Zu yəşəyinq'suna görə vənal yəşəyinq'salan.

²⁰ T'e ği avabakalnan ki, Zu Bez Bavast'azu, vən Zast'anan, Zuval vəst'azu.

²¹ Şiin Bezi buyruğxo əməlebsasa, Za çureğalo şone. Bez Bavalan Za çureğalt'u çureğale. Zuval şot'o çureşi Za şot'o ak'est'oz».

²² İsk'ariot' təə, t'e soğə İudan şot'o pine: «Ay Q'onçux, ko hetəre baksə ki, Hun bütüm dünyənə təə, saycə yaynak' ak'eğalnu?»

²³ İsusen şot'o coğabe tadi: «Şiin Za çuresasa, Bezi əyitə bəğale, Bezi Bavalan şot'o çureğale. Yanal me amdari t'öğöl hari şot'oxun sagala bakalyan.

²⁴ Za nu çureğalt'in Bezi əyiten tene tağal. Ef ibaki zombsun Bezi tene, Za yaq'abi Bavay zombsunə.

²⁵ Hələ ki ef t'öğölzu, vəx mot'oğə pizu.

²⁶ Ama Kəməybalen - Bavan Bezi s'iyen yaq'abala İvel Urufen hər şeyə vəx zombale. Zu exlətp'i bütüm əyitmoğə ef eyex badale.

²⁷ Ef arane serluğ laxiz taysa, Zast'a bakala serluğa vəxəz tast'a. Zu şot'o vəx dünyənən tadala k'inək' tez tast'a. Barta ef ük' maq'an narahət baki, qımabanan.

²⁸ Zu vəx "həysə tazsa, oşa p'urum ef t'öğöl eğoz" upsuna inanbaki. Əgər Za çureşinaniy, Bezi Bavay t'öğöl taysuna müqnan bakoy, şot'aynak' ki, Bava Zaxun üst'üne.

²⁹ Mot'oğə saturbəş vəx pizu ki, mo bex p'ap'at'an Za və bakanan.

³⁰ Ene vəxun gele tez əyitk'al, şot'aynak' ki, me dünyəni kalaluğbal enesa. Düze, şot'in Bezi loxol kalaluğbes tene bakon,

³¹ ama dünyənən avabakalane ki, Zu Bava çurezsa, Bavalan Za k'ə bürmişenesa, şot'o bsazu. Həysə isə hayzanan memiin tağen.

15

C'ap' saal iz zoğurux

¹ Zu - seri c'ap'zu, Bez Baval t'ulluği q'onçux.

² Zast'a bakala bar nu tadala hər zoğa Bavan k'as'ene. Bar tadala hər zoğa isə budayinqi təmizəbsə ki, lap gele barq'an tadi.

³ Vən isə Bezi pi əyiten ene təmiznan.

⁴ Zast'a mandanan, Zuval vəst'a mandoz. Zoğ c'ap'e loxol nu bakayin, için-içuxun bar nu tadala k'inək' vənal Zast'a nu mandaynan, bar tades tenan bakon.

⁵ C'ap' Zuzu, vənal zoğurxonan. Şu Zast'a mandayin, Zuval şot'ost'a mandayiz, şot'in gele bare tadon, şot'aynak' ki, Zasuz hik'k'al bes tenan bakon.

* 14:13 14:13 Bezi s'iyen Bez çureğalt'oğə uyğun

⁶ Zast'a nu mandalo isə, c'ap'axun t'ödx boresi q'aribaki zoğ k'inək'e. Metər zoğurxo girbi aruğo bot'unst'a boneksa.

⁷ Əgər Zast'a mandaynan, Bezi əyitmuxal vəst'a mandayin, k'ə xoyinşbi çüreğaynan, vəx tadeğale.

⁸ Vən gele bar eşt'unen saal Bezi şagird baksunen Bezi Bavay s'i alanebaksa.

⁹ Bavayn Za çuresi k'inək' Zuval vəx çuresi. Bezi çuresunast'a mandanan.

¹⁰ Əgər Bezi buyruğxo əməlbaynan, Bezi çuresunast'a mandalnan, hetər ki, Zu Bavay buyruğxo əməlbi Şot'ay çuresunast'a manezst'a.

¹¹ Me əyitmoğo vəx exlətezbi ki, Bezi müqluğ vəst'aq'an baki, ef müqluğal bolq'an baki.

¹² Bezi buyruğ metərə: Zu vəx çuresi k'inək' vənəl sun-suna çurekinan. *

¹³ Şuk'k'ali çuresun dost'eynak' iz elmoğo tadala amdari çuresunaxun gele bakes batenekon.

¹⁴ Əgər Zu vəx bürmişit'oğo əməlbaynan, vən Bezi dost'urxonan.

¹⁵ Ene vəx nökerxo tez nex, şot'aynak' ki, nökeren iz ağan k'ə bsuna tene ava. Zu vəx dost'ez nex, şot'aynak' ki, Bezi Bavaxun ibakit'oğo bütümə vəx avabakesezdi.

¹⁶ Vən Za tenan c'ək'p'i, Zuz vəx c'ək'p'i tapşurbi ki, taşi bar tadanən, t'e baral həmişə mandane. Metər luğen, Bezi s'i yen Bavaxun k'ə çüreğaynan, şot'in vəx tadale.

¹⁷ Bezi buyruğ mone: sun-suna çurekinan.

Dünyənen şagirdxo nifrətsun

¹⁸ Dünyənen vəx nifrətbayin, ef eyex badanan ki, vəxun bəs Zane nifrətbe.

¹⁹ Əgər me dünyənexun bakiynaniy, dünyənen izi k'inək' vəx çüreğoy. Ama vən dünyənexun tenan, Zu vəx dünyənexun c'ək'ezpi, kot'o görə dünyənen vəx nifrətsba.

²⁰ Zu vəx pi əyitə ef eyex badanan: "K'ul iz ağaxun kala tene". Əgər Za pul tadi işiğ tet'un tadesa, vəxal hat'etər balt'un; Bezi əyitə bəğət'unsa, efiyal əyitə bəğalt'un. †

²¹ Kot'oğo bitova efi Bezi bac'anexun taysuna görə balt'un, şot'aynak' ki, Za Yaq'abit'u tet'un çalxsə.

²² Zu nu harizuy, şot'oğoxun nu exlətp'izuy, şot'oğoy taxsır tene bakoy, ama həysə günaxkər baksuna görə içoğo təmizə c'evk'es tet'un bakon.

²³ Za nifrətbalt'in Bezi Baval nifrətsba.

²⁴ Əgər Zaxun başq'a şuk'k'alən nu bes bakala əşurxo şot'oğoy arane nu bizuy, içoğoy günax tene bakoy. Ama həysə Bezi bit'oğo ak'it'uxun oşal Zaal, Bezi Baval nifrətt'unbsa.

²⁵ Ama mo kot'o görəne baki ki, Moiseyi Şamurxoy boş şameşi "Za nahaq' gala nifrətt'unbi" əyit bex p'ap'ane. ‡

²⁶ Bavaxun eğala serina ak'est'ala Urufen - Zu Bavay t'öğölxun vəynak' yaq'abala Köməybalen, eğat'an isə Bezi barada şahidluğbale.

²⁷ Vənəl mot'o ef piin ak'i şahidluğbalnan, şot'aynak' ki, t'e belxun Zaxun sagalanan.

16

¹ Me əyitmoğo vəx nexzu ki, ef vəluğ nu açane.

² Vəx sinagogxoxun şəp'eğalt'un. Hamal t'etər sa vədə eğale ki, vəx besp'alt'in Buxaçuğo q'ulluğbi baksuna fikirbale.

³ Şot'oğon mot'o balt'un, şot'aynak' ki, nə Bava tet'un çalxi, nə Za.

⁴ Ama mot'oğo vəx exlətezbi ki, t'e vaxt' eğat'an Bez pi əyitmoğo ef eyex badanan.

İvel Urufi əşurux

Süft'inəxun mot'oğo vəx tez exlətp'i, şot'aynak' ki, vəxun sagalazuy.

⁵ Həysə isə Za Yaq'abit'ay t'öğölez taysa, ama vəxun şuk'k'alən Zaxun "mayan taysa?" pi tene xavar haq'sa.

⁶ Şot'aynak' ki, me Bezi pit'oğon vəx dərdəne badi.

⁷ Ama Zu vəx serinaz nex: Bezi taysun ef xeyrinəne. Şot'aynak' ki, nu tağayiz, Köməybal ef t'öğöl tene eğal, ama tağayiz, Şot'o vəynak' yaq'aboz.

⁸ Şo eğat'an günaxi, düzgünluği saal divani barada fikiri düz nu baksuna avabak'est'ale:

⁹ günaxi barada, şot'aynak' ki, Za vəluğ tene bu;

¹⁰ düzgünluği barada, şot'aynak' ki, Zu Bavay t'öğölez taysa, ene Za tenan ak'al;

¹¹ divani barada, şot'aynak' ki, me dünyəni kalaluğbaleynak' * ene q'ərar tadesəne.

¹² Hələ vəx Bezi uk'ala gele əyitzax bu, ama həysə korox ef haq'ıla tene p'aq'al.

* 15:12 15:12 İoan. 13:34; 15:17; 1 İoan. 3:23; 2 İoan. 5 † 15:20 15:20 Mat'. 10:24; Luk'. 6:40; İoan. 13:16

‡ 15:25 15:25 İvel məğ. 35:19; 69:4 * 16:11 16:11 - yəni ki ibliseynak'

¹³ Serina çoyel c'evk'ala Uruf eğat'an isə Şot'in vëx həgigi seri bakala yaq'en taşale. Axiri hik'k'ala İçuxun tene exlətp'al, ama k'ə ibakenesa şot'ok uk'ale saal oşa bakala əşurxo avabakest'ale.

¹⁴ Şot'in Bezi s'iya alabale, şot'aynak' ki, Zu pi əyitmoğoy vëx avabakest'ale.

¹⁵ Bezi Bavay k'ə hunesa, Bezine. Kot'o göröz "Bezi əyitmoğoy vëx avabakest'ale" pi.

Şagirdxoy dərdə müqluğa fırtıpsun

¹⁶ Male mande, Za ene tenan ak'al, ama gele tene c'ovakal ki, Za p'urum ak'alnan». †

¹⁷ T'e vədə İsusı bəzi şagirdxon sun-suna pit'un: «"Male mande, Za ene tenan ak'al, ama gele tene c'ovakal ki, Za p'urum ak'alnan" saal "şot'aynak' ki, Bavay t'öğölöz taysa" pi me əyitmux k'ə upsuna?»

¹⁸ Şot'oğon içoğoy arane xavart'un haq'say: «"Male mande", "gele tene c'ovakal" k'ə upsuna? Yan mot'o teyan q'amışaksa».

¹⁹ İsusen İçuxun k'ə xavar haq'alt'unıysa avabaki şot'oğoy pine: «"Male mande, Za ene tenan ak'al, ama gele tene c'ovakal ki, Za p'urum ak'alnan" pi Bezi əyiti baradanun sun-sunaxun xavar haq'sa?»

²⁰ Serina, serinaz vëx nex: vən önöpi zizik'alnan, dünyə isə müq bakale. Vən dərde boş bakalnan, ama ef dərd müqluğa fırik'ale.

²¹ Çuğon əyel eçala vədine q'aç'e zap'e, şot'aynak' ki, iz vədə p'ap'ene. Ama əylə eçerit'uxun oşa dünyəne sa amdar eşt'una göröz iz müqəxun zapı q'aç'a eyexun c'evək'sa.

²² Vənal həysə dərđlunan. Ama Zu vëx p'urum ak'oz, t'e vədə vən müqbakalnan, şuk'k'alenal me müqluğa vëxun haq'es tene bakal.

²³ T'e ği Zaxun hik'k'al tenan xavar haq'al. Serina, serinaz vëx nex: Bezi s'iyen ‡ Bavaxun k'ə çureğaynan, Şot'in vëx tadale.

²⁴ Həysət'inəl şirik' Bezi s'iyen hik'k'al tenan çureşe. Çurekinan, tadeğale, ef müqluğal bol bakale.

²⁵ Vëx mot'oğoy məsələğonez nexey. Ama t'etər sa vədəne eysa ki, ene vëxun məsələğon tez exlətp'al, Bavay barada vöynak' qay exlətp'oz.

²⁶ T'e ği vən Bavaxun Bezi s'iyen xaişbalnan. Zu Bezi ef gala Şot'oxun sa şey xoyinşbsuna tez nex.

²⁷ Axiri Bavan İçin vëx çuresa, şot'aynak' ki, vən Za çurnansı, Buxaçuğoy t'ödxun Bezi eysunal vənənbaki.

²⁸ Bavay t'ödxun me dünyənez hari, isəəl me dünyənexun c'eri p'urum Bavay t'öğölöz taysa».

²⁹ T'e vədə İz şagirdxon pit'un: «Həysə Hun qayen exlətpsa, sal sa məsələl ten nex.

³⁰ İsə q'amışyanbaksa ki, Hun hər şeyə Vaxun xavar haq'alt'uxun bəşen ava. Kot'o görəl Vi Buxaçuğoxun eysuna vëyan».

³¹ İsusen şot'oğoy pine: «Həysə həgigiyal vənən?»

³² Mone, Za savsa barti hər soğoy iz k'oya şareğala vaxt' enesa, şo ene harene. Ama Zu savsa tezu, şot'aynak' ki, Bava Zaxune.

³³ Vən Zast'a serluğ bəğəbanan piz mot'oğoy vöynak' exlətp'i. Me dünyəne əzyəti boşnan, ama ük'lü bakanan! Zu me dünyəni şərə q'alibez hari».

17

İsusı İçeynak' afırtıpsun

¹ İsusen exlətp'i çark'it'uxun oşa göynul bəği pine: «Ay Bava, vaxt' hare! Vi Ğare kalaluğa ak'est'a ki, Ğarenal Vi s'iyəq'an alabi.

² Hun Şot'o bitot'ay loxol ext'iyəren tadi ki, Şot'inal Vi tadit'oğoy bitova həmişəluğ yəşəyinq tadane.

³ Həmişəluğ yəşəyinqal mone ki, Va - tək bakala seri Buxaçuğoy saal Hun yaq'abi İsus Xrist'osa çalxat'un.

⁴ Hun Za tapşurbi əşurxo bex p'ap'epsunen oçali çoyel Vi kalaluğa ak'esezdi.

⁵ Ay Bava, Zu Vi t'öğöl bakat'an, hələ dünyə yaranmışakit'uxun bəş Bezi s'i alabakəney. Həysə p'urum Bezi s'iya Vi t'öğöl alaba.

İsusı İz şagirdxoynak' afırtıpsun

⁶ Dünyənəxun Hun Za tadi amdarxo Vi Şu baksunaz ak'est'i. Şorox Vit'unıy. Hun şot'oğoy Zan tadi, şot'oğonal Vi əyitə əməlt'unbi.

† 16:16 16:16 - Bəzi şamurxost'a: ak'alnan. Şot'aynak' ki, Bavay t'öğölöz taysa. ‡ 16:23 16:23 - Bez çureğalt'oğoy uyğun

⁷ Həysəəl avat'un ki, Za k'ə tadenu bito Vaxune.

⁸ Şot'aynak' ki, Za avabakeşti' əyitmoğə şot'oğə avabakesezdi, şot'oğonal q'abult'unbi. Vi t'öğölxun eysuna həgigiyal q'amışt'unbaki, Za Hun yaq'absunal vət'unbaki.

⁹ Zu şot'oğoynak'ez afirine. Dünyəneynak' təə, Za tadit'oğoynak'ez xoyinşbsa, şot'aynak' ki, şorox Vit'un.

¹⁰ Bezi bakala hər şey Vine, Vi bakaloroxal Bezine, şot'oğoxunex Bezi s'iya alabe.

¹¹ Zu me dünyəne gele tez mandal, Zu Vi t'öğölez qaybaksə. Şorox isə me dünyənet'un manst'a. Ay İvel Bava, şot'oğə Za tadi Vi s'iye zoren q'orişə ki, Yallarik' saq'at'un baki.

¹² Şot'oğoxun sagala baki vədine şot'oğə Hun Za tadi Vi s'iye zoren q'orişezbsay. Şot'oğə ezfi. İvel Şam bex p'ap'eq'an pi əfçibaksuna q'ərar tadesi amdaraxun başq'a, şot'oğoxun şuk'k'al tene açi. *

¹³ Həysəəl Vi t'öğölez eysa. Heq'ədər ki me dünyənezu, me əyitmoğə nexzu ki, Bezi müqluğ şot'oğost'al bol-bolq'an baki.

¹⁴ Zu şot'oğə Vi əyitə p'ap'esezbi. Dünyənen şot'oğə nifrətəbi, şot'aynak' ki, Zu me dünyənexun nu bakala k'inək' şoroxal me dünyənexun tet'un.

¹⁵ Şot'oğə me dünyənexun exst'una təə, şot'oğə şər bakalt'uxun q'orişbsunaz Vaxun xoyinşbsa.

¹⁶ Zu me dünyənexun nu bakala k'inək' şoroxal me dünyənexun tet'un.

¹⁷ Şot'oğə Vaynak' Vi seri bakala əyiti zoren İvelba. Seri bakalo saycə Vi əyitə.

¹⁸ Hun Za me dünyəne yaq'abi k'inək' Zuval şot'oğə me dünyənez yaq'abi.

¹⁹ Za şot'oğoy dərdenəz Va həsrbsa ki, şorox həgigiyal Viq'at'un baki.

İsusi bütüm İçu vət'oğoynak' afırıp sun

²⁰ Saycə şot'oğoynak' təə, şot'oğoy əyiten Za və bakalt'oğoynak'al afırızne ki,

²¹ bütüm saq'at'un baki. Ay Bava, Hun Zast'a, Zuval Vast'a bakala k'inək' şoroxal Yast'a bəkeq'an ki, dünyənen Vi Za yaq'absuna vəbakeq'an.

²² Hun Za tadi s'iye kalaluğa Zuval şot'oğoz tadi ki, Yan sa bakala k'inək' şoroxal saq'at'un baki.

²³ Zu şot'oğost'a, Hunal Zast'anu. Barta şoroxal tam saq'at'un baki ki, me dünyənen Vi Za yaq'absuna, Za çureğala k'inək' şot'oğoval çuresuna avabakeq'at'un.

²⁴ Ay Bava, xaişezbsa ki, Hun Za tadi amdarxoval Bezi bakala gala Zaxunq'at'un baki. Barta Hun Za tadi s'iye kalaluğa ak'eq'at'un, şot'aynak' ki, Hun dünyə yaranmışakalt'uxun bəşen Za çureşi.

²⁵ Ay düzgün bakala Bava, me dünyənen Va tene çalxi, Zu isə Va çalezxsə, mot'oğonal Vi Za yaq'absuna avat'unbaki.

²⁶ Vi şu baksuna şot'oğə avabakesezdi, avabakeş unal davamboz ki, Vi za tadi çuresun şot'oğost'a bakala k'inək', Zuval şot'oğost'a bakaz».

18

İsusi biq'esun

(*Mat'. 26:47-56; Mrk'. 14:43-50; Luk'. 22:55-57*)

¹ İsusen afırıpıt'uxun oşa İz şagirdoxun sagala c'eri Gidron dərəni t'e soğə tərəfə c'ovaki. T'et'iya sa zeytunluğə buy. İsus q'a İz şagirdxo t'iyat'un başi.

² İsusa xəyanətbala İudanal me ganu çalexsay, şot'aynak' ki, İsus q'a İz şagirdxo usum-usum t'et'iya girt'unsay.

³ Mone, İudan Rime q'oşuni əsk'ərxo saal samci bəyinxon q'a fariseyxon yaq'abi xrame sa hema q'aroolçığə t'iyane eçeri. Şot'oğoy kiyel çirağ, lopa saal silaxe buy.

⁴ İsusen İz bel eğala hər şeyə avaney. Şə bəş c'eri "şunan qəvesa?" pi şot'oğoxun xavare haq'i.

⁵ Şot'o coğabt'un tadi: «Nazaret'lu İsusa». İsusen şot'oğə "Zu Şozu" * pine. Şot'o toydi İudal şot'oğoxun sagalaney.

⁶ İsusen "Zu Şozu" uk'at'an şorox qoş baki oçala pastt'unşi.

⁷ Şot'in p'urum "şunan qəvesa?" pi şot'oğoxun xavare haq'i. Şot'oğonal "nazaret'lu İsusa" pit'un.

⁸ İsusen coğabe tadi: «Vəx pizu ki, Zu Şozu. Əgər Zanan qəvesasa, Bez t'öğöl bakalt'oğə tərbanan taşeq'at'un».

⁹ Mot'o şot'aynak'e pi ki, İzi "Za tadi amdarxoxun şuk'k'ala tez açesp'i" pi əyit bex p'ap'ane. †

* 17:12 17:12 İvel məğ. 41:9; İoan. 13:18 * 18:5 18:5 - Həmişə Bakalo. † 18:9 18:9 17:12

¹⁰ Simon P'et'erast'a xançale buy. Şot'o c'evk'i samci bəyinşi nökeri yön ümüğö tumexun bonet'i. T'e nökeri s'i Məlikey.

¹¹ T'e vədə İsusen P'et'era pine: «Xançala iz gala laxa! Bavan tadi koruği kasina uğiz buq'on». †

¹² T'e vədə hazartani kalat'in iz əsk'ərxoxun sagala, saal iudeyxoy xrame q'aroolçığon İsusə biq'i İz kulmoğö gəç't'unpi.

¹³ İsusə süft'ə Xanani t'öğöl't'un taşeri. Şo t'e usen samci bəyinşxoy kalo bakala K'ayafay q'ayinbaney. §

¹⁴ Mo hat'e K'ayafaney ki, "bütüm me azuk'i k'as'esunaxunsa sa amdari me azuk'eynak' bisun şaat'e" pi iudeyxoy kalat'oğö maslaate tadey. *

Pet'eri İsusaxun samci danmışaksun

(Mat'. 26:69-70; Mrk'. 14:66-68; Luk'. 22:55-57)

¹⁵ Simon P'et'er saal q'erəz sa şagird İsusi baç'anexun tat'unsay. T'e şagird samci bəyinşxoy kalat'ay çalxaley, şot'aynak'al İsusaxun sagala şot'ay məəlnə banesi.

¹⁶ P'et'er isə qavuna çomoy t'öğöl çurk'alanə baki. Samal oşa samci bəyinşxoy kalat'ay çalxal bakala t'e şagird qavunane c'eri. Şot'in çomoy tume çurpi q'ulluğçı xuyərəxun exlətp'i P'et'era bonane badi.

¹⁷ Me arane çomoy tume çurpi q'ulluğçı xuyərən P'et'eraxun xavare haq'i: «Hun t'e amdari şagirdxoxun tenu ki?» Şot'in isə "təə, tezu" pine.

¹⁸ Miney pi nökerəxun q'a q'aroolçığon t'et'iya aruxp'i, iz hərrəmine çurpi gamt'unsay. P'et'eral şot'oğoxun çurpi gamesane burqi.

İsus Samci bəyinşxoy kalat'ay bəş

(Mat'. 26:59-66; Mrk'. 14:55-64; Luk'. 22:66-71)

¹⁹ Samci bəyinşxoy kalat'in isə İsusaxun İz şagirdxoy q'a zombsuni baradane xavar haq'say.

²⁰ İsusen şot'o coğabe tadi: «Zu bitot'ay bəş qayez exlətp'e, bütüm iudeyxo gireğala sinagogxo q'a xramaz həmişə zombe, hik'k'alal c'ap' tez exlətp'e.

²¹ İsə het'aynak'en Zaxun me exlətə taşt'a? Za ibaki amdaxoxun xavar haq'a, şot'oğon Bezi pi əyitmoğö avat'un».

²² İsusen me əyitmoğö pit'uxun oşa t'et'iya çurpi q'ulluğçığoy sunt'in "samci bəyinşxoy kalat'u metərən coğab tast'a?" pi Şot'o sa sillənə duği.

²³ İsusen şot'o coğabe tadi: «Əgər haq'suzes əyitesa, Bez haq'suz baksuna ak'est'a. Ama düzə əyitesa, Za het'aynak'en duğsa?»

²⁴ T'e vədə Xananen Şot'o hələl İz kul gəç samci bəyinşxoy kalo bakala K'ayafay t'öğölə yaq'abi.

P'et'eri p'əmci saal xibimci danmışaksun

(Mat'. 26:71-75; Mrk'. 14:69-72; Luk'. 22:58-62)

²⁵ Simon P'et'er çurpi gameğat'an şot'oxun p'urum xavart'un haq'i: «Unk'o hunal me amdari şagirdxoxunnu, tene?» Şot'in danmışaki "təə, tezu" pine.

²⁶ Samci bəyinşxoy kalat'ay nökerəxoxun soğö P'et'eren duği ümüğö bot'i amdari q'oomey. Hat'e nökerən "va şot'oxun sagala tez ak'ey ki ganu?" pi P'et'eraxun xavare haq'i.

²⁷ P'et'er p'urum izi İsusaxun sagala baksunaxun danmışə baki. Hat'e saadal dadalen elepi.

İsus Rimen təyinbi kalaluğbal P'ilat'i bəş

(Mat'. 27:1-2; 11-31; Mrk'. 15:1-20; Luk'. 23:3-5; 13-25)

²⁸ Savaxt'an üşenen İudeyin kalat'oğon İsusə K'ayafay t'öğxun Rimen təyinbi kalaluğbal P'ilat'i sarayat'un eçeri. Ama içan saraya tet'un başi şot'aynak' ki, pak manst'unt'un çuresay, tenesə C'ovaksuni axsıbayı† ukuna ukəs tet'un bakaliy.

²⁹ T'e vədə P'ilat' qavuna, şot'oğoy t'öğöl c'eri pine: «Me amdari taxsır hik'ə?»

³⁰ Şot'oğon P'ilat'a coğabt'un tadi: «Əgər me amdaren pis əş nu biq'i bakiniy, kot'o vi kiyel teyan tadoy!»

³¹ P'ilat'en şot'oğö pine: «Kot'o memiin taşeri ef k'anunen vən divanbanan». İudeyxoy kalat'oğon P'ilat'a pit'un: «Beşi şuk'k'ala bəsp'est'uni ext'iyər butene».

† 18:11 18:11 Mat'. 26:39; Mrk'. 14:36; Luk'. 22:42 § 18:13 18:13 - Xanan içal süft'ə samci bəyinşxoy kaloney. Şot'o gele vədə hələl "samci bəyinşxoy kalo" pit'un k'aley. * 18:14 18:14 İoan. 11:49-50 † 18:28 18:28 C'eyş. 12:1-27

- ³² Mo şot'o görəne baki ki, İsusı İzi hetər bisuni barada pi əyit bex p'ap'ane. †
- ³³ P'ilat' qaybaki sarayane başı. Şot'in İsusı k'alpi Şot'o pine: «Hun iudeyxoy padçağnu?»
- ³⁴ İsusen coğabe tadi: «Hun kot'o vaxunen pi, yoxsa Bezi barada va q'erəzt'oğont'un exlətp'i?»
- ³⁵ P'ilat'en pine: «Zu iudeyzu ki? Vi azuk'en q'a samci bəyinşxone va bezi kiyel tadi. Exlətp'a, k'ən biyo?»
- ³⁶ İsusen coğabe tadi: «Bezi padçağluğ me dünyənexun tene. Əgər Bezi padçağluğ me dünyənexun bakiniy, Bezi q'ulluğçiğon Zu iudeyxoy kalat'oğoy kiyel nu bafst'eynak' davat'unboy. Ama Bezi padçağluğ memiin tene».
- ³⁷ P'ilat'en Şot'o pine: «Ak'esa, hun padçağnu». İsusen coğabe tadi: «Vi pi k'inək'e, Zu Padçağzu. Zu serin barada şahidluğbseynek'ez nanaxun baki dünyəne hari. Serin tərəf bakala hər sunt'in Za ümüxelaxsa».
- ³⁸ P'ilat'en Şot'oxun "p'oy seri hik'ə?" pi xavare haq'i.
- Mot'o pit'uxun oşa p'urum qavuna, iudeyxoy t'öğöl c'eri şot'oğoy pine: «Zu Şot'ost'a sal sa taxsır tez aksa.
- ³⁹ Vəst'a sa ədəte bu: C'ovaksuni axsıbayı vədine zu vəynak' sa tana tərəzbsa. Həysə çurnansasa, vəynak' "iudeyxoy padçağa"ərbaz?»
- ⁴⁰ Şot'oğon p'urum harayk'a pit'un: «Me amdara təə, Barabbaərba!» Barabba isə sa k'uldurey.

19

İsusı bespsuni q'ərar

- ¹ T'e vədə P'ilat'en İsusı tatarlayınşbsunane əmirbi.
- ² Əsk'ərxonal şaşaxun sa tac əldi İsusı belt'un laxı, Şot'ay loxol tünd c'oc'a xələtt'un lap't'i.
- ³ Şorox İsusı t'öğöl hari "iudeyxoy padçağ dirist'q'an baki!" pi Şot'o sillət'un duğsay.
- ⁴ P'ilat'en p'urum qavuna c'eri iudeyxoy pine: «Mone, şot'o qavuna, ef t'öğöləz eş't'a ki, bezi şot'ost'a sa taxsır nu aksuna vən avabakanan».
- ⁵ İsus İz bel şaşaxun tac, İz loxol tünd c'oc'a xələt qavuna c'eğat'an P'ilat'en şot'oğoy pine: «Me amdari loxol bəğanan!»
- ⁶ Samci bəyinşxon q'a şot'oğoy q'ulluğçiğon Şot'o ak'i "xaçe loxol t'əq't'a, xaçe loxol t'əq't'al" uk'a harayt'unpi. P'ilat'en isə şot'oğoy pine: «Şot'o vən ext'i xaçe loxol t'əq't'anan, şot'aynak' ki, zu şot'ost'a sa taxsır tez aksa».
- ⁷ İudeyxon şot'o coğabt'un tadi: «Beşi k'anune bu, me k'anuna görəl şo biyalane, şot'aynak' ki, içü Buxacığoy Gare nex».
- ⁸ P'ilat'en me əyitə ibaki samalal q'inebi.
- ⁹ P'urum saraya başı İsusaxun xavare haq'i: «Hun mayinnu?» Ama İsusen şot'o coğab tene tadi.
- ¹⁰ P'ilat'en Şot'o pine: «Zaxun exlətpsün ten çuresa? Ten ava ki, vaərbşunal, xaçe loxol t'əq'st'unal bezi kiyele?»
- ¹¹ İsusen şot'o coğabe tadi: «Əgər va Alaxun nu tadeşiniy, Bezi loxol vi sal sa ext'iyər tene bakoy. Ama Za vi kiyel tadit'ay günax gele kalane».
- ¹² Me əyitmoğoxun oşa P'ilat'en Şot'oərbşune çuresi, ama iudeyxon harayk'a next'unıy: «Əgər me amdaraərbbayın, imp'erat'ori tərəf tenu. İçü padçağ uk'alo imp'erat'ori düşməne!»
- ¹³ P'ilat'en me əyitə ibaki İsusı qavunane c'evk'i. Şo "Jenen Döşəyınşəki" gala (əbrani muzin Gabbata), izi divanbseynak' laxesi taxt'a areşi.
- ¹⁴ C'ovaksuni axsıbayeynak'* həzirluğ bəğala ğine təxminən üqümci saadey. † P'ilat'en iudeyxoy "bəğanan, ef padçağ mone!" pine.
- ¹⁵ Ama şot'oğon harayt'unpi: «İradbakeq'an, iradbakeq'an! Kot'o xaçe loxol t'əq't'a!» P'ilat'en şot'oğoxun xavare haq'i: «Yəni ef padçağa xaçe loxol t'əq't'az?» Samci bəyinşxon coğabt'un tadi: «İmp'erat'oraxun başq'a beşi padçağ butene!»
- ¹⁶ T'e vədə P'ilat'en İsusı xaçe loxol t'əq'st'eynak' şot'oğoy kiyele tadi.

‡ 18:32 18:32 - İsusen İzi xaçe loxol t'əq't'esuna saturbəs avabakest'eny. İoan. 3:14; 12:32 * 19:14 19:14 C'eys. 12:1-27 † 19:14 19:14 üqümci saad - həysət'in vaxt'en bərezəre saadi p'as's'e.

İsusa xaçe loxol t'əq'st'un

(*Mat'. 27:32-44; Mrk'. 15:21-32; Luk'. 23:24-43*)

Əsk'ərxon İsusa tat'unşeri.

17 İsusen xaça İcin taşeri "Kəllə", yəni əbrani muzin K'olgot'a uk'ala galane c'eri.

18 T'et'iya Şot'o xaçe loxol t'əq't'undi. İçuxun sagala q'erəz p'ə tanal xaçe loxol t'əq't'undi: soğo İsusı yön, t'e soğo tərş tərəf, İsus isə biyexey.

19 P'ilat'en xaçe loxol İudeyxoy PADÇAĞ NAZARET'LU İsus sáme duğest'i.

20 İudeyxoy gelet'ine me sáma k'alpi, şot'aynak' ki, İsusı xaçe loxol t'əq't'eşi ga şəhərə İšaney hamal t'e şam əbrani, lat'ini saal grek'i muzine sámeşey.

21 Mot'o görət'un iudeyxoy samci bəyinşxon P'ilat'a pey: «"İudeyxoy padçağ" təə, "<Zu iudeyxoy padçağzu> uk'al" şampa».

22 P'ilat'en isə "k'ə şampezsá, ene şampezu" pine coğab tadey.

23 Əsk'ərxon İsusa xaçe loxol t'əq't'it'uxun oşa Şot'ay paltarxo ext'i içoğoy arane bip' gála cöyt'unbi. Şot'oğon gurat'al ext'undi, t'e gurat' t'etərə əleşey ki, şot'ay loxol əbun buteney.

24 Şot'oğon sun-suna pit'un: «Mot'o zıgmaben, çöp bosen bəyin, şiya baksa». İvel Şamurxost'a bakala

"İçoğoy arane Bezi paltara cöyt'unbi,

Bezi paltareynak' çöpt'un bosı" ‡

əyit bex p'ap'eq'an pine me əşurxo baki.

25 İsusa xaçe loxol t'əq't'i gála İz Nana, İz Nanay xunçi, K'leop'ay çuux Mariya saal magdallu Mariyane çurpey.

26 İsusen İz Nana saal Şot'ay t'öğöl İz çureğala şagirdi çurpsuna ak'i İz Nana pine: «Ay Nana, kot'o Vi ğar hesabba!»

27 Şagirdə isə "hunal kot'o vi nana hesabba!" pine. Kot'oxun oşa t'e şagirden Mariya iz k'oyane taşeri.

İsusi bisun

(*Mat'. 27:45-56; Mrk'. 15:33-41; Luk'. 23:44-49*)

28 İsusen hər şeye tamam baksuna avaney. Şot'aynak'al İvel Şam tam bex p'ap'eq'an pi "xenezaz baki!" pine. §

29 T'et'iya fine oq'oyen buy sa q'ave buy. Sa bisinə t'e oq'oyi boş puşp'it'uxun oşa q'arğuni loxol c'ovakest'i İsusı jomot'un taşeri.

30 İsusen fine oq'oya q'urtedi. Oşa "tamame baki" pi İz bula k'os'bi İz urufa Buxaçuğone tapşurbi.

31 Mo Həzirluği ğiney, hamal me Şamat' ği C'ovaksuni axsibayaxun sa ğinane kofst'ay. İudeyxon tet'un çuresay ki, xaçe loxol t'əq't'eşiyorox Şamat' ğine suruk' mandat'un. Şot'aynak'al şot'oğon P'ilat'axun xaişt'unbi ki, xaçe loxol t'əq't'eşit'oğoy turmoğo xoxbi * meydixo xaçe loxolxun ext'at'un.

32 T'e vədə əsk'ərxon süft'ə İsusaxun sagala xaçe loxol t'əq't'eşit'oğoy sunt'ay, oşa isə t'e sunt'ay turmoğo xoxt'unbi.

33 İsusi t'öğöl İşalayınşakat'an isə Şot'ay ene p'uri baksuna ak'i İz turmoğo tet'un xoxbi.

34 Ama əsk'ərxoxun sunt'in Şot'ay bərinə xişt'ik'en deşinebi, hat'e saad t'et'iin p'i saal xene bari.

35 Mot'o iz piin ak'i amdarene şahidluğbsa, şot'ay şahidluğal serine, şot'in serina upsuna avane. Şahidluğebşa ki, vənəl və bakanan.

36 Morox şot'o görəne baki ki, İvel Şamurxost'a bakala "Şot'ay sa üç'ənal xox tene bakal" † əyit bexq'an p'ap'i.

37 İvel Şamurxost'a metər sa gaal bune: "Deşibakit'ay loxol bəğalt'un". ‡

İsusi meydə mağarina laxsun

(*Mat'. 27:57-61; Mrk'. 15:42-47; Luk'. 23:50-56*)

‡ 19:24 19:24 İvel məğ. 22:18 § 19:28 19:28 İvel məğ. 22:15; 69:21 * 19:31 19:31 Xaçe loxol t'əq't'eşit'oğoy bisunen boxoye zapey. Ama şot'oğoy turmoğo xoxhsunen şot'oğon içoğo efes tet'un baksay, metərлуğənal suruk'eşi usum bisat'uniy. † 19:36 19:36 C'eys. 12:46; Ams'i oç. 9:12; İvel məğ. 34:20 ‡ 19:37 19:37 Zək. 12:10; Qay. əyit 1:7

³⁸ Mot'oxun oşa arimat'eyalu İosifen P'ilat'axun meydə exst'unane xaişbi. İosif İsusı şagirdəy, ama iudeyxoy kalat'oğoxun q'İbsuna görə mot'o c'ap'e efsay. P'ilat'en şot'o bareti, İosifenal hari İsusı meydə exedi.

³⁹ Şot'oxun sagala Nik'odimal buney, mo üşe İsusı t'öğöl hari hat'e Nik'odimey. Şot'in içuxun sabaç lit'ra * aloyaxun gərgürbi mirra † c'əyine eçeri.

⁴⁰ Şot'oğon İsusı meydə ext'i iudeyxoy oçalaxbsuni ədətən şot'o adeğala c'əyin ləəmdi kətani bəzen bəc'ürt'unpi.

⁴¹ İsusə xaçe loxol t'əq't'i gala İša sa gane buy, memiyal hələ meyd nu laxesi təzə sa mağarane buy.

⁴² Əyc'indəri Şamat' ğiney, me mağaral İša baksuna görə şot'oğon İsusı meydə t'et'iyat'un laxi.

20

İsusı bəyinbaksun

(Mat'. 28:1-8; Mrk'. 16:1-8; Luk'. 24:1-12)

¹ Şamat'i samci ğine* üşenen, hələ bəyinç' vədine magdallu Mariya İsus laxesi mağarinane hari. Şot'in anek'i ki, mağarin jomoxun t'əp'ək' jə t'ik'iresene.

² Şot'aynak'al t'it'eri Simon P'et'eri saal İsusı ən gele çureğala t'e soğə şagirdi t'öğöl hari pine: «Q'onçuğomağarinaxun taşeret'un, mayat'un laxə teyan ava».

³ P'et'er saal t'e soğə şagird mağarinat'un taşi.

⁴ Şorox sagala t'it'unst'ay, ama t'e soğə şagird P'et'eraxun yeyine t'ist'ay, şot'o görəl mağarina süft'ə şone p'ap'i.

⁵ Şot'in k'os'baki anek'i ki, kətani bəzurxo t'iya bitene, ama bona tene başi.

⁶ Şot'ay bac'anexun Simon P'et'eral hari p'anep'i, şo mağarin boş başi biti kətan bəzurxo

⁷ saal İsusı bula bəc'ürpi dəsmərə anek'i. Dəsmər kətan bəzürxoy t'öğöl təə, q'erəz sa gala cöycə bəc'ür mandeney.

⁸ T'e vədə mağarina süft'ə p'ap'i t'e soğə şagirdal bona başi mot'oğə ak'i vənə baki.

⁹ Ama şot'oğon İsus p'uri ganuxun bəyinbakalane uk'ala İvel Şama hələ tet'un q'amışaksay.

İsusı magdallu Mariya ak'esun

(Mat'. 28:9-10; Mrk'. 16:9-11)

¹⁰ Hametər, şagirdxo p'urum içoğoy mandala galat'un qaybaki.

¹¹ Mariya isə önök'a mağarin çölin tərəf çurpeney. Şot'in önök'a-önök'a k'os'baki mağarin bonane bəği.

¹² T'et'iya mas'i paltar lapi p'ə angele ak'i: soğə İsusı meydə laxi gane best'a, t'e soğə isə turmoğost'a arseney.

¹³ Şot'oğon Mariyaxun "ay çuux, het'aynak'en önöne?" pi xavart'un haq'i. Mariyanal şot'oğə pine: «Bezi Q'onçuğə taşeret'un, maya laxsunal tez ava».

¹⁴ Mot'o pit'uxun oşa bac'ane fırpı İsusı t'et'iya çurpsuna anek'i, ama şo İsus baksuna tene avabaki.

¹⁵ İsusen şot'oxun xavare haq'i: «Ay çuux, het'aynak'en önöne? Şun qəvesa?» Mariyan şot'ay bağban baksuna zəndbi pine: «Ağa, əgər şot'o hunen taşeresə, maya laxsuna za upa, zu şot'o ext'oz».

¹⁶ T'e vədə İsusen şot'o pine: «Mariya!» Mariyanal fırpı İsusə əbrani muzin "Ravvuni!" pine. ("Ravvuni" məəlim upsune).

¹⁷ İsusen şot'o pine: «Za ma biq'i efa, şot'aynak' ki, Zu hələ Bavay t'öğöl tez eşeşe. Ama Bezi viçimoğoy t'öğöl taki, şot'oğə upa ki, Bezi Bava bakala k'inək' efiyal Bava bakalt'ay, Bezi Buxaçux bakala k'inək' efiyal Buxaçux bakalt'ay t'öğöləz eşeşa».

¹⁸ Magdallu Mariya şagirdxoy t'öğölə hari, şot'oğə "Q'onçuğə azk'i!" pine. Oşa İsusen içü pit'oğə bitova şot'oğə avabakesedi.

İsusı İz şagirdxoynak' ak'esun

(Mat'. 28:16-20; Mrk'. 16:14-18; Luk'. 24:36-49)

§ 19:39 19:39 İoan. 3:1-2 * 19:39 19:39 sabaç lit'ra - 34 kg. † 19:39 19:39 mirra - saat' adeğala oyurxoxun həzərbaki toyexlu c'əyin * 20:1 20:1 Şamat'i samci ğine - yəni bazarin ğine. İudeyxoynak' şamat'i samci ği bazarin ğine hesabbaksa.

¹⁹ Hat'e ği - şamat'i samci ğine biyəsçoye şagirdxo p'urum sagalat'uniy. Şot'oğon iudeyxoy kalat'oğoy q'iyexun içoğoy bakala k'ojin çomo kiritp'et'uniy. Ama İsus bona başı şot'oğoy boş çurpi pine: «Vəynak' xeyirq'an baki!»

²⁰ Mot'o pi şot'oğoy iz kulmoğoy saal bōrinəne ak'est'i. Şagirdxon Q'onçuğoy ak'i gele müqt'un baki.

²¹ İsusen şot'oğoy p'urum pine: «Vəynak' xeyirq'an baki! Bavan Za yaq'abi k'inək' Zuval vəxez yaq'absa».

²² Mot'o pit'uxun oşa şot'oğoy loxol fupi pine: «İvel Urufa haq'an!»

²³ Vən şı günaxxo bağışlayınşaynan, şo bağışlayınşakale, şı günaxxo nu bağışlayınşaynan, şo bağışlayınşakinut mandale». †

İsusi T'oması ak'esun

²⁴ Ama p'as's'e şagirdaxun soğoy, "Əkiz" k'aleğala T'omas, İsus İz şagirdxo ak'eğat'an şot'oğoy t'ōğöl tene buy.

²⁵ T'e soğoy şagirdxonal T'oması "Q'onçuğoy ayank'i" uk'at'an şot'oğoy pine: «Əğər Şot'ay kiyel misp'aren qaypi yaroğoy nu ak'ayiz, misp'ari ganxo bezi kul nu laft'ayın, İzi bōrineyal kula nu laxayiz, zu mot'o vetezbakon».

²⁶ Muğ ğınaxun oşa İsusi şagirdxo p'urum k'oya gireğat'an T'omasal şot'oğoy t'ōğöley. Çomxo kirit baalkayın, İsus bonane başı. Şot'oğoy arane çurpi pine: «Vəynak' xeyirq'an baki!»

²⁷ Mot'oxun oşa T'omasane pi: «Vi k'eşinə miya laxa, Bezi kulmoğoy bəğə, vi kula boxoda, Bezi bōrine laxa. Ma süpələyınşaka, və baka!»

²⁸ T'e vədə T'omasen pine: «Hun bezi Q'onçuxnu, bezi Buxaçuxnu!»

²⁹ İsusen isə şot'o coğabe tadi: «Hun Za ank'i pin və baki? Ak'inut' və bakalorox isə he bəxt'əvərt'un!»

İoanen şampi girke məksəd

³⁰ İsusen İz şagirdxoy piin bəş q'erəzəl gele möcüzəlöl nişanxone ak'est'ey, manu ki, me girke boş tene şameşe.

³¹ Ama memiya bakalorox şot'aynak'e şameşe ki, vən İsusi Xrist'os, Buxaçuğoy Ğar baksuna vėbakanan, və bakiyal Şot'ay s'iyen yəşəyınş haq'an.

21

İsusi İz şagirdxo göle bōrine ak'esun

¹ Me əşurxoxun oşa İsus T'iberiya göle * bōrine p'urum İz şagirdxo ak'eşi. Mo metəre bakey:

² Simon P'et'er, "Əkiz" k'aleğala T'omas, Galileyin Gana ayizexun bakala Nat'anail, Zavdayi ğarmux saal Şot'ay q'erəz p'ə şagird sagalat'uniy.

³ Simon P'et'eren pine: «Çəli biq'saz taysa». Mandi şagirdxon "yanal vaxun tayansa" pit'un. Şorox taşı lodk'inat'un laşi, ama t'e üşə hik'kal biq'es tet'un baki. †

⁴ Kəybakat'an İsus göle bōrine çurpeney, ama şagirdxon Şot'ay İsus baksuna tet'un avabaki.

⁵ İsusen şot'oğoy pine: «Ay viçimux, ukseynak' sa şey biq'es bananki?» Şot'o coğabt'un tadi: «Təə».

⁶ İsusen pine: «Tora lodk'in yön tərəf bosanan, t'et'iin biq'alnan». Haketərəl bit'un. Şot'oğon t'eq'ədər çəlit'un biq'i ki, tora zapes tet'un baksay. ‡

⁷ T'e vədə İsusi çurəğala şagirden P'et'era pine: «Mo Q'onçuxə». Simon P'et'eren Şot'ay Q'onçux baksuna ibakala k'inək' iz looxun c'eqi alin paltaren bəç'ürəsi lodk'inaxun c'eri xene boşə cupi.

⁸ T'e soğoy şagirdxo isə çəlin tora zapsun-zapsun lodk'inent'un hari, şot'aynak' ki, göle bōrinexun əxil tet'uniy, p'əbaç p'exusa § İsa gane mandey.

⁹ Şorox q'ariluğa c'eğat'an at'unk'i ki, t'et'iyə bok'ala s'ile loxol çəline ap'sa, iz t'ōğöl şumal buney.

¹⁰ İsusen şot'oğoy pine: «Həysə biq'i çəlinəxunal eçanan».

¹¹ Simon P'et'er tora q'ariluğa eşt'eynak' lodk'inane laşi. Tore boş sabaç əlli xib dənə kala çəline buy. Çəli lap gele baalkayın, tor k'as'teneşi.

† 20:23 20:23 Mat'. 16:19; 18:18 * 21:1 21:1 T'iberiya göl - mo Galileya göle t'e soğoy s'ine † 21:3 21:3 Luk'. 5:5

‡ 21:6 21:6 Luk'. 5:6 § 21:8 21:8 p'əbaç p'exus - 100m.

¹² İsusen şot'oğö pine: «Ekinan, savaxt'in şuma ukanan». Şagirdxoy saycət'in Şot'oxun "Hun şunu?" pi xavar haq'suna ük' tenebi. Şot'ay Q'onçux baksuna avat'uniy.

¹³ İsusen şuma ext'i şot'oğö payebi, hat'etərəl çəlinəne paybi.

¹⁴ İsus p'uri ganuxun bəyinbakit'uxun oşa xibimci kərəmey ki, şagirdxo ak'esay.

İsusi P'et'era tadi tapşuruğ

¹⁵ Savaxt'in şumaxun oşa İsusen Simon P'et'era pine: «Ay İoani ğar Simon, hun Za kot'oğoxun gelen çuresa?» P'et'eren Şot'o pine: «Hoo, ay Q'onçux, Va çuresuna avanu». İsusen şot'o pine: «Bezi q'uziğö bəğa».

¹⁶ Şot'in p'əmcı kərəm P'et'era pine: «Ay İoani ğar Simon, Za çurensa?» Şot'inal İsusa pine: «Hoo, ay Q'onçux, Va çuresuna avanu». İsusen şot'o pine: «Bezi q'uziğö otarişa».

¹⁷ Xibimci kərəm P'et'era pine: «Ay İoani ğar Simon, Za çurensa?» P'et'eren xibimci kərəm İsusen içuxun "Za çurensa?" xavar haq'suna görə pısbaki Şot'o pine: «Ay Q'onçux, Hun hər şeyə avanu, bezi Va çuresuna avanu». İsusen şot'o pine: «Bezi q'uziğö bəğa».

¹⁸ Serina, serinaz va nex: cəyil bakat'an vi q'ayınşa ğaçp'i çureğala gala tansay, ama q'oja bakat'an kulmoğö boxodalnu, q'erəzt'in vi q'ayınşa ğaçp'i va vi nu çureğala gala taşale».

¹⁹ İsusen me əyiten P'et'eren mani cürə bisunen Buxaçüğoy s'iya alabaleysa, şot'one avabakest'ay. Mot'o pit'uxun oşa "Bezi baç'anexun eki" pine.

²⁰ P'et'erenal qoş bəği İsusi çureğala şagirdi içoğoy baç'anexun eysunane ak'i. Mo hat'e biyəsin şum ukala vədine fıırpi İsusaxun "ay Q'onçux, Va toydala amdar şuva?" pi xavar haq'i şagirdəy. *

²¹ P'et'eren me şagirdə ak'i İsusa pine: «Ay Q'onçux, p'oy me amdar hetər bakala?»

²² İsusen şot'o pine: «Əğər Zu qaybakamin † şot'ay dirist' manst'una çureğayız, mot'oxun va hik'ə? Hun Bezi baç'anexun eki».

²³ Hametər, t'e şagirdi nu bisuni barada vəbakalt'oğoy arane exlətxone yəymişəki. Ama İsusen şot'o tene biyal tene pey, saycə "əğər Zu qaybakamin şot'ay dirist' manst'una çureğayız, mot'oxun va hik'ə?" peney.

²⁴ Me əşurxoy barada şahidluğbsun şamk'alo hat'e şagirdə. Yanal avayan ki, şot'ay şahidluğ serine.

²⁵ İsusen q'erəzəl gele əşurxone biq'ey. Əğər şoroxal soğö-soğö şameşiniy, zaynak' t'etərə eysa ki, şameğala girkurxo sal dünyəne tene p'aq'oy.

* 21:20 21:20 İoan. 13:25 † 21:22 21:22 Zu qaybakamin - memiya İsusen İzi me dünyənə p'əmcı eysunaxune əyitey